

Bari Eğlenelim...

Eglendik...Hep yaptığımız gibi...Üzeldüğümüz, ağladığımız, sıkıldığımız, sıkılmadan öylece durduğumuz, çalıştığımız, dinlendığımız gibi eğlendik de.

Binlerce yıl öncesinden bizlere ulaşan, genetik, coğrafik, iklimsel, geleneksel tüm koşulların belirlemesiyle ve eğitilerek eğlendik.

Eğlenmek, başlangıçtan bu yana insanın gereksinimleri arasında çok önemli bir yer tutmuştu ki, türleri bu denli arttı.

Gelişen insan, eğlenceyi zamanla sanata dönüştürmeyi becerdi ve kendisine keyif veren her şeyi başının tacı kıldı.

Eğlence, insanın insan için yarattığı en eğlenceli şey oldu. En öfkeli, en savaşkan padişahların dahi eğlenceye dayanamadıklarına tarih tanıklık etti. Ne topraklar ne savaşlar kaybedildi bu uğurda...Eğlence anlayışları da kişiden kişiye müthiş değişiklikler gösterdi ve göstermekte...

EĞLENCE TÜRLERİ

Oyun oynamak, müzik dinlemek ya da yapmak, dans etmek, film veya kavgı seyretmek, gladyatör döğüşdürmek, kagıt veya kumar oynamak, okumak, okutmak, denize girmek, Roma'yı yakıp seyretmek, kazanmak, kaybetmek, dağdan atlamak, dağa çıkmak, dövmek, dövülmek, spor yapmak veya seyircisi olmak, kalem çevirmek, yazmak, çizmek, Internet'te sörf yapmak, içki içmek, tuhaf Web sayfaları oluşturmak (Brian'ın buzdolabında neler var?), tuhaf Web sayfalarını bulmak ve bakmak, virüs yaratmak, virüs öldürmek, dedikodu yapmak, dedikodu konusu olmak, tutsak kılmak, özgür olmak, özgür kılmak, göbek atmak, ayağı kayıp düşenlere gülmek.....

Her şeyde olduğu gibi birçok eğlence türü için de, elbette yasaklar geliştirildi, cezalar verildi,

yalnızca eğlence anlayışı farklı olan iktidar olmuşlar tarafından, ama Roma'yı Neron yakmıştı, cezasını köleler çekti, çeşitli Osmanlı padişahları da, Saray'da eğlence gırla giderken tebarınınikini kısıtlamakta bir beis görmediler, bir eski gazete patronu da kendisiyle aynı eğlence mekanlarında gördüğü personelinin isten çıkarmasıyla ün yapmıştı.

Sosyal bir varlık olan insan, topluluklar halinde, paylaşarak eğlenmeyi hep sevdi, ancak devasa boyutlara ulaşan ve kalabalıktan nefes dahi alınamayan gayri nizami metropollerde ömür tüketenler, zaman içinde evlere çekilme, sığınma eğilimi göstermeye başladılar, evlerin birincil eğlence kaynaklarıysa televizyonlar oldular.

Bilgisayarlar da birçok etkileşimli eğlence olanğını birarada sunan kaynaklar olarak evlerde yerlerini almaya başladılar, üstelik de Internet kanalıyla, insana yeniden sosyal bir varlık olarak kalabilme şansını da sunmaktalar.

Hangi kanalla olursa olsun, ağırlaşan koşullarda ruhlarımızı şenlendiren, gülüşlerimizi bize bağışlayan, yaşama rengini veren tüm yaratıcılara minnetarız...

TÜRKİYE INTERNET TOPLULUĞU

Eğitim, araştırma, eğlence ve binlerce pencereden dünyayı görme, dertleşme, tartışma ve paylaşma olanaklarını sunan Internet'in özgürce kullanılmasını istemeyenler bu kanalı da çok gördüler ve yönetimine bir Tekel oturtular. Bu duruma karşı çıkan kullanıcılar "Türkiye Internet Topluluğu"nu oluşturup ilk toplantılarını gerçekleştirdiler (Haberı sayfa 110'da). Bilgilendirme, tartışma, haber alma ve eğlenme haklarına oluşturdıkları Türk Telekom Tekeli ve onun yüksek fiyat politikasıyla gem vurmaya çalışanlara karşı...

Tansel Tüzel

Dorling Kindersley Ürünleri

Raks, Dorling Kindersley'in tüm ürünlerini İngiltere ve Amerika ile aynı anda Türkiye'de tüketiciye sunacak. 1995 ve 1996'da Millia, British Book ve International EMMA ödülleriyle layık görülen Dorling Kindersley eğitim, kültür ve sanat dallarında programlar üretmekte.

Bankacılıkta Uydu Kullanımı

Uydu üzerinden veri iletimi uygulamalarına yenileri eklendi. Finans sektöründe, Yapı Kredi Bankası ve Pamukbank'tan sonra Garanti Bankası ve Vakıfbank da karasal hatlarda sorunları olan noktalarda Türksat 1B aracılığıyla servis verecek.

Tatung Monitörleri Türkiye'de

Karma Donanım, monitörlerde marka seçeneklerine bir yenisini daha ekledi: Tatung.

Özellikle PC monitörleri ve televizyon üretimi konusunda uzmanlığıyla tanınan Tatung yılda 400.000 adet monitör üretme kapasitesine sahip. Karma Donanım, Tatung dışında EMC, Likom ve Sony monitörlerinin de distribütörlüğünü yürütmekte.

Karma, modemlerde de marka seçeneğini, Boca-Modem'den sonra Supra-Modem'in distribütörlüğünü alarak ikiye çıkardı.

Futbol CD'li HP DeskJet 600 ve 660'lar

Hewlett Packard, DeskJet 600 ve 660C modeli yazıcılar için yeni bir kampanya başlattı. Haziran ayında başlayan kampanyada, bu yazıcılardan birini satın alanlara özel olarak hazırlanan ve Türk fut-

bolu ve Avrupa Futbol Şampiyonası ile ilgili ayrıntılı istatistiklerin yer aldığı Logo'nun CD'si armağan edilmekte.

Windows uyumlu olan CD yalnızca PC'lerde kullanılabilir.

Prizmanet Video Online

Avrupa, Amerika, Afrika ve Asya'da faaliyetlerini sürdüren Prizmanet Video On Line, Haziran ayından itibaren Türkiye'de de hizmete girdi. İnternet Erişim Hizmeti veren kuruluş, 49 yayınevi ve Toplumsal Araştırmalar ve Sanat için Vakıf ile işbirliği yaparak, bu kuruluşların ürettiği kültür ve sanat ürünlerini uluslararası bilgi otobanına çıkardı.

Kitap Kurdu adını taşıyan servis, yayınevlerinin, roman, öykü, şiir, tiyatro, deneme, çizgi, mektup, anlatı, bilim ve teknoloji, mizah, sağlık, hobi, bulmaca, spor, ansiklopedi, sözlük, rehber türündeki kitaplarının listesini her ay yenileyerek İnternet'te yayınlamakta.

Toplumsal Araştırmalar ve Sanat için Vakıf ile yapılan işbirliği çerçevesinde ise İstanbul Kültür ve Sanat Haritası elektronik ortam için yeniden tasarlanarak kullanıma sunuldu.

Prizmanet Video On Line ile İstanbul'daki tüm festivallere dünyanın her

yerinden yer ayrılabilir. Kurum, AIDS Savaşım Derneği, Jazz Derneği, Kitapçılar Derneği, Türkiye Tarihi Evleri Koruma Derneği, Malakoloji Derneği, BEKSAV Vakfı, 500. Yıl Vakfı, ÇEKÜL Vakfı, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Vakfı, Toplumsal Araştırmalar Kültür ve Sanat Vakfı ve TEMA Vakfı'na da İnternet'te yer veriyor.

Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 227 98 60

Canon'dan Kalibrasyon Sistemi

Canon, ekranlardaki ve orijinal dokümanlardaki renklerin yazıcıdan da aynı alınabilmesi için yeni bir yazılım geliştirdi. Yakında piyasaya sürülecek olan yazılım, Canon Avrupa'dan Mario Louca ve Canon Araştırma Merkezi'nden Dr. Richard Kirk tarafından geliştirildi.

Kesintisiz Server Hizmeti

COMPAQ

Compaq, Server'ların kesintisiz çalışmasını sağlayan Hot Plug PCI teknolojisi için, PCI SIG tarafından tanınan bir endüstri standardı oluşturma görevini üstlendiğini açıkladı. Bu yeni teknoloji, bilgisayar ortamlarında kesintisiz Server hizmeti ve sistem güvenliği sağlayacak. Compaq'tan yapılan açıklamaya göre, Hot Plug PCI teknolojisi, kullanıcılara, Server'larını sistem dışı bırakmaksızın her türlü modifikasyon yapma, PCI kartlarını genişletme, Upgrade etme ve değiştirme olanakları tanıyacak. Compaq, Hot Plug teknolojisi içeren ilk ürünlerini 1997 yılının ilk yarısında piyasaya sunmayı hedeflemekte.

Microsoft'tan Intranet Atağı

Microsoft'un yeni Intranet stratejisi açıklandı. İnternet için birçok ürün ve hizmeti arza sunan Microsoft yeni stratejisi çerçevesinde daha etkin ve kullanışlı bir kurumsal bilgisayar sistemi oluşturmayı amaçlamaktadır. Herhangi

bir ekleme olmaksızın birbirine entegre masaüstü bilgisayarları, Local Area Network, kullanıcı-sunucu uygulamaları ve genel İnternet uygulamalarını içeren ürün ve hizmetler bu strateji kapsamında piyasaya sunulacak.

Pentium 200

Acer ve Hewlett Packard firmaları, Intel'in 200 Mhz Pentium işlemcisini kişisel ve ticari PC'lerde kullanacaklarını duyurdular. Acer yılın ikinci yarısında başta Aspire olmak üzere bütün masaüstü bilgisayarlarında Pentium 200 mikroişlemci opsiyonunu sunacak. Pentium 200 işlemcili Acer ürünleri AcerMate 900 serisi, AcerPower serisi ve Aspire 2000 serisi. Hewlett Packard ise bu chipi ilk olarak HP Vectra VI ve XM serisi PC'lerde kullanacak.

Futureprints'den Kampanya

Merkezi İstanbul Levent'te bulunan FuturePrints, 20 Temmuz ila 20 Ağustos tarihleri arasında Microsoft Macintosh ürünlerinde yüzde 15 indirimli bir kampanya başlattı. Kampanyada Microsoft'un tüm popüler ürünleri, upgdrade ürünleri ve eğlendiren eğitim amaçlı Home serisi yer almakta. Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 281 30 00

İletişim İçin Interoffice

Oracle, kişisel bilgisayarlarla NC arasında tam uyum ve birlikte işlerlik sağlayacak bir uygulama programı geliştirdi. InterOffice adlı programla, elektronik posta, iş akışı ve doküman yönetimi gibi uygulamalar gerçekleştirilebilmekte. HTML sayfalarının üretildiği InterOffice

ürettiklerini NC Web Browser aracılığıyla sunmakta ve uygulamalar ağ merkezli olduğu için, NC üzerinde yerleşik hiçbir yazılım bulunmamakta.

Yaz Dönemi Kursları

Borsa sektörüne yönelik olarak faaliyet gösteren IDB Bilgisayar, yüksek okul öğrencileri ve aracı kurum çalışanları için yaz döneminde gerçekleştirilecek bir eğitim programı oluşturdu. Dört bölümden oluşan programda;

- Temel Bilgisayar (DOS, Norton, Windows, Windows for Workgroups, Excel, Winword)
- Teknik Analiz (Tamamı

uygulamalı ve bilgisayar başında)

- Temel Analiz (Gerçek bilançolar ve gelir tablolarıyla)
- IDB Borsa Programı Eğitimi

120 saatlik programda temel ve teknik analiz seminerleri INFO Menkul Kıymetler yatırım uzmanı Nadir Günak tarafından verilecek.

Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 212 61 00

Romar'dan Hediye Satışlar

Creative Design Pack adı altında CD hediye edeceğini açıkladı. Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 252 08 09

Epson ürünleri Türkiye distribütörü Romar A.Ş., 24 Haziran'dan itibaren Epson Stylus 820, Color, Color IIs ve Pro alan müşterilerine

Microsoft-Escort İşbirliği

1995 yılında Microsoft ve Windows 95 için lisans anlaşması yapan Escort Computer, Microsoft'un Internet erişim programı "Microsoft Internet Explorer"ın lisansını aldı. Escort Computer satın alan kullanıcılar Microsoft'un bu ürününe ek bir ücret ödemeden sahip olabilecekler.

TSE Onaylı Teknik Servisler

Epson, Symbol, Eizo gibi ürünlerin Türkiye genel distribütörlüğünü yapmakta olan Romar A.Ş. tüm teknik servislerine "TSE hizmet onay belgesi" aldı. Daha önce sadece merkez serisinde onay olan Romar A.Ş. yetkilileri kararı hizmetlere verdikleri önem çerçevesinde aldıklarını açıkladılar.

Yasal Yazılım Kullanımı İçin İşbirliği

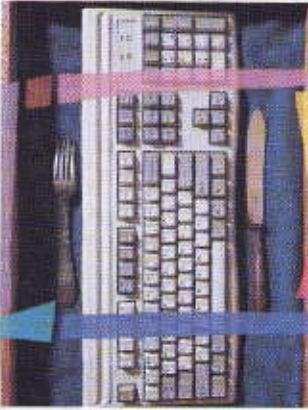
Armada, Link, Logo ve Novell kullanıcıları yasal yazılım kullanımına yönlendirmek amacıyla "Kopya Yazılma Son" kampanyası başlatıldı. Kampanya ile Logo ve Link ürünlerine sahip olmak isteyen kullanıcılar, Novell 4.1'e çok özel fiyatlarla sahip olacaklar. Kampanya 15 Temmuz-15 Eylül arasında geçerli olacak. Link ve Logo firmaları kurdukları günden bu yana yasal yazılım kullanımı konusunda kullanıcıları bilgilendirmek amacıyla birçok kampanya gerçekleştirdiler. Armada ise, Novell'in yasallaştırma kampanyalarını tek yetkili distribütörü olarak yürütmekte.

Escort'tan Markadan Bağımsız Hizmet

Escort Mühendislik Servis ve Danışmanlık şirketi Escort-Tech kuruldu. Markadan bağımsız servis hizmeti verecek olan Escort-Tech, servis ağını tüm Türkiye geneline yaymayı amaçlamakta. Bilgi-işlem sistemleri ve kişisel bilgisayarlarla ilgili tüm sorunlara çözüm sunmak amacıyla kurulan şirkete bir telefonla ulaşılabilecek.

Empa, Mitsumi Distribütörü

Empa, Mitsumi'nin ürünlerinde Türkiye'nin tek distribütörü oldu. 4, 6 ve 8 hızlı CD-ROM'lar başta olmak üzere Windows 95 için özel tasarlanmış ergonomik klavye, 3.5" 1.44 Mb disket sürücü, seri veya PS/2 Mouse ve diğer Mitsumi ürünlerinden oluşan Mitsumi ürün yelpazesi bundan sonra Empa'dan temin edilebilecek.

ODTÜ'nün IRC Server'i Newnet'e Katıldı

ODTÜ'nün test amaçlı olan IRC Server'i Newnet adında bir IRC ağına katıldı. Newnet, dünyanın dördüncü yanından kullanıcılar barındıran bir lokal. Günün her saatinde

100'e yakın her konuda konuşma kanalı ve sohbet etmek için hazır bulunan yüzlerce insandan oluşan Newnet'e girmek için adres: "irc.metu.edu.tr"

Sürpriz Müşteri Programı'nın İlk Ödülü Ardabahçe'ye

Microsoft Türkiye'nin, yazılım telif hakları bilincinin oluşmasına katkıda bulunmak ve Türk bilgisayar sektörünün sağlıklı gelişimini sağlamak amacıyla başlattığı Sürpriz Müşteri Programı'nın ilk aşaması tamamlandı. OEM kanalı toplantıları ve postalamaya yoluyla önceden duyurulan bu programda, telefon ve ziyaretlerle Microsoft Türkiye'nin müşterisi olan bilgisayar firmalarından fiyat teklifi alarak satılan PC'lerin içinde lisanslı ya-

zılım olup olmadığı sorulmakta.

Yerli PC üreticileri ve satıcılarını kapsayan Sürpriz Müşteri Programı, bir yıl boyunca devam edecek ve sürpriz ziyaretlerin sonucunda, her ay, Microsoft'a ait işletim sistemi ve uygulamalarını korsan kopya olarak vermeye yanaşmayan bir firma sürpriz hediye ve sertifikalarla ödüllendirilecek.

Programın ilk başarı ödülünü Ardabahçe Bilgisayar A.Ş. aldı.

Fulltime'dan KRN Bilgisayar Kampanyası

Fulltime, 1 Temmuz'dan itibaren Türkiye dağıtıcılığını üstlendiği KRN bilgisayarlarında kampanya başlattı. Satışların, 8 taksit ve Türk Lirası üzerinden yapıldığı kampanya Fulltime'ın İstanbul, Ankara, İzmir, Adana ve Bursa'daki mağazalarında gerçekleştirilmekte.

Türkçe Karakterli Barkod Yazıcılar

1975 yılından bu yana bilişim sektöründe hizmet veren Sertaş, Eltron Barkod yazıcılarının Türkiye distribütörü oldu. Yapılan çalışmalar sonucunda Sertaş'ın pazara sunduğu tüm yazıcılarda Türkçe karakterler kullanılabilir.

Accel Eda Yaz Kampanyası

Accel Technologies Inc.'in yaz döneminde başlattığı tanıtım kampanyasına paralel olarak planlanan ve Ağustos ayı sonuna dek sürecektir olan kampanyada Accel Eda ürünleri özel fiyatlarla satılmakta. Elektronik Tasarım

ve Otomasyon programı Accel Eda'nın Türkiye distribütörü Informatik A.Ş.

Sun'dan Java Workshop

Sun Microsystems firması, Intranet/Internet uygulamaları geliştiren firmalara yönelik olarak oluşturulan, çok platformlu geliştirme yazılım aracı olan Java Workshop'u piyasaya sundu. Tamamı Java dili ile yazılan ürünün deneme niteliğindeki beta sürümü Sun'ın Homepage'i üzerinden alılabilmekte.

Yeni ürünün başlıca özellikleri:

- Geliştiricilerin ortamını Web'i içerecek kadar genişleten, kullanımı kolay Web Browser temelli bir arabirim,
- Java ortamını hızlandıran tümleşik editör, derleyici ve hata bulucu,
- Pazara çıkış süresini büyük ölçüde kısaltan ve yeniden kullanım olanağı sağlayarak kaliteyi artıran Web bileşen havuzu,
- Kullanıcıya istediği platform üzerinde geliştirme seçeneği ve istediği yere dağıtım olanağı sağlayan çoklu platform özelliği.

Oracle'dan Yeni Şirket

Oracle, düşük maliyetli, kullanımı kolay, Internet ve Intranet cihazları için yazılım üretmesi amacıyla yeni bir şirket kurduğunu açıkladı.

Network Computer Inc. adındaki şirket, Oracle NC System Software Suite ve diğer uygulamalar dahil olmak üzere, NC için gerekli tüm yazılım ve destek hizmetlerine ilişkin geliştirme, lisans ve pazarlama faaliyetlerini yürütecek.

ABD'nin Etkileşimli Televizyonu MSNBC Yayında

Amerika Birleşik Devletleri'nde, Microsoft ve NBC Televizyonu'nun ortaklığıyla kurulan ve 24 saat etkileşimli yayın yapacak olan MSNBC, Temmuz ayı-

nın 15'inde yayın hayatına başladı. CNN'e rakip olacağı belirtilen MSNBC'nin kablolu yayınına abone olan seyirciler, diledikleri habere anında ulaşabil-

mekteler. Microsoft'un patronu Bill Gates projeyi önce CNN'in sahibi Ted Turner'a götürmüştü ancak görüşmeler anlaşmazlıkla sonuçlanmıştı.

Link Bilgisayar'dan Muhasebecilere

Link Bilgisayar, muhasebecilere yönelik olarak Muhasebeci adı altında bir paket hazırladı. Paket, Muhasebe, Muhasebe Tabloları, Personel, Demirbaş ve İşletme programlarını içermekte. Muhasebeciler Odası'na kayıtlı olan kulla-

mıclar, programları tek tek almak yerine bu paketi tercih ettiklerinde yüzde 30 oranında bir indirim sağlamış olacaklar.

Üretici firma:
Link Bilgisayar

Fiyatı: 34.200.000 TL
Tel: (0.212) 275 71 41

Complex Readylink 2000-PnP

Ethernet kartı üreticisi Complex'in yeni serisi Karma Donanım tarafından piyasaya sunuldu. Ready-Link 2000-PnP serisi kartları, Twisted Pair ve Combo çıkışı olmalarının yanı sıra Plug & Play özelliğine sahip. Jumper Setting

gerektirmeden kolaylıkla yüklenebilen yeni ürünlerin üzerinde Boot Rom yuvası bulunmakta ve ODI, NDIS 2.01 ve 3.0, paket ve Unix sürücülerle uyumlu çalışmaktalar.

Distribütör firma: Karma

Fiyatı: 29\$ (Combo)

27\$ (Twisted Pair)

129-239\$ (Hub)

Tel: (0.212) 233 30 30

Oracle Universal Server

Oracle, endüstrideki iş uygulamaları için yüksek performanslı kullanım platformu sağlayan Oracle Universal Server'i piyasaya sundu.

Oracle'in Server ürünleri ailesi olan Oracle Universal Server'in en önemli parçaları, Oracle 7 Relational Database Server, Oracle Con Text Option, Oracle Messaging Option, Oracle Enterprise Manager, Oracle Video Server, Oracle Special Data Option, Oracle OLAP Server.

Üretici firma: Oracle
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor
Tel: (0.212) 285 29 50

Aztech Audio Telephony Kart

Aztech Systems'in 1995 sonlarında pazara sunduğu Audio Telephony Kart, telefonu ortadan kaldırıp, bilgisayara hem faks hem de telefon işlevini kazandırmakta. İçerdiği ses kartı ile 16 bitlik ses özelliği ile ses kartı işlevini üstlenen kartla gelen mesajlar da kaydedilebilmekte. 13

adet Multimedia yazılımı ile birlikte gelen kartla 3 boyutlu ses elde edilebilmekte.

Distribütör firma: 4K

Fiyatı: 250 \$

Tel: (0.212) 259 38 00

Casio Camera

Hem bir fotoğraf makinesi hem de bir kameranın işlevlerini gerçekleştiren

bilen Casio Camera, üzerinde bulunan LCD ekran sayesinde her şeyi hareketli olarak görüntüleyebiliyor. Bir görüntü sabitlenmek istenildiğinde ise bu işi bir tuş yardımıyla yapabilmeye olanak sağlıyor.

96 görüntülük bir hafızası da olan Casio Camera'ya bilgisayardaki kayıtlı görüntüler de seri haberleşme portu ile yüklenebilmekte.

NTSC veya PAL standartlarına uyumlu olan kameranın 16 Mbit Flash Memory'si ve 5.2 mm'lik Focus'u bulunmakta.

Distribütör firma: Boğaziçi

Fiyatı: 719\$

Tel: (0.212) 288 92 92

Master Yazılım'dan Taksitmaster

Master Yazılım tarafından üretilen TaksitMaster ile cari kart tutabilmek, taksitli satış yapabilmek, Ödemeyenler Listesi, Genel Liste, İki Tarih Arası Liste almak mümkün olmakta. Windows 3.1

kullanılan her ortamla uyumlu olan yazılım Network'lerde de çalışmakta.

Üretici firma: Master Yazılım

Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor

Tel: (0.352) 234 34 77

Umax Tarayıcılar

Boğaziçi Bilgisayar Umax tarayıcıları satışa sundu. Resimleri doğrudan CMYK tarayan tarayıcılar, Power Mac ve PC üzerinde çalışmakta. Magic Match yazılımıyla ön tarama görüntüsünde renk düzenlemesinin otomatik olarak yapılmasına olanak sağlamakta.

Umax Powerlook II Scanner'ın özellikleri: Tek geçiş, 36 bit renk, 600x1200 dpi optik çözünürlük, maksimum çözünürlük, 7 saniyede renkli ön görüntüleme.

Umax Gemini D16 Scanner'ın özellikleri: Tek geçiş, 30 bit renk, çift mercekle, optik çözünürlük 400x800 dpi (lens 1), 800x1600 dpi (lens 2) maksimum çözünürlük 6400x9600 dpi (lens 1) 9600x9600 dpi (lens 2)

Distribütör firma: Boğaziçi

Fiyatı: 550\$ ila 2950\$

Tel: (0.212) 288 92 92

Oyun Meraklılarına Joystickler

Bogaziçi Bilgisayar 7 çeşit Saitek Joystick'i piyasaya sundu. Çeşitli oyun ve zevklere göre tasarlanan Joystickler çalışma prensiplerine göre standart ve simülasyon olarak iki tipe ayrılmakta. Sağa ve sola

hareket ettirildiklerinde farklı davranan Joysticklerden MX-830 Ace Master modeli, simülasyon için oluşturulmuş ve üzerinde 4 buton bulunmakta. MX-630 ve MX-631 modelleri ise pad yapısında tasarlanmış. Üzerlerinde 6 buton bulunmakta. Yaklaşık olarak bir klavye büyüklüğünde üretilen MX-580 ise 6 butona ve hız kontrolüne sahip. MX-130, MX 732 ve MX 734'te ise 4 buton bulunmakta.

Distribütör firma:
Bogaziçi Bilgisayar
Fiyatı: 5.5\$ ila 32.5\$
Tel: (0.212) 288 92 92

Türkçe Mimari Uygulama Yazılımı

8 Mb anabellek, en az 40 Mb boş sabit disk alanı, DOS 5.0 ve üstü işletim sistemi, AutoCAD R12 ve işaretleyici gerektirmekte.

Üretici firma: Çizge
Fiyatı: 1250\$
Tel: (0.212) 234 25 13

Mediacom Yazılımı

Mediacom firmasının üretilen Mediacom yazılımı, Bogaziçi Bilgisayar tarafından satışa sunuldu. Yazılım, standart DSVD bir faks modem, MS Video for Windows'u destekleyen bir video Capture Board ve bir kameranın yer aldığı bir sistemde herhangi bir bilgisayara standart telefon hattı üzerinden ulaşma ve görüntülü olarak konuşma olanağı sağlamakta. Uzakta ki bir bilgisayarı izin verildiği ölçüde kullanabilmeye de olanak sağlayan yazılım-

Armada 4100 Notebook PC

Compaq Computer, esnek yapılı yeni Armada 4100 taşınabilir bilgisayarı piyasaya sundu. Geliştirilmiş yeni tasarımı, entegre disk sürücülü, 3.8 cm kalınlığında ve 2.5 kg ağırlığındaki standart yapıdan ihtiyaca göre 2.13 kg'lık ince yapılı bir CD Notebook'a dönüştürülebilir. Üç ayrı işlev üstlenen Notebook'ları bir gövdede toplayan Compaq Armada 4100, Pentium 75-133 Mhz işlemciye sahip. Geniş Hard-Drive ve 16 Mb'lık Ram Compaq Armada 4100'de standart olarak yer almakta.

Üretici firma: Compaq
Fiyatı: 2500 ila 5000\$ arasında değişiyor
Tel: (0.212) 276 33 60

Central Point PC Tools

Veri güvenliği ve sistem performansını yükseltmek, Windows ve DOS ortamlarında kilitlenmeleri önlemek amacıyla geliştirilen Central Point PC Tools, Symantec'in distribütörü Logosoft tarafından satılmakta. Sistem kapasitesi dolmaya başladığında kullanıcıyı uyararak Crash-Guard uygulamasını da içeren ürün Anti-Virüs ve Backup desteği de sağlamakta.

Distribütör firma:
Logosoft
Fiyatı: 120 \$
Tel: (0.216) 348 13 99

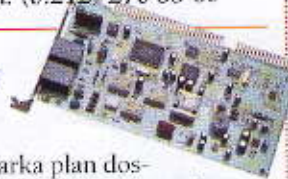
Crystal Report 5.0

Seagate Software, Crystal Reports'un yeni sürümünü duyurdu. Türkiye distribütörlüğünü Optimum'un yaptığı Crystal Reports 5.0 ile PC veya SQL temelli tüm popüler veritabanlarındaki verileri görsel sunulara çevirebilmek mümkün. Yeni ürünle birden fazla detay bölümü ile farklı tablolardaki veriler aynı raporda yer alabileceği gibi diğer raporları da alt rapor olarak rapora gömmeye olanağı da bulunmaktadır.

Raporlardaki farklı bölümler, renk, yazı tipi gibi çeşitli özellikler, verilerin durumuna uygun olarak formüller aracılığı ile değiştirilebiliyor. Crystal Reports 5.0 ile SQL sorgulaması da yapılabiliyor.

Distribütör firma:
Optimum
Fiyatı: 425\$ (5.0)
230 \$ (Upgrade)
Tel: (0.212) 258 18 29

Çizge, Myra Türkçe Mimari Uygulama Yazılımı'nın yeni versiyonu Myra 12.5'i piyasaya sundu. Mimarların gereksinimleri göz önüne alınarak Çizge Ltd. tarafından 1993 yılında yaratılan ürünün yeni versiyonu Intel 386 veya üstü kişisel bilgisayar, matematik işlemci,

la arka plan dosya transferi de yapılabilmekte. Bu yazılımın birlikte kullanıldığı Audiowave faks/modem ise 28.800 Bps hızında, 16 bit ISA slot ile çalışmakta ve V.42 bis sıkıştırma ile kullanıldığında hızı 115.200 Bps'e çıkarılabilmekte.

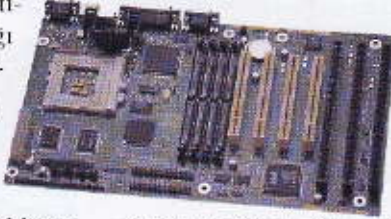
Distribütör firma:
Bogaziçi Bilgisayar
Fiyatı: Mediacom + Audiowave faks/modem
Fiyatı: 149\$
Tel: (0.212) 288 92 92

Non-Audio Endeavour

Intel Triton chipseti-
nin kullandığı
Non-Audio Ende-
avour anakartının
üzerinde CPU fre-
kansı olarak 75
Mhz ile 200

Mhz aralığını destekleyen
soket 7, 4 adet 72 pin
SIMM soketi, 3 adet ISA, 4
adet PCI yarığı ve 2 adet
EIDE Controller bulun-
makta.

256 Kb Asenkron ya da

Pipeline Burst sistem ön
bellegi seçenek olarak su-
nulmakta.

Distribütör firma: Empa
Fiyatı: 1995
Tel: (0.212) 599 30 50

Task Bilgisayar Kasaları

Empa, TASK marka
bilgisayar kasalarını
Türkiye'ye getirmeye
başladı. Şu anda Alpha
ve Terra olarak iki mo-
del ve üç farklı renkte
olan kasaların Golden
modeli de yakında pi-
yasaya sunulacak. Mi-
ni, Middle Tower ya-
pısında olan kasaların 2090
Watt'lık, Big Tower modeli-
nin ise 250 Watt'lık güç
kaynağı bulunmakta.

Distribütör firma: Empa
Fiyatı: 45 ila 50 arasında
değişiyor
Tel: (0.212) 599 30 50

Intel ISA Bus 100 MBPS LAN Kartları

PCI veya EISA veriyoluna
sahip olmayan 386/486 ta-
banlı Networkler artık 100
Mbps Fast Ethernet tekno-
lojisinden Intel'in yeni ü-
rünü PCLA 8560/ 100 ISA
bus LAN kartıyla yararlan-
abilecekler. Bulunduğu
ortamın hızını otomatik o-
larak algılayan UTP çıkışı
bu kartlar, Full dubleks
çalışmakta.

Distribütör firma: Empa
Fiyatı: Henüz belirlenmedi
Tel: (0.212) 599 30 50

Canon'dan Bubble Jet-210

konumuna hazır.
Kartuşu değiştiril-
diğinde siyah-be-
yaz çıkış da alınabi-
len ve içinde 20 a-
det True Type fon-
tu bulunan Bubble-
Jet 210 çok az e-
lektrik harcadığı i-
çin Amerikan Çev-
re Koruma Ajan-
sının Enerji Yıldızı
ödülünü almış.

Canon, renkli Bubble-Jet
yazıcısı BJ-210'u tanıttı. Ki-
şisel kullanımlar için üretil-
en ürün Windows 3.1 ile
uyumlu ve "Tak Çalıştır"

Distribütör firma: Hesmak
Fiyatı: 299 Mark
(Kampanya fiyatı)
Tel: (0.212) 251 59 96

Optik Kütüphane Sistemi

Ölçsan CAD Teknolojileri
A.Ş., temsilcilik anlaşması
imzaladığı Pinnacle Mic-
ro'nun ürünlerini kullanıcı-
ların arzına sunuyor. Pin-
nacle Micro'nun Optik Kü-
tüphane Sistemi de bu ü-
rünler arasında yer almak-
ta. Networklerde taşınabi-
lirlik, güvenilirlik kapasiteli
gereksinimlerine cevap ve-
ren ürüne 20 Gb'tan 5 Te-
rabyte'a dek tüm bilgiler
depolanabilmekte.

Ağ üzerinde herhangi bir
kullanıcı database, CAD/
CAM dosyaları, yedekleme
ve arşivleme gibi önemli
bilgilere depolama siste-
minden ulaşabilmekte. Op-
tik Kütüphane Sistemi, do-
küman görüntüleme, hiye-
rarşik arşivleme ve yedekle-
me gibi geniş bir yazılım a-
ğını da desteklemekte.
Temsilci firma: Ölçsan
Fiyatı: Konfigürasyona
göre değişiyor
Tel: (0.212) 280 97 61

Kolay Alışverişler İçin

Symbol Technologies'in
Türkiye tek genel distribü-
törü Romar A.Ş. süper-
marketlerde alışveriş akışı-
nı hızlandırmak ve kolay-
laştırmak amacıyla üretil-
en LST-3803, üzerinde
bulunan 3 tuşu bulunmak-
ta.

Daha önceden üye oldu-
ğu süpermarkete gelen
müşteri, terminallerin bağ-
lı bulunduğu bir panele ü-
yelik kartı okuttuktan son-
ra, kendisine tahsis edile-
cek bir LST-3803 termina-
lini alıp alışveriş arabasına
takmakta.

Terminalin üzerindeki
tuşlara okutulan barkod-
larla müşteri alışverişinin

sonucunda ödeyeceği
toplam fiyatı görebiliyor.
Ödemeler de kasalara na-
kit olarak yapılabildiği gi-
bi banka hesabından da
otomatik olarak yapılabi-
liyor. Ancak bu market-
lerden sadece üye olan
müşteriler alışveriş yapı-
biliyor.

80C88 uyumlu mikro-
işlemci, 1 Mb Ram ve 8
karakterli 2 satırlık ekra-
nı olan ürün 1 metreden
betona düşmeye de dayan-
ıklı.

Distribütör firma: Romar
Fiyatı: Henüz belirlenmedi
Tel: (0.212) 252 08 09

Araçta Muhasebe Çantası

PS 8000 Araçta Muhasebe Çantası, Romar A.Ş. tarafından satışa sunuldu. Araçta şarj edilebilen 12 Voltluk bir akü ile çalışan Symbol PS 8000, bir taşınabilir veri terminali ve bir de entegre yazıcıdan oluşmakta. **Distribütör firma: Romar**
Fiyatı: Henüz belirlenmedi
Tel: (0.212) 252 08 09

Avid Media Composer

Disk temelli Broadcast ve grafik çözümleri üreten AVID'in Türkiye temsilciliğini yürüten Erdemir Mühendislik, kurgucular için yaratıcı çözümler sunan AVID Media Composer ailesini profesyonellerin ilgisine sundu.

Online, Offline ve film kurgu özelliklerini taşıyan Media Composer'larla dijitize edilen ses ve görüntüler taslağa dönüştürülebilir. 6. kuşak yazılımıyla çalışan ürün ailesi-

nin üyeleri: 400, 800, 900, 1000, 4000 ve 8000.

Temsilci firma: Erdemir Mühendislik
Fiyatı: 5000\$ ila 100.000\$ arasında değişiyor

Tel: (0.212) 278 01 07

Stingray CD-ROM Sürücüler

Megamedia firması Türkiye temsilciliğini aldığı Stingray 8522 10x ve Stingray 8422 8x CD-ROM sürücülerini dünya ile aynı anda pazara sundu. Dünyada üretilen ilk 8x ve 10x CD-ROM sürücülerini olma özelliğine sahip ürünler Avrupa Birliği standartlarına uygun üretilmiş. Stingray CD-ROM sürücülerini kullanıcı dostu ambalajlarda satılmakta.

Temsilci firma:

Megamedia

Fiyatı: 110\$(8 hızlı)

245\$(10 hızlı) liste fiyatı

Tel: (0.212) 212 83 55

Micro-Touch'tan Prospector

Nisan 1996'da Amerika Birleşik Devletleri'nde, Haziran'da ise Avrupa'da satışa sunulan, Micro-Touch Systems Inc./nin ilk Internet yazılım ürünü o-

lan Prospector, Türkiye'de de Brit firması tarafından piyasaya sunuldu. Web alanlarına kabin veya masaüstü dokunmatik ekranlar kanalıyla sunularak Web istasyonları yaratmayı olanaklı kılan Prospector, Sörf Kontrol özelliği ile kullanıcıların özel Web alanlarında kalmasını sağlamakta. Un-link özelliği diğer alanlara doğrudan bağlantı imkanını ortadan kaldırmakta ve kullanıcıya sörf imkanı tanımamakta ve aktif olmayan bağlantı-

ları ışıksız göstermekte. Mevcut Web alanına reklam, promosyon, kupon ya da ek bilgiyi kolaylıkla ekleme olanağı da sağlayan ürün WAV ve AVI dosyalarını desteklemekte ve Multimedia araçlarının çoğuyla uyumlu çalışmakta. Internet'e canlı olarak bağlanmanın da dokunmatik olarak programlanabildiği Prospector'ın standart kabin uygulamasında çıkış için bir düğme ya da anahtar bulunmamakta.

Distribütör firma: Brit

Fiyatı: 200 \$ (yazılım)

Tel: (0.212) 246 63 77

Pentium Anakartı ATC-2000

Bimçag tarafından piyasaya sunulan Pentium anakartı ATC - 2000, Intel'in P54C ve P55C işlemcilerini 75 Mhz'den 200 Mhz'e kadar destekliyor. Chipset olarak Intel'in 82430HX PCI setini kullanıyor. Hafıza modülleri için 4 tane 72 pin'lik yuvası var ve toplam hafıza 256 MB olabiliyor. 512Kb/256Kb Sram önbelleği var. Pipeline Burst Cache siste-

miyle artırılabilir. BIOS olarak Award kullanıyor. Anakart üzerinde I/O bulunuyor. Winbond chipset kullanan I/O, 1 disket sürücüsü, 2 seri, 1 paralel port ve 4 adet IDE cihaz, destekliyor. 4 ISA, 4 PCI kart yuvası var.

Temsilci firma:

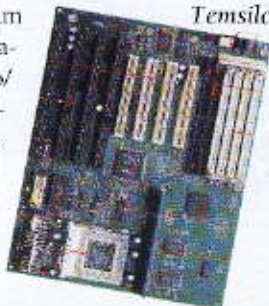
Bimçag

Fiyatı: 1025

(liste fiyatı)

Tel: (0.212)

275 99 82

Data Acquisition Processor Kartları

Amerikan Microstar Laboratories firmasının ürettiği Data Acquisition proses kartları piyasaya sunuldu. Her birinin üzerinde 80186'dan 486Dx 4'e kadar değişen mikroislemci ve 8 Mb'a kadar Ram bellek bulunmakta. Tek bir kart kullanılarak, üzerindeki 12-16 bit/A/D, D/A ve harici çoğaltıcılar sayesinde 512 analog giriş, 66 analog çıkış, 128 dijital giriş ve 1024 dijital çıkış içeren sistemi,

tek bir PC'den kontrolü mümkün kılmakta.

Kartlar, Windows işletim sistemi altında çalışabilen "DAP Windows", "Dasy-Lab", "HPVEE" program paketleri ile de uyumlu. **Distribütör firma: Enko**
Fiyatı: 1500\$ ila 6000\$ arasında

Tel: (0.232) 376 78 06

Antalya

3 Boyut tarafından Türkçe, İngilizce, Almanca olarak hazırlanan Antalya CD-ROM'unda, 300'ü aşkın metin, 291 dia, film ve 7 harita kullanılmış. Genel olarak Antalya yöresi ve Alanya, Belek, Demre, Kaş, Kemer ve Side gibi turizm merkezlerinin tüm yönleriyle ele alındığı CD-ROM kapsamlı bir çalışma.

Yine aynı yöredeki 4 antik bölgedeki (Likya, Kilikya, Pamfilya ve Pisidya) uygarlıklar, 47 antik kentten

Antalya ve çevresindeki turistik ve antik yörelerin tanıtıldığı CD-ROM'da bütün merkezlere ulaşım yolları da anlatılmakta.

günümüze ulaşabilen kalıntılar hakkındaki bilgiler ve efsaneler de Antalya CD-ROM'unda ayrıntılı bir şekilde yer almaktadır.

Bu merkezlere kara, hava ve deniz yoluyla ulaşmanın yollarının ve konaklama olanaklarının da anlatıldığı üründe, yöredeki tüm mağaralar, şelaleler, plajlar, adalar, yaylalar, milli parklar, eğlence ve alışveriş olanakları anlatılmakta ve kültür etkinlikleri, araba ve motosiklet kiralama şir-

ketlerinin numaraları verilmekte.

Mavi Yolculuk, binicilik, kano, trekking, rafting, mağaracılık ve kayak gibi spor olanaklarının yanı sıra sağlık kurumlarının, polis, turizm danışma bürolarının telefon numaralarını içeren CD hem yerli hem de yabancı turistler için çok kapsamlı bir başvuru kaynağı.

3. Boyut

Tel: (0.216) 414 20 15

Faks: (0.216) 414 37 73

Firmalar Dikkat!

Tanıtım çalışmaları için baskı-kağıt, tonlarca kağıt artık tarihiye karışıyor. Kendini ve ürünlerini tanıtmak isteyen firmalar için artık daha çağdaş ve ilginç bir seçenek var: Tanıtım CD'si.

Daha canlı ve ilginç görüntülere, müzik desteği de vererek firma faa-

Türkiye'deki ihracat ürünlerinin yanı sıra Türkiye ve ihracat konusunda da bilgiler yeralıyor.

liyetleri, ürünler eklenerek her çeşit konunun tanıtımı yapılabilir. Artık binlerce sayfa arasından istenen ürünü bulmak için kocaman bir ürün kataloğunu da karıştırmaya gerek yok. CD-ROM'daki bir ürün kataloğu hem ürünlerin birebir fotoğraflarını içerip, hem de kolay arama olanaklarını da sunabilmekte. Bu tür tanıtım CD'lerine bir örnek olarak Turkish Export Directory 1996 gösterilebilir. IGEME tarafından hazırlanmış olan CD'de IGEME'nin, Türkiye ve Türkiye'nin ihracat durumu-

nun tanıtımının yanı sıra Türkiye'deki ihracat ürünleri kataloğu yeralıyor. Ürünlerin özelliklerinin yanı sıra hangi firmalarca ihraç edildiklerinin bilgileri de kolaylıkla bulunabiliyor.

Firmalar için pek çok olanağın bulunduğu yeni tanıtım medyaları büyük avantajlar sunuyor. Duyurulur!...

Kısa Sürede Delphi 2'yi Öğrenmek İsteyenler İçin

"Teach Yourself Delphi 2 in 21 days"

Windows 95'in piyasaya sürülmesiyle 32 bit programlama da popüler oldu. 32 bit görsel programlama dilleri arasında en popüler ise Borland'ın piyasaya sürdüğü Delphi'nin yeni sürümü olan Delphi 2 olacak kuşkusuz. Programın piyasaya sürülmesiyle, konuyla ilgili kitaplar da pazarda yerlerini aldılar. "Teach Yourself Delphi 2 in 21 days"i diğer Delphi kitaplarından ayıran en büyük özelliği ise Borland tarafından yayınlanmış olması. 710 sayfalık kalın bir kitap Delphi 2. Fakat 3 haftalık bir çalışma planı içerisinde, okuyucuya Delphi'de kod yazmayı öğrettiği gibi, SQL, OLE 2, File I/O ve ReportSmith gibi konularda da bilgilendiriyor.

Delphi 2 ile Windows 95 ve Windows NT platformlarına program yazmak mümkün. Görsel arabirimler hazırlamak çok kolaylaştırılmış. Kitap sayesinde Object-Oriented ve Event-Driven programcılığı en ince ayrıntılarına kadar öğrenmek ve Delphi 2'nin grafik, Multimedia ve animasyon yeteneklerine hakim olmak mümkün. Yine Delphi 2 sayesinde ağ programları da hazırlanabiliyor. Kitapta yazılan programlar için Windows 95 logosunun nasıl alınabileceği de gösterilmiş. Kitabın yazarları da oldukça tecrübeli kişiler. Dan Osier,

Intel'de sistem programcısı olarak görevli. Yazılım geliştirme ve Object-Oriented programlama konusunda özel dereceleri var. Steve Grobman, ağ çözümleri konusunda tecrübeli, daha önce IBM ile çalışmış bir uzman. Steve Batson ise yine Intel'de sistem programcısı olarak çalışıyor ve Basic, C, Assembler, Pascal, Visual Basic ve Delphi konularında tecrübeli. 32 bit programlamaya giriş yapmak isteyip nereden gireceğini bilemeyen kullanıcıları hedefleyen kitap, yedişer günlük 3 bölümün sonunda Delphi 2 hakkında her şeyin bilinmesini sağlıyor. Kısa sürede Delphi 2'yi kendi kendine öğrenmek isteyen okuyucuların aradıkları kaynak olabilir.

Elit Kitabevi

Telefon : (0.212) 249 97 80

Faks : (0.212) 249 74 50

Adres: İstiklal Cad. Ankara İşhanı No: 99

Kat: 2 D: 201-202 Beyoğlu/İstanbul

Küçük bir ayrıntı, büyük dünyalar kurar!

VESTEL FAKS 3800

- 10 sayfalık otomatik döküman besleme
- 30 adet fax, 30 adet telefon hafızası
- Gecikmeli gönderim
- % 50 kağıt tasarrufu seçeneği
- Fotokopi özelliği

VESTEL FAKS 4700

- Otomatik sayfa kesici
- 45 adet telefon hafızası
- Alma / gönderme polling fonksiyonu
- Gecikmeli gönderim
- Onay raporu
- 10 dakikalık dahili telesekreter

Ofisinizde, evinizde küçük bir ödemeye sahip olabileceğiniz **VESTEL Faks 3800** ya da **VESTEL Faks 4700**, size yeni bir dünyanın kapılarını açıyor. İletişim teknolojisinde sizi daha da ileriye götürecek bu uzmanlıktan yararlanın!

VESTEL Faks, ekonomik, estetik, üstelik pratik !

VESKOM

"Türkiye'nin Teknoloji İmzası"

VESKOM KOMPÜTER KOMÜNİKASYON TİC. A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. İ.E.T.T. Garajı Yanı 4. Levent 80650 İstanbul Tel : (212) 283 49 60 (8 Hat) Faks : (212) 283 04 99

Hatalı Bilgisayar Kullanımı Hasta Ediyor...

Daktilo ya da bilgisayarla çalışanların yarısından fazlası sağlık sorunlarından şikayetçi. Avrupa'da, Avrupa Birliği'nin ekranda çalışmaya ilişkin benimsediği talimatların yürürlüğe girmesinden itibaren bu durum değişecek. O zaman güvenli bir çalışma ortamı yaratmakta ayak direyen işverenler hapse dahi girebilecekler.

Konu, Almanya'da oldukça ciddiye alınıyor. Bu gibi durumlarda Sanayi Denetim Daireleri ya da kimi eyaletlerde adlandırıldığı gibi İş Güvenliği Daireleri aşama aşama sertleştirebilecekleri uygulamalara başvurabiliyorlar. İlk yazılı bildiri daha çok haber verme niteliğini taşıırken, daha sonrakiler ihbar yerine geçiyor. Bu ihbara rağmen yine bir adım atılmamışsa, o zaman yetkili otorite, 10 bin Alman Markı'na kadar para cezası verebiliyor.

Avrupa Birliği talimatlarının yürürlüğe girmesinden itibaren, bu uygulamalar daha da sertleşecek. Avrupa Birliği'nin öngördüklerini Alman yasalarına aktarmak üzere hazırlanan iş güvenliği yasa tasarısında para cezalarının tavanı 50 bin Alman markı olarak belirlenmiş.

Çıkarılacak yasaya karşı gelenlere ve bu yolla yanında çalışanların sağlıklarını ya da yaşamlarını tehlikeye sokanlara bir yıl hapis cezası verilmesi de söz konusu. Avrupa Konseyi'nin 1990 Mayıs'ında "Ekranlı cihazlarla çalışmada güvenlik ve sağlığın korunmasına ilişkin asgari hükümler talimatnamesi"ni benimsemesinden bu yana, iş dünyası "ek-

ranla çalışılan işyerleri" terimiyle tanıştı. Söz konusu Beşinci Tek Talimat pek çok zorlu madde içeriyor.

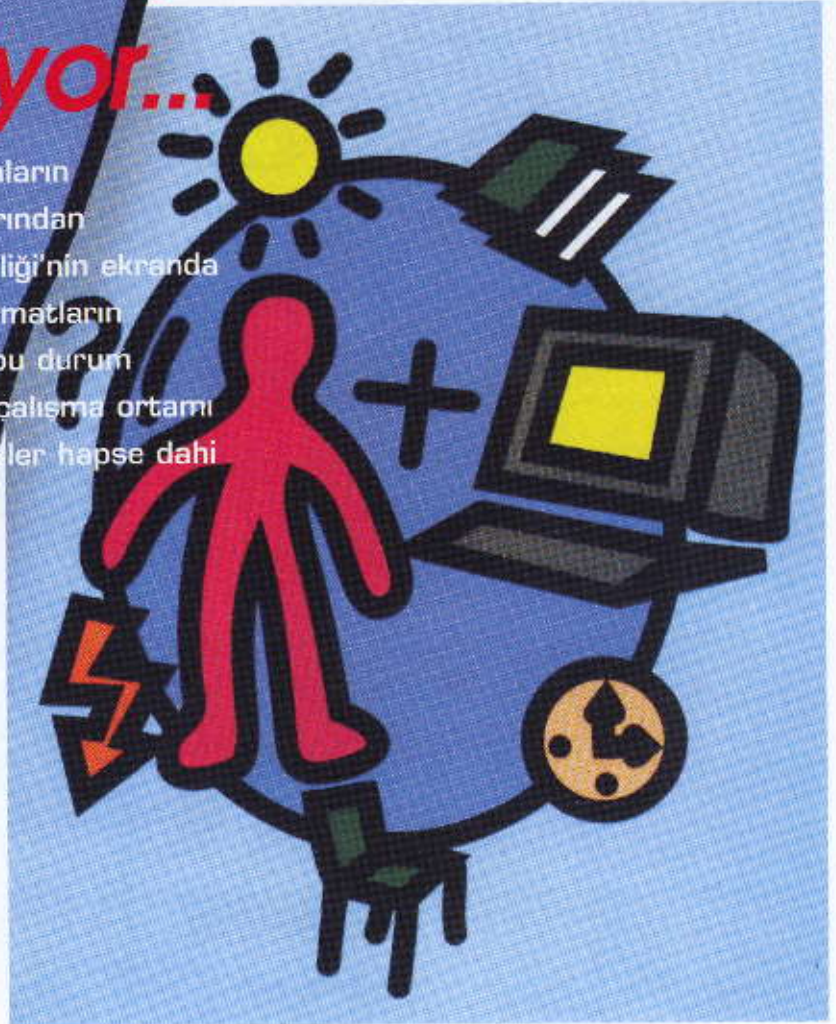
Avrupa Birliği'nin talimatlarında öncelikle işin insanlar üzerindeki fiziksel ve ruhsal etkileri dikkate alınıyor. Bu küçük çaplı bir devrim sayılır: 1886 tarihli Prusya Sanayi düzenlemesindeki ilk hükümlerden bu yana iş güvenliğinin amacı insan bedeninin zarar görmemesini sağlamaktı. Modern çalışma ve sosyal bilimlerde ise, insan her yönüyle bir bütün olarak ele alınıyor.

Bunların lafta kalmaması için işverenlerle çalışanların yükümlülükleri kesin bir biçimde saptanmış. Çalışanlar, kendi sağlıkları için devreye girmeye teşvik ediliyorlar. Taslakta aynen şöyle deniyor: "Çalışanlar, iş güvenliği kuralları hakkında bilgi e-

dinmeli ve şeflerinden bu kurallara uymalarını talep etmelidir. Şefler bu talebi yerine getirmediğinde, çalışanlar devreye Sanayi Denetleme Dairesi'ni ve meslek odalarını sokabilirler ve iş bırakabilirler."

Yasa koyucu, işletme yetkililerini, ekranla çalışılan her bir mekanı tahlil etmek ve değerlendirmekle yükümlü kılıyor. Almanya'da bürolarda bulunan yaklaşık altı milyon bilgisayara dair yapılacak çok iş var. Bunun kaçarı da yok. Taslak bu konuda hiçbir boşluk bırakmıyor. Ayrıca, çalışanlara, bilgisayarlı işyerinde kalitesiz bir monitör ya da sallanan bir masa bulunması halinde, işvereni dava etme olanağı sağlayarak ek bir baskı oluşturuyor.

Berlin'de yaşayan Çalışma Yaşamı Uzmanı Doktor Ahmet Çakır: "Bu

tasarı ortaya çıktığından beri, her gün daha çok sayıda işletme, seminerlere uzman gönderiyor. Ekranların yanlış yerleştirildiği gerekçesiyle idari müdürlerinin hapse sokulmasından korkuyorlar," diyor gülerek. "Bürolarda ve ekranlı işyerlerinde sağlık bozuklukları" konusunda Almanya'da şimdiye kadar yapılmış en kapsamlı çalışma, Doktor Çakır'ın başında bulunduğu Çalışma ve Sosyal Araştırmalar Enstitüsü'nün ürünü.

Çalışma "Aydınlatma ve Sağlık" başlığını taşıyor. 14 yıllık bir zaman dilimi içerisinde hazırlanmış, 80 Alman işletmesindeki 2 bin işyerine dair bilgilerden yararlanılmış. Buna, bin çalışana sorularak yapılan temsili bir anketle daha başka 400 büro çalışanı temel alınarak yapılan bir alan araştırmasının sonuçları da eklenmiş.

Sonuçlar açıkça şunu ortaya koyuyor: Ekran kullanmaksızın masa başında çalışanların sadece yüzde 35'i sağlık sorunlarından yakınırkken ekranla çalışan yaklaşık altı milyon kişinin yarısı rahatsız. En çok rastlanılan rahatsızlık yüzde 50 oranı ile görme bozukluğu. Yorgunluk, aşırı hassasiyet ve baş ağrısı da diğer rahatsızlıklar arasında.

Ekranla çalışmak ile görme bozukluğu arasında bir ilişki olduğu doğrudan kanıtlanamasa da, uzmanlar, göze büyük ölçüde yüklenildiği konusunda hemfikirler. Göz sağlığı profesörü Werner Hanne bilgi iletişim alanında uzman. On yılı aşkın bir süredir ekranla çalışan işyerlerindeki çalışanları muayene ediyor. Belirli hastalıkları çok iyi biliyor.

Gözyaşı kesesi yangılanması, gözyaşı bezlerinin gerektiği kadar ve nitelikli gözyaşı üretememeleri sonucu oluşuyor. Bu, ilgili kişinin yabancı cisimleri, dış baskıları ya da soğuğu daha çok algılamasına neden oluyor. Bu da göz kapaklarının iç yüzeyini kaplayan göz sümküsel zarında iltihaplanmaya ve konjonktivite rahatsızlığa yol açıyor. Bu rahatsızlığa rağmen, belirli koşullar yerine getirildiğinde, örneğin sık sık temiz havaya çıkarak çalışmaya ara verildiğinde, ekranla çalışmaya devam edilebiliyor. Ancak her iki göz-

EKRANLA ÇALIŞILAN İŞYERİ

► Masa, sandalye, klavye ve ekran en önemli çalışma malzemeleri. Sandalyenin oturma yüksekliği yerden 42 santimetre ile 53 santimetre arasındaki yüksekliğe ayarlanabilir olmalı. Çalışma masası sabitse, işyerinde ayak dayama yeri de bulunmalı.

► Masanın, eğer yüksekliği ayarlanamıyorsa, yerden 72 santimetre yüksek olması öngörülüyor. Yüksekliği ayarlanabilir masalar ise en alçak 68 santim, en yüksek de 76 santim olmalı. Masa yüzeyinin eni 120 santim, uzunluğu da 80 santimetre olması gerek.

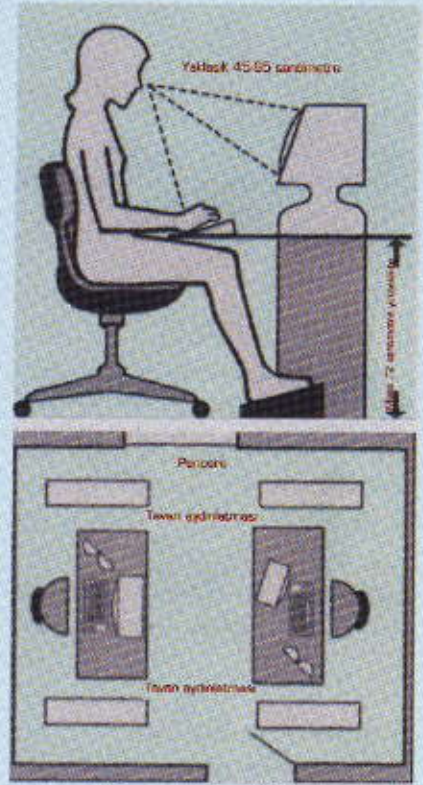
► Klavye, bileğin dayanabilmesi için masanın kenarından on santim geriye durmalı.

*Monitörün gözlerden 45 ile 60 santimetre uzakta durması öngörülüyor. Harflerin işaretlerinin en az 2.6 milimetre iriliğinde, kontrast oranının da 3:1 olması gerekiyor.

► Büroda çalışan biri, gün ışığı alabilen bir çalışma ortamında bulunmalı. Hem gün ışığında hem de yapay ışıkta çalışılması söz konusuysa, doğal aydınlatma ortamının korunması gerekir.

Bu, en aydınlık ışık kaynağının pencerenin bulunduğu duvarın yakınında bulunması gerektiği anlamına gelir.

► Monitörü pencereye paralel yerleştiren kimse, doğrudan ışık kaynağına bakar, gözlerine doğrudan ışık girer. Dolaylı yoldan gözle ışık girme-

si ise, sırt pencereye verilerek oturulduğunda söz konusu olur. Bu durumda pencere camı ya da ısıyan cisimler ekrana yansır. Monitör pencereye dik açı oluşturacak bir biçimde yerleştirilmeli.

► Tavandaki floresan lambaları pencereye paralel durmalı. Ekran lambalara dikey durumda bulunmalı.

de de görme bozukluğu meydana gelmesi durumunda, işyerinin değiştirilmesi gereği ortaya çıkıyor. Bu rahatsızlık, göz kaymasından çift görmeye kadar uzanabiliyor. Doktor Hanne, buna karşı önlem olarak, yasalarda da öngörüldüğü gibi, göz doktoruna muayene olunmasını öneriyor. Meslek odaları tüzüğündeki talimatlara göre, işveren, ekranla çalışan elemanın işe başlarken ve her beş yılda bir - 40 yaşın üzerinde olanların her üç yılda bir - göz muayenesinden geçmesini sağlamakla yükümlü.

Göz rahatsızlıkları ile büro çalışması arasındaki bağlantıyı ortaya

koyan istatistik belgeler söz konusu değil ama, sırt ağrılarına ilişkin bu konuda kolayca kanıt bulmak mümkün. Federal İşyeri Sağlık Sigortası Kurumu, hastalık nedeniyle işe gidememede ileri sürülen rahatsızlıkların hangi sıklıkta dile getirildiğine dair her yıl bir istatistik çıkarıyor. Buna göre, her on çalışandan biri sırt rahatsızlığını ileri sürerek işe gitmiyor. En çok belirtilen ikinci ve üçüncü rahatsızlıklar, çok daha düşük bir oranda: yüzde 7.5 oranında soğuk algınlığı, yüzde 6.5 oranında da grip.

Bürolarda, meslek hastalıklarının yüzde 29.8'i iskelet bozuklukların-

dan kaynaklanıyor. Tıp adamları bundan, hareket etmeyi sağlayan eklem ve kemiklerde, özellikle boyun ve bel omurları ile köprücük kemiğinde meydana gelen bozuklukları anlıyorlar. Doktorlara göre, bu rahatsızlıklar, büro mobilyalarının ergonomik olmamasından ve bilgisayar önünde saatlerce, sağlıklı bir biçimde oturmaktan kaynaklanıyor.

Uzmanlar, 2000 yılında her 5 işyerinden dördünde bilgisayar buluncasını tahmin ediyorlar. Bugün, sağlık koşullarına aykırı işyerlerine daha çok kamu işletmelerinde, inşaat sektöründe ve metalurji alanında rastlanıyor. İnsan bedenine zarar vermesi açısından üç ya da beş kat daha yorucu olmasına rağmen, kimya ve metal sektörü sıralamada daha sonra geliyor.

Bankacılık ve sigorta sektöründe durum çok farklı. Bu sektörde çalışanlar, kamu işyerlerinde çalışanlarla benzer şekilde çalışmalarına rağmen, çok daha az rahatsızlanıyorlar. Çalışma yaşamına dair bilimsel araştırma yapanlar, bunu, mali ve sigorta kuruluşlarında kullanılan ergonomik büro mobilyalarına ve çalışanların bu konuda birlikte hareket edebilme yeteneklerine bağlıyorlar. Burada, işyeri ortamı ve belirli bir alanda iş sorumluluğu üstlenilmesi gibi psikolojik faktörler kadar yeterli gelir düzeyine sahip olmak da önemli rol oynuyor.

Önümüzdeki on yıl içerisinde Almanya'da ekranda çalışanların sayısı en azından 16 milyona ulaşır, bunun sekiz milyonu kendini hasta hisseder, üç milyonu da sürekli hasta olup işe gitmezse, bu, ekonomik açıdan uğranılacak zararı bir tarafa bırakın, insani koşullarda çalışan işyerleri yaratma amacıyla da hiç bağdaşmaz. (Peki, ya Türkiye'dekiler!...)

Almanya Hükümeti hala, Avrupa Birliği talimatlarının gelişmiş başlangıç hükümlerini yasalarına uyarlamadı. İş güvenliğine ilişkin rapor-tör taslağından başka bir şey yapılmadı. 1994 sonbaharında yapılan genel seçimler öncesinde, koalisasyon hükümeti yasa önerisini geri çekti. İşletme sahibi Günter Reichelt, iktidar ortakları "Hür Demokrat Parti ile Hristiyan Demokrat Par-

ti'nin işveren kanadının paçalarının tutuştuğu" tahmininde buluyor ve devam ediyor, "Küçük ve orta ölçekli işletmeleri büyük masraflara sokacağını gördüklerinden, bu işe dur dediler".

ASGARİ GEREKLİLİKLER

Gerçekten de tam anlamıyla güvenli bir iş ortamı yaratmak demek işletmelerin, özellikle de kurallara uygun biçimde ekranda çalışılan işyeri inşa etmekle ilgilenmeyenlerin önemli ölçüde yatırımlara kalkışmaları anlamına geliyor. Esas olarak masrafa yol açan üç unsur var. Bunlar sırasıyla şöyle:

■ İşyeri oluştururken yerine getirilecek asgari gereklilikler, bazı hallerde sadece yeni masalar, sandalyeler ve monitörler almakla mümkün.

■ Çalışanlara, öngörülen bilgileri aktarmak zaman alıyor. Ayrıca çalışanların işyeri dışındaki seminerlere katılmaları da gerekli.

■ Bir iş yerinin tahlili ve sonuç olarak değerlendirilmesi zaman alıyor hem de eğer dışarıdan kiralanmayacaksa, eğitimden geçmiş elemanların çalıştırılmasını gerektiriyor.

Bu konuyla ilgilenmesi için bir uzman da gerekiyor. Büyük işletmeler, bir iş güvenliği mühendisi ve iş güvenliği konusunda çalışan ve kazaları önlemekle sorumlu elemanlar çalıştırıyorlar. Daha küçük işletmelerde ise, bu işi müdürün kendisi üstleniyor. Ancak genelde müdürün bu konuda hiç bilgisi olmuyor.

Günter Reichelt'in idari müdürü, Münih Sanayi Denetleme Dairesi'nden sadece iş güvenliğini yeterince sağlayamadığına dair bir değerlendirme almıyor, kendisine bir de Baviera eyaleti Çalışma, Aile ve Sosyal İşleri Bakanlığı'ndan bir bilgi broşürü gönderiliyor. "Ekranda çalışmak -ama doğru biçimde" başlığındaki broşür kurallara uygun malzemeler hakkında bilgi veriyor ve örnekler eşliğinde bir büronun nasıl döşenmesi gerektiğini açıklıyor.

En azından bir çalışanı olan bir firma Almanya'daki 35 meslek odasından birinin zorunlu üyesi sayılıyor. Bu kuruluşlar, bir yandan kazaların önlenmesine ilişkin önlemler uyarınca denetim organları olarak

faaliyet gösteriyorlar, bir yandan da danışmanlık yapıyor ve kuralların uygulanması konusunda üyelere yardımcı oluyorlar. Örneğin, işletmeciler, kuruluş müdürleri ve iş güvenliği elemanları için kendi konferans salonlarında seminerler düzenliyorlar.

Güvenli iş ortamı hakkında bilgi edinilebilecek üçüncü yer de sendikalar. Almanya Sendikalar Konfederasyonu'nun Teknoloji Danışma Merkezi aynı zamanda bilgisayarla çalışmadan kaynaklanan sorunlara şikayet kayıtlarını da topluyorlar.

"ÇALIŞANLARIN SAĞLIKLI OLMASI İŞVERENE YARAR"

Şirketler, gelecekteki çalışma koşullarına dair kapsamlı bir biçimde bilgilendiriliyorlar. Doktor Çakar "Bir işletmenin en önemli sermayesi çalışanlarının sağlığı. Ayrıca kendini iyi hisseden kimse daha verimli olur ve bu ileriye dönük bakan bir işletme yönetiminin anlaşılır bir biçimde çıkarımadır." diyor.

En geç 1 Ocak 1997 tarihinden itibaren Alman işverenler hükümet hala bir adım atmamış bile olsa, Avrupa yasalarını temel alabilecekler. Herhangi bir soru işareti doğduğunda da, başvuru makamı Brüksel'deki Avrupa Adalet Mahkemesi olacak. □

DR. AHMET ÇAKIR:**"EN ÖNEMLİ ÇALIŞMA MALZEMESİ SANDALYE"**

CHIP, Berlin'deki Çalışma ve Sosyal Araştırmalar Enstitüsü Başkanı Doktor Ahmet Çakır'la görüştü

CHIP: Ekranda çalışmak ne tür tehlikeleri beraberinde getiriyor?

Çakır: Normal büro çalışmasına oranla gözler daha çok yoruluyor. Ekranların görüntü kalitesinin 15 yıl öncesine göre daha kötü olduğunu da burada eklemeliyim. Aslında teknoloji ilerledi ve piyasada oldukça iyi monitörler var. Ancak, 4 bin Alman Mark'ından daha ucuza uygun bir alet almak mümkün değil. Bugün ucuz sistemlerden sağlanan monitörler, ergonomik açıdan bilgisayarların atası monokrom monitörlerden daha sağlıklıdır. Bu konunun mutlaka aydınlatılması gerekiyor.

CHIP: Bilgisayarla çalışmanın göz sağlığını bozduğu kanıtlandı mı?

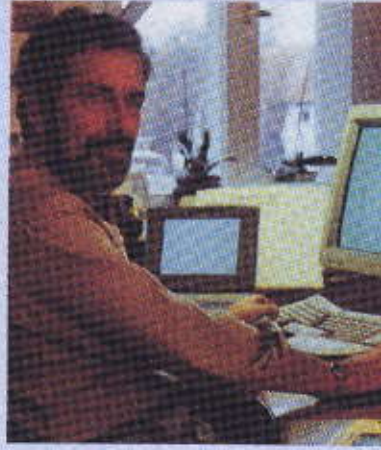
Çakır: Hayır. Kanıtlanan yegane zarar, bilgisayara odaklanıldığında hareket serbestliğinin kısıtlandığı şeklinde. Kasları gevşeten hareketler yapılmadığı, düzenli aralar verilmediği ve hareket alanı ayarlanmadığı takdirde, bu durum kesinlikle duruş bozukluklarına yol açıyor.

CHIP: Ekran ya da bilgisayar hastalığından söz edebilir miyiz?

Çakır: Hayır. Meslek hastalığı ancak Çalışma Bakanlığı Komisyonu'nun tanımladığı durumlar için söz konusu. Örneğin 1980 yılında yapılan bir muayeneye göre, tüm sanayi kollarında daktilo kullanan kadınlar, en çok omurlilik rahatsızlığı çeken çalışanlardı. Buna rağmen kimse daktilo hastalığı diye bir şey duymadı.

CHIP: Ekranla çalışılan işyerlerinde nelere dikkat edilmeli?

Çakır: Çalışma masasında, sadece dokunmanız ve görmeyiz gereken malzemeler bulunmalı. Elektronik

eşyanın bulunmasına hiç gerek yok. En önemli çalışma malzemesi sandalyedir. En ergonomik olanı bile ancak iyi sayılabilir. İkinci önemli malzeme bence hareket alanıdır. Bu hem kelime anlamıyla, diğer çalışan kişiyle aranızdaki yeterli mesafe bulunması demek hem de daha kapsamlı anlamda çalışma sürecinde karar alabilme olanağına sahip olduğunuz bir mekanda bulunmak demek.

CHIP: Bilgisayarda çalışmak mutlaka göz rahatsızlıklarına yol açar mı?

Çakır: Bilgisayar çalışmasının kendisi değil, onunla çalışma bizi mi diğer bir deyişle ekrana bakma açısı rahatsızlıklara yol açabilir. Bir kimse sekiz saat boyunca küçük puntolarla yazılmış bir kitap okursa, üstelik bunu loş bir ortamda yaparsa, onun da gözü bozulur. Tek bir organa yüklenilmesi insanı hasta eder.

CHIP: Neden federal bir iş güvenliği yasası gerekli?

Çakır: Bunun temelinde ekonomik nedenler, özellikle de ticari engellerin kaldırılması uygulaması yatıyor. Ancak burada fazla önem verilmeyen iş güvenliği tanımlanmasına dikkat etmek gerek. Bu, insanı, bedeni ve ruhu ile bir bütün olarak ele almak, onun sadece fiziksel sağlığını değil, ruhsal sağ-

lığını da korumak anlamına gelir.

CHIP: Avrupa Birliği talimatlarında önemli olan nedir?

Çakır: Bu varolan en kapsamlı düzenleme. Öyle ki, havadaki nem oranı bile dikkate alınıyor. Bu da doğru çünkü iş güvenliği sadece teknik malzemeleri değil, işyeri ortamını da kapsamlı.

CHIP: Bu talimatlarda herhangi bir boşluk söz konusu mu?

Çakır: Önemli olan hükümlerin somut biçimde ortaya konması. Eğer ekrandaki işaret ve harfler okunabilir olmalı deniyorsa, buradan harflerin hangi puntoda, çerçevenin de hangi kalınlıkta olması gerektiği anlaşılamaz. Her bir unsur belirtilmeli, bağlantılı olduğu diğer unsurlarla bir bütün içinde ele alınmalı.

CHIP: İşyerlerini tahlil edip değerlendiren rapor hazırlama yetkisi kimde?

Çakır: Bu henüz belirlenmedi. Sorun, kimsenin bu konuyu tam olarak kavramamış olmasında yatıyor. Almanya Sendikalar Konfederasyonu'nun teknoloji danışma merkezleri bu konuda yardımcı oluyorlar. İşyeri analizlerinde denetlenecek konuları bir liste halinde sunuyorlar.

CHIP: Peki, bu yolla belirlenen yüksek hedeflere ulaşmak mümkün mü?

Çakır: Hedef belirlemeden bir tahlil yapmak anlamsız. Bir işyerinin ruhsal açıdan zararlı olup olmadığına karar vermek gerektiğinde, donanımı denetlemek yetmez. Burada, işin başkalarına ya da tek taraflı olarak kimseye rahatsızlık verip vermediğini sorgulanması gerekiyor. İki seçeneğin de olmaması lazım. Gerekli önlemler alınarak bu durum ortadan kaldırılmalı.

Canlı Mağaza Anlayışının İlk ve Tek Örneği...

Zet Galerî, Türkiye'de ilk kez denenen "Canlı Mağaza" anlayışının ilk örneği. Müşterilerin her bir birimi deneyebildiği ve saatler harcayabildiği mağazada Internet'e bağlanabilme olanağı da mevcut.

Mayıs ayı sonunda, İstanbul'un Anadolu yakasında Bağdat Caddesi'ne açılan sokaklardan birinde bilgisayar ve çevre birimlerini, tanıyarak, dokunarak, deneyerek almak isteyenler için bir mekan hizmete sokuldu: Zet Galerî.

1985 yılında servis ağırlıklı ve bağlantısız olarak kurulan İkon firması ve sonradan bayisi olduğu Estron'un birlikte oluşturdukları Zet Galerî'nin öncelikle "canlı" olması hedeflenmiş. Mağazadaki her birim kullanıma açık ve çalışır durumda.

Marka kısıtlaması yok ama çeşitleme de yok! Bilgisayarlar tek marka: Zet, ancak kullanılan tüm çevre birimleri çeşitli firmaların ürünleri arasından seçilmiş.

Bu mağazaya gelenler denemek istedikleri her şeyi deneyebiliyor ve varolan bütün cihazları herhangi bir ücrete tabi olmaksızın kullanabiliyorlar.

Abartmamak koşuluyla Internet de buna dahil.

Türkiye'de ilk kez gerçekleştirilen ve dünyada da bir örneğinin olup olmadığı bilinmeyen Galerî'nin yaratıcısı Estron firmasının bayisi olan Süha Öker. 10 milyarlık bir yatırımla gerçekleştirdiği bu düşün temelinin, kendi deyimiyle, teknolojinin yer düzeyinde sergilenmesi fikri oluşturmuş.

Şık, rafine bir anlayışla oluşturulan Zet Galerî'nin sahibi Süha Öker, düşünü gerçekleştirmenin keyfini yaşıyor.

Öker, 8 ay önce, hedeflerinin geleceğe yönelik olması nedeniyle bayii olmaya karar verdiği Estron'un diğer bayilerinin de Zet Galerî'nin benzerlerini yaratmaları gerektiğini düşünmekte.

İLGİNÇ MÜŞTERİ PROTOTİPİ...

Çok şık ve rafine bir anlayışla dekore edilen mağaza başlangıçta insanların çekingen davranmalarına neden olmuş ancak zaman içinde başını çocukların çektiği birçok bilgisayar meraklısının uğrayıp, programları, yazıcıları, tarayıcıları, Internet'i de-

neyip, gereksinimlerini belirlediği bir yer olma özelliğine ulaşabilmiş. Zet Galerî yetkilileri, bu uğrayış ve denemelerin sonbaharla birlikte daha da artacağını düşünmekte.

Müşteri prototipi olarak Süha Öker'in bilgisayar canavarı olan 15 yaşında ve satıcıları sorularıya zor durumda bırakmaya bayılan oğlu seçilmiş ve Galerî'nin 7 kişiden oluşan personeli bu prototipe göre seçilmiş! Yani, burada yanıtlanamayan soru olmuyor.

Yetmiş eleman transferinin yapılmadığı firmada çalışan herkes temelden yetiştirilmiş.

Bilginin bedelinin emtia bedelinin daha ağır olduğuna ve zaman içinde hizmetin satış önüne geçeceğine inanan Süha Öker, düşlerinin pesinden giderek yarattığı Galerî'nin zaman içinde gerçek değerinin anlaşılacağına gönülden inanıyor.

Bilgisayar almak, yeni programları denemek, işleyişini bilmediği yeni ürünleri görmek isteyenler için Zet Galerî: Abdülkadir Noyan Sk. no: 11/1 Erenköy

Tansel Tüzel

Düşleri Oluşturan Madde...

Beyin ve bilgisayar arasındaki direkt bağlantı, bilim-kurgu yazarlarının, kahramanlarını siber uzaya ısınmada kullanmayı sevdikleri bir dramaturjik araçtır. Ancak PC, bugün bile fanteziler ülkesine seyahat etme imkanını bahsediyor. Sanal gerçeklik ve yeni oyun fikirleri boş vakitlerin çok keyifli geçmesini sağlayabiliyor.

Dijital yapay dünyalara dahil artık roman konusu olmaktan çıktı ve gerçek oldu - ister masraflı sanal gerçeklik ekipmanları (Virtual-Reality-Equipment) ister sadece PC ve CD-ROM sürücüsü araç olarak hizmet versin.

Bilgisayar çocuklarının, veri kaskı ve eldiveni ile Kamboçya ormanlarında sanal uçaklar düşürdükleri kuru Siber-cafeler cazibelerini yitirdiler gibi görünüyor.

Buna karşılık yeni bir eğilim oluşuyor: Yaratıcı geliştiriciler, sanat, roman, sinema ve video oyunlarının elementlerini karıştırıp, bilgisayar oyunu klişesine uymayan yeni uygulamalar yaratıyorlar. İzleyiciyi yapay bir dünyaya çeken, bugünü ve burayı unuttururan uygulamalar.

Bu eğilimin başlangıç noktası, "Myst" adlı oyun oldu. Ve Myst ken-

di kategorisini yarattı.

Klasik VR tekniği (Virtual Reality tekniği) ise buna karşılık toplumsal ve ciddi oldu: Bilim adamları karmaşık hakikatleri 3 boyutlu simülasyonlar ile kesinleştiriyorlar, endüstri firmaları bunları pazarlama amaçlı kullanıyorlar. Bazı firmalar ve kurumlar, sanal uygulamaların yardımıyla modern ağlarla neler yapılabileceğini göstermeye çalışıyorlar.

NORVEÇ'TE BİR VİKİNG KÖYÜ VE AŞK...

"Terravision" adlı bir projede yaratılan sanal yerkürede, dünya üzerindeki bir bölgeye ait her türlü veri bilgisayar ekranında görülebiliyor. Bunlar, veritabanı yükseklik verilerinden ve uydu resimlerinden hesaplanıyor. Bu sanal yerküre üzerinde, gelecekteki ekolojik, sosyolojik ve politik

Birleşmiş Milletler'in emrinde bir siber asker: "The Vortex'de oyuncu, tıp öğrencisi Drew Griffin rolüne bürünüyor.

veriler görselleştirilebiliyor.

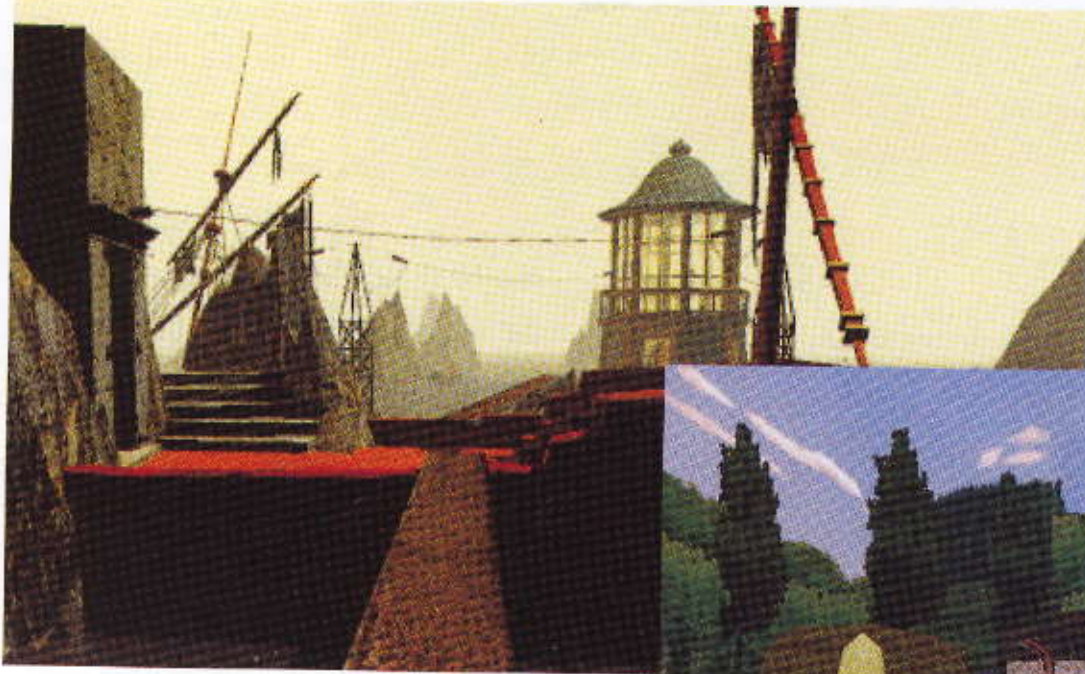
Norveç'te sanal bir Viking köyü oluşturuldu, bir çeşit dijital ülke müzesi. Ziyaretçi, veri kaskları ve eldivenleriyle donatılmış bir şekilde dağınık, geniş ve şatafatlı fiyortlar, yeşil vadi, çayır ve çam ormanları üzerinde, uzun uzadıya yayılmış tahta yapıların ortasına ininceye kadar uçabiliyor. Yaklaşık 1200 yılı uçarak geride bırakıp, Kaupang Viking kolonisinin sanal rekonstrüksiyonuna ulaşabiliyor. Arkeologlar geçmiş on yılda köyün üçte birini kazmışlardı. Buradan elde edilen verilerle Norveç telekomünikasyon şirketi Telenor Research'teki kaşifler, Oslo Üniversitesi'ndeki arkadaşları ile birlikte yüksek performanslı bilgisayarda bir sanal gerçeklik uygulaması hazırladılar.

Kullanıcı açısından uçuş oldukça etkileyici: Deniz hışırdıyor, çağlıyor, uğulduyor, rüzgar ısıklık çalıyor, martılar çığlık çığlığa bağırıyor. İzleyici eşyaları kaldırılabiliyor ve kapıları açabiliyor. Sadece sarışın Vikingler eksik. Uzmanlar her şeyiyle geçmişteki günlük Viking yaşamının gerçe-

Dişçi sandalyesi gibi görünen şey "Myst'te aslında planetarium olarak iş görüyor.

Bu kayalık gemi
"Myst"le büyük
bulmacalardan
birini gizliyor.

Bir zamanlar denizlerin korkulu rüyası: Sanal Viking köyü
Kaupang'da ziyaretçi antik çağın kuzeyli sakinlerinin
yaşam tarzı hakkında fikir yürütebiliyor.

ge çok yakın bir aktarımı üzerinde
çalışıyorlar. Mesela Kaupang'taki bir
Viking kızıyla, komşu köyden bir Vi-
king erkeği arasındaki aşk hikayesi
de bu projeye dahil edilmiş.

"Myst" oyun konusunda büyük iş-
ler başardı. Şimdiye kadar yapılan
zeka oyunlarına temel olarak benze-

se de düşünce sporcuları için bir zo-
runluluk haline geldi: "Jewels of the
Oracle", yolcularını tarih öncesi de-
virlere sürüklüyor. Başka etkili pro-
düksiyonlar da var, mesela Laurie
Anderson'un "Puppet Motel"i, kor-
kutucu bir otelde bir keşif turu.
"Vortex" de etkileşimli bir film, kul-
lanıcı, tıp öğrencisi Drew Griffin bir
siber komplonun izini buluyor.

PUPPET MOTEL

Dışarıda neon ışıklı "Puppet Motel"
yazısı davetkar görünmekte. Kukla-
lar moteli - bir oyun gibi. Resepsiyon
karanlık. Ortalıkta misafiri bekleyen
bir resepsiyon görevlisi yok, bunun
yerine kan kırmızısı parıldayan şerit-

ler görünüyor. "Psycho" filminin bir
sahnesi mi acaba? Bu dev yarım saat-
ler de ne anlama geliyor? Saat 11.05,
4.22, 1.39. Burada zaman sanki uç-
uyor ya da yerinde sayıyor. Fareyle
tıklandığında - arka avluya geçilmek-
te. Boğucu bir atmosfer, çok açılı bir
mekan, yalnızca solgun gaz ışığıyla
aydınlatılmış.

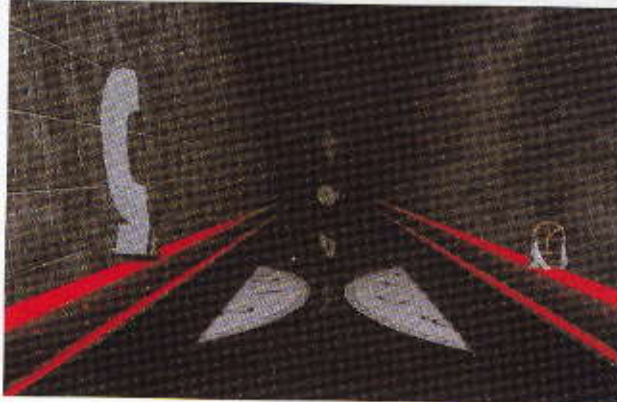
Hasır iskemleler üstüste dizilmiş,
etrafta demirden dalgıç kabinleri ve
camdan ve telden bir dizi ne olduğu
belirsiz eşya. Adamın biri hızlı hızlı
soluk alıp veriyor, ürktürücü. Boğu-
luyor mu acaba? Daha sonra bu hızlı
nefes alıp verme kesiliyor, içi boş te-
neke gürültüsünü andıran bir ses an-
laşılmaz bir şeyler mırıldanıyor, ayak
sesleri, çello, çekici sesleri iştiliyor.
Kim burada yaşamak isteyebilir ki?

Şimdi inlec bir ateşböceğine dö-
nüşüyor. Nereye gidilirse gidilsin,
birtakım senaryolar oluşuyor. Bilgi-
sayar unutuluyor. Artık kullanıcı, bu
dünyanın bir parçası.

Büyük bir itina ile döşenmiş bir o-
da var, tıpkı eski filmlerdeki gibi. Te-
levizyonda bir Afro grup elyaf giysi-
ler içersinde Swing yaparken oda te-
lefonu çalıyor. Telefonda makineli
tüfek sesleri iştiliyor, birisi kaçıyor.

Duşlu tek kişilik oda:
"Puppet Motel"de
rahatmış izlenimi
veren odalar bile
(yukarıda) inanılmaz
sürprizlerle dolu.
Kabul odası hiçliğe
götürüyor gibi...

*Muamma sözler:
Muğlak chipuçlarıyla
kahin, (yukarıda) arayış
içindeki kişiye eski
kayalık odalarda
(aşağıda) yardımcı
oluyor.*

JEWELS OF THE ORACLE

Akvaryum şeklindeki odada bir sualtı şatosu var. Balıkların fosforlu bakışları altında rahibeler vals yapıyor. Vitrindeki kuklalar insanların birlikteliğini simule ediyor, "Puppet Motel"de her şey olanaklı görünüyor, ancak statik olan hiçbir şey yok.

Yukarıda pencerede bir adamın gölgesi hareket ediyor. Yoksa birden fazla adam mı var orada? Resepsiyona nasıl geri dönülebilir? Sağda kırmızı ışıklı bir bodrum girişi görünüyor. Tuhaf şey, resepsiyon önceden zeminde değil miydi? Arkada deforme olmuş bir kadın sesi "You're recorded" diye fısıldıyor.

Dar geçiş kapkaranlık. Kayaların üzerine su damlıyor, duvarların içinden rüzgar uğulduyor. Biraz ürkütücü Orada ilerde bir şey dalgalanıyor. Bu şey aniden parlıyor.

"Yolculuk başlıyor, beni izle" diyor Nisis kahini. Bu kahin Fırat ile Dicle arasındaki efsanevi kentin bekçisi. Nisis'te yaşamak isteyen, "Jewels of the Oracle"ı kazanmak zorunda. Ancak önce bir dizi bilmece çözmek gerekiyor.

"Yüregini bizim yaşam tarzlarımızı aç" diye tavsiyede bulunuyor ruh ve kayboluyor. Arayış çok zahmetli.

Solda duvar var, sağ tarafta ise kapalı bir kapı. Klik, klik, bir çeşme. Havada bir müzik sesi çınıyor, bu tozlu odada şimdiye kadarki tek sevimli şey. Klik, çeşmenin kenarındaki dikdörtgen taş hareket etmiyor. Belki de üçgenli taş hareket edecek. "Burası kolaycı tahminlerin yeri değil" diye uyarıyor kahin. Su yüzeyinde önce daireler sonra da eski German yazısının harfleri beliriyor. Engellerle dolu bir yeraltı dehlizi var. Yol bir mezara bağlanıyor. Sessizliğe esrarengiz bir hava hakim.

Koşede taştan bir sandık duruyor. Kapak gıcırdayarak açılıyor. Fildişi tablolar üzerinde bir muamma gibi duran yazı işaretleri. Ne yapmalı? Kahin öğütlerine devam ediyor: "Belki de gereğinden çok yoğun arıyorsun, bakışlarını kendinden ziyade Eridu kökenli eski German yazısının harflerine yönelt."

Kapak aniden patlamayı andıran bir sesle kapanıyor. Davul sesleri daha güçleniyor, ışık titremeye başlıyor. Tatlı bir müziğin ezgileri duyuluyor.

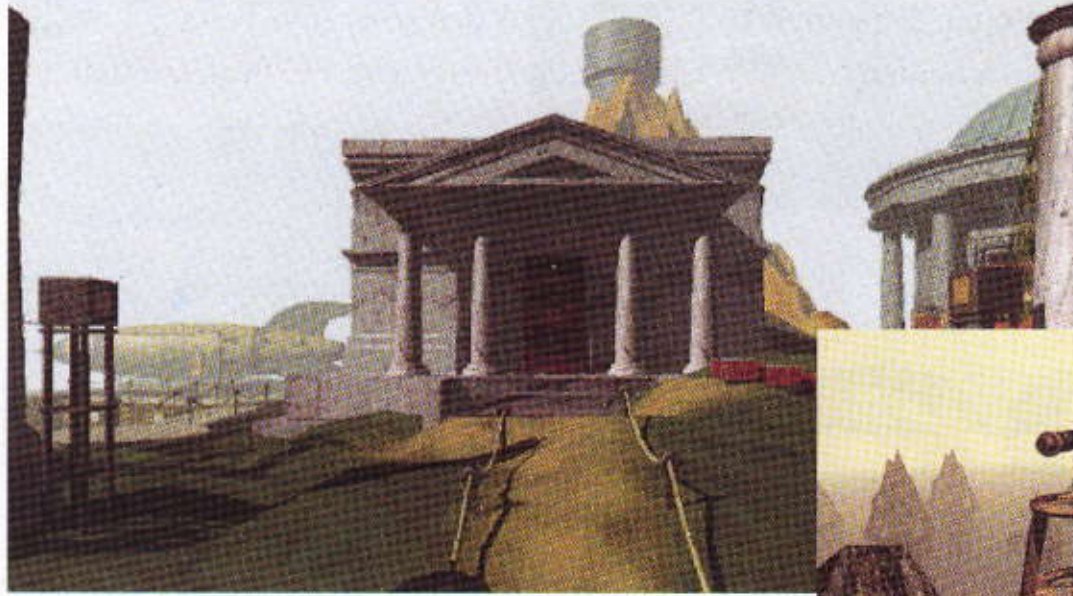
THE VORTEX

"The Vortex - Quantum Gate II" "sana bir sinema yaşantısı" vadediyor. O halde pancurlar aşağı, Cola ve şe-

*Düş ya da gerçeklik: Etkileşimli
film "The Vortex"ın kahramanı
Drew Griffin meleklerle mi
canavarlara mı ateş ettiğini
bilmiyor. İnsanlığı kurtarmak için
savaşmaya gittiği düşman
dünya, aslında bir cennetmiş
gibi görünüyor.*

Eski elisi: "Myst"teki sahneler ayrıntılara sevgi duyularak hazırlanmış. Jules Verne bunları görse sevinirdi herhalde.

kerler PC'nin yanına. Kulaklara ipno-tize edici Ethno-Beat doluyor: Tıp öğrencisi Drew 2057 yılında AJ 3905 gezegenine iniyor. Birleşmiş Milletler askeri olarak sonuna beş yıl kalmış olan yeryüzünü kurtarması gerekiyor.

AJ 3905 üzerinde kurtarıcı Iridium-oxid bulunuyor. Ancak onu ele geçirmek o kadar kolay değil. Politik entrikalar ve zehirli gaz hayatta kalmayı zorlaştırıyor. Böcek saldırısı belki de yalnızca Drew'in sanal gerçeklik kaskından kaynaklanıyor. Acaba insanlara ateş etmek yerine canavarlara mı ateş etti? Savaşırken sanal gerçeklik kaskını kafasından çıkartıyor ve kendini cennette buluyor. Haydi ileri, eli izle, bir sağa, bir sola.

Tuhaf yaratıklar ortaya çıkıyor, melek benzeri varlıklar sorular soruyor. Yanıtlar önceden belli cümleler arasından seçilebiliyor. Böylece engellere takıla takıla etrafta dolaşıyorum, ne aradığımı tam olarak bilmiyorum. Şekerler yavaş yavaş suyunu çekiyor; bazı film parçaları dakikalara sürüyor. Kan akıyor, dramatik bir müzik iştiliyor ve ekran kararıyor. Şimdi yönetmen ortaya çıkıyor ve şiddetli bir biçimde başrol oyuncusuyla kavgayı ediyor. Başrol oyuncusu ise senaryoyu bir yana fırlatıyor ve "tümüyle aptalca olan sanal gerçeklik fikri"ne sövmeye başlıyor. Bunun üzerine bir yazı beliriyor: "Vortex'i

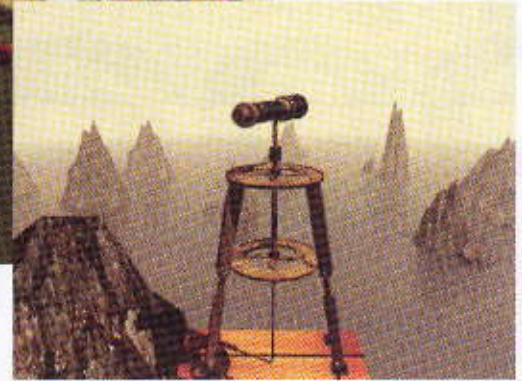
terketmeyi başaramadın." Son. Hayal kırıklığına uğruyorum - sinemada en azından bir Happy End olur. Bu arada şekerler bitmiş.

MYST

Bir iskeleyle başlıyor. Sağda batmış bir geminin gözetleme yeri sudan dışarı bakıyor. Önümde bir yükselti üzerinde iki dev çark duruyor - bir heykel gibi sanki. Sağdaki tepenin üzerinde tahta kalaslar tapınakvari bir binaya götürüyor. Tuhaf, barışçı bir sahne insanı içine alıyor. Yolun yanındaki çimlerde buruşturulmuş bir kağıt parçası - Atrus diye birinin Catherine diye birine bir mektubu bu. El yazısı güzel. Bu mektupta Atrus Catherine'ye, adaya dağılmış bulunan "Marker Switcher" yardımcıyla "Imager"a nasıl bazı açıklayıcı sözler söyletebileceğini açıklıyor. Çok gizemli. Bu Imager nereden bulunabilir?

Oyuncu "Myst" adlı oyunun dünyasına hiçbir ek bilgi olmaksızın giriyor. Konuyu açıklayan bir elkitabı yok. Hiçbir yerde olan bu dünyada geçen oyunun mekanizmalarını açıklayan yardımcı bir sistem yok. Kişi kendi başına bırakılmış. Bu dünya gerçekten de keşfedilmeyi bekliyor.

Ada hızla keşfediliyor, ancak bu kez soru üstüne soru birikiyor: Cat-

Okumak eğilir: Myst adasının kütüphanesinde başka dünyalara girişi sağlayan değerli chipuçları bulunuyor.

herine kim? Neden dişçi sandalyesinden yıldızların durumu izlenebiliyor? Kütüphanedeki kitaplarda başka hangi dünyalardan söz ediliyor? Bulanık sezgiler oluşuyor.

Myst'te ölüm yok - silah atışları, vurulan uzay gemileri ve gerillalar yok, yalnızca sessizlik ve denizin uğultusu var. Ancak insanın canı hiç sıkılmıyor.

Çünkü birdenbire adanın planı açığa kavuşuyor, chipuçları bir anlam kazanıyor. Sonra öteki dünyalara kapılar açılıyor. Ve barışçı atmosfere rağmen izleyici soğuk terler döküyor. Çünkü sezgiler karanlık bir biçimde yoğunlaşıyor: Burada korkunç şeyler olmuş olmalı.

Sanayi çağı öncesine ait teknik ile High-Tech karışımı, resimlerle tınların mükemmel bağlantısı, hoşadenden fon müziği ve gürültü efektleri oyuncuyu kısa sürede tümüyle kendine özgü bir fantezi dünyasına tutsa ediyor. Oyunu geliştiren Miller kardeşler Myst ile tümüyle yeni bir oyun kategorisi yaratmayı başarmışlar: gerilimli, şiddetsiz, entelektüel ve harika görünümlü.

Fısıldayan Microchipler

Dil işlemcileri ve mikrochipler sağırılara işitebilmeleri için yardımcı oluyor. Bugüne kadar yaptıkları 850 implantasyon ile Hannover Tıp Yüksek Okulu'ndaki bilim adamları dünyada ilk sırada yer alıyor.

Hans-Peter Berghaus telefon ediyor. Bunun için çok uzun süre egzersiz yapmış, çünkü o aslında sağır. Geçirdiği bir kazadan sonra çevresindeki dünya onun için 21 yıl boyunca sessizlikte gömülü kalmış. Ta ki cerrahların küçük bir şeyi kafatasına yerleştirdiklerinden güne kadar. Berghaus Avrupa'da Hannover Tıp Yüksek Okulu'nun Kulak-Burun-Bogaz Kliniği'nde kendisine işitme bilgisayarı implantasyonu yapılan ilk insanlardan biri. Kafatası kemigindeki mikro bilgisayar üç parçalı işitme sisteminin bir bölümü. Berghaus kemerinde taşıdığı yaklaşık 100 gram ağırlığındaki ve iskambil kağıdı büyüklüğündeki kutucuk ile "işitiyor". Bunun içine yerleştirilmiş bir mikrofon gürültüleri elektriksel iç tepilere dönüştürüyor. Bir dil işlemcisi ise içkulak işlevini üstleniyor.

Dil alıcısı Berghaus'un kulağının arkasına takılı verici bobine bağlayan bir kablo üzerinden sinyaller implantasyonla kafatası kemigine yerleştirilmiş kapsüle iletiliyor. Buradan bir mikro bilgisayar içkulaktaki Cochlea'ya (salyangoz kanalına) küçük akım iç tepileri yolluyor. Böylece işitme siniri doğrudan uyarılmış oluyor.

Hannover'deki uzmanlar bugüne kadar yaklaşık 850 kez kafatası kemigine ve kulak yoluna implantasyon yapmışlar. Böylelikle deneyim olarak da dünya çapında önde gidiyorlar. Cerrahlar haftada ortalama dört kez ameliyat gerçekleştiriyorlar. Hastalar sıra beklemek zorunda kalıyor ve Brezilya'dan ya da Suudi Arabistan'dan bile ameliyat olmak için geliyorlar. Ameliyat artık rutin haline gelmiş durumda. İki saat içinde her şey halledilmiş oluyor. Mikro

bilgisayar kafatası kemiginde freze edilerek açılmış bir çukura yerleştiriliyor ve işitme sinirine bağlanıyor.

Cochlea protezi alanında, yazılım endüstrisinde de olduğu gibi, "güncellemeler" var. Hans-Peter Berghaus da terfi etmiş: Bugüne kadar üç kez daha iyileştirilmiş bir model takılmış kendisine. Dil işlemcileri önceleri yalnızca belirli frekansları sinyallere dönüştürebiliyorlardı. Bugün ise daha esnek sistemlerle çalışılıyor. Modern filtre bandı yönteminde işitme aralığını 20 filtre karşılıyor. Dil işlemcisi gelen sinyale göre varolan filtreler arasında üzerlerinde en fazla enerjinin bulunduğu 6 filtreyi kullanıyor.

Alet değişimi Berghaus açısından verimli olmuş. Önceden yüksek tonları sanki Micky Mouse konuşuyormuş gibi işitirken, bugün artık zahmetsizce alçak sesli ara tonları da algılayabiliyor.

Önceden bir konser onun için akustik bir eziyetten başka bir şey değilken, artık orkestrada fon müziği yapan enstrümanları bile ayırd edebiliyor. Berghaus'un işitme yeteneği artık %95'e ulaşmış ve o implantasyon dolayısıyla kendisini hiç bir şekilde kısıtlanmış hissemiyor. Aksine uzun yıllar boyunca edindiği deneyimleri diğer hastalarla paylaşıyor ve hastalar için çıkarılan bir dergide çalışıyor.

Elektronikçi Berghaus Hannoverli uzmanlarla birlikte yeni, iyileştirilmiş işitme bilgisayarlarını test ediyor. Geçenlerde şimdiye kadar gerekli olan 22 elektrotu altına indirmeyi başarmışlar. Böylelikle enerji tasarrufu sağlanmış ve pil kapasitesi artırılmış oluyor.

Test ekibinde mühendis olan Rolf-Dieter Battmer şimdilik günün birin-

de tek bir chipin tüm işitme fonksiyonlarını üstlenebileceği gibi bir olanak görmüyor. "İşitmeyi bir bilgisayarla taklit etmek kalbin işlevinin yerine bir şey geçirmekten çok zor" diye vurguluyor. Ancak yaklaşık on yıl içinde en azından dil işlemcisini ve verici bobini insana implantasyon yapma olanağına kavuşulacağını söylüyor. Battmer'a göre bu ikisi günü geldiğinde köprücük kemiginin altına taşınabilir.

Menenjit yüzünden sağırlaşma tehlikesi altında bulunan kimseler için acil yardım gerekiyor. Çünkü hastalık Cochlea'yı kemikleştirebilir ve böylelikle bir implantasyonu olanaksız hale getirebilir. Bu yüzden hastalığın ilk belirtileri görüldüğünde hasta ameliyata alınıyor. Bir insan ne kadar kısa süre sağır kalmışsa, bilgisayarın gönderdiği sinyalleri anlamayı o kadar kolay öğreniyor. Yani ameliyat işitebilmek için yalnızca bir ilk adım; ameliyat sonrasındaki işitme idmanı da aynı derecede önemli.

Uzun süre sağır kalmış insanlar için bu durum bazen yorucu oluyor. Onlar sessizlik içinde yaşamaya alışkın. Ve bu yüzden zaman zaman işitme bilgisayarlarını kapatıyorlar.

Windows 95 için geliştirilen bir BDT çözümü

FelixCAD

Dünya pazarına ilk defa Cebit 96'da sunulan FelixCAD, Türkiye'de de CAD/CAM 96 fuarında tanındı. Windows 95 için geliştirilen 32 bit bir ürün olan FelixCAD yaygın olarak kullanılan DXF ve DWG standartlarının yanı sıra artık bir endüstri standardı olan Windows Metafile'i de (WMF) yer tasarrufu sağlayarak kullanmakta.

Bilinen, tanınan BDT çözümlerinin yapabildiklerine ilaveten üç boyutlu konstrüksiyon, kaplama ve gölgelendirme olanaklarını da kullanıcıya sunmakta. Sahip olduğu açık mimari özelliğiyle menü, tablet, palet ve kısaltmaların kullanıcı tarafından istenildiği gibi değiştirilmesine olanak tanımakta. Ayrıca ürüne entegre edilmiş LISP Interpreter ile kullanıcılar programlama yapabilmekte. C programlama dili arayüzüyle profesyonel çalışmalara

Program bilinen BDT çözümlerine ilaveten üç boyutlu konstrüksiyon ve kaplama olanağını da sunuyor.

da olanak tanıyan FelixCAD bilgi bankaları bağlantısı ile SQL ve Windows ortamında ODBC arayüzünde çalışmayı sağlamakta.

Mimarlık, mekanik, elektronik, GIS ve NC uygulamalarında kolay ve rahat kullanımlı bir geliştirme platformu sunan FelixCAD çok kullanıcı ortamları için de Windows NT'yi desteklemekte. Kurulum CD'sinde Almanca ve İngilizce olmak üzere iki seçenek sunulan

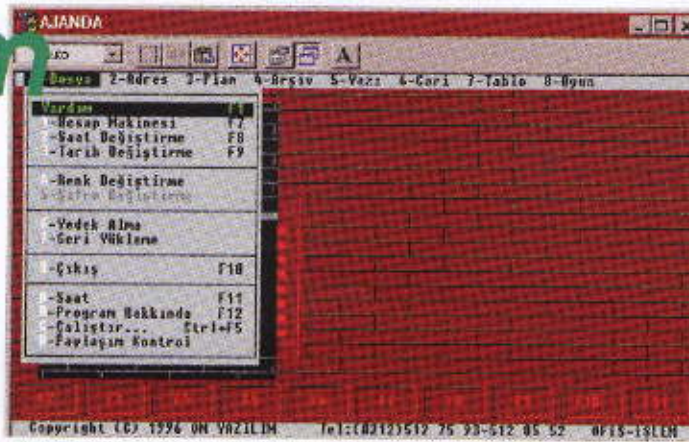
yazılımın bir sonraki versiyonunda Türkçe seçeneği de bulunacak. Yazılımın Türkiye Temsilcisi Peritus konfigürasyon olarak minimum 486 DX4/100, 16 Mb RAM öneriyor. Yazılımın fiyatı 3250 DM + KDV.

Türkiye temsilcisi:
Peritus Otomasyon Sistemleri
Tel: 0.216.357 08 86

Ofis-İşlem

iş dünyası birbirinden çok farklı meslek gruplarını içermekte ve her meslek grubu için de farklı bilgisayar programları gerekmektedir. OM Yazılım firması, çeşitli gereksinimlerden yola çıkarak tüm bilgisayar kullanıcılarının temel ve ortak isteklerine yanıt verebilecek bir program geliştirmiş: Ofis-İşlem.

Program, isim, adres, telefon fihristi, adres bilgileri listesi ve özgürce tasarlanabilecek adres-etiket bölümlerinden oluşmakta. Programla, günlük, haftalık, aylık ve yıllık çalışma programlarının düzenlenmesi, randevu, seyahat, toplantı, ödeme, tahsilatın günlük olarak sistem tarafından izlenmesi, önemli gün ve işlerin yine sistem tarafından uyarılarak bildirilmesi, dışarıdan gelen telefon mesajlarının tanzim edilebilmesi mümkün.

Ofis-İşlem, ile çalışma programlarının düzenlenmesi, tahsilatın izlenmesi ve mesajların tanzim edilmesi mümkün.

Sınırsız sayıda farklı bilgi içeren dosya oluşturma imkanı sunan ve her birinden listeleme ve serbest tasarımla döküm alınabilen Ofis-İşlem'de ön muhasebe için oluşturulmuş, sürekli borç-alacak bakiyesi takibi yapan ve risklerin anında izlenebileceği cari hesap bölümü de yer almaktadır.

Ağırlık birimlerinden ABD Başka'nın telefonuna dek birçok ajanda bilgisini içeren tablo bölümü ve egle-

nerek dinlenmek için oluşturan oyun bölümünün de olduğu program, DOS işletim sistemi altında yazılmış ve Windows altında kullanılabilir. İşletim mantığı Türk insanı düşünülerek hazırlanan program işleri çabuk bitirip kendine vakit ayırmak isteyenlere önerilir.

Üretici firma: OM Yazılım
Tel: (0.212) 512 75 93
Fiyatı: 7.500.000 TL

Buyurun eğlenceye!

Bu sıcak yaz aylarında bilgisayarda programla, muhasebeyle, donanımla uğraşmak yerine eğlenceye dalmak elbette daha çekici. CHIP size bilgisayarda eğlence için kullanılabilecek araçları sunuyor.

Bilgisayarda eğlence deyince ilk akla gelen oyunlar oluyor. Zaten genellikle bilgisayarların eve giriş nedenleri de bu oyunlar. Üstelik günümüz teknolojileri ve derin hayal güçleri sayesinde bu oyunlar insanı bilgisayar ekranı önüne mıhlıyor. Eğlence dosyasının içinde bu en birincil eğlence aracı olan oyunlar hakkında ayrıntılı bilgiler bulacaksınız.

Ancak bilgisayarda tek eğlence aracı oyunlar değil. Şu anda pek çok bilgisayar kullanıcısı için "lüks" sayılsa bile yakında daha yaygın kullanılacağı düşünülen Internet de güçlü bir eğlence aracı olacak gibi görünmekte. Buna örnek mi? Bu dosyanın sayfalarında ve İletişim bölümündeki Web adresleri sayfalarında haddinden fazla var. Hobi yazılımları da giderek eğlence dünyasındaki yerini almaya başladı. Şu sıralar Türkçe olanları çok yoğun üretilmese de İngilizce bilenler için bahçecilik, tasarım, yemek pişirme gibi hobilere yönelik yazılımlar CD'lerde bulunmakta.

Ancak yakında LOGO'nun Futbol'u gibi Türkçe üretilen hobiye yönelik pek çok ürüne rastlayabilirsiniz. Bu ürünlerin tanıtımını CHIP'in önceki sayılarında bulabilirsiniz. Hobisi müzik olan okuyucular için de bir sürpriz bu dosya içinde yer alıyor. Herhangi bir bilgisayarda müzik yazılımını kullanarak nasıl müzik yapılabileceği anlatılıyor. Bilenler de bilmeyenler de "Ödüllü Müzik Yarışması"na davetliler. Yarışmayla ilgili ayrıntılı bilgiyi "Duyurular" sayfalarında bulacaksınız. İyi eğlenceler!...

Dünyanın En Büyük Eğlence Merkezine Hoş Geldiniz!

Internet, özellikle de grafik yönelimli World Wide Web, aylardır sesi sürekli yükselen bir medya konserinin orta noktasında bulunuyor. Sürekli daha çok maceraperest ruhlu insan online macerasına atılıyor ve geceler boyunca tüm dünyaya yayılmış ağda sörf yapıyorlar.

Internet'te düzenlenmiş bir yapı olmadığı ve görünürde her şey, her şeyle bağlantılı olduğu için her online ziyareti bir macera yolculuğuna dönüşüyor: Hiç kimse yolculuğun kendisini nereye götüreceğini bilmiyor ve genellikle herkes yeni bir Web sitesi keşfettiğini düşünüyor - sonra öğreniyor ki son 4 hafta içindeki 500.000'inci ziyaretçiymiş. Bu yazı, sizlere Internet'te eğlence alanında bir rehber olması amacıyla hazırlandı. Hollywood, Mizah, Oyun, Müzik gibi köşelerden bol miktarda örnekler yer almakta. Böylece, dünyanın en büyük eğlence partisine katılıp hoşça vakit geçirebileceksiniz.

TUHAF SAYFALAR

Internet, ziyaretçilerinin kültürel seviyesini yükselten bir sürü bilgi sunuyor. Ancak bütün net sörfçüleri bunun peşinde değil - bazıları da çılgınlığı, hastalığı, çarpık cürpukluğu arıyor. Birazcık arayan, sonunda, sadece zaman öldürmeye yarayan değişik Web-Site'lara rastlıyor.

Bu tuhaf sayfalar sadece bunları

hazırlayanların egosunu tatmin ediyor, ziyaretçileri şaşırtıyor. Örnek mi? Buyrun size en acıip örnekler: Gerçek kameralarla Vermont semalarına bakabilir, birinin mutfağındaki saçmalıkları sayabilir, Bernid'in hayatı boyunca kaç kitap sayfası okuduğunu öğrenebilir, Web sunucularının ağzına mikrofon dayadığı hayvanlarla konuşabilirsiniz. Ancak dikkat edin, bu sayfalarda bir anlam bulduysanız bağımlısı da olabilirsiniz! "Useless Pages" (İşe yaramaz sayfalar)le yaşanan bir trip uyusturucuya dönüşebiliyor. İşte World Wide Web'in en acıip sayfaları:

Restroom Utilization Measurement

Project sayfalarında (<http://entity.vu-se.vanderbilt.edu/cgi-bin/project>) bir tuvalet projesine dahil oluyorsunuz, ve odalardan birinde yerleştirilmiş kameraların, tuvaletlerden Internet'e canlı yayın yaptığını görüyorsunuz. Ellerini ovuşturup, bayanlar tuvaletini seçen biri, bu kötü fantezisinin ötürü şiddetle cezalandırılıyor. Canlı resimler yerine ekrana yeşil, gülen bir canavar geliyor ve "Get a life!" (Bir can alın) diyor. "Sucker Counter" da bu tuzağa düşen ziyaretçilerin sayısını gösteriyor.

ERIK'IN BİLGİSAYARINDA NE VAR?

Brian'in bürosundaki telefonun son olarak ne zaman çaldığını mutlaka bilmeniz gerekiyorsa Brian's Phone'u ([http://www.arl.wustl.edu/\(brian/Office/Phone/\)](http://www.arl.wustl.edu/(brian/Office/Phone/))) arayabilirsiniz.

Hangi müzik CD'sini dinleyeceğini bilemeyenler CD Player Gate-

MCXpress® For MAC & WINDOWS NT

MCXpress for Windows NT

- YC/Composite and component (RY-BY-Y, RGB) I/O
- Supports Sony Serial and LAN deck control protocols
- Real-time JPEG compression/Decompression
- Waveform monitor and vectorscope
- Media management
- > 50 built-in effects + plug-in architecture
- Audio editing including real-time pan/vel rubberbands
- Fully integrated titler (Inscriber CG) with rolled credits
- Layered effects; alpha, chroma, luma, PP
- 32 levels of undo/redo
- Unlimited keyframe (in, picture in picture) The other effects are limited 4 keyframes
- Smooth motion effects including slow, fast, strobe, freeze-frame, reverse and fit-to-fill
- Plug-in effects architecture
- Fully anti-aliased text overlay on video
- Drop shadows, transparency and color blends
- On-line image quality
- CCR-601 images (720x486 NTSC/ 720x576 PAL)
- Scrolling and crawling titles as well as title templates
- Import/export 20 Windows file formats
- MPEG and AVI output with keyframes and bit rate settings
- Award-winning on-line help

MCXpress for Macintosh

- Inputs (analog) component and composite
- Supports timecoded and non-timecoded sources
- Internal Waveform monitor and Vectorscope
- Sub-clip during digitize
- Assemble or insert digital cut-to-tape
- Import/export anti-aliased PICT, PICT sequences, quicktime with Alpha and OMFI files
- Quicktime Coder
- Up to 4 nested video layers eliminate Quicktime costs and delays
- Over 80 built-in, customizable effects
- Unlimited keyframe (in, picture in picture) The other effects are limited 4 keyframes
- AVR 71
- AVR 12
- AVR 75, Beta SP, 720x486 CCR/601 specified image
- 16-bit linear digital audio at 44.1 KHz
- 8-track audio editing
- 2 channels for input and output, 4 track monitoring
- Real-time three band parametric EQ
- Variable speed forward/reverse shuttle control
- 32 levels of undo and redo
- Dissolves
- 2-track video editing for layering
- Integrated title tool
- Component I/O and video calibration tools
- ABVB headroom and footroom

MAC BOARDSET USD. 15.995

MAC SYSTEM USD. 25.745

MCXpress for Pro Kit

Extra Effects

- Blend, total of 6
- Motion Effects, total of 4
- Box-wipes, total of 8
- Title Tool
- Image Effects, total of 7
- Key Effects, total of 3
- Conceals, total of 1
- L-Conceals, total of 4
- Peel Effects, total of 8
- Push Effects, total of 8
- Spin Effects, total of 2
- Squeeze effects, total of 15
- Keyframes, total of 4

MCXpress PRO KIT USD. 4.995

FİYATLAR, TÜRKİYE TESLİMİ + KDV'DİR

ERDEMİR
MÜHENDİSLİK

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Birlik Sokak Yücel Apt. 10/11 80600 1. Levent İstanbul
Tel/Faks : 212-278 01 07 (Pbx)

way'e (<http://foundation.mit.edu/cgi-bin/whated>) bağlanabilir. Böylece Erik'in bilgisayarının CD-ROM sürücüsünde o anda çalışmakta olan CD'yi dinleyebilirsiniz. Ancak Erik uyuyorsa, evde değilse ya da olur ya çalışıyorsa şu mesajla karşılaşıyorsunuz: "Şu anda hiç bir şey çalışmıyor!". Erik'in müzik zevkini deneyebilirsiniz, pek de kötü sayılmaz.

Paul's (Extra) Refrigerator (<http://hamjudo.com/cgi-bin/refrigerator>) sayfası, Paul'un buzdolabının o andaki durumunu gösteriyor. Ve Paul belki de evrenin en zor sorusunu cevaplıyor: Buzdolabındaki Diyet Pepsi neden buzdolabındaki havadan daha soguk?

DÜNYANIN HER YERİNDE OLMAK...

Hemen hemen tüm dünya üzerinde, resimlerini doğrudan Internet'e gönderen kameralar yerleştirilmiş durumda. Doğru adresleri bilenler, dünyanın her yerinde gözlere sahip-ler.

Alıştırma için See the Live Ants! (<http://sec.dgsys.com/AntFarm.html>) faydalı olabilir. Stevie kamerasını bir karınca yuvasının önüne yerleştirmiş. Internet sayfasındaki resim, her beş dakikada bir yuvanın güncel görüntülerini gösteriyor.

Aynı şekilde The Web Voyeur - Live Images (<http://www.eskimo.com/irving/web-voyeur/>) de 100'ün üzerinde Internet kamerasını aktif hale getiriyor ve değişik yerleri izlemenizi olanaklı kılıyor.

Ziyaretçiler de bu tuhaf sayfalarda kendi yaratıcılıklarını konuşturabili-

rlirler. The Postcard Store (<http://persona.www.media.mit.edu/Postcards/>) oldukça değişik posta kartlarından birini seçip, üzerine bir de mesaj yazıp postalamanızı sağlıyor. Şimdiye kadar 333.000'in üzerinde posta kartı gönderilmiş.

Sevgililerine mektup yazmak isteyenler, ancak doğru kelimeleri seçemeyenler, ya da aşkını ilan etme cesaretini gösteremeyenler The Cyrano Server'den (<http://www.nando.net/toys/cyrano.html>) yararlanabilirler. Ancak Cyrano de Bergerac'ın sıcak sevgi tiradlarını beklemeyin. Bu Modern Cyrano de Bergerac'ın romantizmden pek haberi yok.

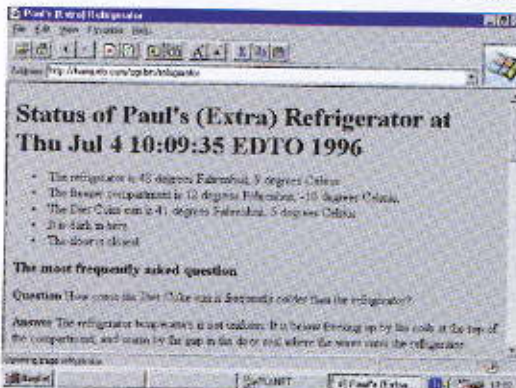
Anonymous Message Server (<http://spl.berkeley.edu/anon.html>) bağlanan ziyaretçinin, bağlanacak bir sonraki ziyaretçiye mesaj bırakmasını sağlıyor. Bu arada sizden önceki ziyaretçi, size hiç de hoş olmayan mesajlar bırakmış olabilir, bu yüzden her şeye hazırlıklı olmalısınız.

EN ÜNLÜ ANLAMISIZLAR

Trojan Room Coffee Machine (<http://www.cl.cam.ac.uk/coffee.html>): Cambridge Üniversitesi'nin mutfak-ında dünyanın en ünlü kahve makinesi duruyor. Sadece çalışanlar değil, dünyanın tüm Internet kullanıcıları

da bu Web-Site'i çağırabilir ve makinenin o anki kahve durumuna göz atabilirler.

Arexx Talk to Cat (<http://querr.slip.cs.cmu.edu/cgi-bin/talktocat>): Yalnız net sörfçüleri burada durup bir kediyle konuşuyorlar (!). Ziyaretçinin konuşmaları ses kartı aracılığıyla kediye iletiliyor. Ancak kedi herhangi bir tepki vermiyor. Sadece ziyaretçinin komik konuş-

maları listeleniyor.

The Really Big Button That Doesn't Do Anything (<http://www.wam.umd.edu/twoflowr/button.htm>): Bu herhalde WWW'nin en ünlü anlam-sız sayfasıdır. Bu sayfa dev, kırmızı, basılabilen bir buton gösteriyor. Basıldığında ise hiçbir şey olmuyor.

Bluedog can count! (<http://kao.i-ni.cmu.edu:5550/bdf.html>): Mavi köpek hesap yapabiliyor. Ona basit bir aritmetik işlem sorulduğunda, ce-vabı havlayarak veriyor.

Diğer saçma, çılgın sayfaları İleti-şim/Internet Web Adresleri sayfala-rında bulabilirsiniz.

Comics, Çizgi Roman Dergileri ve Collectable Card Games

Comics(Çizgi Roman) - bunlar sa-dece çocuklar içindir! Kesinlikle ha-yır. İster süper kahraman çizgi ro-manları, ister yetişkin çizgi romanla-rı olsun, Internet'te zorunlu olarak bunlara rastlıyorsunuz; çünkü çok geniş bir sunum yelpazesi var. Dijital mizah dünyasına yolculuğa hazır mısınız?

İlk durak herhalde SMASH! Maga-zine (<http://smash.mgz.com>) olmalı, 14 günde bir yayınlanan ve bilim kurgu, fantezi, oyun ve mizah konu-larını kapsayan bu Amerikan maga-zini oldukça geniş bilgi, eski sayıları ve yeni sayılardan bölümler içeriyor. Smash aynı zamanda American En-tertainment adlı bir postayla çizgi ro-man isteme kuruluşunun sayfası. Kredi kartıyla begendiğiniz çizgi ro-manları sipariş edebilirsiniz.

Çizgi romanlar hakkında bilgiler veren diğer sayfaları yine Internet Web adresleri sayfalarında bulabilir-siniz. Bu arada Türkiye'den Leman'a da uğramadan geçmeyin.

Son günlerin en popüler oyun tür-

lerinden birisi " Collec-table Card Games" deni-len ve satın alınıp oynan-kart oyunları. Artık bunlar Internet'te de oy-nanabiliyor. En popüle-ri ise hiç kuşkusuz Ric-hard Garfield tarafından bulunan Magic - The Gathering. Bu kartlarla oyuncular karşılıklı çarpışıp, canavarlarla ve büyülerle birbirlerini yenmeye çalışıyorlar. Bu arada geçerli olan şey şu: Ne kadar çok değişik karta sahipseniz, rakibi-

nizi o kadar iyi yenebiliyorsunuz. Zengin oyuncular daha şanslı gibi gözükse de, bu cins oyunlar strateji ihtiva ettiğinden az kartla iyi maçlar çıkarılabilir. Magic kartları toplana-biliyor ve değişik dönemlerde çıkan genişleme setleri ile koleksiyonunu-zu genişletip, rakiplerinize karşı güçlenebiliyorsunuz.

Bu yüzdendir ki Ameri-ka'da şimdiye kadar bir milyanın üzerinde kart satılmış. Meraklılarına işte Web adresi: Magic: The Gathering (<http://www.i-tis.com/deckmaster/magic/>).

Bu adres ile yüzyılın belki de en başarılı oyunu hak-kında tüm bilgilere sahip

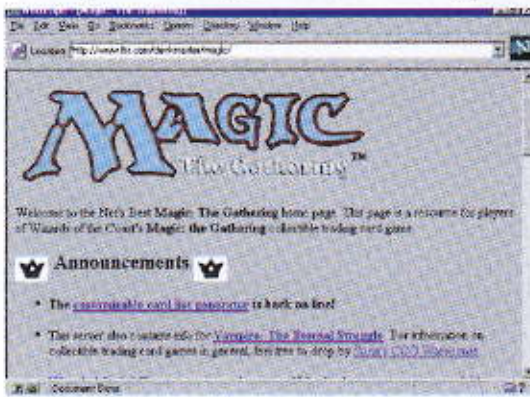
olabilirsiniz. Bu bağlamda fanatikleri için "Rules Variants" sayfası da ilginç olabilir, zira böylece bazı ek ve özel kuralları öğrenebilirsiniz. Internet dışında bu tarz kart oyunları Türki-ye'den de satın alınabiliyor. Teşviki-ye'de Milli Reasürans Çarşısı'ndaki "Gerekli Şeyler" adlı hobi dükka-mma bir uğramanızı tavsiye ede-riz.

INTERNET'TE OYUN

Oyuncular Internet'te kendilerini ev-lerinde hissedebilirler. Değişik oyun-lardan en son çıkan video oyunları-nın tiplerine ve tüyolarına kadar o-yuncu yüreğini kabartan her şeyi bu-labilmek mümkün. Böylece online o-yun oynayabilir ya da, Megabyte Me-gabyte en sansasyonel oyunları indirebilirsiniz.

Ağdaki oyuncu için kapsamlı bir Web istasyonu olan Games Domain - Games Related Information Site (<http://wcl-rs.bham.ac.uk/GamesDomain>) o kadar devasa boyutlarda ki, değişik alanlara ayrılmak zorunda kalmış. Ancak bir arama makinesi ile tüm alanlar aynı anda taranabiliyor.

Bu istasyon yarışmalarla açılıyor, burada sponsorların hediye ettiği o-yunları ve donanımları kazanmak da mümkün. What's New Site'daki yenilikler ve değişiklikler hakkında bil-giler veriyor. GD Review sevilen bir-çok oyun platformu için yayınlanan elektronik bir magazin ve yazılar, o-yunculardan gelen görüşleri ve eleştirileri içeriyor. News oyun endüstri-sindeki en son yenilikleri ve dediko-duları bilgisayar ekranına getiriyor. Bu Web-Site'in çok sevilmesinin en önemli nedeni kuşkusuz Direct Download köşesi. Burada arkasında

CIPRICO

**SiliconGraphics, Sun, Apple
Kullanıcılarının Dikkatine !..**

Ciprico Disk Arrays for Film and Video Applications

- Real-time playback and uncompressed storage
- Format independent; supports YUV, NTSC/PAL, and film formats
- You can work with 4:2:2 or RGBA uncompressed images
- Built-in redundancy features provides continuous-operation to keep production schedules on-track
- Special features for SGI systems
- Both SCSI and Fibre Channel arrays are available with transfer rates from 20 MB/s, to 40 MB/s, and even 100 MB/s
- Provides from a few minutes to hours, from a few gigabytes to terabytes, uncompressed storage
- Ciprico's disk arrays use RAID-3 technology
- Disk drives are all hot-swappable
- Special versions of disk arrays designed to optimize performance of SGI computers
- Ciprico also offers custom-designed adapter cards for many SGI models

OTHER FIELDS, WHERE YOU CAN USE CIPRICO DISK ARRAYS:

- ELECTRONIC PUBLISHING AND DIGITAL PREPRESS APPLICATIONS
- MEDICAL APPLICATIONS
- SATELLITE TELEMETRY AND REMOTE SENSING

CIPRICO'S NEW 6700 AND 6900 SERIES

High Speed RAID Disk Arrays in Electronic Publishing and Digital Prepress Applications,

In digital presses or computer-to-plate devices, the major limitation is the speed at which data can be retrieved from the hard disk. Likewise, in an OPI (Open Prepress Interface) solution, writing and retrieving data from the server is the most common bottleneck. Ciprico offers RAID disk arrays designed around the SCSI-2, UltraSCSI (SCSI-3) and Fibre Channel specifications. Ciprico products are available with burst data transfer rates ranging from 20 to 100 MB/second, per array.

Large storage capacity

The elimination of film in the prepress workflow, printing a job from a digital press or managing a job through a prepress server, working with digital color images generates tremendous data files, easily reaching 200 MB or more. Several jobs are queued at the same time, storage requirements can reach hundreds of gigabytes! Ciprico's disk arrays solve the storage capacity issue by offering disk arrays with capacities from 4 to 40 GB per array. Multiple arrays can be combined for even larger capacity.

**ERDEMİR
MÜHENDİSLİK**

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Birlik Sokak Yücel Apt. 10/11 80600 T. Levent İstanbul
Tel/Faks : 212-278 01 07 (Pbx)

PC, Amiga ve Mac için en sevilen oyunların listesi, Patches ve Demo'lar Download edilmek (indirilmek) için bekliyorlar. En önemli bölümlerden biri olarak da Games Information gösteriliyor. Burada FAQ bilgi dosyaları için yüzlerce link, FTP sites, Homepages, elektronik magaziner ve çok daha fazlası bulunuyor. Universal Hint System en sevdiğiniz oyunu başarıyla oynayabilmeniz için bir sürü çipuçları içeriyor.

The Nexus, oyunların programlanması için düşünülmüş ve hem amatörler hem de profesyonellere hitap ediyor. Burada amaç, bilgisayar oyunlarının geliştirilmesi için gerekli tüm bilgileri kullanıma sunmak.

Games Galore ([http://www.mindscape.com/\(krause/gg/gg.html\)](http://www.mindscape.com/(krause/gg/gg.html))) en yeni video oyunları hakkında Nintendo Ultra 64, Sega Saturn ve Sony Playstation sahiplerine sıcak haberler sunuyor. Buradan bir link sizi doğrudan Sega Web'e ışınıyor (<http://www.sega.com>). Burada video klip ve ekran resimleri, PC için CD versiyonunda, Windows altında çalışan oyunların tanıtımı yapıyor. Aynı şekilde Nintendo GameBoy Homepage (<http://www.cs.umd.edu:80/users/fms/Gameboy>), SONY Playstation Home Page (<http://www.scea.sony.com/SCEA>) ve Maxis, Inc. (<http://www.maxis.com>) de ziyaret edilmeye değer yerler.

Sony, Sega ya da Atari oyun makinesine sahip olmayanlar, o sırada bir kura varsa, UBI Soft'a (<http://www.ubi-soft.com/germany/germany.html>) bağlanabilir.

rak bunlardan kazanabilirler. Ünlü oyun firmalarının Web adreslerini yine Internet Web adresleri köşesinde bulabilir, buralara bağlanıp en son oyunlar hakkında bilgi sahibi olabilir, Demo versiyonları indirebilir, çekilişlere ve yarışmalara katılabilir, ipuçlarına sahip olabilirsiniz.

INTERNET'TE ROCK

Plak firmalarının ticari teklifleri yanında muzikle ilgili WWW sayfaları çok az yer tutuyor. Bu yüzden ki birçok fanatik telif haklarını hiçe sayarak Rock ve müzik sayfaları oluşturuyor. Buralarda tabii ki kendi idollerini yer alıyor. Bu sayfalarda her türlü materyal bulunabiliyor; müzik fanatikleri kapakları tarıyor, şarkı sözlerini yazıyor, diskografiler oluşturuyor ve starlarla yapılan konuşmaları sayfalarına alıyorlar. Bu adresler de elbette Web adresleri sayfalarında...

EROTİZM

Internet özellikle erotizmle ilgili sayfa ile da insanları kendine çekiyor. Online, rahatsız edilmeden erotik sayfaları tarayabilir, Pin-Up resimleri indirebilir ya da yeni çıkan Playboy dergisinin sayfalarını karıştırabilirsiniz. Adresler Web sayfalarında.

Diğerleri...

Internet'teki Hollywood, Formula1, ile Rock ve Pop gibi diğer eğlenceli sayfalara Internet Web Adresleri sayfalarımızdaki adreslerle ulaşabilirsiniz.

Ufuk Yamankılıçoğlu

Ev bilgisayarları kavramı ortaya çıktıktan sonra ve özellikle Network'lerin oyun oynamak için ideal bir sistem olduğu anlaşıldığından bu yana, bilgisayarların kullanımında, iş amaçlı olmaktan, eğlence amaçlı olmaya doğru yoğun bir eğilim görülüyor.

Oyun Bilgisayarları Tarihi...

Bilgisayarlar ilk ortaya çıktıklarında hantal, oldukça büyük hesap makineleri olarak kullanıldılar. Teknoloji geliştikçe ve bilgisayarlar hızlanıp küçüldükçe, PC kavramı hesap tabloları, muhasebe hesapları ve mühendislik uygulamaları ile birlikte anıldı. Ve PC'ye rakip olarak çıkan Macintoshlar ise, masaüstü yayıncılıktan başka hiçbir amacı olmayan bilgisayarlar olarak lanse edildi. Bilgisayarların iş dünyasında yerlerini almaya başladığı süreç içerisinde, rakip bilgisayarlar ortaya çıkıyordu. Ve oyun makineleri kavramı (Arcade) ortaya atılmıştı.

Space Invaders gibi ilkel grafikli ama eğlendirici oyunlar, grafik kapasitesi neredeyse hiç olmayan PC'lerde değil, sadece o oyunun oynanması amaçlı makinelerde ortaya çıktı. Ve belki de en sevindirici gelişme Atari kartuş bilgisayarının ortaya çıkmasıyla oldu. Çok kötü grafiklere sahip olan, hard disk, disket sürücü, klavye gibi kavramları olmayan, oyunlu saatlere benzeyen bu bilgisayarlar, kartuşları vasıtasıyla ki bu kartuşlar yazılım bile değildi, ev kullanımına girdi. Günümüzde Atari olarak anılan bu bilgisayarlar, herhangi bir işletim sistemi olmayan ve an-

cak oyun kartuşlarının üzerindeki devrelerle birleştiğinde çalışabilen donanım tabanlı bilgisayarlardı. Pitfall, River Raid, H.E.R.O gibi klasikleri ve dünyanın ilk oyun çeşitlerine imzasını atan Atariler kısa zamanda bilgisayarların da eğlence amaçlı kullanılabileceğini kanıtladı.

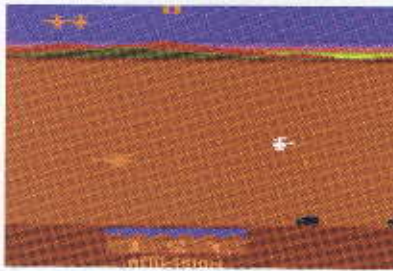
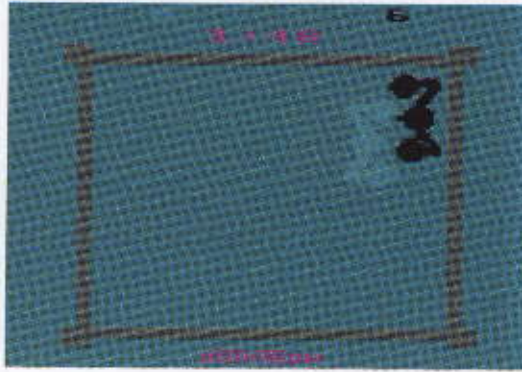
ATARI SALONLARI

Atariler Türkiye'ye ilk girdiğinde kısa zamanda popüler hale geldi ve hatta günümüzün gelişmiş oyun makinelerinin bile adının "Atari" olarak anılmasına neden oldu. Ülkemizde halen oyun oynanan bir bilgisayar

yaygın bir çevre tarafından "Atari" olarak tanımlanır. Türkiye'de "Atari salonu" kavramı da, bu işten para kazanmayı hedefleyenlerin kartuşlu Atari'lere bir masa yapıp, jetonla çalışmasını sağlamasıyla ortaya çıktı. Günümüzde de bu cins jetonlu makine salonlarının adı "Atari Salonu"dur.

Atari'nin pabucunun dama atılması, daha kaliteli grafikli ve daha komplike oyunlara sahip olan yeni "Atari"lerin yanı sıra bilgisayarlarının ortaya çıkmasıyla oldu. İşletim sistemine sahip, programlama dilleri olan, klavyeleri olan ve televizyona bağlanabilen bu bilgisayarlar (Sinclair, Commodore, Amstrad) bildiğimiz teyp kaseti teknolojisine sahiptiler. Normal teyp kasetleri üzerine kaydedilen frekanslardan oluşan programları (ki bunlar sadece oyun da değildi, iş takip programları bile vardı) sayesinde zahmetli de olsa (çünkü bir oyunun "yüklenmesi" 3-5 dakika alıyordu) daha geniş içerikli ve daha iyi grafikli oyunlar oynatabiliyordu. Ortalama 64k hafıza kapasitesine sahip bu bilgisayarlar sayesinde oyun çeşitlerinde şiddetli bir artış oldu. Daha sonra bu bilgisayarlar 5.15"lik disket sürücülerine kavuştular.

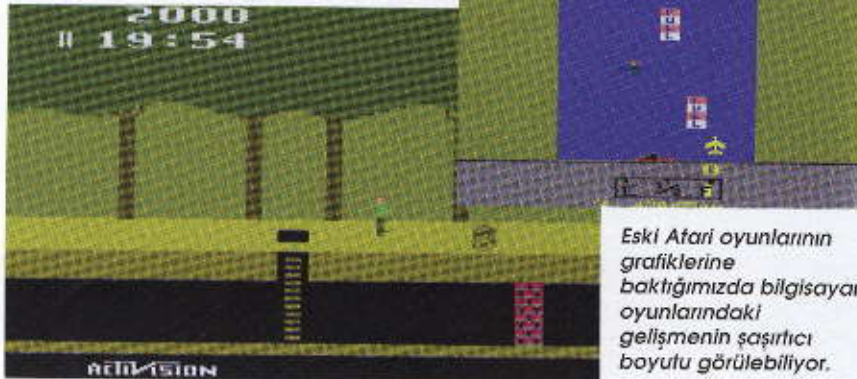
Bütün bu "ev bilgisayarları" ortaya çıkarken bir yandan da PC'ler evrim geçirmeye devam ediyordu. Hızları ve grafik kapasiteleri artıyordu. Hercules, CGA gibi grafik kartları sayesinde PC diğer ev bilgisayarlarının

kapasitesine sahip oldu. Aslında PC'nin grafik kapasitesinin artırılması ilk zamanlarda kesinlikle oyun amaçlı olmamıştı. Mühendislik amaçlı kullanılan PC'lerin modelleme yapabilmesi gerekiyordu ve CAD yazılımlara ihtiyaç duyulmuştu. Ve PC'ler zamanla renkli ve düşük çözünürlüklü grafiklere sahip oldular.

Üniversitelerde öğrencilerin kullanımında olan PC'ler değişik bitirme tezlerinin kaynağı oldu ve bu tezler sayesinde günümüzdeki oyun çeşitlerine yenileri eklendi. Oyun firmaları kullanımı daha kolay olan PC tabanına geçmeye başlamıştı.

Amiga, Commodore firması tarafından ortaya çıkarıldığında grafik kapasiteleri PC'nin yeni yeni kullanmaya başladığı VGA grafik teknolojisinden üstündü ve henüz ses kartları konusunda çok gelişmemiş olan PC'lerden daha iyi sese sahipti. Standart bir Amiga'nın eş özelliklerine sahip bir PC'nin maliyeti Amiga'dan çok daha pahalıya geliyordu. Amiga,

Eski Atari oyunlarının grafiklerine baktığımızda bilgisayar oyunlarındaki gelişmenin şaşırtıcı boyutu görülebiliyor.

ERDEMİR MÜHENDİSLİK SUNAR

MEDIA FUSION & MEDIA ILLUSION

AVID MEDIA FUSION NON-LINEAR VE NON-COMPRESSED ONLINE KURGU

Avid Media Fusion, SGI'nin Indigo2 Impact ve Oryx platformunda çalışan, non-linear ve non-compressed online bir kurgu sistemidir.

Media Input, Picture Editing, Audio Editing, Titling

AVID MEDIA ILLUSION

HAYAL BİLE EDEMEYECEĞİNİZ GÖRÜNTÜLER VE EFEKTLERİ GERÇEKLEŞTİRİR

Parallax Matador, Advance ve Elastic Reality özelliklerinin birleştirilmesiyle çok özel efektleri yapan ve imaj çalışmalarını gerçekleştirebilen çok güçlü bir software sunuyoruz.

Compositing, Keying, Color Correction, Effects,
Warping + Morphing, Paint, Animation,
Character Animation

SILICONGRAPHICS PLATFORMUNDA GRAFİK ÇÖZÜMLERİ

En iyi Paint software : **Matador**
& **Advanced Matador**
En iyi Morph software : **AVID Beyond Reality**
& **Elastic Reality**
(Mac platformu için sorunuz)

2D Cartoon Animation
için en iyi çözüm : **JESTER**

CIPRICO

SiliconGraphics, Sun ve Apple ortamlarında, tüm film ve video uygulamalarınızda Ciprico Disk Array'leri kullanmanızı tavsiye ederiz.

ERDEMİR MÜHENDİSLİK'te birbirini tamamlayan ve komple bir çözüm sunan bu ürünlerin tamamını bulabilirsiniz.

**ERDEMİR
MÜHENDİSLİK**

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Birlik Sokak Yücel Apt. 10/11 80600 1. Levent İstanbul
Tel/Faks : 212-278 01 07 (Pbx)

PC'lerin ev bilgisayarı olarak kullanılması uzun süre büyük ölçüde engelleyebilmişti. Kaldı ki, PC ne kadar hızlansa ve ek kartlarının fiyatları kendisiyle beraber düşse de Amiga'nın teknolojisi PC'nin chip teknolojisinin çok üzerindeydi. Ve donanım olarak en büyük özelliği "multi-tasking" yapabilmesiydi. "Multi-tasking" bunca yıldan sonra PC'nin halen Amiga'dan daha üstün olamadığı bir özelliktir. Amiga'nın chip mimarisi oyunlar için çok idealdi. Ana işlemcisi yavaş olmasına rağmen (7mhz), ana işlemciyle tam uyum içerisinde çalışan başka chipleri de vardı, müzik, grafik gibi işlemleri çok hızlı yapabilen, Denise, Agnus gibi işlemciler.

Oyunlar, 512 k standartındaki 3.5luk disket sürücülü Amigalar vasıtasıyla oynanmaya başlandı. Günümüzün neredeyse tüm büyük oyun firmaları da Amiga zamanlarında ortaya çıktı.

PC'lerin ev kullanımına girmeleri, Amiga'nın PC gibi çok fazla genişletilememesi, tekel olması ve gelişme yönünde pek bir çaba gösterememesi gibi nedenlerden dolayıdır. Eğer Amiga'lar güncel kalmayı PC'ler gelişirken başarabilmiş olsaydı, şu anda belki PC hala iş bilgisayarı olarak kalacaktı. PC'ler, SVGA teknolojisi, ses kartları ve hızlı işlemcileri ve hızlı veri depolama kapasiteleri sayesinde oyun firmalarının gözdesi durumuna geldi. Ve hard disk standardı olmayan Amigalar yerine daha kaliteli ve büyük oyunlar üretmek isteyen firmalar (Mesela Sierra, Origin vb.)

PC'yi seçtiler.

PC ev bilgisayarı olarak da yerini sonunda aldı. Ama gelişmenin sonu yoktu. Eskiden mühendislik uygulamalarını daha iyi sunmak için geliştirilen teknolojiler ve bunu takip eden pazar, sonunda çıkan "canavar" oyunların istediği bellek ve hız konfigürasyonlarını tatmin etmek amacına yöneldi. Wing Commander gibi oyunlar sayesinde eski PC'ler süreçlerini daha kısa zamanda tükettiler. Çoğu kişi aldıkları oyunları daha iyi oynayabilmek için eski PC'lerini değiştirdi ve teknolojiyi takip etmeye devam etmekte. Yüksek veri depolama kapasiteleri sayesinde disket oyunlarını bırakıp CD oyunlarına geçiş Amiga'yı bırakıp PC'ye geçişle aynı şekilde gerçekleşti.

PC, tabii ki hiçbir zaman oyun oynanabilecek tek bilgisayar olarak kalmadı. Türkiye'de pek yaygın olmayan ama yurt dışında özellikle öğrenciler arasında yaygın olan "Konsol"lar PC'nin oyun egemenliğine karşı savaştılar. "Konsol"lar, kartuşlu Atari'lerin yeni bir çeşidiydi, yine kartuş mantığıyla çalışması dışında grafik ve ses kapasiteleri PC'nin çoğu zaman üzerine çıkabildi. Neo-Geo, Sega, Nintendo gibi "Konsol" bilgisayarlar Türkiye'de olmasa bile yurt dışında uzun yıllar tartışma yarattı. Tartışma konusu, eve PC mi, yoksa daha ucuz ama yeterli olan konsolların mı alınması gerektiği konusundaydı. PC konsol makinelerini, hiçbir zaman diğer bilgisayar teknolojilerini yaptığı gibi yok edemedi. Günümüze kadar

gelenen süre içerisinde konsollar da PC ile beraber yenilendi, gelişti, PC ile beraber hızları ve grafik kapasiteleri arttı ve CD-ROM sürücülere sahip oldular.

En son çıkan konsol, Sony PlayStation yurt dışında hala PC'nin egemen olmadığını gösteriyor. İnsanlar daha ucuza alabilecekleri PC gibi donanım kaygısı yaratmayan ve sürekli göçen işletim sistemlerine sahip olmayan bilgisayarları PC'ye tercih edebiliyorlar.

OYUN TÜRLERİ

PC'lerin diğer rakiplerine göre en büyük avantajları ise, daha çok oyun türüne sahip olmaları. Bunlardan başlıcaları:

Strateji:

Strateji oyunlarının ataları, bilgisayarla alakası olmayan masaüstü oyunlarıdır. RISK, EMPIRE gibi masaüstünde çok popüler olan oyunlar, zamanla elektronik ortama da geçirildiler ve PC'lerin gözde oyunları haline geldiler. Strateji oyunları genel olarak bilgisayarın güçlerini sonuna kadar kullanmasalar da, hayranlık verici bir performansta yapay zekaya sahiptiler.

PC'de bir çığır açan CIVILIZATION ise bu türün en iyi örneği. Oyuncular, SimCity ile bir şehir kurup yönetirken, Colonization ile Amerika kıtasında ilk koloniyi kuruyor, Master Of Orion ile uzayı keşfediyorlar...

Yılın en iddialı oyunlarından QUAKE'i de birkaç oyuncu aynı anda oynayabiliyor.

Adventure:

Bu tür, belki de PC'lerin en iddialı olduğu türdür. CD-ROM'ların da yaygınlaşması ve oyun firmalarının bu ortama kaymasıyla, PC'lerde bir devrim yaratan oyunlar üretildi. Video, dijital ses, çok kaliteli grafikler ve güzel senaryolarla, CD-ROMların kapasiteleri sonuna kadar kullanıldı. Sonuçta ortaya çıkan, etkileşimli filmler ve Adventure oyunları oldu. Flash Traffic, Daedalus Encounter ve Johnny Mnemonic gibi etkileşimli filmler oyuncuyu filmin başrol oyuncusu yapıyor ve oyunun tamamıyla içine girilmesini sağlıyorlar. Buna karşılık 11th Hour, Gabriel Knight 2 ve Phantasmagoria gibi Adventure oyunları ise, klasik tarz geliştirilip, video ve ses efektleriyle güçlendirilerek kullanıcıya sunuldu.

Spor:

PC'nin belli dönemlerde en çok ilgi gören oyun türü belki de spor oyunları. Ne zaman uluslararası bir spor olayı gerçekleşse hemen ardından oyunu da piyasada yerini alır. Euro'96 ile birlikte bir futbol oyununun çıkarılması veya Atlanta Olimpiyatları için oyun firmalarının kolları sıvaması örneklerinde görülebileceği gibi, PC'lerde spor oyunlarının gelişmesine en büyük etken resmi spor olayları olmuştur. PC'lerin gelişmesiyle spor oyunları da gelişmiş, öncülüğünü Electronic Arts'ın yaptığı bazı firmalar bu türde çok kaliteli oyunlar geliştirmişlerdir. EA'nın olay yaratan FIFA'96 (futbol), NBA'96 (basketbol), NHL'96 (buz hokeyi) ve PGA'96 (golf) oyunları bu türün en

iddialı oyunları olmuşlardır.

Spor oyunlarını stratejiyle birleştiren menajerlik oyunları da belli bir oyuncu kesimini ilgilendiriyorsa da epey ilgi gördü ve gelişti. The Manager ve Championship Manager gibi futbol menajerliği oyunları oyuncuya bir futbol takımını gerçekçi olarak yönetme imkanı veren, türün iddialı ürünlerindendir.

3D Savaş oyunları :

Bilgisayar dünyasına Apogee'nin yaptığı Wolfenstein ile giren bu oyun türü, PC'lerin en çok ilgi gören oyun türlerinden biridir. Spear Of Destiny ile devam eden 3D savaş oyunları, DOOM ile zirveye çıktılar. Sonrasında pek çok firmanın çıkardığı iyi ve kötü oyunları, Quake ve Duke Nukem 3D gibi türün en iyileri izledi. Bu türün bu derece gelişmesine en büyük etken, iki önemli firma ID ve APOGEE'nin ayrıldıktan sonra rekabete girmeleriydi. Bu siber rekabet, oyun-severlere yaradı ve 3D savaş oyunları en hızlı gelişen oyun türü oldu.

Simulasyon :

Uçak, helikopter, denizaltı ve tanklardan, Hovercraft, uzay gemileri ve arabalara kadar her türlü aracı bilgisayar oyunları simülasyon oyunları sayesinde kullanma fırsatı buldular. Bilgisayar teknolojisiyle birlikte simülasyon oyunları da gelişerek daha gerçekçi ve daha kaliteli hale geldiler. Piyasaya son çıkan oyunlarla birkaç yıl öncesinin oyunları karşılaştırıldığında bu fark fazlasıyla dikkat çekiyor. Bugün Top Gun, Flight Unlimited ve Flight Simulator 5 gibi uçak oyunları, her seviyeden oyuncuya pilotluk zevkini fazlasıyla tatmin ediyorlar. Need For Speed, Car & Driver ve IndyCar Racing gibi oyunlar hız tutkunu oyuncuları di-reksiyon başına geçiriyor.

Çok oyunculu oyunlar :

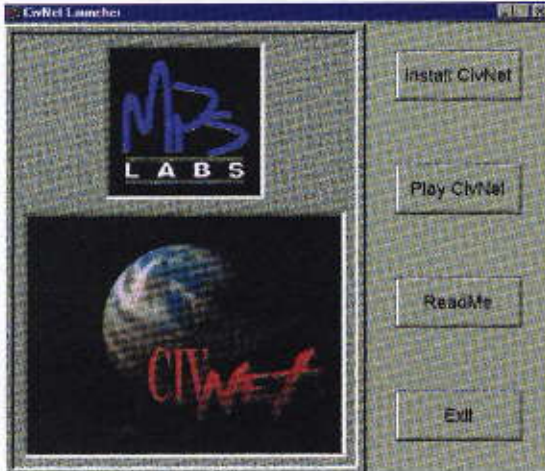
PC'lerin rakiplerine göre en büyük avantajı, birden fazla bilgisayarın birbirine bağlanarak oyun oynama imkanı olmasıydı. Doom, Duke Nukem gibi savaş oyunları, Nascar ve IndyCar gibi yarış oyunları, Warcraft ve Command & Conquer gibi strateji oyunları ve Top Gun ve Falcon gibi simülasyon oyunları, çok kullanıcı oynanabilme imkanlarıyla büyük ilgi gördüler.

Seri kablo ve modemle karşılıklı iki kişi oynayabilirken, ağlar üzerinde birçok kişi aynı anda aynı oyunu oynayabiliyorlardı. Rakibin bilgisayar değil de bir arkadaş olması oyundan alınan zevki birkaç katına çıkarıyordu. Bu çılgınlık kısa zaman içinde iş yerlerini de sardı.

Büyük ağlara sahip şirketlerde neredeyse her bilgisayarda bu tür oyunlar oynanmaya başladı. Bu doğal olarak iş performansını düşürünce pek çok büyük şirket ağlarında oyun oynanmasını yasaklamak zorunda kaldı. Bilgisayarlar arasında bağlantı maliyetlerinin düşmesiyle çok kullanıcı oyunları her yaştan ve ortamdaki oyuncuyu etkisi altına aldı.

Pek çok oyun için hizmet birimleri kuruldu. Oyuncuların buralara modemleriyle bağlanarak o sırada bağlı olan diğer oyuncularla bu tür oyunlar oynamaları mümkün oluyordu. Bu gelişmelere en son olarak Internet eklendi. Günümüzün en popüler oyunları, Internet üzerindeki çok oyunculu sistemde geliyorlar. Böylece oyuncular düşük maliyetlerle bu eğlenceyi tadabiliyorlar.

Orkun Peşinci, Barış Ergin

Müzik Yarışmasına Katılın!

Bilgisayarınız, ses kartınız, MIDI klavyeniz var ve müzik sizin için vazgeçilemez bir zevk. O halde bu yarışmaya katılmak için geçerli hiçbir nedeniniz yok. Makinenizin başına geçiyorsunuz; gerekli MIDI bağlantılarınızı, Windows sürücülerinizi, "General MIDI" ayarlarınızı gözden geçirip, en rahat kullandığınız Sequencer programınızı açıp, gözlerinizi kapatıyorsunuz ve parmaklarınızı klavyenizin üzerinde gezinmeleri için serbest bırakıyorsunuz. İlham periniz zaten yakınlardadır, birazdan o sizi bulur.

İşin teknik kısmı ile estetik kısmı birbirinden tümüyle farklıdır ama "yeniler" için faydalı olabilecek bir kaç ufak tefek öneriyi sıralayalım. Şüphesiz herkesin farklı bir yöntemi vardır, ancak sizin için en doğru olanı sizi tatmin edendir.

Öncelikle bir melodi gerekli; size güzel gelen, bir şeyler anlatan bir müzik cümlesi yakalayın. İsterse kısacık bir şey olsun, farketmez. Ne de olsa kimse bir nefeste senfoni yazamaz, kendinizi zorlamayın. Melodiyi yakaladıktan

sonra, Sequencer programından bir kanal açın ve bunu kaydedin. Sonra ne çaldığınızı dinleyin. Bazı ritm akşamları olabilir, bunları "Quantize" edebilirsiniz. Yazılımınız notaları gösteriyor ve fare ile bunların değerlerini, yerlerini değiştirebilmenize olanak tanıyorsa; ufak tefek düzeltmeleri ve değişiklikleri elle de yapabilirsiniz. Şimdi ara verin, soğuk bir şeyler için tekrar dinleyin. "Yok, bu olmamış" diyorsanız, "sil baştan" yapın. Farklı müzik aletlerinin sesleri ile denemeler yapın, sonunda aradığınız melodiye ulaşacaksınız.

Şimdi melodiyi biraz zenginleştirmek lazım, böyle tek başına, biraz zayıf kalır. Başına bir Intro yarasır, finali de unutmamak lazım. Ayrıca

birbirini takip eden melodilerin arasına da bağlayıcı melodiler koyabilirsiniz. Deneyin, başkalarının yaptıklarını dinleyin -ama asla kopya çekmeyin. Epey uğraşmamıza rağmen heyecanlı birşeyler yakalayamadıysanız, birkaç dakika veya bir-iki gün ara verin, yeniden deneyin.

Melodiyi yatay yönde zenginleştirip, geliştirirken bunun dikey yönünü de düşünmek gerekir. Ana melodinizi destekleyecek bir bas partiyonu, vurmaları, aralarda eşlik eden -adı üzerinde eşlik sazlarını bir yandan kafamızda kurgularken, bunları teker teker, ayrı MIDI kanallarına çalın. Böylece bu kanallardaki her kayıdı tek tek kontrol edip düzeltmeleri ve düzenlemeleri

rahatça yapabilirsiniz.

Sonunda parçanızı bitirdiniz. Yarışmaya katılmak için bir diskete kopyalayın. Bunu, "Save as" komutu ile de yapabilirsiniz, sabit diskinize bitmiş işinizin kopyasını aldıysanız normal kopyalama ile de yapabilirsiniz. Geriye kaset kaydı kaldı. Kayıt yapacağınız teybin Line-in girişi ile ses kartınızın Line-out çıkışı uygun bir kablo ile birbirine bağlayın ve Sequencer programından parçanızı çalarken, teybinizden de kaydınızı yapın. İşte bu kadar... Bütün amatör müzisyenlerin içlerindeki sesleri yaşama geçirmelerini bekliyoruz.

Volkan Olgun
hades@ibm.net

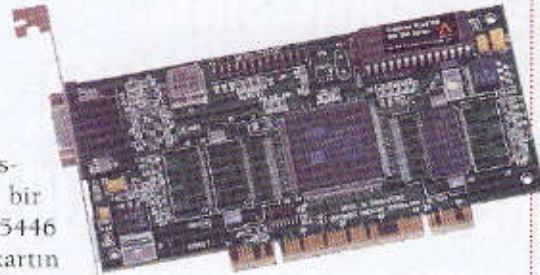
Creative Graphics Blaster MA302

Creative'in yeni piyasaya sürdüğü 64-bit-lik grafik kartı Graphics Blaster, Multimedia için güçlü bir kart. Cirrus Logic'in GL-GD5446 grafik işlemcisini kullanan kartın üzerinde 2 Mb'lık Rambus Dram bulunuyor. Rambus teknolojisi, Vram'dan daha ucuz ve %25 daha hızlı.

Saniyede 500 Mb aktarım hızı var. 1600x1200'e kadar çıkabilen çözünürlüğü ve 150 Hz'e kadar ekran yenileme hızı var. Video hızlandırıcısı sayesinde 3 tam ekran videoyu kare kaçırmadan gösterebiliyor. Plug&Play ve Windows 95 sürücülerini var. Microsoft'un yeni oyun platformu olan DirectX ile uyumlu.

Yazılım destekli MPEG özelliği ile saniyede 30 kare gösterebiliyor. CD-I ve Video CD gösterebiliyor. Vesa 2.0'i destekliyor. Arabirimi olan Blaster Control sayesinde anında, çözünürlük, yenileme hızı ve renkler ayarlanabiliyor. Belirlene-

Türkiye temsilcisi : Gen-Pa Bilgi-İşlem
Telefon : (0212) 288 10 78 / 79
Satış fiyatı : Henüz belirlenmedi

cek kısayol tuşları ile hızlı ve kolay değişiklikler yapılabilir. Pentiumlar için tasarlanmış olan Graphics Blaster, PCI mimarisini kullanıyor. Çok geniş bir sürücü desteği var. Windows 3.1, Windows NT, Windows 95, OS/2 Warp, AutoCad, Microstation, 3D Studio ve Autoshade için sürücüler mevcut.

Enerji tasarruf özelliği var. Vesa Feature konektörü sayesinde video kartlarına bağlanabiliyor. Graphics Blaster'ın en üst modeli olan MA302'den başka iki modeli daha var. Düşük modeller olan MA201 ve MA202 de ucuz yoldan Multimedia hızlandırıcısına ulaşmak isteyenleri hedefleyen EDO Ram'li kartlar.

MA302 ise, en güçlü grafik kartı olmayı hedefliyor. Fiyatının ise rakiplerinin çok altında olacağı belirtiliyor. Graphics Blaster ailesi, önümüzdeki ay piyasada olacak.

Turtle Beach -TBS-2000

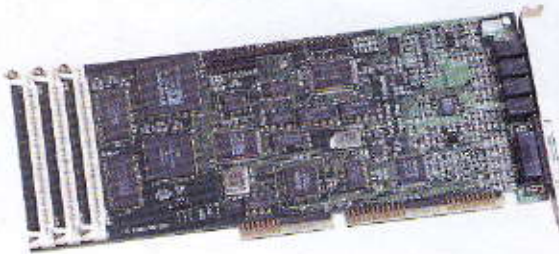
Turtle Beach'in Türkiye piyasasına yeni girmiş bir diğer ürünü olan TBS-2000 yine Tropez teknolojisini kullanıyor. Kart üzerinde Wavetable bulunuyor. 2 MB'lık Rom'u üzerinde 128 enstrüman var. Rom'un aratımı mümkün değil. Aynı anda 48 Khz oynatma ve kayıt yapabiliyor.

CDROM için IDE arabirimi var. Plug'n Play ve Windows 95 destekliyor. Sound Blaster ve General Midi uyumlu. Yamaha OPL 3 chipi kullanıyor. MIDI arabirimi seçenek olarak bulunuyor. Paketten güçlü bir yazılım seti de çıkıyor. Ev kullanıcıları için uygun bir kart.

Ürün : Turtle Beach - TBS-2000
Satış fiyatı : 263 \$ + KDV
Türkiye Genel Dağıtıcısı :
Sky Bilgisayar
Telefon : (0212) 232 89 24

Turtle Beach - Tropez Plus

Ses kartları konusunda iddialı bir firma olan Turtle Beach'in ödül kazanmış Tropez teknolojiyle üretilmiş Tropez Plus, Wavetable'lı bir kart.

Kart üzerinde 4 MB Rom (128 enstrüman) bulunuyor. Standart PC Ram'leri ile 12 MB'a kadar çıkabiliyor. Yüksek kalitede gerçek zamanlı efekt işlemcisi var. 48 Khz'de kayıt ve oynatma yapabiliyor.

CD-ROM sürücüler için IDE arabirimi var. Windows 95 ve Plug'n Play destekliyor. DOS oyunları ile uyumlu. Yamaha OPL 3 FM

synthesizer'ı var. Adlib, Sound Blaster ve Sound Blaster Pro ile uyumlu. MIDI arabirimi opsiyonel olarak var.

Beraberinde güçlü bir yazılım paketiyle geliyor. Özellikle müzik üzerine çalışmak isteyenler için güçlü bir kart.

Ürün : Turtle Beach - Tropez Plus
Satış fiyatı : 448 \$ + KDV
Türkiye Genel Dağıtıcısı :
Sky Bilgisayar
Telefon : (0212) 232 89 24

AVUÇIÇI BİLGİSAYAR

OmniGo 700LX

Hewlett-Packard firması birkaç ay önce yeni bir avuçiçi bilgisayarı duyurdu. OmniGo 700LX.

Türkiye'de ise, 9 Nisan tarihinde İstanbul'da düzenlenen HP Info Day ile ilk olarak kullanıcılara tanıtıldı.

Bu bilgisayar, yine HP firmasının bir ürünü olan HP 200LX bilgisayarının bütün özelliklerine ve fonksiyonlarına sahip. İlave olarak, içine entegre edilmiş bir Nokia haberleşme kartıyla geliyor. OmniGo 700LX üzerine Nokia 2110 cep telefonu takılabilecek şekilde tasarlanmış. Cep telefonu ayrıca satın alınıyor ve kendisi için hazırlanmış özel yere takılıyor. Bu tasarım sayesinde bilgisayar ve cep telefonunu tek parça olarak taşımak mümkün. İsterseniz tabii ki cihazları ayrı ayrı da kullanabiliyorsunuz.

OmniGo 700LX, sürekli seyahat halinde olan ya da zamanının önemli bir kısmını ofis dışında geçiren ve bu zamanlarda çeşitli haberleşme o-

lanaklarından yararlanmak isteyenler için geliştirilmiş. Faks göndermek ve almak, SMS (Short Message System) ile kısa mesajlar göndermek ve almak, dosya ve elektronik posta göndermek ve almak ile konuşarak haberleşmek isteyenlere bütün bu olanakları sunuyor.

OmniGo 700LX'un atası olan 200LX ise hala piyasada. Cep telefonunun sağladığı olanaklara ihtiyaç duymayanlar için...

OmniGo 700LX'in ağırlığı 397 gram (piller dahil). Ölçüler 8.7 x 18.3 x 5.7 cm.

İçinde bütün gerekli programlar hazır olarak geliyor. Bunun dışında kullanmak istediğiniz programlar varsa yükleyebiliyorsunuz. İçindeki programlar şöyle;

DİĞER PROGRAMLAR

Bu bilgisayar HP 200LX ile ortak bir çok özelliğe sahip olduğu için onunla ilgili CHIP Mart 96 sayısında bahsi geçen özellikler büyük ölçüde geçerli. Bu özellikler;

Lotus 123 (versiyon 2.4) elektronik tablo: Dünyadaki en meşhur elektronik tablo programlarından biri. Formül ve yazılarınızı 256 kolon ve 8192 satırlık tablolarda hazırlayabilirsiniz. Excel ve QPro gibi diğer elektronik tablolama programlarına alışkın olsanız bile bu programı kolaylıkla kullanabilirsiniz. Ayrıca, Lotus 123 dosyalarınızla bu programlar arasında dosya transferi yapabilirsiniz.

Makrolarıyla (Lotus'un program dili) tablolarınız için program yazabilirsiniz. Çalışmalarınızı grafiklere dönüştürebilirsiniz. Yoğun düzenli bilgileriniz için veri tabanı (data base) fonksiyonlarından yararlanabilirsiniz. Dosyalarınız arasında bağ (file link) oluşturabilirsiniz.

MS DOS 5.0

Bu bilgisayar, atası HP 200LX gibi DOS 5.0 (Disk Operating System) işletim sistemi ile çalışıyor. Kişisel bilgisayarlardan alışkın olduğunuz DOS fonksiyonlarının çoğu kullanımınıza hazır.

Kişisel bilgisayarlarda kullanılan CGA uyumlu programların çoğunu OmniGo 700LX'e yükleyip çalıştırmak mümkün. Örnek olarak, Flight Simulator gibi kapsamlı bir oyun bile bu minyatür bilgisayarda çalışmakta.

Pocket Quicken: Nakit akışı oldukça detaylı bir şekilde takip edebileceğiniz bir program. Dönem bazında gelir ve gider raporları almak

İLETİŞİM PROGRAMLARI

Faks: EIA/TIA class 2 PC-Faks standartlarını destekliyor.

SMS: ETSI 07.05 SMS protokolünü destekliyor. Mesajlar: 160 karakter uzunluğunda olabilir.

Veri: Dosya ve elektronik posta transferi 9600 bps hızında yapılabilir.

Ses: Nokia 2110 ile normal olarak cep telefonu ile konuşma yapılabilir.

cc:Mail: Bir servis sağlayıcı üzerinden elektronik mesaj gönderimi ve alımı yapılabilir.

PC bağlantısı: Laplink (Traveling Software firmasının ürünü) bağlantısı ile kişisel bilgisayarlara bilgi alış-verisi yapılabilir.

mümkün. Parasal hareketleri çeşitli kategorilere ayırarak her alandaki harcamaları ayrı ayrı takip edebilirsiniz. Eğer kişisel bir bilgisayarınız varsa ve Quicken'i kullanıyorsanız Omni-

Go 700LX'deki dosyalarınızı kişisel bilgisayarınıza yükleyebilirsiniz.

Appointment Book (Zaman Yönetimi): Bir ajanda programından bekle-dikleriniz burada var. Günlük, haftalık, aylık ve altı aylık takvimlerle çalışabiliyorsunuz. Zamana bağlı olmayan işlerinizi takip etmeniz için bir ToDo (yapılacak işler) listesi var. Belirli bir gün içinde yapılması gereken ama saati belirsiz olan olaylar için Event (olay) fonksiyonu ajandadan beklenenleri tamamlıyor.

Birkaç ajanda da çalışıp bunları Merge ile birleştirmek ya da Extract ile kısaltmak mümkün. Password ile ajanda dosyanızı şifreleyebilirsiniz. Yaş günü, yıldönümleri, aylık ödemeler, haftalık işler gibi kendisini tekrarlayan işleri bir kere yazıp istediğiniz kadar tekrarlayabiliyorsunuz. İsterseniz günlük, haftalık, aylık, yıllık ya da düzensiz tekrarlamaları (örneğin, her iki ayda bir, o ayın ilk pazartesi günü yapılacak işleriniz) kolayca kaydedebilirsiniz.

Phone Book (adres, telefon defteri): Kişi ve firmaların bilgilerini kontrol altında tutmak için çok kullanışlı bir program. İsim, telefon ve faks numaraları, ünvan, şirket adı, iş, ev ve Internet adresleri gibi bilgileri kaydetmeniz ve bunlara notlar eklemeniz mümkün. Bunun dışında, bu adresleri belirli kategorilere ayırarak düzenleyebilirsiniz.

Subset (alt küme veya grup) fonksiyonu ile sadece belirli bir şirkete, şehre, posta koduna, mesleğe ya da başka bir özelliğe ait kartları (ya da isimleri) biraraya getirmeniz sağlanıyor. Böylece yüzlerce telefon num-

ranız bile olsa adını unuttuğunuz bir kişiyi çalıştığı firmadan ya da mesleğinden kolayca bulabiliyorsunuz.

HP Financial Calculator (hesap makinesi): Çok gelişmiş bir hesap makinesi var. Başlıca fonksiyonları şunlar; Paranın zaman göre değeri Time Value of Money ve Cash Flow Business % ile yüzde hesapları, Solver ile her türlü formül ve grafikleri, Statistics ile verilerin ortalama, median, standard sapma, toplam, minimum ve maksimum gibi istatistikleri, Conversions ile döviz, uzunluk, alan, hacim, ağırlık, derece çevirmeleri, Math ile logaritma, trigonometri, derece ve koordinat hesapları, Date ile günler arasındaki hesaplar, Arithmetic ile temel işlemler.

Hesaplar hem normal hesap makinesinde hesap yaptığınız şekilde hem de HP'ye özgü bir hesap standardı olan RPN (Reverse Polish Notation) ile yapılabiliyor. RPN ile hesap yapmak özellikle karışık hesaplarda hız kazandırıyor. Hesaplar içindeki ara aşamaları görmek mümkün oluyor.

MEMO (kelime işlem - editör)

Yazılarınız, mektuplarınız ve raporlarınızı yazabileceğiniz bir program. Yazılarınızı isterseniz Bold ile koyulaştırıp Underline ile önemli yerlerin altını çizerek saklayabiliyorsunuz. Eğer, başka bir kelime işlem programını kullanmak istiyorsanız dosyanızı ASCII formatında transfer edebiliyorsunuz.

Yazılarınızı şifreleyerek koruyabiliyorsunuz. Bir dosyada çalışırken; Lotus, Phone Book, Appointment Book, Note Taker, Data Base gibi başka bir uygulamadan belirli bir alanı Copy-Paste ile kopyalayıp-yapıştırmak veya başka bir dosyayı Insert ile yazınızın içine almak mümkün.

Notetaker (not defteri): Kelime işlem programını kullanmayı gerektirmeyecek kısa notlar almak ve düzenli bilgileri saklamak için hazırlanmış bir program. İsterseniz bu notları konulara göre sınıflandırmanız ve değişik dosyalarda saklamanız mümkün.

Database (veri tabanı): Herhangi bir konuda belirli bir düzendeki yo-

CHIP

Eylül'de sürprizlerle geliyor...

Base'i tamamen kendi isteğinize göre oluşturabiliyorsunuz. Değişik alanlar açıp bilgileri cinslerine göre alanlarda saklamak, aratmak ve yazıcıdan bastırmak mümkün.

Filer (dosya yöneticisi): Bu programlar dosyalar arasında kopyalama, taşıma, silme, dosya adı değiştirme, dosyaların yedeğini alma, dizinler (Directory) üzerinde işlemler, yazıcıdan dosya bastırma, dosyaların içindekileri görme, PCMCIA tipi kartları formatlama, filtreleme ve diğer bilgisayarlarla bağlantı kurma gibi işlemler yapılabilir.

Bunlar dışında: World Time ile dünya saatleri, Application Manager ile Windows benzeri simgelerle ça-

lışma, System Macros ile çeşitli işlemleri otomatikleştirme ve Setup ile yazıcı, gün-saat formatı, alarm sesi ayarı, ekran koyuluğu, hafıza ayarları, pil tipi seçimi gibi temel sistem ayarları yapılabilir.

Kişisel bilgisayar kullanıcılarının çok kullandığı Windows altında çalışan programlar bu bilgisayarda çalışmıyor ama OmniGo 700LX içindeki bütün programları PC'ye transfer ederek Windows altında kullanmak mümkün. Yani isterseniz çalışmanızı OmniGo 700LX'de hazırlayıp PC'ye aktararak istediğiniz programa transfer edebilirsiniz. Tersi de mümkün.

Çalışmalarınızı PC'de hazırlayıp daha sonra OmniGo 700LX'in kullandığı formatlara çevirebilirsiniz. Bu işlemler için ya HP'nin Connectivity Pack programını ya da diğer başka firmaların programlarından birini satın almalısınız.

Bütün bu özelliklerin dışında OmniGo 700LX'de çeşitli dillerde çalışmak mümkün. Türkçe de bu dillerin arasında.

HP'den temin edebileceğiniz başlıca aksesuarlar ise şunlar; PCMCIA tipi Flash disk kartlar. Kapasiteleri 1,8, 5, 10, 20 ve 40 MB. PC ve Macintosh bağlantısı için Connectivity Pack programı, kablo ve adaptörler. Bunun dışında değişik firmaların ürettiği birçok yazılım ve aksesuar var. Ancak, ne yazık ki bu aksesuarların çoğu ülkemizde satılmıyor.

Son olarak; Eğer HP OmniGo 700LX'in sunduğu cep telefonu üzerinden haberleşme olanaklarına ihtiyacınız yoksa diğer bir model olan HP 200LX yukarıdaki anlatılan diğer bütün fonksiyonları size sağlamaktadır.

Ayrıca, HP her iki modelde de PCMCIA faks/modem kartı ya da harici bir faks/modemle haberleşmenizi yapabilirsiniz. İki bilgisayar arasındaki tek temel fark OmniGo 700LX'in cep telefonu üzerinden faks/modemi kullanmanıza olanak vermesidir.

Bu yazı yayına hazırlandığı zaman GSM hatları hala data transferini desteklemiyordu. Bunun anlamı, bir HP OmniGo 700LX satın almanız bile bugün için cep telefonu üzerinden

faks/modem kısmını kullanamayacaksınız demektir. Eğer bir harici faks/modeminiz varsa onu bilgisayara seri çıkışı

(RS-232 port) üzerinden normal telefon hatlarıyla kullanabilirsiniz.

Bu sorunun nedeni, ülkemizdeki haberleşme altyapısının bugün için OmniGo 700LX'in sunduğu haberleşme hizmetinin kullanılmasına imkan vermemesi. Uzun süredir gündemde olmasına ve çözümü konusunda bir ışık görünmemesine rağmen HP yetkilileri bu konunun kısa bir süre içinde çözüleceği umudundalar.

Uzun süredir piyasada olan cep telefonları ile dünyada bu teknolojiye paralel gelişen veri transferi ve Internet gibi diğer iletişim standartlarının yaygınlaşmaması nedeniyle birçok bilgisayar kullanıcısının ihtiyacı olan (konuşma haricindeki) kablo-suz haberleşme yapılamamakta. Eğer teknik gelişmelere olan adaptasyon bu hızla giderse sonunda posta işleri güvercinlerle görülmeye başlanacak.

Her şeye rağmen, HP OmniGo 700LX'in sunduğu fonksiyonlar o kadar çok ve zevkli ki onları kullanmak için bu gecikmelerden kaynaklanan zamana ihtiyacınız olacak.

Ahmet G. Özışık
aozisik@ibm.net

HP OmniGo 700LX veya HP 200LX ile ilgili her türlü soru için;

Hewlett - Packard'ı arayabilirsiniz;
Tel: (212) 224 59 25
Fax: (212) 224 59 39

Ahmet Özışık'a Internet üzerinden ulaşabilirsiniz;
aozisik@ibm.net
veya
ozisika@doruk.com.tr

Sadece HP Palmtop'lar için Doruk BBS bünyesinde kurulan forum@doruk.com.tr adresine
SUBSCRIBE HPPALM-F mesajını göndererek üye olabilirsiniz.
Doruk BBS ile ilgili sorularınız için
Tel: (212) 227 28 10

HP OmniGo 700LX'in donanım özellikleri:

Hafıza: 4 MB ROM (içindeki programlar için), 2 MB RAM (kullanıcıya açık hafıza +disk kapasitesi), PCMCIA versiyon 2.0 tip II kartlarla disk 80 MB'a kadar artabiliyor

İşlemci: IBM PC/XT yapısı, Intel 80186 işlemci, 7.9 Mhz hız

Monitör: CGA uyumlu EFTN sıvı kristal, 80 kolon x 25 satır, 600 x 200 pixel (nokta) zoom özelliği

Klavye: QWERTY tuşlar (standard PC klavyesindeki gibi), Ayrıca nümerik tuşlar, 10 fonksiyon tuşu (PC'lerdeki gibi), 8 uygulama tuşu (içindeki programlara kolayca ulaşmak için)

Giriş-çıkış: RS232 seri bağlantı (bilgisayarlara ve yazıcılara bağlantı için), Kızılötesi (Infrared) bağlantı 115 Kbps hızında, Yazıcı sürücülerini (HP LaserJet, Epson FX-80, IBM ProPrinter), PCMCIA kart girişi, Connectivity pack ile PC bağlantı programı

Enerji: 2 kalem pil; AA NiCd tipi 1.2V veya AA 1.5V Alkaline pil, 1 adet CR2032 tip litium pil 3 Volt (hafızadaki bilgilerin korunması için) İlave AC adaptor (ayrıca satın alınıyor)

Yeni 15 ve 17 İnç Monitörler

Monitör pazarına sürekli yeni modeller geliyor. Japon NEC firması kendi maske teknolojisini (Cromaclear) geliştirdi, ve şimdiden geleneksel delikli ve yırtık maske teknolojisine korkular yaşatmaya başladı.

Sony'nin yırtık maske tüpleri (Trinitron) ile elde ettiği büyük kazanç diğer rakiplerin iştahını kabarttı ve Eizo da bu teknoloji modellerinde kullanmaya başladı. NEC ise yepyeni bir teknoloji ile geliyor ve ilk ürünlerini tanıtmaya başladı: M500/M700.

Pazarın bu hareketliliğinin altında tabii ki ekonomik nedenler yatıyor. 1994 ve 1996 yılları arasında 17 inç monitörlerin satışı Avrupa'da üçe katlandı ve altı milyon olan bu sayının 1998'e kadar tekrar ikiye katlanacağı tahmin edilmektedir.

Gerçi monitör pazarı genel olarak yılda yaklaşık %20'lik bir artış gösterdi, ancak bu artış 17 inçliklerinki kadar büyük değil. Bunun nedeni küçük monitörler. 15 inçliklerin satışında en azından 1998'e kadar büyük artış bekleniyor. 14 inçler ise hızla önemlerini yitirmekteler. 1995'de Avrupa genelinde yaklaşık 8 milyon adet 14 inçlik monitör satılmıştı, 1998'de ise bu sayının 5 milyona düşmesi bekleniyor.

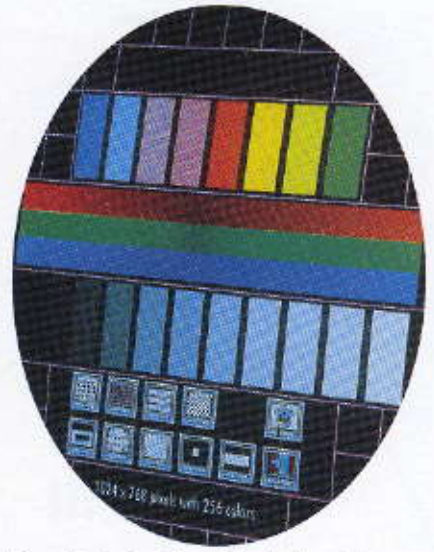
Bu gelişme sadece monitör üreticilerini değil ergonomları da sevindiriyor. Zira onlar yıllardır daha ergonomik olan büyük, yansız monitörlerin gelişmesi için uğraş veriyorlardı. Ancak bugüne kadar sistem üreticileri gibi satıcılar da komple bilgisayar satışlarında işlemci hızı ya da sabit disk yerine monitörden tasarruf ediyorlardı.

Öncelikle grafiksel işletim sistemlerinin zaferi bu düşüncenin gözden geçirilmesini sağladı. Güzel, renkli ikonlar küçük monitörlerde zar zor görülebiliyorlar ve sayılarının çokluğu görünübilirlik açısından da daha büyük yüzeyleri gerektiriyor.

Ancak daha büyük yüzeyler zorunlu olarak daha iyi ergonomi anlamına gelmiyor. 17 inçlik bir monitör, ortalama 33 cm. görünebilir ekran genişliğiyle 0,26'lık nokta aralığında, bir yüksek çözünürlük olan 1280 pikseli yatay olarak gösterebilmesine rağmen (330:0,26=1269), uzmanlar binli çözünürlüğü (1024*768 piksel) tavsiye ediyorlar. Böylece hem tüm noktaların keskinliği garantileniyor hem de karakterler okunabilir oluyor.

Bütün monitörlerde görünebilir diyagonaller, ölçüm verilerinde tahmin edilenden daha küçük. Gerçi cam tüpler 17 inçlerde tümüyle beslenebiliyor, ancak gövdenin plastik bantlarının tasarımına göre bunu 1,6 inç kadar düşürebiliyorlar. Bu yüzden Amerikan hükümeti, belli bir diyagonalı belirten ürün isimlerini yasakladı. NEC, yeni model serisine bu nedenle M700 ismini verdi, eski modeller ise ekran diyagonalini isminde bulunduran XP17 ve XV17 idi.

Monitör teknolojisinde bilgi işlemin ön gelişmesinin yansımalarını görmek mümkün. 1985/86'ya kadar uygulamalar metin yönelimliydi. Buna uygun olarak eski monitörler karanlık arka planda az sayıda satır gösteriyorlardı; renk olayı hiç sorun olmuyordu. CGA ve VGA gecikmeli olarak monitörü renkli dünyayla tanıştıyordu, ancak çoğu kullanıcı monitörü, 256 ton ya

Endüstri sürekli daha iyi özellikleri olan yeni modeller geliştiriyor, 15 ve 17 inçlik monitörler pazarysa oldukça hareketli.

da aydınlık arka planda koyu karakterler gösterebiliyorsa bundan memnundu.

1986 - 1994 arasında GEM, Geoworks ve tabii ki Windows gibi grafiksel kullanıcı yüzeyleri ile "ekranlar karardı".

Pozitif karakter gösterimli ve değişken fontlu, pencere yönelimli uygulamalar daha yüksek çözünürlük ve daha fazla renk sayısı gerektiriyordu. SVGA 800*600 ekran noktası ve 256 renk getiriyordu.

Ekran yenileme hızları 75 Hertz'e yükseliyordu ve grafik kartları üzerinde ana işlemcinin yükünü hafifleten özel hızlandırıcı çipler vardı. Bunlar ekranı o zamana kadar tahmin edilemeyecek bir veri seliyle besliyordu, böylece satır frekansları da yükseliyordu.

1995'ten beri Multimedia'nın zaferi yaşanmakta. Interaktif uygulamalar, hareketli resimler ve 3-D grafikler, yine optik arabirime olan talepleri yükseltiyor. 1000'li ve

1200'li çözünürlükler şimdilerde standart olarak geçerli ve renk sayısı milyonlarla ifade ediliyor. 16,7 milyon renk tonu bugün standart olarak kabul ediliyor.

Buna tabii ki daha yüksek ergonomik talepler ekleniyor: Mesela monitör fazla ışın yaymamalı ve gözleri korumalı. Doğru çözünürlüğe sahip doğru ekran büyüklüğü, yeterli büyüklükte karakteri yansıtmaz ekran frekansı ile gösterme garantisi veriyor. Işın (radyasyon) yayılımı kontrolünü TÜV (Alman resmi kuruluştur) TCO (İsveç resmi kuruluştur) gibi kurumlar üstleniyorlar.

TCO'nun uç değerleri artık üre-

ticiler tarafından zorunluluk defterine alındı. Bu uç değerlere uyanlar, cihazını ilgili çıkartma etiketiyle süslüyorlar.

Şimdiye kadar üreticiler genel gelişmenin temposuna ayak uydurabildiler. Üreticiler gelecekteki talepleri monitör gövdesine yeni fonksiyonlar entegre ederek karşılıyorlar. Hoparlör ve mikrofon, monitörü bir Multimedia istasyonuna dönüştürüyorlar, On-Screen Display ile yapılan sayısız ayar, monitöre ait bir mikro işlemci tarafından destekleniyor.

Bu ayarların hepsi belleklerde saklanıp tekrar çağrılabilir. Bu kadar çok konfor içinde kullanıcı

herhalde sadece monitörün çok yer kaplamasından şikayet edebilir.

Klasik katot ışınlı monitörleri uzun vadede en çok tehdit eden şey alçak (derin olmayan) monitörler, bunlar tüplü monitörlerin yerleştirilme derinliğinin en fazla onda biri derinliğe sahipler ve ağırlıkları yaklaşık olarak sadece alümina kadar.

Aşağıda büyük formatlı alçak monitörlerin güncel gelişimini bulacaksınız. Şunu söylemekte fayda var: 2000 yılına kadar fiyat açısından 15, 17 ya da 21 inçlik CRT cihazlarına (monitörlerine) bir alternatif oluşturmuyorlar. ☐

DUVARDAKİ MONİTÖR

Alçak monitörler yıllardır büyük hacimli katot ışınlı monitörlerin alternatifi olarak geçerliler. Bunlarla hem yerden tasarruf ediliyor, hem az ısın yayıyorlar hem de yansımaları yok edecek kadar az. Mesela Mitsubishi'nin PDD511 modeli sadece 6,5 cm. derinliğe sahip; benzer büyüklükteki bir CRT cihazı ise 54 cm.'den daha fazla bir yerleştirilme derinliğine sahip.

Buna rağmen alçak monitörler taşınabilir PC'lerde hâlen kullanılıyor. Bazı üreticilerin büyük diyagoneller için plazma teknolojisini kullanmalarından bu yana olay değişmeye başladı. Plazma ekranları, alçak monitörler ailesinde bugüne kadar alt rollerden birine sahipti. 1994'te satılan 100 alçak ekrandan sadece 4'ü bu teknikle çalışıyordu. %85'in üzerinde bir pazar payıyla LCD'ler (Liquid Crystal Display) pazara hakimler.

Bir plazma ekranı iki cam tabakasından oluşuyor; bunların arasında 0,2 milimetre küçüklüğünde gazla dolu hücrelerden oluşan bir mozaik bulunuyor. Elektrik hatlı bir permaklık, bütün alanı, Neon-Xeon karışımının aydınlatmaya başlamadan önceki uç değerlerin altında bir gerilim altında tutuyor. Tek tek hücreleri kumanda edebilmek için

oldukça zayıf bir darbe yeterli. Gaz hücresinin ışığı, ekran yüzeyindeki fosforu, aydınlatması için uyandır. Her bir ana renk için üç fosfor tabakası ile 16,7 milyon renk tonu karıştırılabilir. Bilgisayarlık açıdan PlasmaVision M21 gibi ekranlar 640*480 çözünürlükleri ile sadece kesitli olarak uygunlar. Bu alet, tıpkı Mitsubishi'nin PDD511'i gibi prezantasyonlar, bilgi tahtaları, oyun salonlarındaki bilgisayar oyunları ve reklam konsolları için düşünülmüş. Mesela New York borsasında Fujitsu'nun 1000 adet 21 inç plazma ekranı bulunuyor.

Nec'in 33 inç (84 cm.) büyüklüğündeki alçak ekranı aynı şekilde 640*480 ekran noktasını gösterebiliyor ve 1996 sonunda seri üretimine başlanacak. Seneye de Avrupa'da satışa çıkacak, fiyatı yaklaşık 15000 DM olacak.

Panasonic, bir metreden büyük (40 inç) ekran diyagonaline sahip ilk televizyonları bu yıl piyasaya sürmek istiyor. 16:9 formatında 1344*800 ekran noktasını gösterecekmiş. Fujitsu 1996 sonunda 42 inçliğin (107 cm.) seri üretimini planlıyor, 852*480 piksele sahip olacakmış. İlk örnekleri yaklaşık olarak 1997 yılının ortalarında Avrupa'da piyasaya çıkacakmış.

Phillips Brilliance 15A

Hollanda'nın lider markası Phillips'in monitör piyasasına soktuğu güçlü ürünü Brilliance 15A, multimedya çözümü olarak görülebilecek ilginç bir monitör. Tıpkı Phillips televizyonlarda olduğu gibi monitörlerde de hoparlörler ekranın iki yanına yerleştirilmiş. Genel görüntüsü bir televizyonu andıran ürünün üstünde de küçük bir mikrofonu var. Monitörün arkasındaki girişlerden ses kartına yapılan bağlantı sayesinde ses kayıt etmek

ve dinlemek mümkün.

On-screen display'ı olmamasına rağmen, ön panelindeki düğmelerden tüm ayarlarını kolayca yapmak mümkün. Paneldeki düğmeler çok sık ve genel görünümü tamamlıyorlar. Dizayn açısından masafüstünde en güzel duran monitörlerden biri. Enerji tasarrufu var.

Türkiye temsilcisi : Boğaziçi Bilgisayar
Telefon : (0212) 288 92 92
Satış fiyatı : 566 \$ + KDV

iiyama Vision Master 15

Monitör piyasasının önemli isimlerinden iiyama'nın bu ürünü, 0.28 mm nokta aralığına sahip 15 inch'lik bir monitör. 1280x1024'e kadar çözünürlükleri destekliyor. Üretici firma tarafından tavsiye edilen çözünürlük ise 1024x768. Ekran yenileme hızı 100 Hz'e çıkabiliyor.

On-screen display'ı yok. Ön paneli kolay ve kullanışlı. Kontrol düğmeleri bir kapak ile gizlenmiş. Sadece D-sub girişi var. Enerji tasarrufu var.

Türkiye temsilcisi : Ölçsan
Telefon : (0212) 280 97 61
Satış fiyatı : 599 \$ + KDV

ADI Microscan 4V

ADI'nın incelediğimiz bu 15 inch'lik monitörü, 0.28 mm'lik sık bir ürün. Bütün ayarlamalar ön panelinden kolaylıkla yapılabilir. On-screen display'ı yok ancak yapılan işlemleri ön paneldeki LED sisteminden takip etmek mümkün. Maximum çözünürlüğü 1280x1024. Üre-

tici firmanın tavsiye ettiği kullanım çözünürlüğü ise 1024x768. 100 Hz'e kadar ekran yenileme hızı var. Enerji tasarrufu var. Sadece D-sub girişi var.

Türkiye temsilcisi : Harmony
Telefon : (0212) 236 08 51
Satış fiyatı : 400 \$ + KDV

SONY Multiscan 15sx

Sony'nin bu 15 inch'lik ürünü, incelememize katılan tek 0.26 mm'lik 15 inch monitördü. On-screen display'ı olmayan ürün, bunun yerine LED sistemi kullanıyor. İşlemler ön paneldeki düğmeler aracılığıyla yapılıyor.

Monitör Trinitron teknolojisi ile üretilmiş. Enerji tasarrufu var. Monitörün arkasındaki kablolar iyi

gizlenmiş ve yer kaybettirmiyorlar. Sadece D-sub girişi var.

En yüksek çözünürlük 1024x768 ve bu çözünürlük üretici firmanın da tavsiye ettiği ideal kullanım çözünürlüğü.

Türkiye temsilcisi : Gen-Pa
Telefon : (0212) 288 10 78-79
Satış fiyatı : 547 \$ + KDV

CTX 1562C

incelemeye katılan tek CTX olan 15 inch'lik bu monitör, 0.28 nokta aralığına sahip. Maximum çözünürlüğü ise 1024x768. Bu aynı zamanda üretici firmanın tavsiye ettiği kullanım çözünürlüğü. On-screen display'i veya LED sistemi yok. D-sub girişi var. Enerji tasarrufu yapabiliyor.

Yamuk görüntüyü düzeltmek için kullanılan trapez ayarı mevcut değil. 90 Hz'e kadar çıkan ekran yenileme hızı var.

Türkiye temsilcisi : Ufotek
Telefon : (0212) 274 56 60
Satış fiyatı : 419 \$ + KDV

Sampo Alphascan 520

Escort adına incelememize katılan ürün, 15 inch'lik bir monitör. 0.28 mm nokta aralığı var. Ekran yenileme hızı 120 Hz'e kadar çıkabiliyor. Maximum çözünürlüğü 1280x1024.

Üretici firmanın tavsiye ettiği çö-

zünürlük ise 1024x768. On-screen display'i yok. Sadece D-sub girişi var. Enerji tasarrufu yapıyor.

Türkiye temsilcisi : Escort
Telefon : (0212) 212 07 50
Satış fiyatı : 430 \$ + KDV

Sony Multiscan 15sf II

Sony'nin diğer 15 inch'lik monitörü olan 15sf II, 0.25 mm gibi kendi klasmanında rekor bir nokta aralığına sahip. Ekran yenileme hızı da 120 Hz'e kadar çıkabiliyor.

Ulaşılabilen en yüksek çözünürlük 1280x1024. Üretici firmanın tavsiyesi ise 1024x768. On-screen

display'inden tüm ayarları kolayca yapmak mümkün. Sadece D-sub girişi var. Yamuk ekran düzeltme (Trapez) ve degauss özellikleri yok.

Türkiye temsilcisi : Karma
Telefon : (0212) 233 30 30
Satış fiyatı : 670 \$ + KDV

Phillips Brilliance 17A

Hollanda'lı Phillips'in 17A modeli, tıpkı 15 inch'lik 15A gibi, multimedya çözümü olarak tasarlanmış. Hoparlörler ekranın yanlarında ancak 15A'da olduğu gibi belirgin degiller.

15A'da olan mikrofon bu modelde yok. Ön tarafında kulaklık takılması için bir girişi var. Ses ayarı için de bir volume düğmesi konulmuş. Ses kartıyla yapılacak bağlantı sayesinde bilgisayardan gelecek sesi monitörden stereo olarak almak müm-

kün. On-screen display'i var. Ön panelindeki düğmeleri kolaylıkla bütün ayarların yapılmasını sağlıyor. Degauss özelliğine OSD menüsünden ulaşılabilir.

BNC ve D-SUB girişleri var ve bunları kontrol eden bir düğme monitörün arkasına yerleştirilmiş. Enerji tasarrufu var.

Türkiye temsilcisi : Boğaziçi Bilgisayar
Telefon : (0212) 288 92 92
Satış fiyatı : 1165 \$ + KDV

15 INCH MONİTÖRLER

Teknik Özellikler	Philips Brilliance 15A	Sony Multiscan 15seti CPD-155F2	SAMPO Alphascan 520
Üretici	Philips	Sony	Sampo
Temasılı	Bağazıcı Bilgisayar	Karma	Escort
Telefon	(0212) 268 92 92	(0212) 233 30 30	(0212) 212 07 50
Fax	(0212) 274 00 68	(0212) 296 18 29	(0212) 212 07 62
Fiyat	566 \$	670 \$	490 \$
Garanti Süresi	1 yıl	1 yıl	1 yıl
Ölçümler			
Boyutlar (Geni*Yük*Der cm.)	404*334*398	368*373*384.5	370*374*385
Ağırlık (kg.)	13	13.90	14
Windows altında görünebilir ekran diyagonalı	345 mm.	350 mm.	350 mm.
Ekran Tipi	Delikli Maske	Yırtık Maske	Delikli maske
Ekran Tipi tipi	Delikli Maske	Yırtık Maske	Delikli maske
Nokta aralığı	0.28 mm.	0.25 mm.	0.28 mm.
Video			
Video bantı genişliği	110 Mhz	?	110 Mhz
Max. Yatay frekans	66 kHz	65 kHz	65 kHz
Max. Dikey frekans	110 Hz	120 Hz	120 Hz
Max. Çözünürlük	1280*1024	1280*1024	1280*1024
Tavsiye edilen çözünürlük	1024*768	1024*768	1024*768
Donanım			
Uygun olduğu standartlar	TC092, MPR II	TC092, MPR II	MPR II
Power-Management	Vesa/DPMS,Nutec,Energy Star	Vesa/DPMS,Nutec,Energy Star	Vesa/DPMS,Energy Star
Display	-	On-Screen	-
Toplam Bellek yarı	22	15	-
Bos bellek yarı	4	10	-
Plug and play	DDC1, 2B	DDC1, 2B	DDC1, 2B
Bağlantılar	Sub-D	Sub-D	Sub-D
Mikrofon	var	-	-
Hoparlör	2.5 watt (2*15mW)	-	-
Ayarlayıcılar/Devreler			
Ekran büyüklüğü yatay/dikey	●/●	●/●	●/●
Ekran konumu yatay/dikey	●/●	●/●	●/●
Yastık görüntü düzeltme (Pincushion)	●	●	●
Trapez (yamaç) görüntü düzeltme	●	-	●
Rotasyon	●	●	-
Renk ayarı	-	●	-
Değauss	●	-	●

17 INCH MONİTÖRLER

Teknik Özellikler	Philips Brilliance 17A	Philips 17B	Sony Multiscan 17se II	Iiyama Visionmaster Pro17
Üretici	Philips	Philips	Sony	Iiyama
Temasılı	Bağazıcı Bilgisayar	Bağazıcı Bilgisayar	Gen-Pa	Öçsen
Telefon	(0212) 268 92 92	(0212) 268 92 92	(0212) 268 10 78	(0212) 260 97 61
Fax	(0212) 274 00 68	(0212) 274 00 68	(0212) 272 87 98	(0212) 264 24 79
Fiyat	1165 \$	993 \$	1594 \$	1399 \$
Garanti Süresi	1 yıl	1 yıl	1 yıl	1 yıl
Ölçümler				
Boyutlar (Geni*Yük*Der cm.)	417*426*446	417*426*450	404*426*450	412*422*420
Ağırlık (kg.)	22	18.50	20	23.00
Windows altında görünebilir ekran diyagonalı	400 mm.	bilgi yok	408 mm.	410 mm.
Ekran Tipi	Delikli Maske	Delikli Maske	Sarı maske	Sarı maske
Ekran Tipi tipi	Delikli Maske	Delikli Maske	Sarı maske	Sarı maske
Nokta aralığı	0.28 mm.	0.28 mm.	0.25 mm.	0.25 mm.
Video				
Video bantı genişliği	135 Mhz	?	?	160 Mhz
Max. Yatay frekans	66 kHz	66 kHz	65 kHz	92 kHz
Max. Dikey frekans	160 Hz	130 Hz	150 Hz	160 Hz
Max. Çözünürlük	1600*1200	1280*1024	1280*1024	1600*1200
Tavsiye edilen çözünürlük	1280*1024	1024*768	1024*768	1280*1024
Donanım				
Uygun olduğu standartlar	TC0 92, MPR II	TC0 91, MPR II	?	MPR II
Power-Management	Vesa/DPMS,Nutec,Energy Star	Vesa/DPMS,Nutec,Energy Star	?	Vesa/DPMS,Nutec,Energy Star
Display	On-Screen	On-Screen	On-Screen	On-Screen
Toplam Bellek yarı	35	24	25	25
Bos bellek yarı	19	11	15	19
Plug and play	DDC1, 2B	DDC1, 2B	DDC1, 2B	DDC1, 2AB
Bağlantılar	Sub-D, BNC	Sub-D, BNC	Sub-D, BNC	Sub-D, BNC
Mikrofon	-	-	-	-
Hoparlör	2*1 Watt	?	-	-
Ayarlayıcılar/Devreler				
Ekran büyüklüğü yatay/dikey	●/●	●/●	●/●	●/●
Ekran konumu yatay/dikey	●/●	●/●	●/●	●/●
Yastık görüntü düzeltme (Pincushion)	●	●	●	●
Trapez (yamaç) görüntü düzeltme	●	●	-	●
Rotasyon	●	●	●	●
Renk ayarı	●	●	●	●
Değauss	●	●	-	●

(●) Var (?) Bilgi alınmadı (-) Yok

CTX 1582C	iyama Vision Master 15	ADI Microscan 4V	Sony Multiscan 15ex CPD-15SX1
CTX	iyama	ADI	Sony
Ufotek	Olsen	Harmony	Gen-Pa
(C212) 274 58 80	(C212) 280 97 61	(C212) 238 08 51	(C212) 288 10 78
(C212) 272 08 31	(C212) 264 24 79	(C212) 258 01 56	(C212) 272 82 98
419 \$	599 \$	400 \$	547 \$
1 yıl	1 yıl	1 yıl	1 yıl
368*383*387	354*369*400	304*368*390	368*376*414
13 20	14	bilgi yok	14, 2
345 mm.	328 mm.	350 mm.	353
Delikli Maske	Delikli Maske	Delikli Maske	Delikli Maske
0.28 mm.	0.28 mm.	0.28 mm.	0.28 mm.
?	80 MHz	85 MHz	88 MHz
62 kHz	85 kHz	64 kHz	65 kHz
90 Hz	100 Hz	100 Hz	120 Hz
1024*768	1280*1024	1280*1024	1024*768
1024*768	1024*768	1024*768	1024*768
MPR II	-	-	MPR II
Vesa/DPMS,Energy Star	Vesa/DPMS,Energy Star	Vesa/DPMS,Energy Star	Vesa/DPMS
-	-	LED	LED
-	-	-	-
-	-	-	-
DDC1, 28	DDC1, 28	DDC1, 28	DDC1, 28
Sub-D	Sub-D	Sub-D	Sub-D
-	-	-	-
-	-	-	-
•/•	•/•	•/•	•/•
•/•	•/•	•/•	•/•
•	•	•	•
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

ADI MicroScan 17	Sony Multiscan 17sIII CPD-17SFP	Sampo Alphascan 17 KM-720	Tatung 17
ADI	Sony	Sampo	Tatung
Harmony	Gen-Pa	Esacart	Karma
(C212) 238 08 51	(C212) 288 10 78	(C212) 212 07 50	(C212) 233 30 30
(C212) 258 01 56	(C212) 272 87 98	(C212) 212 07 62	(C212) 286 18 29
825 \$	1132 \$	753 \$	575 \$
1 yıl	1 yıl	1 yıl	1 yıl
418*402*435	406*427*451	408*450*408	bilgi yok
17.8	19	19.0	bilgi yok
400 mm.	408 mm.	bilgi yok	382 mm.
Delikli Maske	Sent. Maske	Delikli Maske	Delikli Maske
0.28 mm.	0.25 mm.	0.28 mm.	0.28 mm.
110 MHz	?	110 MHz	?
87.5 kHz	65 kHz	70 kHz	65 kHz
100 Hz	120 Hz	120 Hz	110 Hz
1600*1200	1280*1024	1280*1024	1280*1024
1280*1024	1024*768	1024*768	1024*768
TCC92, MPR II	TCC92	?	MPR II
Vesa/DPMS,Nutek,Energy Star	Vesa/DPMS,Nutek,Energy Star	Vesa/DPMS, Energy Star	Vesa/DPMS,Energy Star
On-Screen	On-Screen	On-Screen	Led
28	18	?	20+X
10	10	?	X
DDC1, 28	DDC1, 28	?	?
Sub-D, BNC	Sub-D	Sub-D	Sub-D
-	-	-	-
-	-	-	-
•/•	•/•	•/•	•/•
•/•	•/•	•/•	•/•
•	•	•	•
•	•	•	•
•	•	•	•
•	•	•	•
•	•	•	•
•	•	•	•

Phillips 17B

Phillips'in bir diğer ürünü olan 17B, diğer iki modelden biraz farklı. Bu modelde de monitöre ses sistemi eklenmiş. Nokta aralığı 0.28 mm.

Ayrıca maximum çözünürlüğü 1280x1024 olabiliyor. Firmanın tavsiye ettiği ideal kullanım çözünürlüğü ise 1024x768. On-screen

display var ve ayarlamalar kolayca gerçekleştirilebiliyor. D-sub ve BNC girişleri mevcut. Rotasyon, degauss ve renk ayarı seçenekleri var. Enerji tasarrufu yapabiliyor.

Türkiye temsilcisi : Boğaziçi Bilgisayar
Telefon : (0212) 288 92 92
Satış fiyatı : 993 \$ + KDV

Sony Multiscan 17se II

Sony'nin bu 17 inch'lik monitörü, 0.25 mm nokta aralığına sahip. 150 Hz gibi yüksek bir ekran yenileme hızına sahip.

En yüksek çözünürlük 1280 x 1024. Üretici firmanın tavsiye ettiği çözünürlük ise 1024 x 768. Trinitron teknolojisini kullanıyor. On-screen display'i var.

Ön panelindeki düğmeleri saye-

sinde tüm ayarlar kolayca yapılabilir.

Hem BNC hem de D-sub girişleri mevcut. Enerji tasarrufu yapabiliyor. Trapez ve degauss düğmeleri bulunmuyor.

Türkiye temsilcisi : Gen-Pa
Telefon : (0212) 288 10 78-79
Satış fiyatı : 1594 \$ + KDV

iiyama Vision Master Pro 17

İiyama'nın bu 17 inch'lik ekranı, 0.25 mm nokta aralığına sahip. En yüksek çözünürlüğü 1600x1200 olabiliyor.

Üretici firmanın tavsiye ettiği çözünürlük ise 1280 x 1024. Ekran yenileme hızı 160 Hz. Mitsubishi'nin Diamondtron teknolojisini kullanıyor. On-screen display'i sa-

yesinde tüm ayarları kolaylıkla yapılabilir. Tüm ayar düğmeleri ön panelde bulunuyor. BNC ve D-sub girişleri mevcut. Enerji tasarrufu var.

Türkiye temsilcisi : Ölçsan
Telefon : (0212) 280 97 61
Satış fiyatı : 1399 \$

ADI Microscan 17

ADI'nin 17 inch'lik bu modeli, 0.26 mm nokta aralığına sahip bir monitör. En yüksek çözünürlüğü 1600 x 1200 ve ekran tarama hızı 100 Hz'e kadar çıkabiliyor.

Üretici firmanın tavsiye ettiği çözünürlük ise 1280 x 1024. On-screen display'i var ve bütün ayarlama-

lar ön paneldeki tuşların yardımıyla rahatlıkla yapılabilir. Hem D-sub hem de BNC girişleri mevcut. Enerji tasarrufu yapabiliyor.

Türkiye temsilcisi : Harmony
Telefon : (0212) 236 08 51
Satış fiyatı : 825 \$

Sony Multiscan 17sf II

SONY'nin incelemeye aldığımız diğer 17 inch'lik monitörü, 0.25 mm nokta aralığına sahip bir ürün. Çıkabildiği en yüksek çözünürlük 1280 x 1024 olabiliyor ve üretici firmanın tavsiye ettiği çözünürlük 1024 x 768. 120 Hz'e kadar ekran yenileme hızı var.

On-screen display'i var. Ön panelde bütün işlemlerin kolayca ya-

pılmasını sağlayan tuşlar mevcut. Sadece D-sub girişi var. Trapez ve Degauss düğmeleri bulunmuyor. Diğer Sony monitörlerde de olduğu gibi, renk sıcaklığı kontrolleri var. Enerji tasarrufu yapabiliyor.

Türkiye temsilcisi : Gen-Pa
Telefon : (0212) 288 10 78-79
Satış fiyatı : 1132 \$ + KDV

Sampo Alphascan 17

Escort tarafından temsil edilen bir diğer Sampo, bu 17 inch'lik ürün, 0.28 mm nokta aralığına sahip bir monitör.

120 Hz ekran yenileme hızına ulaşabiliyor. En yüksek çözünürlüğü 1280 x 1024 olabiliyor.

Üretici firmanın tavsiye ettiği çözünürlük ise 1024 x 768. On-scre-

en display'i ve ön panelindeki düğmeleri sayesinde ayarlamaları rahatça yapılabilir. Sadece D-sub girişi var. Degauss özelliği var. Enerji tasarrufu yapabiliyor.

Türkiye temsilcisi : Escort
Telefon : (0212) 212 07 50
Satış fiyatı : 753 \$ + KDV

Tatung 17

İncelediğimiz tek Tatung, 17 inch'lik bir monitördü. Aynı zamanda incelediğimiz en ucuz 17 inch monitör oldu. 0.28 mm nokta aralığına sahip bir ürün. En yüksek çözünürlüğü 1280 x 1024 olabiliyor. Tavsiye edilen kullanım çözünürlüğü ise 1024 x 768. Ön paneldeki düğmeleri, LED sistemi destekliyor.

Bu sayede on-screen display kadar olmasa da, ayarlar kolaylıkla yapılabilir. Ekran yenileme hızı ise 110 Hz. Sadece D-sub girişi var. Enerji tasarrufu yapabiliyor. Renk ayar düğmesi bulunmuyor.

Türkiye temsilcisi : Karma
Telefon : (0212) 233 30 30
Satış fiyatı : 575 \$ + KDV

SONY monitörlerinin Türkiye'de iki yetkili dağıtıcısı var. SONY'i temsilen GEN-PA ve KARMA incelememize ürünlerini gönderdiler. SONY'lerin tüm modelleri her iki firmadan da temin edilebilir.

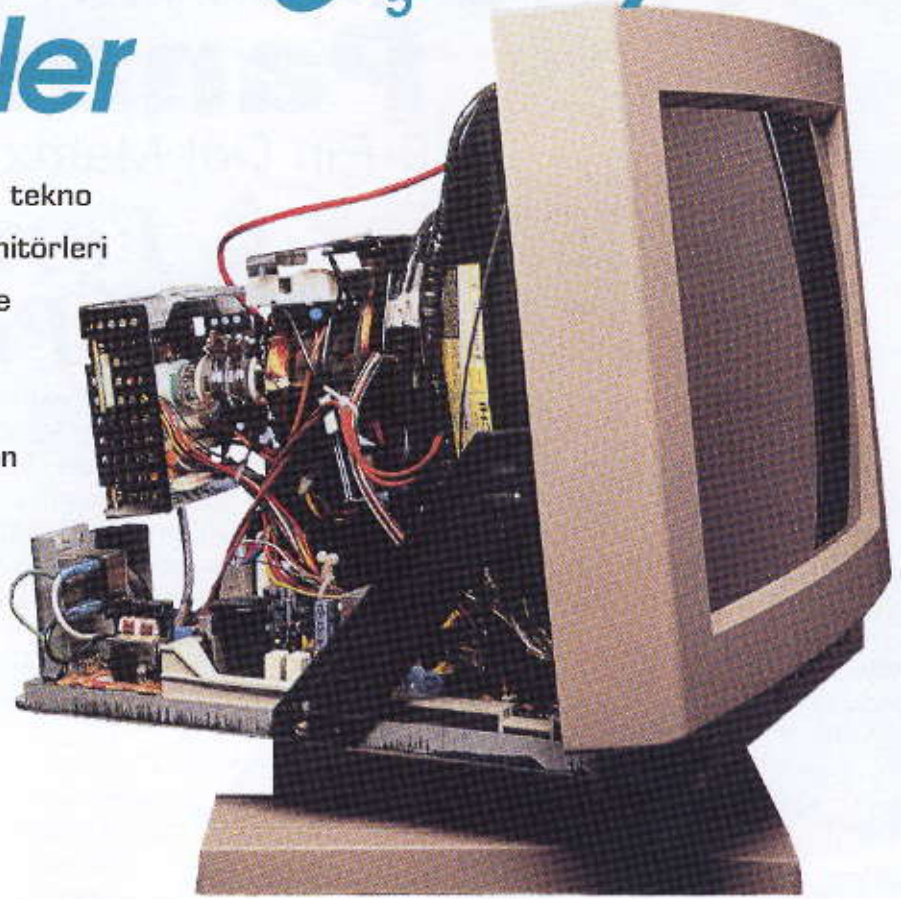

100 Yıldır Değişmeyen Prensipler

TCO 92, Trinitron ve Nutek, teknoloji grupları değil, bilgisayar monitörleri ile ilgili teknik terimlerdir. Ne satın aldığınızı bilmeniz için, Chip size bu kavramları açıklıyor ve monitörünüzde en uygun resimleri nasıl elde edebileceğinizi gösteriyor.

Karl Ferdinand Braun'un 1897 yılındaki ekran tüpünü buluşundan bu yana monitörde ve televizyonda resim üretimi prensiplerinde fazla değişiklik olmadı: Bir katot ışıını tüpü, ekran yüzeyinin iç tarafına geçirilmiş ışıga duyarlı bir fosfor tabakasına bir elektron ışıını gönderir. Elektron ışıının, nokta şeklinde tabakaya isabet ettiği yerde onu, aydınlanması için uyarır. Çevirici birimin elektronik olarak kumanda edilen manyetik alanları ışıını yönetirler ve böylece de aydınlatma noktasını o kadar hızlı satırlar şeklinde soldan sağa ve yukarıdan aşağıya ekran üzerinde hareket ettirirler ki, insan gözü bunu sabit bir resim olarak algılar.

Fosfor tabakası ise ayrıca çok kısa bir süre parıldar, elektron ışıını yeniden bu noktaya isabet etmezse resmin renkleri uçar. Yani ekranın sabit bir resim gösterebilmesi için elektron ışıını fosfor tabakayı düzenli olarak tazelemelidir. Bu da çok kısa bir zaman aralığında gerçekleşir, izleyiciler için böylece yansımaz bir resim oluşur. Ekranın yeni elektron besinleri elde ettiği sıklığa ekran yenileme frekansı (Refresh) denir. 70 Hz'lik bir Refresh hızı, yani komple

bir resmin saniyede 70 defa yenilenmesi, her büyüklükteki modern bilgisayar monitörleri için minimum gereksinimdir.

INTERLACED? HAYIR, TEŞEKKÜRLER!

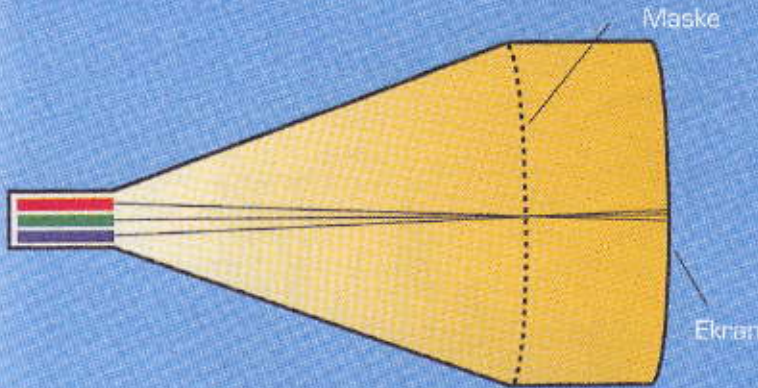
Monitör teknolojisinde ekran yenileme frekansından başka kalite kriterleri de vardır. Bazı üreticiler, monitörlerinin belli çözünürlükleri Non-Interlaced (yansımaz), yüksek bir çözünürlüğü ise Interlaced olarak gösterbildiği reklamını yapıyorlar. Non-Interlaced yönteminde monitör saniyede resmin tüm satırlarını gösterir ve bu yüzden resmin yansımaması (titrememesi) için 70 Hz'nin üzerinde bir Refresh hızıyla beslemelidir. Interlaced gösteriminde ise monitör önce tüm tek, daha sonra da tüm çift satırları gösterir. Bu yöntem, yarım ekran gösterimi ya da satır atlama metodu da denir. Bunun avantajı or-

talama bir donanım ile bile yüksek çözünürlüklerle çalışabilmektir ve bu da tabii ki reklam spotlarını güzel gösteriyor. Çok büyük bir dezavantaj: Resim o kadar kuvvetli yansıyor ki, bir Interlaced çözünürlüğü pratikte hiçbir işe yaramıyor.

PERFORMANSIN ÖLÇÜSÜ: YATAY FREKANS

Bir monitör mesela 800*600 resim noktasını 72 Hz'lik yenileme (Refresh) ile göstermek zorunda ise, elektron ışıını 72*600 satırı (tam dolu bir ekranın yatay çözünürlüğü), yani 43.200 satırı bir saniyede yazmalıdır. Başka şekilde ifade etmek gerekirse: 43,2 kHz'lik bir yatay frekansa ihtiyaç vardır. Sağdan sola ve aşağıdan yukarıya elektron ışıını dönüşleri ve diğer gerekli sistem zamanları için yaklaşık %10 eklenir ve 47,5 kHz'lik bir frekans elde edilir. Aşağıdaki formülle, verili yatay frekansı (Kilo-

Delta Renkli Tüpün Çalışma Presipleri

Kırmızı, yeşil ve mavi için elektron ışınları delikli maskenin tam bir deliğinde birbirleriyle kesişiyorlar. Maske ve ekran arasındaki mesafe belirginlik açısından oldukça büyütüldü.

hertz olarak) ile bir monitörün hangi çözünürlükte hangi ekran yenileme frekansını gerektirdiğini hesaplayabilirsiniz: Yatay frekans / (dikey çözünürlük + %10) = Ekran yenileme frekansı.

Mesela 65 kHz'lik yatay frekansa sahip bir monitör, 800*600 noktayı yaklaşık (65000 / 660) = 98,5 Hz ekran yenileme frekansı ile gösterebilir.

Arık Interlaced ve Non-Interlaced yöntemi arasındaki fark da açık:

Non-Interlaced yöntemindeki kumanda elektronlarının devreleri oldukça yüksek bant genişlikleri gerektirir ve böylece oldukça hızlı çalışmalıdır. Bu tip devreler yapı olarak çok daha komplikedir ve bu yüzden de oldukça pahalıdır.

RENKLİ MONİTÖRLER

Basitlikten dolayı şimdiye kadar hep sadece tek bir elektron ışımından ve bir fosfor tabakasından bahsettik. Monochrom monitörler ya da siyah beyaz televizyonlar bununla uygundur, ancak renkli monitörlerde ana prensip üçe ayrılır.

Bir noktaya renk verebilmek için, monitör, bu noktayı, renk karışımının üç ana rengi olan kırmızı, mavi ve yeşilden oluşturmaktadır. Renkli ekran tüplerinde bu olay teknik olarak şöyle çözülmüştür: Birbirinden bağımsız üç tane "ışın topuna" sahiptir, bunlardan her biri bir ana renkten sorumludur. Grafik kartı toplardan her birini ayrı bir giriş sinyali ile besler. Aydınlanma tabakası çok küçük noktalardan oluşur ve bu noktalardan yan yana üç tanesi - bir kırmızı, bir mavi bir de yeşil nokta - birleştirilerek bir renk pikseli oluşturulur. Üç elektron ışını renk noktalarını değişik yoğunluklarda aydınlatmaları için uyarır. Yoğunlukların

CHIPUCU

DOĞRU VGA KABLOSU

Modern renkli monitörler PC'lerde kural olarak bir analog kabloyla, VGA kabloyla, bağlanırlar. VGA Standard-Video-Graphics-Adapter demek ve 640*480 ekran noktası ile sınırlı. Ancak kablo ek bir şey olmaksızın daha yüksek frekansları ve böylece daha yüksek çözünürlükleri kaldırabiliyor. Ancak iyi kablolarla dikkat etmek gerekiyor, bunlar her iki ucunda kalınlaştırmalara sahip. Buralarda grafit çekirdekler var, bunlar kablodaki elektromanyetik alanları ortadan kaldırıyorlar ve yüksek çözünürlüklerdeki resim kalitesini oldukça iyileştiriyorlar.

SINIR TANIMAYIN

Dünyada her 6 saniyede bir EXPERT CD satılmaktadır.

Ne zaman bir EXPERT'e ihtiyacınız olacağı hiç belli olmaz. Dünyada 20.000 satış noktasında 30 ülkede satılan EXPERT CD'ler için bizi arayınız.

Gerçeği yakalamak isteyenler için

3D MAX Basic Package	249 \$
Anatomy Body CD	59 \$
Animals CD	29 \$
Sports CD	29 \$
World Tour CD	29 \$
Depth Jewellers CD	29 \$
Magis Carpet CD	Eylül'de
Hi-Octane CD	Eylül'de

Yazın zevkini INTERNET'te 33.600 ile sürf yaparak çıkarın

US ROBOTICS 329 \$

Sportster V34 33.600 Data/Fax/Voice External

28.800 bps hızında ITU-T (CCITT) V.34 bps uyumlu 2 tel üzerinden full ve half duplex, veri hızlarında 28.800 ile 300bps arası iletim, V.42/V.42 bis MNP4.5

US Robotics
The Intelligent Choice in Information Access

Mükemmeli yakalayan Kişisel çözümler

MoonStar Türkiye Kelime İşlem 99 \$
MoonStar Türkiye Dil Kılavuzu 2.450.000 TL.

Sempa Adres
Sempa English

3.250.000 TL.
55 \$

DEDEKTİF FIRTINA ile heyecan dolu serüvenler sizi bekliyor

Fiyatlara KDV ilave edilecektir

InterActive, Expert ve 3D MAX Türkiye temsilcisi, US Robotics yetkili bayii, MoonStar, Sempa, Cartoon panel dağıtıcısıdır.

InterActive
Bilgisayar Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.
İTHALATÇI ve TOPTANCI FIRMA
Kurtuluş Cd. No: 26/6 80600 Zincirlikuyu/İSTANBUL
Tel.: 212-212 3312 Faks: 212-212 3317

kombinasyonu tüm görünebilir renk sıcaklıklarının basamaksız bir spektrumunu oluşturur.

Bir renk kaosunu engellemek için, bir elektron ışını sadece ona ait aynı rengin pikseline isabet etmelidir ve başka bir renge sahip komşu pikselleri aydınlatmamalıdır. Bunun için aydınlatma tabakasının hemen önünde, ışınları mümkün olduğunca düzgün ve doğru olarak tek tek piksellere odaklayan bir gölge maskesi vardır.

DELTA VE TRINITRON

Monitör dünyasına ekran tüpleriyle ilgili iki yapı formu yerleşti: Delta ve

Trinitron tüpleri. Bunlar her şeyden önce gölge maskelerinin kullanımında ve buradan ekran üzerinde oluşan aydınlatma noktalarının formu ve durumu ile birbirlerinden ayrılırlar. Delta tüpü delikli bir maske kullanır, daha az ya da çok yuvarlak deliklerden oluşan çerçeveli bir folyo. Böylece ekrandaki her bir piksel yuvarlak bir forma sahiptir.

"Delta" ismi pikselin durumundan gelir: Üçgene yerleştirilmiş üç pikselin her biri bir renk

oluşturur. Zamanla önce kuvvetlice kübbelendirilmiş Delta tüpleri, yuvarlaklaştırılmış kenarları ve bozuk resimleriyle sürekli daha yassı, daha keskin ve düzgün oldular. Bu arada kalite olarak çoğu zaman pahalı Tri-

nitron tüplere yaklaşıyorlar. Delikli maskeli tüplerin avantajı: Daha ucuz, daha yoğun, darbelerle karşı daha az duyarlı ve genellikle daha homojen bir resim sağlıyor olmalıdır.

Buna karşı Sony tarafından geliştirilmiş Trinitron tüpleri daha kuvvetli kontrast, daha yüksek keskinlik ve en uy-

gun ekran geometrisini getiriyor. Bunun da şerit maskesi ile sağlıyor. Bu da keskin, siyah, dikey olarak gerilmiş, 0.1 milimetre kalınlığındaki metal tellerden oluşuyor.

Böylece pikseller, ekran üzerinde, keskin dik köşeli formlara sahip oluyorlar, bu ise resme aydınlık ve daha iyi ekran geometrisi kazandırıyor. Ancak Trinitron tüplerin de dezavantajları var. Şerit maskesinin keskin tel örgüsü, iki yatay dayanıklı tel tarafından stabilize edilmelidir. Özellikle aydınlık görünümü Windows pencerelerinde bunlar rahatsızlıkla görülebilir. Ayrıca Sony tüpleri daha çok akıma ve aynı diagonaldeki Delta tüplerinden daha büyük bir yapı derinliğine gereksinim duyuyor.

Ayrıca Trinitron patentinin bazı parçalarının süreleri dolduktan sonra, Mitsubishi yenilik olarak aynı şekilde şerit maskeli tüpler üretmeye başladı. Bunlar benzer özellikler gösteriyor, ancak Sony tüplerinden daha kısalar. Dayanıklı teller ise maalesef halen var.

ENERJİ TASARRUFLU VE YANSIMASIZ MONİTÖRLER

Yansımayı önleme o kadar uzun zamandan beri var ki, hemen hemen

MONİTÖRÜ AYARLAMAK

1 Monitörün doğru olarak ayarlanması, değişik etkenleri dikkate alan mantıksal bir süreçtir. Aydınlık ayarının değiştirilmesi mesela ekran büyüklüğünü değiştirebilir. Değişik bir ekran büyüklüğü ise hatalara neden olabilir. Doğru ayarlama işlemi o yüzden şöyle olmalıdır:

2 Öncelikle istediğiniz çözünürlüğü grafik kartınızın sürücüsü ile ayarlayın.

3 Eğer monitör, çözünürlüğün değiştirilmesinden sonra karanlık kalıyorsa, tekrar ilk çözünürlüğüne getirin, çünkü monitör bundan zarar görebilir.

4 Resim ekranda sabit olarak kalıyorsa kontrastı, aydınlığı ve renkleri isteğinize göre ve odadaki ışık oranlarına göre düzenleyin.

5 Şimdi resmi ekran üzerinde yatay ve dikey olarak ortalayın.

6 Resmi dikey ve yatay yönde büyütün veya küçültün. Buna bağlı olarak ekran ortalamasını tekrar ayarlamalısınız.

7 Resim ekran büyüklüğüne uyduysa size hafif devrilmiş gibi gelebilir. Ekranınız, ısın yayılması ayarını değiştirmenize olanak tanıyorsa (Tilt fonksiyonu) resim yatay olarak durana kadar bunu değiştirin.

8 Şu iki ayar biraz zor. Muhtemelen resmin dikey kenarlarda düz değil

hafif basık ve çuval gibi yamrı yumru durduğunu fark ediyorsunuz. Buna yastık deformesi adı veriliyor, bunlar ekran tüpünün eğiminden oluşuyor ve elektronik olarak yüzde yüz düzeltilmiyor.

Eğim, elektron ışınının her zaman aynı yatay pozisyonunda resmin gösterimine başlayamamasına neden oluyor, böylece resim deforme görünüyor. Bu efekti, dikkatlice ilgili ayarlayıcılara, dikey kenarlar düz olana kadar, dokunarak neredeyse tamamıyla ortadan kaldırabilirsiniz.

9 Eğer resim şimdi yukardan veya aşağıdan biraz genişse, Parallelogram ayarlayıcısı yardımcı olabilir, bunu da aynı şekilde aktif hale getiriyorsunuz, sol ya da sağ kenar düz olana dek.

Şimdi monitör konfigüre edildi, monitörünüz buna izin veriyorsa bu ayarları kaydedebilirsiniz. Bu işlem çok anlamlı, çünkü bir çözünürlük değişikliğinde ayarları her seferinde en baştan yapmak zorunda kalmıyorsunuz.

10 Delikli maske, dahili ve harici alanlarla manyetik olarak yüklenebilir, bu, ekran köşelerinde belirgin renk kaymalarına neden olabilir. Monitör bu sırada rahatsız edici sesler çıkardığında düzenli olarak Degaussing devresine dokunmalısınız. Bu delikli maskenin manyetik yükünü ve bir çok durumda renk kaymalarını ortadan kaldırıyor.

KAVRAM LABİRENTİNDEN ÇIKIŞ YOLLARI

MPR

Ölçüm tekniği ve kontrolü için ulusal kurul. MPR II normu VLF (Very-Low-Frequency) ve ELF (Extremely-Low-Frequency) alanları için maksimum değerleri öyle tanımlıyor ki, kullanıcı 2000 Hz'den 400 kHz'e kadar koruma altında oluyor.

Display Power Management Scaling (DPMS)

Monitörlerdeki elektrik sarfiyatını indirmek için üç aşamalı bir kapatma metodu. Sürücü yazılımı grafik kartını kumanda ediyor, o da monitörü, belli sinyalleri kapatarak Stand-By moduna geçiriyor.

Vesa

Vesa normları sadece kurallar içermiyor, ekran yenileme hızları da tanımlıyor. 1990 yılında Vesa minimum standart olarak 70 Hz'lik bir Refresh-Rate'i açıklıyordu ve 1993 yılında değeri 75 Hz'e yükseltiyordu.

TCO 92

İsveç memurlar sendikası TCO'nun, MPR uç değerlerini yeterli bulmayan ve bu yüzden daha katı normlar getiren bir standardizasyonu. TCO 91 temelinde TCO 92, EN60950'ye (elektrik ve yangın güvenliği) ve Nutek normuna genişletildi.

Nutek

Monitörlerdeki elektrik sarfiyatının azaltılabilmesi için iki aşamalı bir yöntem.

ISO 9241

Alfanümerik terminallere kuvvetli oryantasyonlu ekranlar için bir standardizasyon. ISO-Norm'un uç değerlerine kötü monitörler bile ulaşabiliyor. ISO-Norma uygunluk artık sıradan bir olay oldu.

Energy Star

Amerikan enerji kurumu EPA'nın enerji tasarrufuyla ilgili programı.

tüm üreticiler normal yansıtma tekniğine hakimler. Ancak yine de bir monitör satın alırken yansıtmanın kalitesine dikkat etmek gerekir. Çünkü doğru düzgün çalışmayı engelleyecek sürekli ışık refleksleri insanın sinirlerini bozar. Ayrıca yansıtmanın türü de resim kalitesinde belirleyici rol oynuyor: Normal monitör yansıtma - çoğunlukla ucuz 14 inç monitörlerde kullanılıyor - aşındırma (yakma) ve döngü işlemlerinden oluşuyor. Bu işlemler sırasında ekran yüzeyi havalandırılıyor. Daha pahalı ama daha iyi olanı gözlük camlarındaki Coating metodudur. Burada, ekran yüzeyine bir plastik madde tabakası südürülür. Bu tabaka ışık reflekslerini basitçe yaygın göstermez, zira büyük bir bölümünü absorbe eder.

Bunun sonucunda resimler daha keskin ve kontrast görünürler. Ayrıca bu plastik madde tabakasına metalik partiküller yerleştirilmiştir, bunlarla elektrikli alanları ve statik yükü iletirir - bu, modern radyasyon normlarına uyulmasının en önemli koşullarından birisidir.

Az radyasyon yayımı konusundaki en önemli terimler MPR II ve TCO 92'dir. Her modern monitör en azından MPR II standardına uymalıdır. Mümkün olan en düşük monitör radyasyonu yayılması iki nedenden ötürü önemlidir:

Birincisi yüksek alan kuvvetine sahip manyetik ve elektrostatik alanlar insan organizması için zararlıdır ve ayrıca bu tür alanlar gözler için hiç de sağlıklı olmayan görünmez partikül ateşleri yaratırlar. Bu emisyonları indirgeyebilmek için üreticiler, MPR II ve TCO 92'ye göre, radyasyon değerlerini bir minimuma düşürmek zorundadırlar - özellikle de direkt olarak kullanıcıya yönelmiş monitör konusunda.

Ölçüm tekniği ve kontrolünden sorumlu İsveç Ulusal Kurulu'nun standardizasyonu 1988 yılında MPR I'i oluşturdu, bu da yine aynı makam tarafından 1990'da daha katı bir norm olan MPR II ile değiştirildi.

Bu norm, monitörün 50 cm. mesa-

fede ve ekran üzerindeki 16 ölçüm noktasında elektrostatik, elektrikli ve manyetik alanlarda belirli uç değerleri aşmaması gerektiğini söylüyor.

Bu norm günümüzde, tüm monitörler için standart olarak geçerlidir. İsveç Memurlar Sendikası TCO, 1991 yılında bu normu tekrar geliştirdi ve mantıklı olarak ekran önünden ek 30 cm.'lik bir ölçüm noktası getirdi.

TCO 92, günümüzde monitör konusundaki en katı norm, radyasyon emilmesi dışında Nutek formunu da dikkate alıyor. Bu da tekrar monitörlerin söğürülmesini düzenlemiyor, enerji tüketimlerini düzenliyor.

Amerikan Enerji Kurumu (maksimum) EPA'nın enerji tasarruf programı Energy Star yüzünden monitörler kullanıcının aktivitede bulunmamasından belli bir süre sonra aşamalı olarak Stand-By moduna, (bu mod oldukça daha az enerji tüketiyor) geçiş yapmırlar. Sonuç olarak monitör bir bilgisayar sisteminin en çok elektrik harcayan elemanı.

Tek aşamalı Energy Star, Stand-By modunda elektrik tüketiminin 30 Watt'ın altına indirgenmesini talep ediyor. Nutek özelliği, monitörü iki aşamadan sonra Stand-By'ye geçiriyor. 5 ila 60 dakika hareketsizlikten sonra ilk aşama, Energy-Star normu olan 30 Watt'ın altına ulaşıyor, bu arada tavsiye 15 Watt'ın altında olması. 70 dakika sonra monitör neredeyse tümünden kapanıyor ve artık sadece 5 Watt harcama durumuna geçiyor.

Vesa, Nutek normunu örnek aldı ve elektrik sarfiyatının indirgenmesi için bir standart getirdi. Digital Power Management Scaling (DPMS) sistemin adım adım nasıl kapatılacağını düzenliyor. Spesifikasyon üç aşamalı bir kapanmayı öngörüyor, ilk aşama Screen Saver'i (ekran koruyucuyu) çalıştırıyor, bu ekranı, ünlü Blankscreen gibi karartıyor.

Kontrolü, klavye ve fare aktivitelerini gözleyen ve grafik kartına belli süre sonra monitörü, belli sinyalleri kapatarak Stand-By moduna geçmesini bildiren bir sürücü üstleniyor. Çoğu üretici bu standarda uyuyor.

Sorun Söyleyeyim...

3D BLASTER HAKKINDA BİLGİ

Değerli Chip Yetkilileri,

Öncelikle, üç aydır abone olduğum derginizi çok beğeniyorum ve yayın hayatınızda başarılar diliyorum. Sizlere birkaç soru ve ricada bulunacağım.

1-Türkiye'de 3D Studio ile ilgili, yazılmış bir kitap var mı? Varsa kitabın ve 3D Studio'nun fiyatını öğrenebilir miyim? 2- Derginizde animasyonlara ve bunlarla ilgili uygulamalara yer verir misiniz? (Özellikle 3D Studio ile ilgili) 3-"3D Blaster" adlı grafik kartı hakkında bilgi verir misiniz? Şu anda Türkiye'de var mı? Fiyatı nedir? 4-Ripper adlı oyunun açıklamasını yapabilir misiniz? Şimdiden teşekkürler.

Artunç Çipiloğlu-İstanbul

CHIP - Türkiye'de 3D studio ile ilgili Türkçe yazılmış bir kaynak mevcut değil ama Elit Kitapevi'nden 3D Studio ile ilgili yabancı kaynaklar bulabilirsiniz. Grafik ve animasyonla ilgili bir özel

sayı çıkarılması planlanıyor. 3D Blaster hakkında bir haber geçtiğimiz aylarda Chip'te yer aldı, kartı Genpa'dan (tel: 0212. 288 10 78) temin edebilirsiniz. Ripper oyununun tam çözümünü yakında piyasaya çıkacak olan Chip Özel-Adventure'da bulabilirsiniz.

ÇEVRE KORUMA VE TEKELLEŞME

Merhaba, Derginizi Almanya'dan tanıyorum. Bugün için de Türkiye'nin en iyisi diyebilirim, bunun için de abonesiyim. Ben zaman zaman Almanya'da çıkan dergileri de okuma fırsatı buluyorum. Orada Türkiye'dekilerin aksine çok daha ince ve dönüşümlü kullanılan kağıt kullanılıyor. Böylece dergilerin içeriği hem daha fazla oluyor. Hem de çevre korunuyor. Kağıt kalitesi de çok iyi. Bu Türkiye'de neden olmuyor, yapılırsa dergilerin fiyatları da ucuzlar.

1-İşletim sistemi olarak MS Windows'un tüm dünyadaki tekelleşmesinin önlenemeyeceğinin bilincindeyim ama Windows için yazılan MS, Lotus ve Novell Office hariçindeki paketlerin dergilerde adı bile geçmiyor hatta varsa yoksa MS Office üstelik bu programların %50'si normal bir kullanıcı için gereksiz hard-diskin içinde en az 60 Mb yer kaplaması da cabası. Nerede MS Works, nerede Lotus Works, nerede Star Office veya Claris Works? Star Office geçen yıl Almanya'da en başarılı Office paketi seçildi. Fiyatı ise 399 Mark. MS Works 3.0/4.0 entegre paket olarak her zaman ilk beşin i-

çinde fiyatının 49 dolar olduğunu öğrenince inanmadım. Sizlerden ricam yalnız doları saçıp savuran değil, kıt dövizini nerede daha karlı bozduracağını düşünenlerin de sesi olmanız. Buradaki eleştirim yalnız size değil, tüm sektöre umarım hiç kesintisiz yayımlarsınız.

2-Dergide eksikliğini hissettiğim bir konu daha var. Programlama dillerinin kapsamlı anlatımı. Artık DOS altında program yazmanın tarihi karıştırdığını varsayarsak, Windows altında VB 3.0/4.0 ve Delphi 2.0'nin 16 ve 32 Bit'lik versiyonlarına ağırlık verebilirsiniz. Mesela adres ve

3. Benim ses kartı, hoparlörü, mikrofonu ve Modem'i (Voice değil) olan bir Pentium 100 bilgisayarım var ve ben bunu ahizeyi kaldırmadan konuşabileceğim telefon olarak kullanmak istiyorum. Bunu bir Voice-Modem almadan yapabilir miyim?

Saygılarımla

Biröl Çiftçi

CHIP - Chip, çevreci olmak için büyük çaba harcayan bir dergi ve dönüşümlü kağıt kullanmayı bu dergide çalışan herkes istiyor ancak dönüşümlü kağıtların fiyatları Türkiye'de bu tarz ve bu kalitede kağıt üretilmediğinden, çok pahalı, Chip'in size mümkün olan en ucuz fiyata ulaştırılabilmesi de çok önemli. Chip'in geçen sayısında programcılık kapak konusu olarak işlendi, ilerki sayılarda da programcılığa yönelik birçok yazı bulacaksınız. Eleştirilerinize gelince, onları ağır bulmuyoruz ancak en çok kullanılan ve satılan programlarla ilgili yayın yapmak da kullanıcıların bilgilenmesi açısından gerekiyor. Üstelik Chip'te değindiğiniz tekelleşmeye karşı görüşlere de her zaman yer

verilmekte. Modern probleminizle ilgili olarak ; Bu tür elektronik eşya satan dükkanlarda bulabileceğiniz, telefon operatörlerinin kullandığı kulaklık ve mikrofonlu ahizelerden edinmenizi tavsiye ederiz. Bu ahizeleri normal bir telefon ahizesi gibi modernize takabilirsiniz.

WINDOWS PROBLEMLERİ...

Sayın CHIP Dergisi Yetkilileri,

Bazı sorularım var. Yanıtlarsanız, sadece beni değil, arkadaşlarımla beraber ciddi bir topluluğu aydınlatmış olacağınızı düşünüyorum. Sorularım şöyle: (Windows 3.1 kullanıyorum.)

1-Grafik kartımın markası, modeli ve hafızasını; 2-Arabitimim EIDE olup olmadığını nasıl öğrenirim? Arabirim nedir? 3- Word'de yazdığım dokümanı başka bir makineye yüklediğimde, bilgi kaybı değil de ekran ayarlarının ve başka ayarların farklı olması nedeniyle dokümanın görünümü değişiyor. Yazılar kayıyor. Bu durumdan kurtulmak için bendeki ayarları oraya nasıl aktarabilirim? 4-Windows'un içinde "i" harfi bulunan dosyaları algılayamama problemi var. Mesela PhotoShop programındayken, "Load File" seçtiğimde içinde "i" harfi gözüktüğünden hiçbir "GIF" dosyasını yükleyemiyorum. Rename ile o dosyanın adını değiştirip tekrar yüklemekten başka bir şey yapamıyorum. Ne yapabiliriz? 5-Bir "DLL" dosyasının hangi uygulamaya ait olduğunu nasıl anlarız? 6-İki Directory'yi karşılaştırıp aralarındaki farkları nasıl görebiliriz? (Mesela iki Directory arasındaki farklı dosya isimlerini veya uzunlukları farklı olan aynı dosyaları listeleyebilmek veya bir şekilde hemen görülebilmek) 7-Sadece simge olarak, Windows'un bir penceresinden sildiğim bir uygulamanın, daha sonra tekrar yaratımda simgesinin de-

giştigini gördüm. Orjinal simgesini tekrar nasıl elde edebilirim? (O uygulamanın Install disketleri bozuk ama program harddiskte hatasız duruyor.) 8-Autoexec.bat'taki "path..." ve "doskey..." komutları, 640 KB'lık "Conventional memory"yi mi kullanır?

9- Windows'a girerken ekranda "Windows Sürüm 3.1" yazarken, Mouse'u hareket ettirirsem Windows'a giremiyorum. Niye? Nasıl önlenir?

Saygılar

Emrah Alpa

CHIP - Grafik kartınızla ilgili bilgileri kartınızın üzerine bakarak anlayabilirsiniz, kartın chip'leri üzerinde markası yazan, "system info" gibi programlar kullanarak bilgisayarınızın tüm özelliklerini öğrenebilirsiniz. Ne kadar yeni bir program kullanırsanız o kadar daha kesin sonuç alırsınız. Bilgisayar arabinimini de bu yolla öğrenebilirsiniz. EIDE, ISA, VESA, PCI veriyollarıdır. Veriyolları bilgisayarın bilgileri aktarmak için kullandığı otoryolları benzetilebilir. Normal bir Word dokümanı kaydedilirken dokümanın sayfa düzenini de kaydeder, Save ederken dokümanın özelliklerinin Save edilip edilmediğini çıkan ayarlar menüsünden kontrol edin. Harf problemleri çıkmaması için Windows'unuzun dili "İngilizce (uluslararası)", klavyenizin "Türkçe" olması gerekiyor. DLL dosyalarının hangi programlar tarafından kullanıldığını anlamak için Shareware programlar mevcut, "cleansweep", "remove-it", "DLL-tracker" gibi programlar işinize yarayabilir. İki dilin arasındaki farkları görmek için Norton Commander tarzı programların "compare" diye bir seçeneği vardır. Kaybettiğiniz simgeyi bulabilmek için, ikonun özelliklerine girip, simgesini seçin, programın bulunduğu

dizine geldiğinizde ".ico" uzantılı dosya programın simgesidir. Bu simge bir dll içinde de bulunuyor olabilir. Autoexec.bat'ta yüklenen tsr programları eğer hiçbir hafıza komutu ile aksi söylenmemişse Conventional Memory'de bulunur. Ama eğer memmaker gibi programlarla veya High Memory yaratıp komutun başına lh konulursa programlar üst belleğe atılabilir. Windows'a girememe probleminize daha evvel rastlamadık, Mouse'unuzun irq çıkması olabilir, ama en güvenilir yöntem Windows'u tekrar yüklemektir.

"KERNEL: Unable to open executable" yazıyor. Bunu düzeltmek için ne yapabilirim? Cevaplırsanız sevinirim. Başarılarınızın artması dileğiyle.

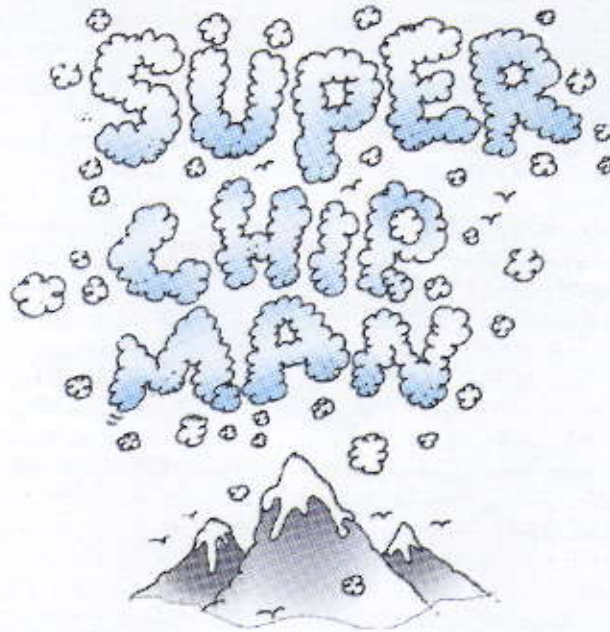
Saygılarımla

Ahmet Serkan Özben
ANTALYA

CHIP - Windows dizininizdeki dosyalardan bazıları bozulmuş olabilir, dosyayı septayip düzeltmiyorsanız, Windows'u tekrar eskisinin üzerine kurun, ayarlarınızda değişiklik olmayacaktır.

SORUN NEREDE?

Sayın CHIP Dergisi Yetkilileri: Yayın hayatınızda başarılar dileyip sorularına geçiyorum.

KERNEL; UNABLE TO OPEN....

Sevgili Chipman,

Derginizin Haziran sayısını aldım, bir önceki aldığım dergilerden oldukça farklı ve eğlenceli.... Sizi, bu güzel dergiyi yarattığınız için tebrik ediyorum. Benim 386 DX işlemcisi olan ve 4 Mb Ram'le çalışan bilgisayarım var, ayrıca Windows 3.2 yüklü. Benim buradaki sorunun şu: normal komut satırında "Win" yazdığım zaman, ilk o Windows'un mavi resmi çıkıyor. Fakat sonra birden kesilip ekranda

Sistemim: Pentium 100, 16 Mb Ram, 4 hızlı Cd-Rom, SB 16 ve Diamond Stealth 64 grafik kartından oluşuyor ve işletim sistemi Windows 95.

Soru 1: Hard-disk'e (1.2 GB) MYST'i Install edip çalıştırınca bilgisayarda "your program is making an invalid dynamic link call to a.DLL file" şeklinde bir yazı çıkıyor, Norton DISC Doctor'da System Information'dan Multimedia'yı seçtiğimde yine çıkıyor. Ne yapmalıyım?

Soru 2: Jagged Alliance'da (CD) oyunu oynarken ekran-

da "Chrash address (unrelocated)= 1:0007254D" diye bir yazı çıkıyor ve bilgisayar kilitleniyor. Sorun oyunda mı bilgisayarda mı?

Teşekkürler.

Çınar Soysal / İSTANBUL

CHIP - İki probleminiz de bilgisayarınızdaki Multimedia öğelerinin adres çıkışması olduğunun göstergesi. Bu öğelere ait izleri Windows 95'ten silin ve öğeleri tekrar bilgisayara tanıtin. Bazı DOS oyunlarının Windows 95'te çalışmaması gibi sorunlar olabilir, eğer mümkünse Windows 95'i 18 ile açarak "previous version of dos" seçeneğinden çalıştırın veya "command prompt only" çalıştırın.

WORD 6.0'DA TÜRKÇE YOK

Sorun Söyleyelim Bölümüne,

Word 6.0'da yapmakta olduğum bir çalışmada Türkçe metni SORT etmem gerekiyor. Alfabetik sıralamada i,ş harfleri son harfler olarak algılanıp sıralanıyor. Kullanılan dil seçenekleri arasında Türkçe bulunmamakta. Türkçe alfabetik sıralamayı eksiksiz yapmanın bir yolu var mıdır?

Başarılı yayınlar ve saygılar.

Nevzat Uyar

CHIP - Alfabetik sıralamayı Türkçe yapmak için Türkçe sözlüğü ve tam Türkçe imkânları olan bir Word edinmeniz gerekiyor.

CHIP'İN ÖNCEKİ SAYILARI

Sevgili CHIP Dergisi Yetkilileri,

Bilgisayar dünyasında büyük bir boşluğu doldurduğunuz için teşekkürler. Derginizi 3/96 sayısından beri alıyorum ve dopdolu olduğu için baştan sona kadar okuyorum. Fazla uzatmadan sorularına geçiyorum.

1- Derginizin 2/96 sayısını nasıl temin edebilirim? Duyduğuma göre bu sayınızla birlikte bir de CD hediye etmiş-

sınız. Eğer mümkünse, sizden ricam adresine gönderebilir misiniz?

2-VRAM, EDO-RAM ne anlama gelir, görevleri nelerdir? 3-DD bir disket HD'ye dönüştürülebilir mi? 4-Müzik dosyaları neden çok yer kaplıyorlar? 5-Virüslerin genelde oyunlar yoluyla oluştuğu söyleniyor. Acaba oynanan oyunlar zamanla virüs mü oluştururlar? Yoksa dışarıdan disket alındığından ve devamlı elden ele dolaştığından mı bu iddia söyleniyor?

6-Sorularımı yanıtlarsanız çok memnun olurum. Ayrıca yayımlayacağınız CHIP Özel'ler için şimdiden teşekkürler.

Abdullah Öncel
İSTANBUL

CHIP - Eski sayılar için 0.212 283 42 44 no'lu telefonla abone servisine ulaşmanız gerekmektedir. VRAM grafik kartlarında kullanılan bir Ram çeşitidir, açılımı Video Ram'dir. Dram kullanan grafik kartlarından daha hızlıdır. EDO Ram de bilgisayarın geleneksel Ram'lerinden hızlı bir Ram'dir, normal Ram'lerden %33 daha hızlıdır. DD'lik bir disketi HD haline getirmek için HD disketlerinde bulunan ikinci bir deliği DD diskete zarar vermeden açmak gerekir, ama bu, disketin kullanım ömrünü azaltır. Müzik dosyalarının hepsi büyük yer kaplamaz, Midi ve Mod uzantılı müzik dosyaları sıkıştırılmış olduğundan az yer kaplar. Wav dosyaları ise müzik kalitesine göre uzar, 16 bitlik ve yüksek Sample Rate'li sesler uzun dosyalardır. Oyun disketleri bilgisayara en çok yüklenen disketlerdir ve elden ele dolaşırlar, orijinal değil kopyalardır. Genel bir tanımlama yapılırsa orijinal olmayan programlar virüs yuvasıdır.

İKİ EXE UZANTILI DOSYA NASIL BAĞLANIR?

Sayın SuperChipman'ın dikkatine,

Derginizi büyük bir zevkle okuyorum. Diğer dergilerde bulamadığım ve bana yararlı olan birçok konuyu derginizde bulabiliyorum. Ben 17 yaşındayım ve yaklaşık 7-8 yıldan beri programlamayla uğraşıyorum. Pascal, C, Assembly ve Basic kullanabiliyorum. Fakat ufak sorunlarım var. Cevaplarsanız memnun olurum. 1-Assembly'da Part, Interrupt numaraları ve işlevleri hakkında çok az kaynağım var. Mümkünse tam ve ayrıntılı listesini faksıma faksalar mısınız?

2- İki EXE uzantılı dosyayı birbirine nasıl bağlarım? Bu işi yapan program var mıdır? Chip BBS'den temin edebilir miyim?

3-Java dilinin İnternet ile ilişkisi nedir?

4- Bir program içinden nasıl bir başka EXE veya COM uzantılı dosya çağırabilirim? (Parametrelili)

5- Scanner'den alınan bir resim üzerinde sadece saç değişikliği yapan bir programı nasıl ve nereden edinebilirim? Chip BBS'de var mıdır?

Çalışmalarınızda başarılar...

Özgür Barış Çetiner

CHIP - İki exe dosyasını birleştirmek mantık sınırları içinde mümkün değil. Java İnternet Web sayfaları için düşünülmüş bir Script dilidir. Java kullanarak etkileşimli ve hareketli Web sayfaları yapılabilir. Bir program içinde Shell yaparak başka dosyalar çalıştırılabilir. Her programlama dilinin bu tür özellikleri farklıdır. Eğer kullandığınız dilin Compiler'ında yardım seçeneği varsa "Shell" olarak aratın.

Scan edilmiş resimleri veya herhangi bir resmi çizim programlarıyla değiştirebilirsiniz veya başka kişilerin saçlarını da tararsanız onlardan saç kesip diğer resme yapıştırabilirsiniz.

BENİM GİBİ DERTİ OLAN YOK!

Sayın CHIPMAN

Sözlerime derginizi överek başlamak istemiyorum. Çünkü derginizin başarıları ve Türkiye'deki ilkleri malum. Bunun için teşekkürler. Şu an elimde orijinal Intel Triton PCI Board, Pentium-100, Sound Blaster Pro, Creative 4X Cd-Rom olan bir bilgisayar ve 386 DX - 40 Mhz 2 Mb Ram'li olan bir bilgisayarı var. Size Pentium olan bilgisayarımın Setup ekranlarını da gönderiyorum. Birçok bilgisayar kullanıcısının dertleri gibi benim de dertlerim var. Aylardır dergileri takip ediyorum, fakat

benim gibi dertleri olan bilgisayarıcılar yok sanırım. Bu dertlerime ışık tutarsanız sevinirim. Göstermiş olduğunuz ilgiye teşekkür eder, yayın hayatınızda ilklerinizin ve başarılarınızın devamını dilerim.

1- Bu her iki bilgisayarımı seri veya paralel porttan birbirine bağlamak ve mevcut ticari entegre programımı her iki bilgisayardan da kullanmak istiyorum. Tabii ki Pentium olan bilgisayar ana bilgisayar olarak kullanmak istiyorum. Bu mümkün mü? Mümkün ise ne gibi donanım veya yazılım ihtiyacım olacaktır?

2- Windows 3.1 sürümünü kullanmaktayım. Windows'un 32 Bit disk erişiminde çalışmak için geliştirilmiş 386 modelinde 32 Bit disk erişimini kullan kutusunu işaretlediğim zaman Windows'u yeniden başlattığımda ise ekrana "Microsoft Windows 32 bit sürümü (WDCTRL) onaylamasının başarısız olduğu faz:07, FF Windows'u 32 bit disk sürücüsü kullanmadan başlatmaya devam etmek için bir tuşa basınız" diye çıkan mesaj beni deli ediyor.

Arif KESKES / KONYA

CHIP - En ucuz maliyetli iki bilgisayar bağlama yolu, Direct Cable Connection'dır. Com portları birbirine bağlayan bir kablo ile bunu gerçekleştirebilirsiniz. Daha sonra dosya transferlerini Norton Commander, Laplink gibi programlarla yapabilirsiniz. Eğer dediğiniz gibi bir Network ortamı arıyorsanız, Windows 95'in kendinden gelen "Direct Cable Connection" özelliği ile küçük bir Network oluşturabilirsiniz. Windows 3.1'de 32 bit disk erişimi kullanamama nedeniniz CD-Rom sürücünüzden kaynaklanabilir, bazı sürücülerin Driver'ları Windows'un bu özelliğini kullanmayı engeller.

PC TOOLS'DAN VAZGEÇEMİYORUM...

Merhaba,

Ben 1991 yılında ilk PC'imi aldığım, biraz DOS'a aileliklikten ve biraz da Amiga ortamından gelmiş olmanın alışkanlığıyla, bir sürü parametreyle uğraşmak yerine, bilgi yedeklemek için PC TOOLS DELUXE for WINDOWS V 7.0 kullanmaya başladım. PC TOOLS ile yedeklenmiş bilgiyle dolu disketler arttıkça da PC TOOLS'dan vazgeçemez oldum. Birçok programa göre veri sıkıştırma yeteneği de tatmin edici olunca, kullanılmaktan vazgeçmeye zaten gerek yoktu. Program, o zaman hala yaygın olarak kullanılan 5.25'lik orijinal disketlerde hala duruyor.

İlk kullandığım PC 4 MB RAM'li bir 486 DX33 idi. Sonra 8 MB RAM'li bir 486 DX4 75 Toshiba Notebook aldım. PC TOOLS v 7.0 bu ma-

kinelerde hiç sorunsuz çalıştı. Tüm yedeklediğim bilgileri ulaşabildim ve tabii yeni yedekler elde ettim. Bu benim için çok önemliydi çünkü yurt dışında çeşitli ülkelerde çeşitli anlaşmalar, talimatlar ya da kararnameler hep bu programla yedeklenmişti ve zaman zaman bu bilgilere danışma gereği duyuyordum.

Ancak son olarak kendi topladığım 16 MB Ram'li Pentium 100 bilgisayarında bu programın kendisi çalışıyor ama Backup, Restore ve Compare bölümlerinden oluşan CENTRAL POINT BACKUP kısmı çalışmıyor. Ya program donuyor ya da kendi disketlerini tanıyamıyor. Bilgisayarında önce Dos 6.22 ve Windows 3.11 yükledim. Daha sonra Windows 95 yükledim. Her iki ortamda da CPBACKUP çalışmadı.

Daha önce şirketteki bir DX4 100 bilgisayarda da kullanma gereği olmuştu, onda da çalışmamıştı.

Daha önce böyle bir durumla karşılaştınız mı? Çözümü var mı? Yoksa düşük konfigürasyonlu bir 486 bilgisayarı olan birini bulup PC TOOLS'u yükleyip yedeklediğim bilgileri restore edip sıradan bir programla tekrar yedekleyip PC TOOLS'u unutayım mı?

Bu arada sözünü ettiğim programların hepsi lisanslı programlardır.

Yardımlarınız için şimdiye den teşekkürler.

Emin İpek

CHIP - Büyük ihtimalle PC Tools'un yeni versiyonları, eski versiyonlarla uyumlu çalışıyor, yeni versiyonlarını deneyin. Backup disketleriniz de bozulmuş olabilir. Bundan sonra Backup'larınızı Windows95'in kendi Backup programıyla alın. CP BACKUP'ın da Windows 95 versiyonunu edinmenizi ve bir de onunla denemenizi tavsiye ederiz.

ÇOCUKLARIN EĞİTİMİ İÇİN YAYIN

Sayın Chip Ailesi:

Geçtiğimiz hafta sonu üçyüz küsur bin ilkökul öğrencisi Anadolu Liseleri ve daha önceki hafta da Özel Okullar imtihanlarına girdiler. Maddi imkanı iyi olan bazı aileler ilkökolden mezun olan çocuklarına bilgisayara alarak onları mukafatlandılar.

Çocukları bilgisayar sahibi yapmanın iki önemli nedeni var. Birincisi bilgisayardan eğitimde faydalanmak, ikincisi bulunduğu çevrede oyun ve spor alanlarının bulunmamasından dolayı çocuğun ders çalışma saatlerinden sonra sevdiği oyunları bilgisayar ekranında oynayarak rahatlamasını sağlamak.

Her bilgisayar sahibinin her ay aldığı (almıyorsa büyük eksiklik) düşündüğüm CHIP'de zaman zaman ürün tanıtımı şeklinde bazen de reklam şeklinde izlediğim RaksEngmatic, Calls 4.3, First/Second Step, Learn to English gibi lisan öğrenimi ile ilgili ürünlere piyasada bulunan diğer ürünlerin de dahil edilip, lisan eğitiminde tecrübeli filologların görüşlerinin de alınarak toplu halde bir iki sayfada detaylı açıklamalarla test şeklinde Chipseverlere sunulması sanırım faydalı ve takdir edilecek bir hizmet olacaktır.

Ayrıca Chip'de yer alacak Chip/Eğitim sayfalarında eğitimle ilgili CD-Rom'ların tanıtımının yapılması yararlı olacaktır.

Başarılarınızın devamı dileyiyle, saygılar sunarım.

Suha Ataoğuz/İstanbul

CHIP - Bu son derece haklı isteğinizi, elden geldiğince kısa bir süre içinde yerine getirmeye çalışacağız.

CHIP ÖZELLERİ

Sayın Chip Bilgisayar Kültürü yetkilileri,

Şimdiye kadar çıkmış ve çı-

kacak olan Chip Özel ürünlerini Cd-Rom ile birlikte aşağıda belirtmiş olduğum adrese ödemeli olarak düzenli şekilde göndermenizi rica ederim. Yayın hayatınızda başarılar diler, bu kadar güzel bir dergi çıkardığınız için sizi bir kez daha kutlarım.

Saygılarımla

Ayhan Arslan

CHIP - Adresiniz ilgili servis olan Chip Club'a verildi. Ürünler çıktıkça ödemeli olarak adresinize yollanacaktır.

GAZETELERİNİ OKUMAYACAĞIM

Sayın Tansel Tüzel

CHIP DERGİSİ Sorumlu Müdürü

Lütfen bu tarihten sonra dergimi özel dağıtım şirketi vasıtası ile değil de posta ile gönderin veya aboneliğimi iptal edin. Ben her ay bulabildiğim bayilerden kendim alırım. Derginize bir fuarada 1 milyon civarında bir bedelle üstelik kredi kartımla ayrıca iki taksitte ödeyerek abone oldum.

Abone adresim olan Hacımköy, şehir merkezine yaklaşık 50 Km. uzaklıkta. Gidiş geliş 100 Km. eder. Km'de 5000 TL. yakan bir oto her geldiğinde ortalama 500.000 TL. ilk benzin tüketir. Bu bir yılda 6 milyon lira eder. Ya diğer giderler?

Sanırım Almanlar bu dergiyi büyük maddi destek sağlı-

yor ya da özel dağıtım şirketi kafayı yemiş diye düşünürken Temmuz sayınızda "Sevirmen Defteri" başlıklı yazınızı okudum. Vay bel Bu tür bir olayla kendileri karşılaşmış olsalar gazeteleri sürmüş, televizyonları da yayınlarını keserek ülkeyi ayağa kaldırırdı, Türkiye'nin gündemini değiştirirdi. Bundan sonra gazetelerini de okumayacağım.

Saygılarımla

Serdar Aksoy

EĞİTİM PROGRAMLARINDAKİ HATALAR...

26 Haziran 96 günü İzmir/Balçova'daki Migros'un içinde yeni şube açmış olan BİLSET firmasından 3.5 yaşındaki oğlum için "Okuyorum" isimli okul öncesi eğitim programını aldım. Kendim için ayda bir 150 bin lira verip bir dergi alırken on kez düşünürüm. Ama oğlum için gözümü kırpmadan 2.5 milyon basturdum. Çünkü eğitime önem veririm.

Aynı günün akşamı programı bilgisayara yükledik. Oğlum daha önceden bu tür programlara alışık olduğu için, programı yükledikten sonra onu bilgisayarla başbaşa bırakıp kendi işime bakmak istedim. Ancak oğlumun şikayetleri üzerine ben de bilgisayarın başına oturmak zorunda kaldım. İlk başlarda, küçük bir çocuğa göre kullanımı zor bir program yaptığı-

niz için sitem ettim size. Örneğin programdan çıkış için görünür bir seçenek yok. Escape tuşuna basıyorsanız, bir kapı beliriyor. Sonra mouse ile bu kapıya tıklıyorsunuz. Yani program boyunca bazen klavye bazen de Mouse kullanmak zorundasınız. Neyse öğrenir deyip sineye çektik. Ama labirentin içine girip de, simge yaratıkları labirent içinde yürütmeye kalktığımızda biraz daha ağır sitemler ettim. Yaratıkları labirent içinde, örneğin yatay götürmek istediğinizde, yaratık labirentin ya üst çeperine ya da alt çeperine değip takılıyor. Yukarıya ya da aşağıya değerek ilerlemiyor yani. İlde hiç bir yere değmeden ilerlemek zorunda. Labirentler o kadar dar ki, yaratığı kurtarmak için biraz aşağı çekseniz aşağıya takılıyor, biraz yukarı çekseniz yukarıya takılıyor. Bazen de yaratık ekran dışına çıkıyor ve tekrar ekran içine sokamıyorsunuz. Programdan çıkıp tekrar yüklemek zorunda kalıyorsunuz. Kısacası büyük bir insan bile o yaratıkları labirentin içinde rahatlıkla yürütmüyor. Eh hadi dedik aldık bir kere. Ne yapalım, bu disketi her koyduğumuzda oğlaman başında duruyoruz. Yeter ki faydalı olsun. Ne var ki, labirentin içinde rastgeldiğimiz sözcükleri görünce kan beynime çıktı. Bu sözcükler Türkçe'yi yeni öğrenme aşamasında olan taze beyinlere sunulacak sözcükler mi? Kimi yanlış, kimi gereksiz, kimi yabancı kökenli kimi de yanlış resimlendirilmiş. Aşağıda bu sözcüklerden örnekler veriyorum:

-Motor sözcüğünü sürat teknesi çizerek resimlemiştiniz. Motor deyince aklınıza ilk anda sürat teknesi mi geliyor?

-Çukolata, Seyehat sözcüklerinin doğrusu, Çikolata, seyahat olacak.

-Kova sözcüğü bahçe süzgeci çizilerek resimlendirilmiş. Basit bir kova çizilebiliriz.

-Fotograf sözcüğü yazar-

ken Yumuşak G kullanmamışınız ve resimlendirirken de Fotoğraf Makinesi çizmişsiniz. İkisi aynı şey değil.

-Zürafa,matba yanlış, doğrusu Zürafa, Matbaa olacak

Konuya ilgi göstermeniz ve bu tür konularda hassas olup gerekeni yapmanız dileğimle.

Saygılar.

Emin İpek

CHIP - Konuyu Bilden firması yetkililerine ilettik, yanıtı aynen yayınıyoruz.

28 Haziran 96' günü, İzmir bayilerimizden, Setbil'den bir faks aldık. Bir müşterinin okuyorum CD'sinden şikayetçi olduğunu bildiriyorlardı. Müşteri 23 maddelik bir hata listesi eklemişti. İnceledik, özülerek söylemeliyim ki 400 sözcük ve 4 canlandırma öykü içeren OKUYORUM CD'sinde gerçekten de 6 yazım hatası vardı. Setbil'e bildirdik. CD ortamındaki bir yazılımı hemen değiştirmemizin söz konusu olamayacağını, yeni basımında değişiklikler yapacağımızı, müşterimiz bu durumdan memnun değilse programı iade edebileceğini bildirdik. Okuyucu mektubundan da anlaşıldığı gibi Setbil üzerine düşeni zaten yapmış.

Gelelim müşterimizin diğer şikayetlerine. Adı ile, kapağının arkasında yazdıkları ile açıkça okuma - yazma öğrettiğini belirten OKUYORUM CD'sini okul yaşı öncesindeki (3.5) yaşındaki oğlu için satın alarak yeni kelimeler öğrenmesini hedeflemiştir.

Gerçekte, hedef yazılışını gördüğü bu sözcüğü anlayabilmek, okunuşunu duyduğu bir sözcüğü yazabilmektir. Resimler o sözcüğü tarif etmeye değil çağrıştırmaya yardımcı olarak kullanılmıştır. Her resim tıkladığında ilişkili olduğu sözcük sesle tekrarlanmaktadır. Motor dediğimizde dört zamanlı motorun kesitini vermemiz

beklenemez. Piknik anlatılırken pijamalı insanların ağaç gölgesinde yatmasını mı çizmiydik. Hamburger, Flamingo, Flüt Gitarist sözcüklerinin dilimizde neden hiç olmaması gerektiğini bilmiyorum ama Okuyorum CD'sinde kullandığımız yabancı sözcükler bu kadar da değil. Telefon, Otobüs, Kalem, Cami, Matbaa, Televizyon, Çikolata, Kitap, Motor... Sayın okuyucunun 5 dil konuşmasına gıpta ettim. Ama elde olmadan bu dillerin Türkçemize bulduğu da çok açık. Yazısında kullandığı "Escape, Klavye, Mouse, Labirent, Disket, Program" sözcükleri, (tümünün de Türkçe karşılıkları var) özellikle de son cümlelerin son sözcüğü olan "Sabotaj" Türkçe'nin hangi lehçesinden dersiniz? Vatanseverlikle Türk Milleti'ne ve Milli Eğitimi'ne sabotaj yapma arasındaki ince çizginin nerden geçtiğini bilmiyorum. Sakıncalı sözcükler listesi gibi bir şey varsa lütfen biri bize iletirsin. Yıllarca devletin televizyonunda Su Leyleği dizisini izlemedik ki! İlkokul 5. sınıf fen bilgisi kitabı sayfa 144 (Ali Öğmen yayınları) bir göz atar mısınız?

Sonuç: Okuyorum CD'de 6 adet yazım hatamız var. Bizi uyardığı için teşekkür ederiz. Kısa bir süre sonra yeni sürümü çıkacak olan CD'de bu hataları düzelteceğiz. Hatalarımız için ilgili herkesten özür diliyoruz.

Son sözü okuyucumuzun bir cümlesinden alım yaparak bitirmek istiyoruz.

"... oğlunun tüm sızlanmalarına rağmen, ertesi gün programı Setbil'e geri götürdüm." Çocuğu neden sızlanmış dersiniz?

Sükrü Korman

ÇOK VATANPERVER İKİ OKURDANI...

Sevgili CHIP,

Her ay çıkardığınız bu güzel dağarcık, verdiğiniz

CD'ler, hediyeler bilgisayara toplumca ısınmamıza yönelik kaliteli bir çalışmadır. Yalnız Şubat 1996 sayımızda verdiğiniz "Internet için herşey" CD'sinde WWW.PAGES dizindeki TR-NET'deki TUVA-KA.GIF'deki Türkiye Haritası'nda Güneydoğu Anadolu Bölgesi topraklarımız gösterilmemektedir. "Bu programı kim yapmış? Hangi amaçla yapmış? Chip Dergisi verdiği CD'leri kontrol etmiyor mu? Eger bu mektup elinize geçerse suskun kalacak mısınız? Veya biz ne yapabiliriz?" gibi sorularımızı yanıtlamak sanırım sizin sorumluluğunuz. Bu mektubu görmezden gelerseniz, yayıncılık ilkelerine ters düşeceğinizden, ayrıca Türk milliyetperverliğine, Türk vatanperverliğine ihanette bulunacağınızdan şüphemiz olmasın.

Kendimizi tanıtalım. Biz Kerem-Ceren Erdoğan. Ben Ceren, Fen Lisesi son sınıfta okumaktayım. Kerem ise Özel Güney Fırat Lisesi ortaokul 3. sınıfa devam etmekte. Her sayımızı ayrı bir heyecanla beklemekteyiz. Ya bu programı yapan insanlara bir şekilde ulaşın, bu yanlışlığı düzeltin. Ya da hiç olmazsa derginizde bu konuya yer ayırıp okur kitlenizi aydınlatın.

Adresimizi yazıyoruz. Umarım bizi görmezden gelmezsiniz.

Başarılı adımlarla daha iyiye, daha doğruya, daha güzale.

Kerem-Ceren Erdoğan
Gaziantep

CHIP - Her şeyi birbirine karıştırmak her taşın altında bir bit yeniği aramak alışkanlığını şimdiden edinmeniz çok üzücü. Üstelik neye baktığınızı kontrol etmeksizin ve bilincinde olmaksızın. Chip'in verdiği Internet CD'sinde yer alan haritada yalnızca üniversitelerarası bir ağ sistemi anlatılmak istenmiştir.

Nasıl Abone Olacaksınız?

Dergi abonelik ücretini peşin ödeyebileceğiniz gibi TAKSİTLE de ödeyebilirsiniz.

Ödemeleri adresinizde yapmanız da mümkün.

Ödemeyi banka havalesi ile yapacaksınız:

Osmanlı Bankası veya Yapı Kredi Bankası şubelerinden havale masrafı ödmeden havale yapabilirsiniz. Bulduğumuz yörede bu iki bankanın şubesi yoksa herhangi bir banka şubesinden EFT (Elektronik Fon Transferi) sistemi ile sadece EFT masrafı ödeyerek yapabilirsiniz. Havale masrafı konusunda sorun yaşarsanız hesabın bulunduğu şubelere başvurabilirsiniz.

Osmanlı Bankası Levent Şubesi Tel: 0.212.264 14 72 - 269 52 93

Yapı Kredi Bankası Oto Sanayi Şubesi Tel: 0.212.264 13 83
264 13 84

Dekontu ve abone formunu

20.8.1996 tarihinde elimizde olacak şekilde faks ya da posta ile gönderebilirsiniz.

Ödemeyi kredi kartı ile yapacaksınız:

Yalnızca peşin abonelik için geçerli olduğunu unutmayın.

Abone formunda kredi kartınızla ilgili bilgileri de doldurduktan sonra en geç 20.8.1996 tarihinde elimizde olacak şekilde faks ya da postayla gönderin.

Ödemeyi kendi adresinizde yapacaksınız:

Bu olanak yalnızca İstanbul, Ankara ve İzmir kentinde yaşayanlar için geçerli. Aboneliğinizin başlaması için bize telefonla bilgi vermeniz yeterli. Siz sadece derginizi teslim etmek için gelen kişiye doldurduğunuz abone formunu ve peşin abonelik ücretini bir makbuz karşılığında vereceksiniz. Kredi kartıyla ödeyecekmeniz yalnızca

abone formunu teslim etmeniz yeterli.

Taksitle ödeme durumunda ikinci ve üçüncü taksitlere ait banka dekontlarının en geç son ödeme tarihinden 5 gün sonra elimizde olması gerekmektedir. Aksi takdirde aboneliğinizin iptal edileceğini uzulerek bildiririz.

CHIP Okurlarından bir rica

CHIP bulamadığınız dergi satan gazete bayileri varsa lütfen bize adres ve ismiyle birlikte bildirin. Gelecek sayılar için yapacağımız çalışmalarda önemli olan bu konuda yardımımızı bekliyoruz.

Önemli duyuru

CHIP abonelerinin derginin teslim edileceği gündüz saatlerinde bulunacakları adresi (varsa iş adresi) bildirmeleri çok önemlidir. Derginizin size ulaşabilmesi için adres ve telefon değişikliklerini zamanında bildirmeniz gereklidir.

Eski sayılarımızı almak isteyenler için...

2/96, 3/96, 4/96,
6/96, 7/96

sayılarından

edinmek isteyenler

dergiyle birlikte

verilen "Eski Sayı

Siparişi" formunu

doldurup CHIP Abone

Servisi'ne posta ya da

faksla gönderebilirler.

Ödemeleri banka yoluyla ya da

kredi kartıyla yapılabilir. Lütfen

sipariş formunda ödemeyi nasıl yaptığınızı belirtin. Banka yoluyla ödemelerde dekontu da formla

birlikte göndermeniz, kredi kartı ödemelerinde gerekli bütün bilgileri siparişinizle birlikte vermeniz gerekmektedir.

2/96, 3/96, 4/96, 6/96 sayılarının her biri: 150.000.- TL

Dört sayı birlikte: 500.000.- TL

7/96: 200.000.- TL

CHIP

Amatör Müzik Yarışması

CHIP, Eğlence konulu sayısıyla beraber okurları da bu eğlenceye katılmaya davet ediyor.

Bilgisayarı ve yeterli ekipmanı olan ve müzikle amatör olarak ilgilenen herkes için bir "Müzik Yarışması" hazırlandı. Yarışmaya katılacağınız müzik parçasını nasıl üreteceğiniz "Eğlence" konusu içindeki Müzik yarışmasıyla ilgili sayfalarda ayrıntılarıyla yer almakta.

Üstelik beste yapmak zorunluğu da yok. İki kategoride düzenlenecek olan yarışmada ilk kategori "Yeni Besteler", ikinci kategori ise "Yorum". Yani mevcut bir besteyi alıp zevkinize göre düzenleyip,

yorumlayıp yarışmaya katılabiliyorsunuz. Gerisi size kalmış...

Katılma koşulları:

1. Yarışmacılar istedikleri yazılımı kullanarak eser meydana getirmekte serbesttir.
2. Yarışmacılar yarışmanın

her iki kategorisine de katılabilir. Ancak her kategori için yalnızca bir adet eser gönderebilirler.

3. Gönderilen her eser en az üç dakika en fazla 5 dakika uzunluğunda olmalıdır.

4. Sonuç ürün, hem üç adet standart müzik kasetine kaydedilmiş olarak, hem de bir diskette midi formatında yollanacaktır. Kasette ve diskette gönderilen materyallerin birbirinden farklı olmaması gereklidir.

İkisinden birinin eksik olması halinde yarışmaya dahil edilmez.

5. Yarışma katılım formu, kaset ve disketin CHIP dergisine 26 Eylül 1996 tarihine kadar gönderilmesi gereklidir. 26 Eylül 1996'dan sonra gelen eserler değerlendirilmeye alınmayacaktır.

6. Ödül töreni COMPEX 96 fuarı içinde 12 Ekim 1996 Cumartesi günü yapılacaktır.

Ödüller ve jüri üyeleri Eylül ayında duyurulacaktır.

CHIP-BBS

28800 hızında çalışmaya başlayan BBS'imize 0212.281 39 09 ve 0212.282 80 54 numaralardan Modem bağlantısı kurarak ulaşabilirsiniz.

Internet'e Erişimde
İyi Hizmet ve 24 Saat Destek

CHIP-Planet Internet Erişim Hizmeti

NASIL BAŞVURACAKSINIZ?

Derginizle birlikte verilecek Başvuru Formunu doldurup belirtilen adres veya faksa yollayın. Verdiğiniz bilgiler doğrultusunda sizinle irtibata geçildikten sonra Internet bağlantınız sağlanacaktır.

İstanbul içindeki üyelere:

Üyeliliğin başlamasıyla birlikte CHIP-PLANET teknik destek ekibi evinizde/büronuzda bağlantı için gerekli programları ücretsiz olarak bilgisayarınıza yükler.

İstanbul dışındaki üyelere:

Disket seti ve gerekli dokümanlar adresinize ücretsiz olarak postalanır.

Üyeliliğiniz sırasında Internet'e erişimle ilgili herhangi bir sorununuz olduğunda 24 saat boyunca destek alabileceksiniz.

KİŞİSEL ERİŞİMLER

SLIP/PPP erişim olanağı,
E-Mail alma/yollama olanağı,
UNIX Shell Hesabı (2 Mb disk alanı),

Kendi WEB sayfanızı ücretsiz yaratma olanağı,

24 saat ücretsiz teknik danışmanlık hizmeti.

Giriş ücreti: 30 Dolar

Aylık: 23 Dolar (30 saat kullanım)

Ekstra saat ücreti: 1.7 Dolar (30 saatin üzerinde kullanım için)

CHIP Club üyeleri için

ayrıcalıklı ücretler:

Giriş ücreti: 20 Dolar

Aylık: 23 Dolar (40 saat kullanım)

Ekstra saat ücreti: 1.7 Dolar (40 saatin üzerinde kullanım için)

TİCARİ/KAMU KURULUŞLAR

SLIP/PPP erişim olanağı,
E-Mail alma/yollama olanağı,
UNIX Shell Hesabı (2 Mb disk alanı),

24 saat ücretsiz teknik danışmanlık hizmeti.

Giriş ücreti: 75 Dolar

Aylık: 150 Dolar (200 saat kullanım)

Ekstra saat ücreti: 2.5 Dolar (200 saatin üzerinde kullanım için)

Alternatif ödeme fırsatları, dilediğiniz takdirde peşin ödeme, avantajlarından yararlanabilirsiniz.

ŞAHİSLAR

6 ay peşin: 120 Dolar (Her ay 30 saat kullanım)

12 ay peşin: 200 Dolar (Her ay 30 saat kullanım)

KURULUŞLAR

6 ay peşin: 800 Dolar (Her ay 200 saat kullanım)

12 ay peşin: 1400 Dolar (Her ay 200 saat kullanım)

Ekstra saat bedelleri aylık olarak tahsil edilir.

Satılık Macintosh PLVS 1
Mb Ram 68000 CPU
işlemci SCSI sabit disk,
siyah-beyaz monitör,
klavye, Mouse. Çok
temiz. 250\$
Tel:(0.216) 390 18 82

Sahibinden temiz XT 10
MHZ klasik programları
ile 225\$ Kürşat.
Tel:(0.442) 315 64 64
(Akşamları)

Sözlük Prg. 5\$
Telefon rehberi prg. 5\$
Basic prg. 4\$ (100
örnekli)
Pascal prg. 3\$ (örnekli)
4'ü birarada sadece
12\$
Tel:(0.222) 322 82
74

Sahibinden, 18
yaşından büyüklere Cd-
Rom'da film. 85 dakika.
35\$ (Mpeg kartı
gerektirmez.) 4000 adet
erotik *GIF Disket de 2\$
Tel: (0.212) 227 22 83
Kemal

Commodore 64+disket
sürücüsü, oyun kasetleri
5 milyon lira
Tel: (0.212) 241 19
01(Ev) - 637 11 56(iş)

Satılık Amiga A1200; 2
Mb RAM 16 Milyon renk
32 Bit 68020 işlemci
(temiz)
Tel: (0.312) 222 56 09

WIN95 sabitdisk tarama-
temizleme programı.
Sabit disk ve sistem
dosyalarını,
kullanılmayan DLL ve
yazılım çöplerinden
korur. Performansı
artırır. 2 Disket 30 DM
Tel: 041 79 406 43 90

Sahibinden 486 DX2-66 8
MBRAM 420 Mb Hard
disk 0.28 "renkli ekran
575\$
Tel: (0.216) 356 91 66

Kullanılmış Ps/1 386DX-
25, 4 Mb RAM, 85
MBHDD, 8 Bit
Sound Blaster,
3.5", 1. 44 Mb
Floppy, Keyboard
ve Mouse'u set
olarak satıyorum
Mür: (0.212) 269 94 21,
Percy

Sahibinden satılık CD'ler,
A Taste of Erotica
48\$(Movie), Best 3D
Games of 95 15\$, Magic
Death Virtual Murder 25\$
Tel: (0.212) 660 00 94
Emrah

Kullanılmış DX2-66
PC 340 Mb HD 5
Mb RAM+CD-
ROM+144 Drive 028
renkli ekran+Mouse
ve oyun. Komple
500\$
Tel: (0.216) 338 39 57

Macintosh Powerbook
160 10/120 dahili
faks/modem 14.4 ve
Apple Laserwriter NT
Tel: (0.212) 285 34 66,
(Akşam)(
0.216) 369 04 09

Kullanılmamış Canon
BJSX10 yazıcı satılıktır.
Fiyat:180DM.
Selçuk Aydın Tel: (0.224)
254 35 64

Renkli, Cd-ROM'lu 2.500\$
Akşam: (0.224) 245 13 02

Siz hala BBS'lere bağlanmak için para mı ödüyorsunuz?

Dost BBS 33.600 modemle 24
saat hizmetinizde, üstelik ücretsiz.

Tel: (0.374) 213 70 10

Sistem: Pentium 75
Ram: 8 Ram
Hard disk:4 Gb
Cd-Rom: 1 Adet CD-
Rom sürücü
Modem: 33.600 Dahili

(Renkli, Cd-ROM'lu)
2500\$
Akşam: (0.224) 245 13
02

Orjinal
Samsung
Novell-286 PC
Novell Network
terminal 1 Mb
Ram Remote
Boot Bios orjinal, mono
ekran ve klavye az
kullanılmış. 300\$
Tel: (0.224) 254 93
59'dan İbrahim

Sahibinden 486 DLC-33,
2 Mb RAM, 170 Mb
HD, 0.28 SVGA O
Türkçe,
Mouse+pad+analog
düğmeli
Joystick+ekran
filtresi 480\$
19-24 arası: (0.212) 505
50 30

Sahibinden 486DX4-100
8 Ram 1 GB HD 14",
0.28 MPRII Dig. Mon. 1
Mb PCIE. M.T. K+M
850\$

Creative Phone
Blaster
(ses/faks/Mod.
/Tele sekreter
birarada) 290\$
Tel: (0.212) 232 46 56

BTC Video ve TV Kartı.
Expert Trio64 PS3 1 Mb
Max. 7Mb VGA kart
sahibinden satılık 09-18
arası (0.212) 229 28 83 -
222 37 90 Selman,
20'den sonra (0.212) 281
39 30

TYPE ATDT (0.216) 302
77 43
PONÇİK BBS
!CALL NOW!

Sahibinden Toshiba
Notebook T2150CDS

Sahibinden, hiç
kullanılmamış, Sempa
English 3.000.000TL.
Sempa Adres
2.500.000TL.
Tel:(0.212) 557 56 89

Key to English & Bonus
Pack, sadece 10\$'a İng.-
Türkçe Sözlük isteme
adresi: Melody Software
Group PK: 33 06791
Etimesgut / Ankara
Tel-Faks:
(0.312) 280 55 09

The x-Files Cd-Rom!
Phreaking, Hacking,
Internet, Prating, Ufo
virüsler, oyun çözümleri
gibi konularda 21500
dosya.
Tel: (0.216) 416 30 79
(Saat 19.00'dan sonra)

Sahibinden satılık az
kullanılmış Olivetti DM
119 yazıcı. Yeni kartuşu
ile beraber 20.000.000
TL. saat 6.30'dan
itibaren 0288 512 52 54

Spot BBS
60 Gb dosya ile
hizmete devam
ediyor. Bedava
BBS kuruyoruz.
Bizi arayın,
bekliyoruz.
Tel:(0.414)
312 17 42 Şanlıurfa

CHIPCLUB BÜLTEN EMRİNİZDE...

Chip Club üyelerinin artık özel bir yayını var: Chip Club-Bülten. Yalnızca üyelerine hizmet amacıyla hazırlanan Bülten'le piyasaya çıkan en yeni ürünleri takip edip, kıyaslamak ve istenilen ürünlere en uygun koşullarla sahip olmak mümkün.

Türkiye'de ilk kez gerçekleştirilen Chip Club-Bülten her ayın 15'inde üyelere ulaştırılmış olacak. Bülten'de yer almayan, ancak gereksinim duyulduğu üyelerce belirtilen ürünler de Chip Club tarafından temin edilip arza sunulacak. Chip Club-Bülten, üyelerinin öneri ve isteklerini bekliyor...

AYIN FIRSATLARI

1

**Euro Plaza
İstanbul Otel'den
CHIP Club
üyelerine % 30
indirim.**

Adres: Tarlabaşı Bulvarı, No. 3
80090 Taksim/İstanbul
Tel: (0.212) 254 59 00/20 hat

**CHIP Club'dan
üyelerine CINE 5
imkanı. 12 aylık
CINE 5 aboneli
olan üyeler CHIP
Club üye kartlarını
gösterdikleri takdirde
1 aylık fazla aboneliğe
sahip olacaklardır.**

2

3

**CHIP Club'dan üyelerine
INTERNET EĞİTİMİ
24-25 Ağustos 1996**

Üye katılım bedeli: 4.000.000 + KDV

TÜKETİM MALZEMELERİ

NEW EYE COMPUTER GÖZLÜĞÜ

HESAPÇI

Ticari entegre paketi stok, çek, senet, cari hesap takibi, fatura ve genel muhasebe modüllerinden oluşmakta.

ENGMAİK DOS

CD'sinden tek farkı, gerçek insan sesi yerine sentetik ses kullanılmış

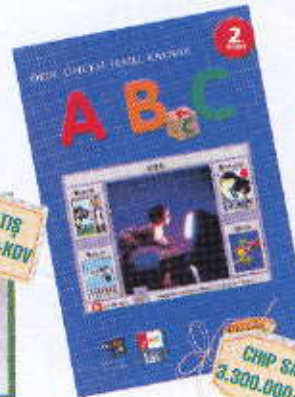
ENGMAİK CD DOS

Kolej hazırlık, orta ve lise seviyesinde, teorik ve pratik İngilizce eğitimi

100'LÜK DISKET KASASI

BİLGİSAYAR TEMİZLEME SETİ

ABC WIN-MAC

Okul öncesi 3-7 yaş çocuklara yönelik okuma-yazma hazırlık eğitimi

**İNGİLİZCE TÜRKÇE
SÖZLÜK**

**TÜRKÇE
İNGİLİZCE SÖZLÜK**

CHIP SATIŞ
800.000+KDV

**ENGLISH BY
PICTURES**

CHIP SATIŞ
1.200.000+KDV>

**ENCYCLOPEDIA OF
SCIENCE**

Bilim Ansiklopedisi
CHIP SATIŞ
4.130.000+KDV

KURTULUŞ SAVAŞI

CHIP SATIŞ
2.305.000+KDV

CUMHURİYET TARİHİ

1908-1939 T.C Tarihi
CHIP SATIŞ
2.900.000+KDV

TAMİR SETİ

26 Parça

**14 İNÇ RAY
SHIELDS EKRAN
FİLTRESİ**

TSE onaylı 10 yıl garantili,
(kırılmalar hariç)

CHIP SATIŞ
3.045.000+KDV

**MAXELL 3.5 İNÇ
H.D. DİSKET**

10'luk
CHIP SATIŞ
480.000+KDV

**MINİ TOWER
BİLGİSAYAR
ÖRTÜSÜ**

CHIP SATIŞ
175.000+KDV

**SLİM KASA
BİLGİSAYAR
ÖRTÜSÜ**

CHIP SATIŞ
175.000+KDV

UPS INFORM

UPS 601
600 Watt, 40 dak.

CHIP SATIŞ
58.250.000+KDV

UPS 602
600 Watt, 60 dak

CHIP SATIŞ
52.500.000+KDV

UPS 1251
1250 Wat, 20 dak.

CHIP SATIŞ
77.400.000+KDV

FAX/MODEM

BEST DAHİLİ 14.400 BPS
FAX MODEM KARTI, PTT ONAYLI

CHIP SATIŞ
8.350.000+KDV

ZOOM 28.800 DAHİLİ FAX MODEM
KARTI WINDOWS VE DOS YAZILIMLARI
PTT ONAYLI

CHIP SATIŞ
15.500.000+KDV

**11'TH
HOUR**
4 CD,
Macera-Fantastik,
Kutusuz

CHIP SATIŞ
3.300.000+KDV

BATMAN FOREVER
Macera-Dövüş

CHIP SATIŞ
2.825.000+KDV

WARCRAFT 2
Strateji-Savaş

CHIP SATIŞ
2.380.000+KDV

**A.T.F UÇAK
SİMULASYONU**

CHIP SATIŞ
2.825.000+KDV

NBA LIVE 96

Basketbol
CHIP SATIŞ
2.400.000+KDV

**TOP GUN
"FIRE AT WILL"**

2 CD, Uçak Simulasyonu
CHIP SATIŞ
3.350.000+KDV

THE DIG

Adventure-Bilim Kurgu
CHIP SATIŞ
5.000.000+KDV

CIVILIZATION 2

Strategy-Uyguruluk kurma
CHIP SATIŞ
4.870.000+KDV

**COMMAND AND
CONQUER**

Strategy-Savaş
CHIP SATIŞ
5.000.000+KDV

DEDEKTİF FIRTINA

CHIP SATIŞ
2.435.000+KDV

★ Fiyatlara
eklenecek KDV
oranı % 15'tir.

★ Fiyatlar, 15 gün
süre ile geçerlidir.

★ Ayın fırsatları
hakkında geniş
bilgi için

0212.283 42 44
no'lu telefondan
Güler Okumuş ile
irtibata
geçebilirsiniz.

AĞUSTOS 1996

MULTIMEDIA

POWER SOUND Ses Kartı

16 bit, Sound Blaster 16 destekli
PNP Wavetable konektörlü,
hoparlör ve mikrofon dahil

CHIP SATIŞ
3.850.000+KDV

LION OPTIC

6 hızlı CD-ROM sürücü

CHIP SATIŞ
6.850.000+KDV

CHIP SATIŞ
20.870.000+KDV

CREATIVE MULTIMEDIA KİT

STARTER VALUE 16 GX (6x CD-Rom
sürücü, 16 PNP ses kartı, 4 watt
stereo speaker, Creative software
games collection -3, Grolier
multimedia encyclopedia 96)

CHIP SATIŞ
23.000.000+KDV

STARTER VALUE 16 8X (8x CD-
ROM sürücü, 16 PNP ses kartı,
4 watt stereo speaker,
Creative Software games
Collection -3, Grolier
Multimedia Encyclopedia 96)

AZTECH MULTIMEDIA ÜRÜNLERİ

SOUND GALAXY

16 IIA ses kartı, Retail, ekonomik 16 bit
ses kartı

CHIP SATIŞ
5.650.000+KDV

8 HIZLI CD-ROM SÜRÜCÜ

CHIP SATIŞ
13.900.000+KDV

6 HIZLI CD-ROM SÜRÜCÜ

CHIP SATIŞ
8.700.000+KDV

FX 20 AMFİLİ STEREO HOPARLÖR SET

CHIP SATIŞ
1.200.000+KDV

VIDEO GALAXY GAMMA (TV / Video kart,
PC monitöründen TV seyredebilme,

otomatik arama, kanal kaydı, video
kamera görüntüsünü PC'ye
aktarabilme, saniyede 30 görüntü
değişimi, 16 milyon renkte ve 1024x726
VGA yoğunlukta görüntüleme TV, video
kamera, video kayıt cihazı ve lazer
disk oynatıcı ile girdi bağlantısı stereo
ses çıkışı, gelişmiş yazılımla görüntü
ile ilgili çeşitli kontrol ve uygulamalar
yapabilme, seçmeli Video Galaxy
Gamma 2 Mpeg Upgrade kartla MPEG
için ekonomik çözüm olanağı

CHIP SATIŞ
18.250.000+KDV

FM RAYDO KARTI, 87,5-108 Mhz frekans
aralığı, dijital kanal arama, kanal kaydı
(Max. 24 adet) yazılımla ses seviyesi

CHIP SATIŞ
3.475.000+KDV

INKJET VE LAZER YAZICILAR

HP DESK JET 600

2,5 Ppm, 0,5 Mb, 600x 300 Dpi

CHIP SATIŞ
16.850.000+KDV

HP DESKJET 850 C

6 Ppm, 1 Mb, 600 Dpi

CHIP SATIŞ
40.750.000+KDV

HP LASER JET 5L

4 Ppm, 1 Mb, 600 Dpi

CHIP SATIŞ
45.000.000+KDV

LEXMARK 4026

6 Ppm, 1 Mb, 600 Dpi)

CHIP SATIŞ
57.000.000+KDV

LEXMARK WINWRITER 200 (4027)

4 Ppm / 0,5 Mb 300 Dpi/Wps

CHIP SATIŞ
42.000.000+KDV

LEXMARK WINWRITER 1020 C (4078)

Renkli 80 kolon, tek kafalı, Coral
Draw 3.0 hedyeli

CHIP SATIŞ
19.000.000+KDV

LEXMARK WINWRITER 150 C (4077)

Renkli 80 kolon, çift kafalı, Coral
Draw 4.0 hedyeli

CHIP SATIŞ
29.000.000+KDV

LEXMARK WINWRITER 2070 C (4090)

Renkli 80 kolon, çift kafalı 7 Ppm
mono/2 Mpp renkli
Coral Draw 4.0 hedyeli

CHIP SATIŞ
38.000.000+KDV

DOT MATRIX YAZICILAR

EPSON LX 300

9 pin, 80 kolon, 220 Cps hız

CHIP SATIŞ

14.650.000+KDV

EPSON FX 870

9 Pin, 80 Kolon, 380 Cps hız

CHIP SATIŞ

37.000.000+KDV

EPSON FX 1170

9 Pin, 136 Kolon, 380 Cps hız

CHIP SATIŞ

42.500.000+KDV

PANASONIC

KX-P 1150

9 Pin, 80 Kolon, 240 Cps hız

CHIP SATIŞ

14.500.000+KDV

LC 1511

9 Pin, 136 Kolon, 270 Cps hız

CHIP SATIŞ

29.000.000+KDV

LC 1521

9 Pin, 136 Kolon, 400 Cps hız

CHIP SATIŞ

42.800.000+KDV

LEXMARK 2380

PLUS

9 Pin, 80 Kolon, 320 Cps hız

CHIP SATIŞ

34.500.000+KDV

LEXMARK 2381 PLUS

9 Pin, 136 Kolon, 320 Cps hız)

CHIP SATIŞ

47.500.000+KDV

OKI ML 320E

9 Pin, 80 Kolon, 360 Cps hız)

CHIP SATIŞ

31.000.000+KDV

OKI ML 321E

9 Pin, 136 Kolon, 360 Cps hız)

CHIP SATIŞ

37.000.000+KDV

OKI ML 520

9 Pin, 80 Kolon, 433 Cps hız)

CHIP SATIŞ

34.500.000+KDV

OKI ML 521

9 Pin, 136 Kolon, 433 Cps hız)

CHIP SATIŞ

40.000.000+KDV

KX-P 1694

9 Pin, 136 Kolon, 300 Cps hız

CHIP SATIŞ

34.750.000+KDV

KX-P 3696

9 Pin, 136 Kolon, 500 Cps hız

CHIP SATIŞ

42.000.000+KDV

STAR LC 90

9 Pin, 80 Kolon, 192 Cps hız

CHIP SATIŞ

11.740.000+KDV

LC 100 RENKLİ

9 Pin, 80 Kolon, 192 Cps hız

CHIP SATIŞ

13.475.000+KDV

FACIT E540

9 Pin, 80 Kolon, 300 Cps hız)

CHIP SATIŞ

29.500.000+KDV

FACIT E550

9 Pin, 136 Kolon, 300 Cps hız)

CHIP SATIŞ

33.000.000+KDV

CHIP Club

Sulun Sokak, No. 22
1. Levent 80620 İstanbul

Tel: (0212) 283 42 44
Faks: (0212) 269 50 21

Banka Hesap Numaraları:
Osmanlı Bankası Levent
Şubesi Hesap No.
337655-351

Yapı Kredi Bankası Oto
Sanayi Şubesi Hesap No.
1002808-4

CD-ROM ÜRÜNLERİ

MPC WIZARD

CHIP SATIŞ

1.500.000+KDV

KEY SOUND

CHIP SATIŞ

2.500.000+KDV

EXPERT CROSSWORD&MORE

CHIP SATIŞ

1.900.000+KDV

EXPERT DIET&FITNESS

CHIP SATIŞ

1.900.000+KDV

EXPERT FLOWER GARDENING

CHIP SATIŞ

1.900.000+KDV

EXPERT HOME DESIGN 3D

CHIP SATIŞ

1.900.000+KDV

EXPERT LANDSCAPE 3D

CHIP SATIŞ

1.900.000+KDV

EXPERT QUICK AND EASY CAD

CHIP SATIŞ

1.900.000+KDV

EXPERT GREAT PRESENTATION

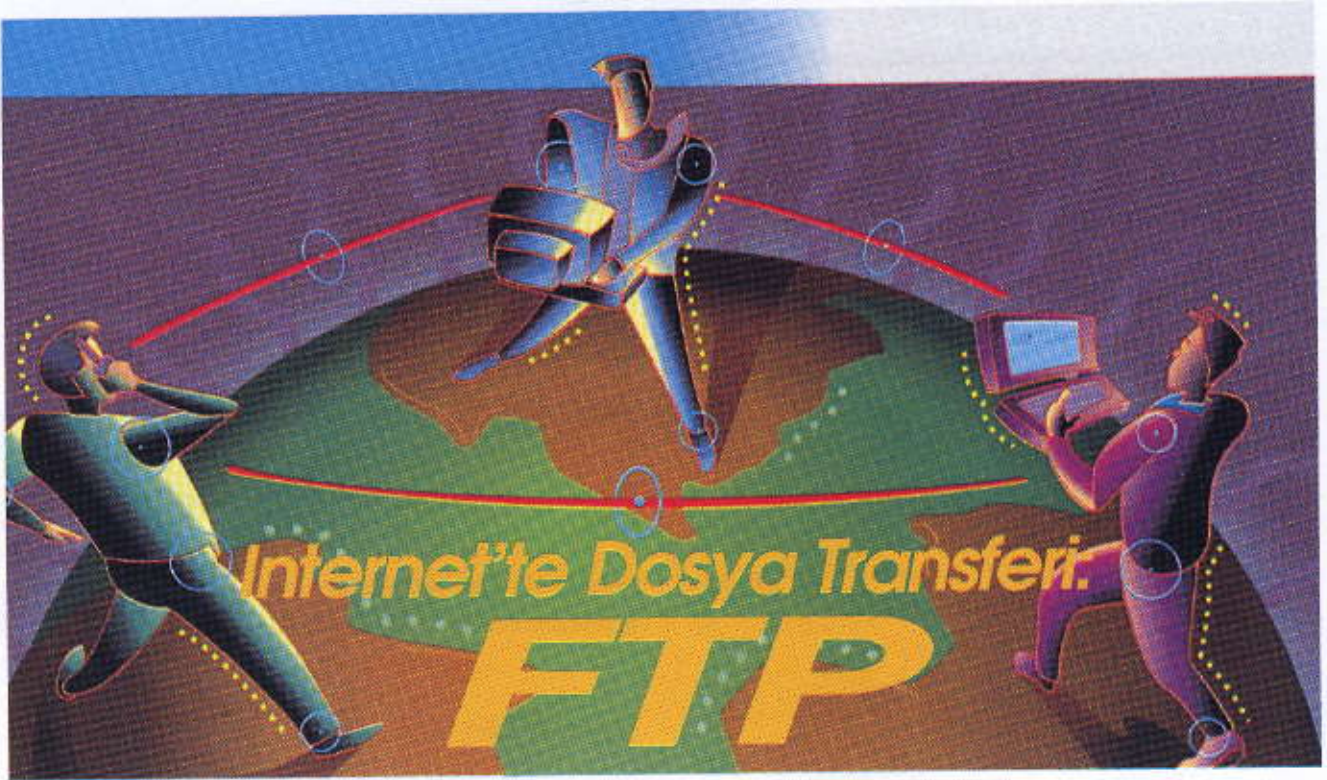
CHIP SATIŞ

1.900.000+KDV

EXPERT PERSONAL PUBLISHER

CHIP SATIŞ

1.900.000+KDV

Internet, kullanıcıların aradıkları her şeyi rahatlıkla bulabilecekleri bir bilgi kütüphanesi olarak düşünülebilir. Ama bunun yanında, piyasaya çıkmış her Shareware veya Freeware programın, demoların ve sınırlı kullanımlı programların barındığı neredeyse sonsuz veri depolama kapasitesine sahip bir hard-disk olarak da görülebilir.

Istenilen programın bu büyük Internet'ten bilgisayarlara çekilebilmesi için FTP kullanılır. FTP (File Transfer Protocol), Internet'teki dosya transferi protokolüdür.

Günümüzde yaygın olarak kullanılan Web dışında, Internet sitelerinin çoğunun bir FTP arşivi mevcuttur. Bu sitelere bağlanmak için sadece FTP amaçlı programlar (Wsfip vb.) dışında Web Browserlar da (Netscape, Explorer) kullanılabilir. FTP programları sadece Windows temelli değildir, Unix ortamında ve hatta DOS ortamında dahi FTP programları mevcuttur. Windows 95 ile birlikte, eğer Windows 95'in Internet özellikleri yüklenmişse, basit bir tekst-modunda FTP programı gelmektedir. FTP programlarının kullanımı DOS ortamını bilen PC kullanıcıları için pek bir problem teşkil etmemektedir. Herhangi bir FTP programı kullanarak bir siteye bağlanıldığında,

kullanıcı hard-disk hiyerarşisine benzeyen bir arşive bağlanmış olur. Arşiv, dizinlerden oluşmaktadır ve genel olarak kullanıcılar sadece "Pub" isimli dizine ulaşabilirler. "Pub" dizini altında, kategorilere ayrılmış birçok dizin mevcuttur. Her dizinde ve ana dizinlerde, bu bağlanan sitenin dosya listeleri değişik formatlarda mevcuttur. Aranılan programın ismi bilinmiyorsa, bu dosyaları görerek ki görme işlemi için ya dosyayı çekmeniz ya da bazı FTP programlarında bulunan "View" seçeneğini kullanmanız gerekmektedir, istediğiniz dosyanın hiyerarşide yerini saptayabilirsiniz. Dosya yeri saptandıktan sonra yapılacak şey, dosyayı Windows tabanlı programlarda almaya yönelik ikonları kullanarak, Unix tabanlı veya DOS tabanlı programlarda ise "get dosya.ismi" komutuyla çekmektir. Dizinler arasında dolaşırken, DOS'tan kalma,

"CD" komutları kullanılabilir. Windows tabanlı programlarda da dizin atlamak için Norton Commander varı ".." gibi dizin atlama ikonları kullanılmaktadır.

FTP ile dosya transferi yaparken akılda tutulması gereken önemli bir konu da Binary (sayısal) ve ASCII (text) dosyaların ayrımıdır. FTP programlarının bazıları bu iki dosya tipi arasında seçim yapılmasını ister. Binary dosyalar, metin dosyası olmayan tüm dosyalardır. Ve komut satırlı programlarda bu tarz dosyaları çekebilmek için "bin" komutunun transfere başlamadan verilmesi gerekmektedir.

GÜVENLİK AMAÇLI İSİMLER

Sitelere bağlanırken karşı taraf kullanıcıya güvenlik amaçlı isim ve şifreler sormaktadır. Bu güvenlik sistemi sayesinde kullanıcılar üye oldukları bazı sitelerde daha fazla dosya görme hakkına sahip olabilirler veya siteler tamamıyla normal bir Internet sörfçüsünü sistemlerine girmekten alıkoyabilirler ve sadece üyelere veya iş yerleri düşünüldüğünde çalışanlara FTP hizmeti sunabilirler. Normalde özel amaçlı olmayan siteler ki büyük çoğunluk bu tür sitelerdir, her kullanıcıya dosya transferi imkanı tanır-

lar. Kullanıcıların bu tür sitelere girebilmek için isim olarak "guest", şifre olarak da, e-mail adresini girmeleri gerekmektedir. Bir başka giriş çeşidinde ise isim olarak "anonymous" (anonim) şifre olarak e-mail adresi girilebilir.

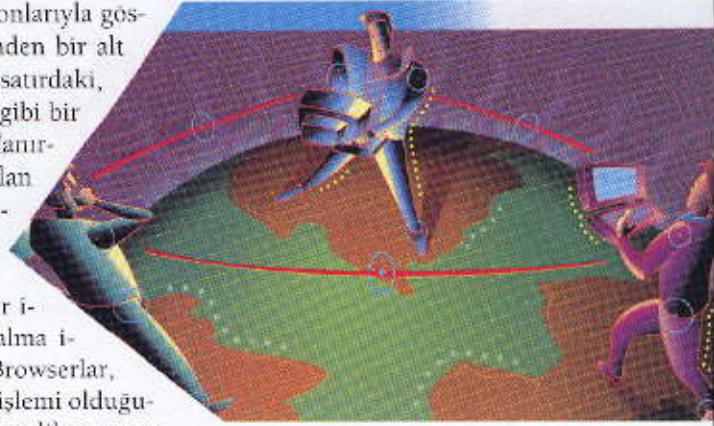
İstenilen dosyalara ulaşmak büyük bir bilgi denizinde problem teşkil etmektedir. Binlerce ayrı site ve milyonlarca dosya arasından istenilen dosyayı bulmak için çeşitli yöntemler vardır. Bunlardan en yaygın olarak kullanılabilecek olanı, Web'dir. Büyük Web arama sitelerinde (Yahoo, Altavista) FTP arşivlerine de bağlantılar mevcuttur. Aranılan dosyanın ismi bu tür arama sitelerine girildiğinde, dosyaların bulunduğu FTP sitelerine bağlantılar görülür. Ve zaten Web Browser'ların FTP özellikleri de bulunduğundan dolayı (ama bunlar klasik FTP programlarından biraz farklı işlerler) dosyalar çekilebilir. Web'de arama dışında, Archie adı verilen bir başka Internet protokolü de aranılan dosyaların bulunduğu FTP sitelerine kullanıcıyı yönlendirebilir. Telnet üzerinden WAIS komutu kullanarak da Archie'nin yaptığı işlemin benzeri gerçekleştirilebilir. Site aramada kullanılabilecek bir diğer yöntem de, Internet hiyerarsisine dayanmaktadır. Internet servis şirketlerinin ve büyük firmaların Web adresi veya herhangi bir Internet adresi biliniyorsa, bu adreslerin başına "ftp." ekleyerek eğer ftp imkanı sunuyorsa ulaşılabilir.

Mesela "www.planet.com.tr" Web adresi biliniyorsa, "ftp.planet.com.tr" adresini deneyerek ftp sitesine ulaşılabilir. Web Browser'larıyla FTP yapılması çok daha kolay olabilir. Netscape gibi Browser'larda URL (adres) satırına "http://" yerine "ftp://" yazılarak Browser'ın belirtilen adrese FTP modunda gitmesi sağlanabilir. Browserlar isim ve şifre sorunuyla karşılaşmazlar, eğer bilinen "guest" bağlantılarıyla ulaşılacak bir site ise adrese direkt girerler. Ama eğer bağlanmak için özel bir şifre gerektiren bir siteye girilmek isteniyorsa Browserlar şifre sormadığından girilemez. Browser'ların FTP ekranları Windows'ların dosya yöneticisine ben-

zer. Dizinler klasör ikonlarıyla gösterilmiştir ve bir dizinden bir alt dizine geçmek için ilk satırdaki, bir evvelki dizine geç gibi bir hypertext satırını kullanırlar. Dosya listeleri olan ekranlarda ise, dosya isimlerinin yanında dosyanın Binary veya tekst olduğuna dair bir ikon bulunur. Dosya alma ikonuna basıldığında Browserlar, bunun bir dosya alma işlemi olduğunu anlarlar ve istenilen uygulamanın alınması için kullanıcıdan onay beklerler. Bu tür bir dosya almaya başlandığında, dosya alma penceresi ayrı olduğundan Browser'la dolaşmaya veya başka dosya almaya devam edilebilir. Dosya alınması tamamlandığında pencere otomatik olarak kapanacaktır. Binary olmayan dosyalara Browser'la ulaşıldığında dosyanın içerdiği metin ekranda doğrudan gözükür. Bu dosyaları saklamak için Browser'ın "save" seçenekleri kullanılır.

Metin tabanlı grafik ara birimi olmayan FTP programlarının genel kullanımı biraz daha değişiktir. Bağlanılmak istenen FTP sitesinin adresini komut satırında girilmesi gerekmektedir ("ftp ftp.cdrom.com" gibi). Bağlanıldığında, isim ve şifre sorularını geçildiğinde karşı tarafın arşivine adım atılmıştır. "CD" komutlarıyla dizinler arasında dolaşılabilir, "bin" komutuyla programın Binary dosya çekme moduna girilmesi sağlanabilir ve "get" komutlarıyla transfer yapılabilir. "get" komutu kullanılırken Wildcardlar da kullanılabilir (wildcard ; *, ? Gibi kısaltmalar). Unix tabanlı FTP'lerin iyi bir özelliği "Background FTP" özelliğidir. Bu sayede, hatta kalmadan veya başka bir işlemle ilgilenirken, dosya çekmek sürdürülebilir. Dosya çekimi başlatıldığında bunu "arka plana (Background) atarak, başka işlemler sürdürülebilir. Bu tarzda çekilen dosyalar, bağlı bulunan serviste kullanıcı ismine açılmış dizine gönderilir.

Windows tabanlı FTP programlarında ise yine Norton Commander benzeri bir arayüz vardır. Bir pencere kullanıcının bilgisayarında bulunan dizini gösterirken, diğer bir

pencere bağlanılan sitenin arşivini gösterir. Bu tarz programların çoğunda "Automatic Detection" özellikleri kullanıcının karmaşık ayarlar yapmasını engeller.

FTP çift taraflı bir protokoldür, bazı FTP sitelerinde kullanıcıların kendi elindeki dosyaları göndermesi için alanlar mevcuttur. Bu gibi imkanlardan faydalanılarak yaratılan programlar kullanıma sunabilirler. İş amaçlı düşünüldüğünde ise, uzak çevrelerdeki iş bağlantılarında gerekli olacak dosyaların ulaştırılabilmesi görevini de FTP üstlenebilir. Ama eğer bu tür bir takas gerçekleştirilecekse, dosyaların istenilen kişiden başkalarının da eline kolaylıkla geçebileceği düşünülmelidir ve alternatif dosya gönderme yolları aranmalıdır (E-mail'a dosya "Attach" etmek, IRC'de DCC özellikleri kullanmak, direkt modem bağlantısı gibi).

FTP HANGİ AMAÇLARLA KULLANILIR?

Internet dünyasında dosya transferi genelde, adı duyulan programları elde etmek, çoğu zaman Beta sürümlerini ele geçirip test etmek amacıyla yöneliktir. Büyük arşivlerden, eski programlar bulunabilir. Kullanıcının elinde bulundurduğu Shareware yazılımların yeni versiyonlarını bulmak da oldukça kolaydır. Günümüzdeki Shareware programların çoğunun dokümantasyonlarında bu programın elde edilebileceği ve yeni sürümlerinin takip edilebileceği adresler mevcuttur. Bu adreslere belirli zamanlarda uğrayarak yeni versiyonları zahmetsiz bir şekilde ele geçirmek mümkün.

Orkun Peşinci

Eğlenceye Doyamayacaksınız!...

32 Kısım Tekmili Birden-Öcüler, deliler, metalciler, çizgi romanlar, oyunlar, en son dedikodular, fanatikler, Bob Dylan, Dire Straits, Peter Gabriel, INXS, John Lennon, Metallica, Hollywood, dans, müzeler, cinsellik....

Tuhaf ve Çılgın Web Sayfaları

What's in my desk drawer

(<http://www.crayola.cse.psu.edu/goodman/desk.html>) : Bu sayfa bir masa üstünde nejer bulunduğunu listeliyor, meraklılarına duyuruyor.

The Virtual Pet Cemetery (Dogs, Cats, Fish, Birds & More)

(<http://www.lavamind.com/pet.html>) : Sizin de mi bir hayvanınız oldu?

Streams and Brian Present Piercing Mildred

(<http://streams.com/pierce/>) : Modaya uyup vücutlarını metal çubuklarla delmek isteyip buna cesaret edemeyenlere yardımcı olan bir köşe.

Ken White's Coin Flipping Page

(<http://shazam.econ.ubc.ca/flip/index.html>) : Yazı tura atıyorsunuz, sadece o kadar.

World Wide Web Wishing Well!!!

(<http://offworld.wwa.com/wishit.html>) : Çesmeye para atıp bir dilek tutuyorsunuz. Maalesef sadece sanal para kabul ediyor (E-cash!).

Anders Mad Scientist Page

([http://www.nada.kth.se/\(nv91-asa/mad.html](http://www.nada.kth.se/(nv91-asa/mad.html)): Çılgın bir bilim adamını ziyaret.

Fellowbug's Laboratory of Fun & Horror

(<http://www.dtd.com/bug/>): Öcülü, canavarlı mizah ve korku dolu bir sayfa.

The Asylum

([http://www.galci1.caltech.edu/\(ta/cgi-bin/asylhome-ta](http://www.galci1.caltech.edu/(ta/cgi-bin/asylhome-ta)) sanal akıl hastanesini ziyaret ediyorsunuz (sadece deliler için!).

Çizgi Romanlar

Comic Shop News Home Page

(<http://www.actwin.com/csn/>): Çizgi roman dünyasından bir çok bilgiler içeren bir Web-Site.

DC Comics

(<http://batmanforever.com/welcome/dc.html>)

DHC Welcome Page

(<http://www.dhorse.com/>)

SPAWN: World Wide Web Headquarters

(<http://www.mcfarlane.com/>)

Trilobyte

(<http://www.tbyte.com/>) The 11th Hour ile ilgili fantastik atmosferler.

WS

(<http://www.wildstorm.com/>)

Wildstorm

(http://www.wildstorm.com/home/main_menu.html)

The Wolverine Page

([http://ipinfo.its.rpi.edu:80/\(garrin/](http://ipinfo.its.rpi.edu:80/(garrin/))

Generation X

(<http://minuteman.com/generationX/>)

Grrls in the Comics

([http://www.gnofn.org/\(jbourg/grrls/comix/comix.html](http://www.gnofn.org/(jbourg/grrls/comix/comix.html))

Charley Parker's Virtual Comic Book - Argon Zark!

([http://www.netaxs.com/\(cparker/index.html](http://www.netaxs.com/(cparker/index.html))

Praise Be! It's CaféAngst!

(<http://internet-plaza.net/zone/angst/>)

Snoopy's Dog House

(<http://www.unimedia.com/comics/peanuts/>)

Art Comics

(<http://www.artcomic.com/>)

On-Line Comics - Home Page

([http://www.smartlink.net/\(olcapss/](http://www.smartlink.net/(olcapss/))

Manga Books Page One

(<http://www.mangavid.co.uk/music/mangapub/books/books1.html>)

Bu adreslerin hepsi yabancı comicslerle ilgili bilgiler, resimler vs. içeriyor.

Oyun

Recreation: Games

(<http://www.yahoo.com/Recreation/Games/Indices/>):
İnternet'teki oyunlarla ilgili bir indeks.

Complete Gaming Headquarters

(<http://host.yab.com/macgyver/>): C&C, Descent, Heretic, Hexen, TV oyunları ile ilgili etkileyici bir sayfa.

Game Page

(<http://www.xs4all.nl/gzbrn/GamePage.html>): aktüel oyunlarla ilgili görüşler ve ilgili yazıtları yükleyebileceğiniz bir sayfa.

The Gamer's Ledge

(<http://www.medio.net/users/mgodsey.html>): Oyunlar hakkında görüşler, PC ve Mac için oyun Download etme imkanı, elektronik oyun mağazaları, modem ya da Network'le karşılıklı oyun oynama imkanı.

Virgin Interactive Entertainment

(<http://www.virgin.com/>): Belli oyunlar hakkında yardım konuları, diğer oyun meraklılarıyla dedikodu imkanı.

Welcome to the Universe of Sierra

(<http://www.sierra.com/>): Ek olarak geliştirilmekte olan oyunları online oynama imkanı.

Aşağıdaki adresler de ünlü oyun firmalarının benzer imkanları sundukları Web sayfaları:

Sony Interactive Entertainment

(<http://www.sepc.sony.com/SEPC/>):

HoloByte-MicroProse Home Page

(<http://www.microprose.com/>):

Electronic Arts

(<http://www.ea.com/>):

Interplay Productions HomePage

(<http://www.interplay.com/>):

LucasArts Entertainment Welcomes You

(<http://www.lucasarts.com/>): Oldukça bilgilendirici grafik ağırlıklı bir online magazin içeriyor.

Müzik ve Rock

The Queensryche Homepage (RockOnline

(<http://www.rockonline.com:80/friends/ryche/>): ilgili rock hayranları için geniş bilgiler, dedikodu yapma imkanı.

Sony Online

(<http://www.sony.com>): Müziğin yanında video oyunları, bilgisayar programları, sinema filmleri ve tiyatrolar, yeni albümlerle ilgili kısa açıklamalar, grupların turneleri, yorumlar, indirilebilir deneme şarkıların bulunduğu Multimedia köşesi.

Philips Media Web Services

(<http://www.philipsmedia.com>): PolyGram ve Polydor Homepage'lerine ısınmak için linkler.

The International Emmys

(<http://www.philipsmedia.com/intlemmys/>): Emmy müzik ödülü ile ilgili bilgiler.

MTV Online: Main Page

(<http://www.mtv.com>): Out from Underground, Where's the Beat, Music Feature, Sonic Stew (Multimedia dosyaları), Reviews, Top 20, Buzz Clips, heavy Rotation, 7 Days of Music ve son olarak haftanın linki köşeleri mevcut.

DS FAQ section

(<http://www.physics.sunybu.edu/gene/DS/FAQ/disco.html>): Bir hayranın Dire Straits ile ilgili hazırladığı bir Web sayfası, hemen her şey var burada.

Yine hayranların kendi hazırladıkları, Web sayfalarına bağlanabilir, müzik listeleri, Pop ve Rock yıldızlarının Homepage'lerine ulaşabilirsiniz, adresler aşağıda.

(Bazı adresler sizi istediğiniz yerlere götürmeyebilir, hayranların ne yapacakları belli olmuyor, bakarsanız bu Web adresini iptal etmiş olabilirler, dikkatli olun.)

Yahoo - Entertainment:Music

(<http://www.yahoo.com/Entertainment/Music/>):

Cool Site of the Day

(<http://cool.mfi.net/>):

Rock Discography Index

(<http://www.teleport.com/xeres/discog.shtml>):

AC/DC

<http://www.sdstate.edu/cc92/http/albums/html>

<http://www.olympic.polytechnique.fr/ramet/acdc/acdc.html>

<http://www.sdstate.edu/cc92/http/acdc.html>

<http://www.acsu.buffalo.edu/house/acdc.html>

Aerosmith

<http://coos.dartmouth.edu/joeh/>

<http://pandora.st.hmc.edu/Aerosmith/faq.html>

Alice in Chains

<http://www.csos.orst.edu/mikec/aic.html>

Laurie Anderson

<http://www.c3.lanl.gov/jimmyd/disco.html>

<http://www.c3.lanl.gov:8080/cgi/jimmyd/quoter?home>

Activision

(<http://www.activision.com/>)

Bad Brains

http://www.sony.com/Music/ArtistInfo/BadBrains_Rise.html

Bananarama

<http://www.eel.ufl.edu/rda/brama/>

Beach Boys

<http://www.iglou.com/scm/bb/bhlyric.html>

Beastie Boys

<http://www.nando.net/music/gm/BeastieBoys/Discography/>

<http://www.nando.net/music/gm/BeastieBoys/index2.html>

Beatles

<http://www.eecs.udel.edu/markowsk/beatles/>

<http://www.primenet.com/dlhaber/beatles.html>

<http://www.cs.rochester.edu/users/grads/jonas/beatles/beatles.html>

Bee Gees

<http://www.cc.columbia.edu/brenman/beegees/d-index.html>

Bjork

<http://www.exepe.com/domc/index.html>

<http://www.bjork.co.uk/bjork/>

<http://www.math.uio.no/bjork/>

Black Sabbath

gopher://wiretap.spies.com/00/Library/Music/Disc/sabbath.dis

Blur

<http://www.elmail.co.uk/blur/other.html>

<http://lispstat.alcd.soton.ac.uk/cprb/blur.html>

David Bowie

<http://liber.stanford.edu/torrie/Bowie/BowieFile.html>

Nick Cave

<http://www.maths.monash.edu.au/people/brett/ruck/music.html>

Eric Clapton

<http://http.bsd.uchicago.edu/d-hilman/welcome.html>

Clash

<http://www.idiscover.co.uk/paul/rob/clash.html>

Leonard Cohen

http://ccat.sas.upenn.edu/cpage/Leonard_Cohen/

John Coltrane

<http://www.nwu.edu/WNUR/jazz/artists/coltrane.john/>

Cranberries

<http://www.mccr.net/cranberries/Text/DiscoAlbums.html>

Crosby, Stills and Nash

<http://www.arrowfm.com/bios/crosby.htm>

Cure

gopher://wiretap.spies.com/00/Library/Music/Disc/cure.dis

Miles Davis

<http://www.nwu.edu/WNUR/jazz/artists/davis.miles/>

Dead Kennedys

<http://turnpike.net/metro/punk/dk.htm>

Deep Purple

<http://www.teece.co.uk/public/purple/Purple.html>

Depeche Mode

<http://www.cis.ufl.edu/sag/dm/>

Dinosaur Jr.

<http://moon.scrib.or.jp/1969/band/dinosaurjr/>

Dire Straits

<http://www.physics.sunysb.edu/gene/DS/DS.html>

Doors

<http://www.vis.colostate.edu/user/1209/doors/>

Duran Duran

<http://hal.cs.uiuc.edu/smarch/Durangil.html>

Bob Dylan

<http://reality.sgi.com/employees/howells/disco.html>

<http://bob.nbr.no/clok/eh/dylanoninternet.html>

Eagles

<http://www.metropolis.nl/annette/eagles.html>

Emerson, Lake & Palmer

<http://bliss.Berkeley.EDU:80/clp/>

Brian Eno

<http://www.acns.nyu.edu/eno-1/>

<http://underground.internet.com/looku/sleepbot/html/eno.html>

Erasure

<http://cec.wustl.edu/ccons/erasure/>

Faith No More

<http://preferred.com/andy/volante.html>

Fleetwood Mac

<http://www.cs.uit.no/Music/View/fleetwood+mac/>

Peter Gabriel

<http://www.cs.clemson.edu/~junderw/pg.html>

<http://www.cosy.sbg.ac.at/rec/Gabriel/>

Genesis

http://www.brad.ac.uk/~agcatchp/gen_home.html

Grateful Dead

<ftp://gdead.berkeley.edu/pub/gdead/miscellaneous/GDdiscography.1.1.1>

<http://www.shore.net/~aiko/dead.html/index.html>

Green Day

<http://www.cs.caltech.edu/~adam/greenday.html>

Guns and Roses

<http://www.teleport.com/~boerio/gnr-home.html>

PJ Harvey

<http://www.polygram.com/polygram/PJBio.html>

Jimmy Hendrix

<http://www.parks.tas.gov.au/jimi/jimi.html>

<http://www.univ-pau.fr/~mimo002/jimi/>

INXS

<http://www.wit.com/mirrors/music/artists/i/inxs/discog>

Iron Maiden

<http://www.rpi.edu/~wallr/Discography.html>

Jethro Tull

<http://remus.rutgers.edu/JethroTull/discog.html>

King Crimson

<http://www.cs.man.ac.uk/~aig/staff/roby/elephant-talk.html>

Kiss

<http://www.galci.caltech.edu/~aure/strwys2.html>

Led Zeppelin

<http://www.dnaco.net/~huckeye/lz.html>

John Lennon

<http://www.missouri.edu/~c588349/john-page.html>

Madonna

<http://www.mit.edu/8001/people/jwb/Madonna.html>

Bob Marley

<http://www.tea.lth.se/~telho/wailers.html>

Metallica

<http://ezinfo.uccs.indiana.edu/~lwagers/metallica/disc1>

<http://freecabel.geom.umn.edu:8000/metallica/>

<http://www.best.com/~icc/metallica/>

Van Morrison

<http://www.harbour.sfu.ca/~hayward/van/>

Nirvana

<http://www2.ecsd.csuchico.edu/~jedi/nirvana.html>

<http://seds.lpl.arizona.edu/~smiley/nirvana/>

<http://www.ludd.luth.se/misc/nirvana/>

Alan Parsons

<http://www.gems.com/cgi->

[andy/artist.pl?Alan_Parsons_Project_The_Pavement](http://www.gems.com/cgi-andy/artist.pl?Alan_Parsons_Project_The_Pavement)

Pearl Jam

<http://www.engin.umich.edu/~galvin/pearljam.html>

Pink Floyd

<http://www.helsinki.fi/~akoskine/music/pf.html>

<http://www.informatik.uni-oldenburg.de/~herwig/>

<http://www.smartdocs.com/~migre.v/floyd/>

Police

<http://twilight.su.dsi.unimi.it/mow/police/>

Elvis Presley

<http://sunsite.unc.edu/elvis/>

Public Enemy

<http://www.nd.edu/~hperez/pe/>

Queen

<http://www.cs.ucl.ac.uk/staff/A.Young/queen.html>

Erolizm**Playboy**

(<http://www.playboy.com/>)

Penthouse on the Internet

(<http://www.penthousemag.com/>)

BNET

(<http://www.bbit.com/b-net/>)

Beauty Reality

(<http://pigweb.com/tonyr.htm>)

Nikkita's Outrageous Fantasies

(<http://monkey.hooked.net/monkey/m/grinder/nikkita/>)

Bethesda - Ars Est Celare Artem

(<http://www.bethsoft.com/>)

Rock Online Homepage

(<http://www.rockonline.com/>) Hayranların sayfaları

The Stephanie Seymour Page

(http://www.fsa.ulaval.ca/personnel/paradis/s_seymour/)

RWB Productions Amateur Scans Page

(<http://www.http.com/rwbprod/scans.htm>)

Adult Film Stars

(<http://www.cris.com/~abend/AdultStars.html>)

FutureSex Fantasyworld

(<http://www.futuresex.com/>)

Web Site Sunset Strip

(<http://www.greatbasin.net/~sunset/>)

Nudes of the Month

(<http://www.well.com/user/jef/nude.html>)

Asian Babe of the Month Page

(<http://pleasure.com/nude/>)

Girls of the Internet

(<http://girls.com/>)

Miss Internet

(<http://www.webvote.com/>)

Erotic Hall of Art

(<http://www.greencart.com/erotic-hall-art/eroticartintro.html>)

California Hardbodies Female Oil Wrestling & Bikini Site!

(<http://www.calibodies.com/>)

Jef's Erotica Links

(http://www.well.com/user/jef/NoM_links.html)

Hollywood ve Filmler

Aşağıdaki adresler film firmaları ve aktör/ler hakkında bilgiler, eleştiriler ile magazin haberleri, starların biyografilerini ve posterlerini, film festivalleri, sinema ve filmler hakkında bilmele istediğiniz hemen her türlü bilgiyi içeriyor

United International Pictures

(<http://www.uip.com/>)

Fine Line Features

(<http://www2.interpath.net/fine-line/index.html>)

MCA-Universal

(<http://www.mca.com/>)

MGM / United Artists

(<http://www.mgmua.com/>)

Walt Disney Web

(<http://www.disney.com/>)

Paramount Pictures Online Studio

(<http://www.paramount.com/>)

Sony Pictures Entertainment

(<http://www.spe.sony.com/Pictures/index.html>)

Cinema

(<http://www.netville.de/kino/cinema/index.html>)

Mirror Reviews

(<http://mirror.www.com/mirror/reviews/movies/guide.htm>)

Film.com

(<http://www.film.com/>)

Film Festivals on the World Wide Web

(<http://www.lag.com/law/entlaw/filmfies.htm>)

Hollywood Online

(<http://www.hollywood.com/>)

MovieWeb

(<http://www.movieweb.com/>)

Cinema News

(<http://www.sf.co.kr/c.cinema.cinema.html>)

Film Resources on the Web

(<http://www.film.com/film/misc/other-sites.html>)

Arkeolojiden sanat tarihine ve sanal sanat kütüphanesi

Sanatla ilgileniyorsunuz, ancak pahalı sanat kitaplarına verecek paranız yok. Öyleyse buyrun: İnternet'e. İndeks yine

Yahoo - Arts'dan

(<http://www.yahoo.com/Arts/index.html>)

Bu indeks ile arkeolojiden sanat tarihine, dansdan müziğe, müzelerden galerilere, seramikten ülkelere ve kültürlere kadar her şey hakkında istediğiniz bilgilere ulaşabilirsiniz.

Sanal sanat kütüphanesi ise şu Web Site'da The World-Wide Web Virtual Library:

Art History

(<http://www.w3.org/hypertext/DataSources/bySubject/Overview.html>)

PPP'nin Ardındaki Gerçekler

Modem yardımıyla İnternet'e bağlanmak isteyenlerin kural olarak ilk önce bir PPP bağlantısı kurmaları gerekiyor. Windows 95 ve OS/2 bu protokolü sunuyorlar, ancak bir açıklamada bulunmuyorlar.

Bilgisayar kullanıcısı olarak cesaretinizi toplayıp İnternet'e bağlanmaya karar verdyseniz, önce size yabancı olan bir dünya ve anlaşılmaz lisanıyla karşılaşsınız. FTP ve IRC, Gopher ve Proxy Server, bütün bunlar bilimkurguyu anımsatır. TCP/IP? Çok önemsizmiş gibi görünüyor. Ancak kendileri İnternet'te yapılan transferlerin temel protokolüdür! Modem ile İnternet'e bağlanmaya niyetlenenleri sadece bu terimler beklemiyor. Bu bombardıman PPP ve SLIP ile devam ediyor. Kullanıcı da hiçbir şey anlamayıp hatayı kendisinde arıyor. Ancak korkmaya hiç gerek yok.

İnternet'in ilk zamanlarında yarım saatlik bir İnternet gezintisi için bir Host sistemine girip bu arada İnternet protokolü TCIP kullanan bilgisayar yoktu. Bunun yerine modem sahipleri, BBS'lerde olduğu gibi, Host'un seri bağlantılarından birini arıyorlar ve metin temelli bir Login ekranıyla karşılaşıyorlardı.

Ancak son yıllarda bu alanda bir-

çok gelişme oldu. En önemli gelişmelerden biri yüzlerce LAN'ın birbirine bağlanarak günün her saatinde canlı olan İnternet'i oluşturmaları. Bilgisayarlar sürekli olarak online erişime imkanına kavuştu. Kullanıcı, bu gelişmeden ummadığı olanaklar elde etti. Sadece tek bir eksiklik vardı. Bu eksiklik TCIP protokolünün modem bağlantılarında kullanılamamasından kaynaklanıyordu. Bu eksikliğin giderilmesiyle bilgisayar ve iş istasyonları ihtiyaca göre kısa bir süre için İnternet'e bağlanabileceklerdi.

80'lerin başında 3COM-Unet-TCP/IP-Implementation'in oluşturulmasıyla bu alanda ilk deneme yapıldı ve yeni protokol SLIP (Slip Line İnternet Protokol) olarak adlandırıldı. Bu protokolün fonksiyonu oldukça basitti. 1984 yılında Rick Adams protokolü Berkley Unix (BSD-Unix), 4.2 için ilave edildi. Bu sayede kullanımı kısa sürede yaygınlaştı.

SLIP'in görevi bir TCIP veri akışını paketlere bölüp, onları seri modem bağlantısı üzerinden yollamak

ve diğer uçta tekrar orjinal haline geri getirmektir. Asıl görevi Frame olarak adlandırılan paketlere bölmek olduğundan, SLIP "Framing Protokol" olarak tanımlanıyor. Ancak SLIP'te günümüzde olmazsa olmaz olarak kabul edilen hata düzeltme, Addressing fonksiyonu veya veri sıkıştırma özellikleri bulunmuyor. Bu eksikliklere rağmen SLIP'in gerçekleştirilmesi çok basit ve kendi özellikleri çerçevesinde de çok güvenilir. SLIP'i tanımlayan RFC 1055, C'de yazılmış 126 satırlık implantasyona sahip.

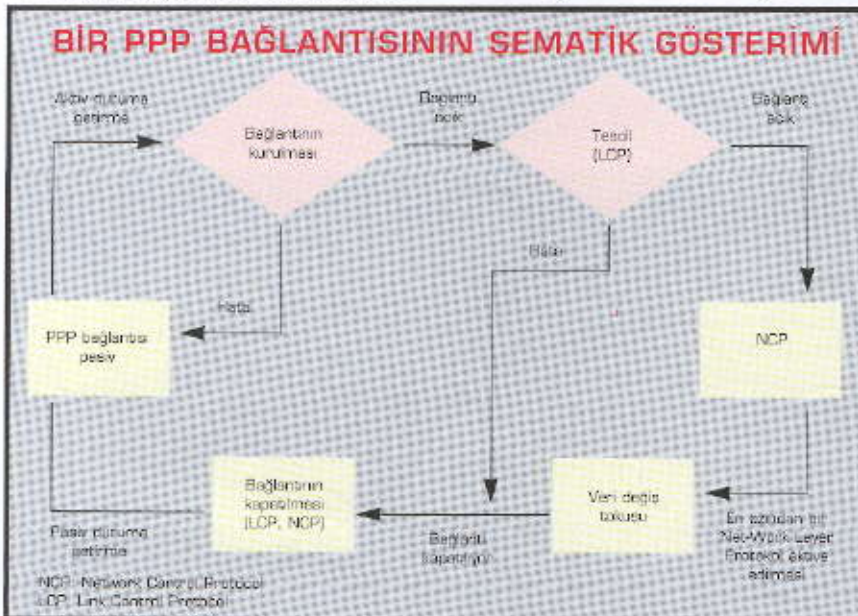
Bu protokolün dezavantajı ise, SLIP ile bağlı iki bilgisayarın birbirlerinin İnternet adreslerini bilmek zorunda olmaları. Ayrıca bir zaman diliminde tek bir Network Layer protokolü, SLIP ile transfer edilebilir.

Bu son, kullanıcılar için hiç de hoş değil. Çünkü Router'ların SLIP ile bağlantısında bu eksiklik kolayca probleme dönüşüyor. Ayrıca hata düzeltme fonksiyonunun eksikliği de kullanıcıların hayatını zorlaştırıyor. Özellikle akustik bağlayıcılar ile 1200 bps modemlerin kullanıldığı ve donanım tarafından hata düzeltmenin daha tanınmamış bir kelime olduğu zamanlarda bunun etkileri çok daha büyüktü.

1994 yılında yeni PPP (Point to Point Protokol) için İnternet RFC 1661 ortaya çıktığında her şey daha güzel fakat daha karmaşık oldu. PPP, SLIP'in gelişimi ve üç fonksiyon alanına ayrılıyor. Birincisi veri paketlerinin (Datagram) PPP ile gönderilmek için nasıl paketleneceğini belirliyor. Bu esnada verilerde başka protokollere (Network Layer Protokol) ait bilgiler de bulunabiliyor. Bunlar da verilerle birlikte paketleniyor ve bu işleme Encapsulation adı veriliyor.

PPP BAĞLANTISININ ŞEMATİK AKIŞI

İkinci fonksiyon alanı Link Control Protokol (LCP) olarak adlandırılır ve PPP bağlantısının kurulması ve konfigürasyonundan sorumludur. Son o-

Bir diagram PPP protokolü ile bağlantısının kurulmasını ve kapatılmasını gösteriyor.

olarak da Network Control Protokols (NCP) olarak adlandırılan bir grup protokol, PPP ile transfer edilen bütün Network Layer protokollerin bir konfigürasyon seçeneğini belirleyebilmelerini sağlar.

PPP'nin temel görevi SLIP ile aynı olmasına rağmen sunduğu imkanlar daha fazladır. Encapsulation mekanizması tek bir PPP-Modem bağlantısıyla aynı anda IP, Appletalk veya Novell IPX Datagram'larının nakil edilebilmesini sağlar. Ayrıca Link Control Protocol, iki Peer'in birbirlerine tanıtılmalarına veya veri alışverişi başlamadan bir IP adresinin belirlenmesine olanak sağlıyor.

"Bir PPP bağlantısının şematik akışı" diagramında temel seyir tasvir ediliyor. PPP arabirimi ilk başta dinleniyor. İlk veri paketinin yola çıkması

gerektiğinde LCP idareyi eline alıyor ve bağlantıyı aktive ediyor. Ayrıca doğru telefon numarasının aranması ve ilk idare veri paketlerinin Peer'ler arasındaki değiş tokuşu görevleri arasında bulunuyor. Bunlar bağlantının kalitesini test ediyorlar veya dahili PPP seçeneklerini belirliyorlar.

Bundan sonra istenirse iletişime katılanlar arasında karşılıklı bir tescil gerçekleşiyor. Bu tescil yöntemlerine CHAP (Challenge Handshake Authentication Protocol) veya PAP (Password Authentication Protocol) deniyor. İkisi de RFC 1334'de tanımlı, ancak artık fazla kullanılmıyorlar.

LCP bağlantıyı gerçekleştirdikten sonra, transfer edilecek her Network Layer Protokol için uygun NCP'ye göre başka bir konfigürasyon belirlenmelidir. Bu da gerçekleştikten sonra konfigüre edilmiş olan bütün Network Layer protokollerinin PPP bağlantısı paketleri transfer edilebilir.

Bağlantının, belirlenmiş bir Timeout veya kullanıcı tarafından bitirilmesi için LCP tekrar idareyi eline alır. Bütün Network Layer protokollere ve veri kanalına bağlantının kesilmek üzere olduğunu bildirdikten sonra modemi kapatır. Bundan sonra gerekirse bütün işlem tekrar başlanılabılır.

PPP'nin SLIP'e göre avantajı daha esnek oluşu ve entegre edilmiş hata düzeltme fonksiyonudur. Kullanıcı bunu kullanım kolaylığı sağlayan birçok fonksiyonu gerçekleştirirken fark ediyor. Host bilgisayarın belirlenmesinde kullanıcıya daha az iş düşüyor. Bir veri paketi gönderilmeye hazır olduğunda PPP otomatik olarak doğru modem bağlantısını sağlıyor. Ancak kimi PPP implamantasyonları Demad Dialing'i desteklemiyorlar.

Sabit bir İnternet adresi de artık şart değil. LCP Handshake esnasında bu oturum için bir tane İnternet adresi belirlenir. Sistem operatörleri açısından, bir PPP link üzerinden birçok protokol geliştirebilmeleri sevindirici bir gelişme (Protokol Multiplexing).

Birçok İnternet servis sağlayıcısı PPP'nin kullanımını tercih ediyorlar. SLIP hesaplarına artık nadir olarak

rastlanıyor. Bilgisayarımızda PPP'nin konfigürasyonu kullanılan işletim sistemine göre çok kolay veya çok zor da olabilir. OS/2 Warp ve Windows 95 işletim sisteminde PPP entegre edilmiştir ve kullanıcıya sadece birkaç ayarlama yapmak kalır.

Unix kullanıcılarının ise ilk önce birçok dokümanı okumaları gerekiyor. Linux işletim sisteminde PPP'nin çalışması için PPP Daemon'un çalıştırılması, bazı konfigürasyon dosyalarının değiştirilmesi ve ağ rutinlerinin uyarlanması gerekiyor. PPP'nin bu kadar popüler olması kullanıcılar için büyük bir şans. Bu sayede, konfigürasyon için gerekli olan yardımcı kaynaklar kolayca bulunabiliyor.

Windows 3.x kullanıcıları da Trumpet Winsock programında bulunan PPP protokolünü kullanabilirler. Ancak Trumpet Winsock bütün PPP Featur'lerini (mesela "Van Jacobson TCP Header Compression" eksik) desteklemiyor. Buna rağmen normal PPP Host konfigürasyonları ile problemsiz olarak çalışıyor.

Çoğu kullanıcının en büyük problemi Login Script'lerinden kaynaklanıyor. Bir PPP Host ilk önce BBS'lerde olduğu gibi bir Login ismi ("login") ve şifre (Password) sorar. Çoğu kullanıcı her bağlantıda bu iki veriyi tuşlamak istemez.

Bu görevi kısa bir Script üstlenir. Bu Script kural olarak sadece "Login" ve "Password:" karakter dizilerinin kullanıcının bilgisayarına ulaşmasını bekler ve doğru cevaplarla bunlara karşılık verir. Bundan sonra Script görevini tamamlar. Artık hat veri paketlerinin transferi için açıktır.

Bazı İnternet kitlerinde ise kullanıcının Login Script'i hazırlamasına gerek yoktur, bunun yerine konfigürasyon esnasında Login isminin ve şifrenin girilmesi yeterlidir.

Artık bağlantı kurulduktan sonra bu verilerin gönderilmesi otomatik olarak gerçekleşir.

SLIP ve PPP ile yakından ilgilenenler RFC dokümanı olan 1661'i okumalıdır. RFC1661.txt dosyasını Chip BBS'de (0.212.281.39.09-282.80.54) bulabilirsiniz.

Mete Turgal ☐

RFC

RFC "Request for Comments"ın kısaltmasıdır ve İnternet'in çalışma şekliyle ilgili belirlemenin yapıldığı bir dosyadır.

Bu dosyaların amacı bir standart oluşturmaktır. İlk RFC 1969 yılında çıkmıştır.

RFC'ler 5 gruba ayrılmıştır.

- Required
- Suggested
- Directional
- Informational
- Obsolete

RFC 791 (The Internet Protocol) gibi Required RFC'ler bütün İnternet Host'larında bulunmak zorundadır. Diğer gruplara ait RFC'ler ise her zaman bulunmazlar. Ancak kural olarak E-Mail veya Anonymous Ftp ile talep edilebilirler. Bazı RFC'lerde revizyonlar yapılmıştır.

RFC'lerin dışında FYI'ler (For Your Information) bulunur. FYI'ler daha gayri resmî yapıları ile, İnternet'i yeni kullanmaya başlayanlar ve hatta uzmanlar için bile chipuçları ve kaynakçalar içerirler.

İnternet Kullanıcıları Örgütleniyor...

Doruk BBS'teki İnternet-f forum listesine üye olan ve İnternet konusunda duyarlı bir grup kullanıcı forum listesindeki tartışmalarını bir üst düzeye taşıyarak olayın boyutunu elektronik ortamdan fiziksel ortama geçirdi.

"İnternet'in Türkiye'deki durumu hakkında söylenmemiş sözün kalmadığı bir ortamda daha ne söylenebilir diyenler olabilir. Aslında film yeni başlıyor. Şu ana kadar filmin tanıtım fragmanlarını izledik. TURNET ihalesini ODTÜ-Satko-Sprint konsorsiyumunun kazanması, ODTÜ'nün konsorsiyumundan çekilmesi, TR-NET'in akademik çalışmalar dışında İnternet hizmetinden çekilmesi ve Habitat II vesilesiyle 1 Haziran 1996'da TURNET'in (nihayet) hizmete gireceğini açıklamaları son ayrı kısa bir özetini verebileceğimiz gelişmeler."

Türkiye'de İnternet'in Mayıs ayı içerisindeki genel durumunu özetleyen yukarıdaki sözler, Haziran ayı başında keyfi kaçmış bir grup İnternet kullanıcısı tarafından dile getirildi.

Doruk BBS'teki İnternet-f forum listesine üye olan ve İnternet konusunda duyarlı bir grup kullanıcı forum listesindeki tartışmalarını bir üst düzeye taşıyarak olayın boyutunu elektronik

ortamdan fiziksel ortama geçirdi. Böylece gerçek anlamda bir İnternet erişiminin özlemiyle yalp tutuşan kullanıcılar, C ve Sistem Programcılar Derneği ile Ege Bölgesi Sanayi Odası'ndan katılan temsilciler 16 Haziran 1996'da bir araya gelerek; İnternet, Türkiye'de İnternet'in kullanıcılar açısından durumu ve yapılması gerekenler üzerine tartışılar ve bir yapı oluşturarak Türkiye İnternet Topluluğu'nun temelini attılar.

Hemen hemen herkes TT (Türk Telekom) ve TURNET yapılanmasının şu andaki konumunun yarattığı rahatsızlıkları dile getirdikten sonra kısa dönemde yapılabilecekler, problemler ve ileride yapılabilecekler üzerine konuşmalar yapıldı.

Konuşmalar bir örgütlenmenin gerekliliğini hemen ortaya çıkarıyordu. Örgüt bazında yapılanmanın biçimi başka bir tartışma konusu oldu. Ve sonuçta bu yapılanmanın elektronik or-

tamdan fiziksel ortama taşınması kararına varıldı.

Dernekleşme modelinin uzun bir vadede sürece dahil edilmesi ve Türkiye İnternet Topluluğu (TİT) nihai adına sahip olması düşünülen bir yapılanmanın başlangıcı olarak TİT Çalışma Grubu adı altında bir grup oluşturuldu. Grubun en kısa zamanda Ankara, İzmir ve diğer şehirlerdeki İnternet kullanıcıları ile ilişkiye geçmesi; bunun için yalnızca Doruk BBS üzerinde değil, diğer elektronik ortamlarda da yaygınlaşabilmesi için bir IP adresi alınması; topluluğun çalışmalarının duyurulması ve etkinliğinin yaygınlaştırılması için yazılı, görsel ve işitsel medya ile ilişkilerin kurulması; konuya duyarlı politikacıların, medya mensuplarının, akademisyenlerin ve İnternet Servis Sağlayıcısı olan kurumlarla ilişkilerin kurulması için alt çalışma grupları oluşturuldu. Bu konudaki önemli desteği, Ege Bölgesi Sanayi Odası, gerekli IP adresini sağlamayı üzerine alarak verdi.

Türkiye'de İnternet'in şu andaki ve gelecekteki durumu, yapılması gereken örgütlenme biçimi ve "nasıl bir yapılanma" soruları tartışmaların temelini oluşturuyordu. Bu konuda üzerinde uzlaşma sağlanan görüşler grup tarafından "TÜRKİYE İNTERNET TOPLULUĞU GÖRÜŞ BİLDİRGESİ" adı altında bir araya getirildi.

TÜRKİYE İNTERNET TOPLULUĞU GÖRÜŞ BİLDİRGESİ

Türkiye'de İnternet'in problemlerini bir buz dağına benzetmek mümkündür. Bu buz dağının tepesinde Türk Telekom (TT) tekeli ve yüksek fiyat politikası oturmaktadır. Görünmeyen kısmında ise Türkiye'nin genel problemleri gizlenmektedir.

Ülkemiz insanlarının çağın gereklerinden ve imkanlarından oldukça uzak gündelik yaşam pratiği ve sivilleşmemiş bir toplum yapısı, her alanda olduğu gibi bilgi kaynaklarının üretimi, kullanımı ve paylaşımı alanında da bir dizi problemi beraberinde getirmektedir.

İnternet, Türkiye toplumunun çağdaşlaşma ve bilgi toplumu olma yönündeki en önemli iletişim aracıdır. Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de İnternet'i bekleyen en önemli tehlike, e-

şas amacı bilgi paylaşımı ve üretimi olan bu ağın yalnızca tüketim amaçlı bir pazarlama ortamı olarak kullanılması, yalnızca kar etmeyi amaçlayan kişi ve kurumların denetimine geçmesidir.

Bir başka cephede medya, İnternet'i yalnızca magazinél bir gözle görmekte ve milyonlarca insana bu ağın esas amacını anlat(a)mamaktadır. Onlarca erişim imkanı arasında, Türkiye'nin iletişim altyapısı dikkate alındığında önem sıralamasında altlara düşecek bir Web hizmetini ön plana çıkartarak İnternet'in kolay tüketilebilir, kolay kullanılabilir bir ağ olduğunu ifade etmekte, gösterdiği kullanım örnekleriyle de pasif (sadece gezen ve seyreden) bir kullanıcı imajı oluşturmaktadır. Haber grupları, tartışma listeleri, elektronik posta gibi aktif katılım gerektiren İnternet hizmetleri sanki hiç yokmuş gibi davranmaktadır.

TÜRKİYE'DE İNTERNET İLE İLGİLİ TARTIŞMALAR YETERLİ MİDİR?

İnternet'in Türkiye'de yapılması ile ilgili girişimler yıllar önce başlamıştır. Bu süreç içerisinde gönüllü çabalarıyla saygın konuma ulaşmış kişi ve kurumlar, gelinen noktada karar alma mekanizmalarının (ne yazık ki) dışında bırakılmışlardır.

Harcanan onca emek, onca fedakarlık nihai amaca ulaşmaya yeterli olmamıştır. Geniş katılımlı ve örgütlü tartışma platformları oluşturulamamış, kapalı kapıların ardından zar zor duyulan seslerin ürkütücülüğü, son zamanlarda daha etkin girişimlerin gerçekleştirilmesi çabalarına tanık olmamızı sağlamış ama gelinen noktada "iş isten geç-

ti" gibi bir mantık egemen olmuştur.

Tek tek kişilerin çabalarının sansürcü ve tekelci güçler karşısında etkili olamadığı ve olamayacağı, yürütülen lobi faaliyetlerinin sonuçsuz kalmasıyla bir kez daha anlaşılmıştır. Sınırlı sayıdaki duyarlı ve uzman akademisyenin ve sektör insanlarının açık ya da kapalı toplantıları, olumsuz gelişmeleri hiçbir şekilde önleyememiştir.

Öncelikle var olan kullanıcı kitlesi sağlıklı bir bilince kavuşturulmalıdır. Bilinçli kullanıcı, katılan, üreten, yönlendiren, tepki gösteren kullanıcıdır.

Bu işlevleri kazanabilmenin temel koşulu, doğru bilgi ve kullanım kültürü ile donanmaktır. Bir iletişim ağının kullanıcılarının bu amaca ulaşmadaki en önemli aracı yine iletişim olacaktır.

İnternet'i üretirken tüketen bir kullanıcı kitlesi, aynı zamanda kendi içinde de iletişim kurmalı, hizmet sunucu ve karar verici kişi ve kurumlardan, bu ağın esas amacına uygun olarak kullanıma sunulmasını talep etmelidir.

Hizmet sağlayıcı kurumlar, elbette bir yandan para kazanmak için çalışmalı ama sayıca sınırlı ve kazanç getirci bir müşteri kesimini, toplumun eğitime ve bilgiye ihtiyaç büyük çoğunluğundan daha fazla önemsememelidir.

Dev sermayeli servis sağlayıcılarının amansız rekabet güçleri altında ezilmemenin ve bu sektörde uzun süre yaşayabilmenin ön koşulu, sayıca çok daha fazla ama parasal imkanları sınırlı büyük bir kullanıcı kitlesine hizmet

etmeyi amaçlamaktır.

Unutulmamalıdır ki İnternet'i bugünlere getiren ve yarınlara da taşıyacak olan güç, yalnızca bilgiyi edinme ve paylaşma amacı taşıyan bu dev kullanıcı kitlesidir.

Ülkeyi yöneten ve karar mercii kişi ve kurumlar, ileri bir toplumun demokratik, katılımcı, üretken, eğitilmiş, kültürlü, aydın bireylerden oluşabileceğini en kısa sürede algılamalı ve ülke kaynaklarını bu amaçla insanlarına sunmalıdır.

Bunun için her türlü sansürcü ve tekelci girişime son verilmeli, akademik uzmanların, servis sağlayıcıların ve kullanıcıların karar alma mekanizmaları içinde örgütlü temsiliyetleri acilen sağlanmalıdır.

Her sektör ancak örgütlü kurumlar sayesinde sağlıklı işleyebilir. İnternet hizmetlerinin sunucuları, alıcıları, karar verme merci durumunda bulunanları ve uzmanları, bu sektörün sacayaklarıdır. Dengeli bir sektörün sürekliliği ancak bu sacayaklarını oluşturan kesimlerin örgütlü davranışları ile mümkündür. Bu kesimlerin birbirleri üzerinde yönlendirici ve denetleyici işlevlere sahip olması, katılımcı demokratik çağdaş toplum yaşamının temel gereğidir.

Güçler dengesi olarak da algılanabilecek bu dengenin oluşturulması için en kısa sürede örgütlenme girişimleri başlatılmalıdır.

Örgütlülük, yalnızca bu kesimlerin birbirleri üzerinde değil kendi içlerinde de denetleyici ve yönlendirici işlevleri kazanması için gerekli koşuldur.

Örgütlenme gereksiniminin sadece güncel gelişmeler ve problemler sebebiyle değil, gelecekteki muhtemel problemler sebebiyle de gerekli olması başka bir önemli husustur.

Problem sadece tekelci, sansürcü ve rantçı karar mekanizmaları değil, aynı zamanda topluma dayatılan pasif tüketim ve rant psikolojisinin sektör içindeki muhtemel yansımalarıdır.

■ Türkiye İnternet Topluluğu Çalışma Grubu'na ulaşabilmek için <mailto:tit@ege.ebso.com.tr>
<http://www.ebso.com.tr/TIT/>
<ftp://194.27.130.100/>
<telnet://194.27.130.100:23>

TÜRKİYE İNTERNET TOPLULUĞU ÇALIŞMA GRUBU KATILIMCI BİLGİ FORMU

ADINIZ	:	_____
SOYADINIZ	:	_____
YAŞINIZ	:	_____
GÖREVINİZ	:	_____
MESLEĞİNİZ	:	_____
MEZUN OLDUĞUNUZ OKUL	:	_____
ADRESİNİZ	:	_____
E-MAIL ADRESİNİZ	:	_____

LÜTFEN ŞU ADRESE POSTALAYINIZ: TIT@ege.ebso.com.tr

Netscape'in Mail ve News için ince ayarları...

Tek başına World Wide Web hiçbir Internet sörfçüsünü tatmin etmiyor. Bundan çok daha heyecanlı olanlar ise bilgisayar kullanıcılarının bilgi ve birikimlerini paylaştıkları Mail ve News gruplarıdır.

Kuru kuru sörf yapmak çok kolaydır. Telefon priziyle bilgisayar arasına bir modem ve Internet'te o sayfa senin bu sayfa benim gezilir. Çoğu zaman verilen birkaç arama komutuyla, istenilen bilgiler bir süre sonra ekranda belirir.

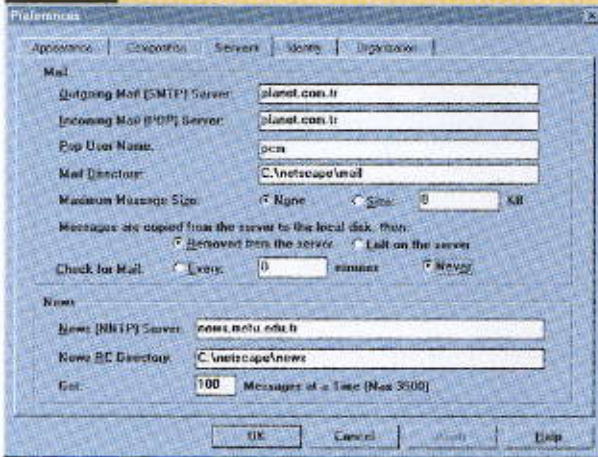
Önceleri e-mail veya Newsgroups gibi Internet uygulamaları için kullanımları zor olan ayrı ayrı programlar gerekirdi. Günümüzde ise entegre edilmiş Internet paketleri bu görevleri yerine getiriyor-

lar. Özellikle birçok Web Browser kullanımında olan neredeyse bütün Internet uygulamalarını sunuyorlar.

Ağ sörfçülerinin favorisi, Netscape Navigator 2.0, News ve e-mail açısından da çok kullanışlı. Fakat Netscape Setup programını çalıştırdıktan sonra, bu kusursuz programlardan faydalanmak için yeterli olduğunu düşünüyorsanız, yanlış olursunuz. Çünkü bu yazılımı Internet rüzgarına bırakabilmek için bazı ayarlamaların yapılması gerekiyor.

1

Netscape Navigator'un kurulumunda ilk adımlar

Netscape News Reader için önemli olan bağlanabileceği bir News Server'dır. Başka News Server'lar istenirse sonra eklenebilir. News ve E-Mail Server'ları için en önemli veriler "Mail and News Preferences" menüsünde "Server" bölümünde girilir.

adresini Internet Erişim Hizmeti veren firmadan sağlayabilirsiniz. Bu yazıda örnek olarak ODTÜ'nün News Server'ı seçildi.

"News RC Directory" alanına, Netscape'in gelen News'leri ve diğer konfigürasyon dosyalarını kayıt edeceği bir alt dizin belirleyeceksiniz. Bu dizin "C:\netscape\news" olarak seçilebilir. Son olarak da "Get Messages at a Time" altında Netscape'in News Server'ından kaç tane haberi alacağınızı seçeceksiniz. Yaygın olarak kullanılan rakam 100'dür.

Bunların dışında "Identity" menüsünde bazı girişlerin yapılması gerekiyor. "Your Name" ve "Your E-Mail" altında isminizi ve e-mail adresinizi yazın. Yazdığınız her haberin sonuna Netscape ile bazı şahsi satırları, yani imzanızı ekleyebilirsiniz. Bunun için herhangi bir ACSII editörü ile bu metni hazırlayın ve dosya ismini "Signature File" altında yazın.

Netscape Navigator'un kurulumuna başlamadan önce Windows 95'in bilgisayarınızda kurulu olması gerekir. Bundan sonrası için Microsoft Plus for Windows 95 ve Netscape Navigator 2.02 yazılımlarını temin etmeniz gerekecek. Microsoft Plus'ı satın almanız gerekirken Netscape'i ftp.metu.edu.tr Internet adresinden alabilirsiniz. Bunun dışında ayrıca bir Dial-up bağlantısına ihtiyacınız olacak. Bunun

konfigürasyonunda zorluklarla karşılaşarsanız "PPP Bağlantıları" yazısına başvurabilirsiniz. "PPP Bağlantıları" yazısında Windows 95'te Internet'e nasıl bağlanacağı adım adım anlatılmaktadır.

Netscape Navigator'ın bir News Server'ı ile çalışabilmesi için "Options/Mail and News Preferences" menüsünde bazı girişlerin yapılması gerekir. "Servers/News (NNTP) Server" alanında bir News Server'ı yazılı olmalıdır. Buranın ismini veya IP

2

Newsgroup'larına abone olmak

Netscape News Reader'in konfigürasyonu bittikten sonra bir kereye mahsus olmak üzere seçilen News Server'da bulunan bütün News gruplarının bir listesi bilgisayara transfer edilir. Daha sonra istenilen News grupları işaretlenerek abone olunur.

Günümüzde Newsgroup'larının sayısı 20.000'i aşmakta. Ancak bilgisayar kullanıcıları bu grupların tümünün kendisine ulaşmasına izin vermek zorunda değildir. Kullanıcı hangilerinin kendisine ulaşmasını istediğine karar verir ve istediklerine abone olur. Netscape'in News Reader'da hangi News gruplarının bulunduğu bilmesi için kurulumdan sonra sadece bir kere News Server'daki bütün gruplara ait liste sabit sürücüye kaydedilir. Bunun için Netscape'te "Win-

dow/Netscape News" seçeneğinden News Reader çağılır. News Reader'in "Options" menüsünde saklanmış olan "Show All Newsgroups" bir fare tıklamasıyla aktif hale getirilir. Şu ana kadar modem ile Internet servis sağlayıcımıza bağlı olmadığımızdan bilgisayaramızın Internet'e girebilmesi için Modem Dialer'i çalıştırmanız gerekir. Bağlantı gerçekleşikten sonra Netscape sizin belirlediğiniz News Server ile bağlantıya geçecek ve bütün News gruplarını yükleyecektir. Bu işlem News Server'ına ve Boud orama göre

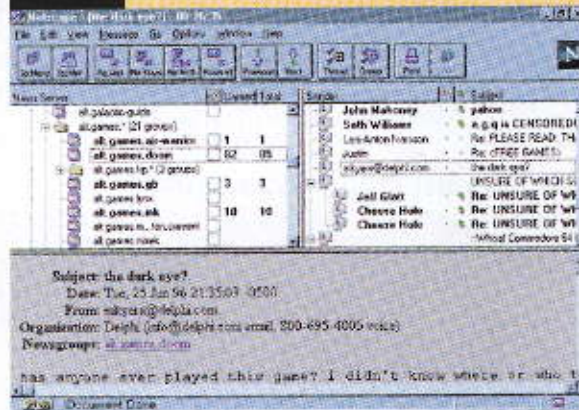
re birkaç dakika sürebilir.

Liste transfer edildikten sonra, bütün News gruplarının ismi ekranın sol üst köşesinde isim sırasına göre gözükcektir. Klasörlere tıklayarak, altındaki News gruplarını görmek mümkün olacaktır. Bir News grubu isminin ardındaki kutuyu fare ile tıklayarak işaretlediğinizde bu gruba abone olmuş olacaksınız. Tekrar bu kutuyu tıklayarak da aboneliğinizi sonlandırabilirsiniz.

Sizin ilginizi çeken bütün News gruplarını işaretledikten sonra (bu sayı 30'u geçmemelidir) "Show Subscribed Newsgroups" seçeneği işaretlenir. Bundan sonra sadece sizin abone olduğunuz News grupların isimleri görünecektir. Sol üst köşenin sağındaki iki sütunda "Unread" ve "Total" altında sizin News grubundaki haberlerden kaçını okumadığınız ve News Server'da daha kaç tane haberin kayıtlı olduğuna ait bilgiler bulunur. Buradaki toplam rakam bir News grubundan gelebilecek haberler için önemli bir chipucudur.

3

News'lerin okunması ve yazılması...

News Reader'in penceresi üç alana ayrılıyor. Sol üst bölümde News grupları konulara ve isimlere göre sıralanmıştır. Bunun sağ tarafında ise seçili bulunan News grubunda bulunan Postings'lerin bir listesi görünür. Alttaki büyük pencerede ise seçilen haberin metni bulunur.

na ait Posting alt pencerede gözükür. Okuduğunuz bu haberlerden birinin yazarına cevap yazmak isterseniz "Re:Mail" veya "Re:News" butonlarını kullanın. "Re:Mail" butonu seçildiğinde cevabınız e-mail olarak haberin yazarına gönderilir. "Re:News" seçeneğiyle ise cevabınız Newsgroup Posting olarak bu News gruptaki bütün katılımcılarca okunabilir.

Bunun dışında, sağ üstte iki sütun bulunur. Burada kırmızı bayrak veya yeşil bir kutu bulunur. Okunmayan her haber yeşil kutu ile işaretlidir. İstenirse okunmuş olan haberler okunmamış olarak işaretlenebilir. Bunun için fare tıklamasıyla haberin ardına yeşil bir kutu eklemek yeterlidir.

Kırmızı bayrak ise haberleri daha kolay bulabilmek için işaretleyerek yardımcı olur.

İlginizi çeken bir News grubuna tıklayın. Sağ üst köşede bütün haberlere ait genel bir bilgi bulacaksınız. "View/Sort" menüsündeki seçiminize göre bu Postings'ler tarihe, News mesaj numarasına, gönderenlerin isim sırasına veya konulara göre sıralanacaktır. Tarihe göre yapılan bir sıralama en mantıklısı olarak

kabul edilebilir.

Her haber, gönderen, konusu ("Subjekt") ve tarihi ("Date") ile tanımlanır. Eğer birisi başkasının haberine cevap yazdıysa, onun Posting'i sağ tarafta belirtilir. Haberler bu şekilde sıralanırlar. Bir haberi okumak istediğinizde sağ üst köşede buna ait yazıya tıklayın. Bunun üzerine de bu-

4

Detaylı olarak News...

Kendiniz bir News grubu için bir haber ele almak istiyorsanız, bunun için önce belirlediğiniz bir "News grubuna" daha sonra da "To:News" butonuna tıklayın. Açılan editör penceresine istenilen haber metni yazılabilir. "Subjekt" alanına haberiniz için bir başlık yazmayı unutmayın. Bu sayede diğer Newsgroup katılımcıları konunun ne olduğunu daha çabuk öğrenirler. "Attachment" ile metin hatta resim dosyaları ilave olarak bir News Posting ile gönderilir. Bu, News gruplarında genellikle Uuencode ve Uudecode programlarıyla gerçekleşir. Bu programlar Binary dosyaları metin dosyalarına dönüştürür sonra da tersi işlemi yaparlar. News Attachment'lar e-mail Attachment'ları gibi çalışırlar.

Posting'inizi "Send" ile göndermeden önce menüdeki "Options" seçe-

Kullanıcının imzası otomatik olarak haber metnine eklenir. İmzanın önündeki iki eksi işareti "- -" Tearline olarak adlandırılır ve silinmemelidir.

negine bir göz atın. Burada "Immediate Delivery" (Hemen Teslim) ve "Deferred Delivery" (Gecikmeli Teslim) arasında tercih yapabilirsiniz. "Immediate Delivery" ile haberiniz anında Internet servis sağlayıcınızın News Server'ına gönderilir. Diğer durumda ise dosyalar bilgisayarınızda kayıt edilir. "Gecikmeli Teslim" ile çalışıyorsanız [Ctrl][H] kombinasyonu ile bilgisayarınızda kayıtlı olan News Posting'leri "En Bloc" olarak servis sağlayıcınızın News Server'ına gönderirsiniz.

News Server'larda "alt.test" gibi ö-

zel News grupları bulunur, burada Netscape Navigator'un e-mail fonksiyonunu öğrenmeniz için deneme haberler gönderebilirsiniz. Bu sayede deneme e-mail'lerinizi diğer gruplardaki katılımcılar okumak zorunda kalmaz.

Eğer News konfigürasyonunda imza dosyası belirlediyseniz, bu otomatik olarak bütün News Posting'lerine ilişkilendirilecektir. İmzanın önündeki iki eksi "- -" işaretini sakın silmeyin, aksi takdirde News Server postanızı kabul etmeyecektir.

5

E-Mail konfigürasyonu

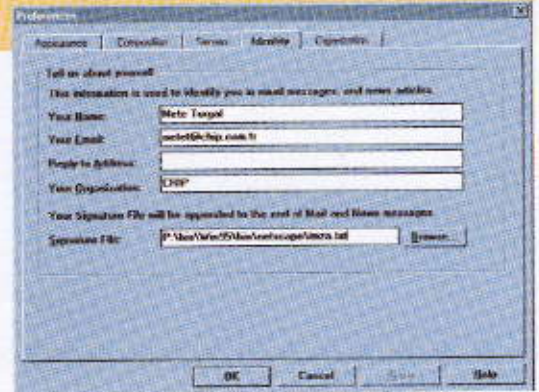
Netscape'e entegre edilmiş olan e-mail Reader'ın ayarları News Reader'dakilerinkine oldukça benziyor. İlk önce yine "Server" menüsüne ulaşmak için "Mail and News Preferences" seçeneğine gitmek gerekiyor. Dışarı giden e-mail'ler için "Outgoing Mail (SMTP) Server" altında servis sağlayıcınızın SMTP Serverı (Simple Mail Transfer Protocol) ismini veya IP adresini girin. Gerekli verileri Internet servis sağlayıcınızda veya kayıt esnasında aldığınız evraklarda bulabilirsiniz.

Aynı durum "Incoming Mail (POP) Server" alanındaki giriş içinde geçerli. POP Server (POP = Post Office Protocol) bağlantıda olmadığınız zamanlarda gelen Mail'leri kayıtlı eder. Siz Netscape Browser'ı çalıştırdığınız anda Mail Server'ı kayıtlı edilmiş olan e-mail paketini modem ile sizin bilgisayarınıza gönderir.

"Mail and News Preferences" altındaki Identity menüsünde E-mail Adresi ve Kullanıcı ismi yazılmalıdır. E-Mail'lerin transferi SMTP-Standardına göre yapılmaktadır. Gelen E-Mail'ler ilk önce Proccider'in Server'ında bekletilmekte ve daha sonra POP Protokolü ile paket olarak gönderilmektedir. E-Mail'de problem çıkarsa bu bölgeler kontrol edilmelidir.

"POP User Name" servis sağlayıcınızda kayıtlı olan kullanıcı ismidir. Bunun dışında POP Server'ında bir de şifreye ihtiyaç duyacaksınız. Bunu, Netscape Navigator POP Server'ına her erişimde sorar.

Gelen e-mail'lerin kayıtlı edileceği bir dizin belirleyin ve bunu "Mail Directory" alanına yazın. Telefon masraflarını artırmak niyetinde olmadığınız anda "Check for Mail: Never" ayarı seçilmelidir. Bu ayar ile yeni e-mail transferine ancak siz ka-

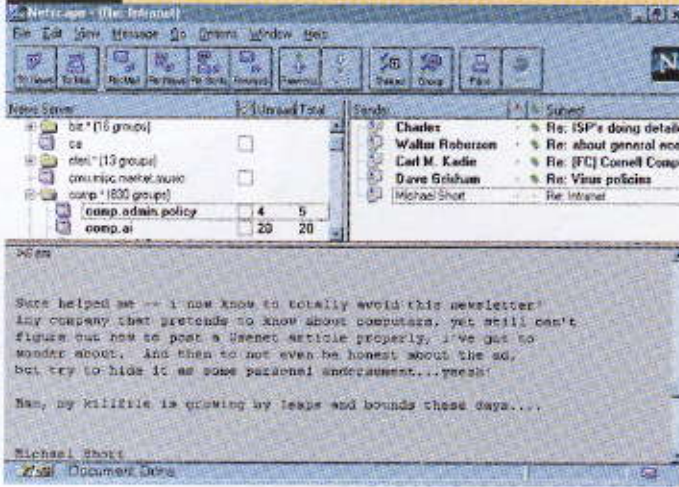

rar verebiliyorsunuz.

Ayrıca aldığınız e-mail'lere ne olacağına sizin karar vermeniz gerekiyor. "Messages are copied from the server, then removed from the server" seçeneği ile transfer edilen Mail'ler News Server'dan silinirler. Eğer "Left on the server" seçeneğini işaretlerseniz gelen Mail'ler Server'da durmaya devam ederler. Ancak Mail Server'daki alanın gereksiz yere işgal edilmemesi için her dosya alımından sonra silinmesi daha uygundur.

6

E-Mail'lerin okunması ve yazılması...

News Reader'de olduğu gibi E-Mail Reader'de üç pencereye ayrılıyor. Okunmamış haberler yeşil döngü ile işaretlidir. Önemli haberleri mouse ile üzerlerine gelip tıklayarak işaretleyebilirsiniz.

E-Mail'lerde "Attachment" butonu çok kullanışlıdır. Bu alana tıklayarak e-mail ile birlikte istenilen dosyalar gönderilir.

Bunun için "Mail and News Preferences | Composition | MIME Compliant" seçeneğini aktif hale getirin. Bu seçenek ile resim gibi e-mail ileveleri MIME standardını (MIME = Multipurpose Internet Mail Extension) sağlarlar. Bir e-mail'in gönderilmesi için "Send*" alanını tıklayın, bundan sonra "Inbox", "Outbox" ve "Trash" klasörlerini göreceksiniz.

"To:Mail | Options | Deferred Delivery" seçeneği ile E-Mail'lerinizi Outbox klasörüne getirir. Eğer "Outbox" klasöründe birikmiş olan bütün haberleri göndermek istiyorsanız "File | Send Mail in Outbox" seçeneğini tıklayın veya [Ctrl][H] kombinasyonunu tuşlayın. "Inbox" klasöründe size gönderilmiş olan birçok haber bulunur.

“Window | Netscape Mail" seçeneği ile E-Mail Reader'i çalıştırın. POP Server'ındaki e-mail'leri almaya başlamak için "Get Mail" alanına tıklayın. Bunun üzerine karşınıza POP şifrenizi yazacağınız bir pencere çıkacaktır. Bütün e-mail'ler bilgisayarımıza geldikten sonra, sağ tarafta bütün Mail'lere ait genel bir bilgi göreceksiniz. "Re:

Mail" butonu ile E-Mail'lere cevap verebilirsiniz. "Forward" ile bir haberi başkasına gönderebilirsiniz. Bir E-Mail yazmak için "To:Mail" butonunu tıklayın. Bunun üzerine karşınıza bir editör çıkacaktır. "Mail To:" alanına alıcının Internet adresi girilmelidir. Eğer başka kullanıcılara bu e-mail'in kopyasını göndermek istiyorsanız "Cc:" (Carbon Copy) altında bunları listeleyin.

7

Son rötuşlar

Bundan sonra Internet'e bağlandığınızda ve E-Mail Reader'da "Get Mail" yüzeyine tıkladığınızda sadece en yeni e-mail'ler transfer edilecektir. Bu durumda "Options | Show Only Unread Messages" aktive edilerek, sadece okunmamış olan E-Mail'ler listelenerek daha rahat bir görünüm oluşturulmalıdır.

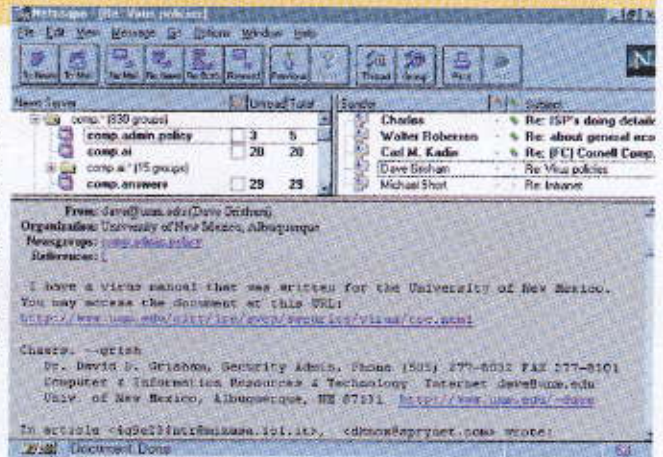
Çoğu zaman birkaç News Server ile çalışmak daha kullanışlıdır. Çünkü bazı News grupları bütün News Server'larda bulunmaz. News Reader'in "File" menüsünden "Open News Host" seçilerek başka News Server'lar ile bağlantılar tanımlanır.

Aynı menüde bulunan "Get More Messages" fonksiyonuna, News grubunda bulunan haberler, News Reader'in "Get Messages at a Ti-

MIME standardıyla metin, resim, grafik, audio veya video gibi veriler News haberleri ve E-Mail ile birlikte gönderilebilir. Ekran görüntüsünde görüldüğü gibi E-Mail'lerde Hyperlink'ler de bulunabilir.

me" konfigürasyonundaki rakamdan fazlaysa ihtiyacınız olur. Bu fonksiyonla sıradaki News Posting'leri bilgisayarınıza transfer edebilirsiniz.

Bir ilginç fonksiyon da Netscape Navigator'a entegre edilmiş olan adres defteri. E-Mail Reader ile bir haberi okuduktan sonra göndereni

"Message | Add to Address Book" ile adres defterine ekleyebilirsiniz. Daha sonra bu kişiye bir haber göndermek istediğinizde "Address" seçeneğini tıklayın.

İstedığınız alıcıya çift tıkladığınızda e-mail editörü penceresi açılacaktır.

Bilgisayar Ağınıza Kendiniz Kurun

Ağlar uzun bir süre boyunca, yaptıkları işlemleri kimseye göstermemek için ellerinden gelen her şeyi yapan efsanevi ağ yöneticilerinin tapulu mülkü olarak kaldılar. Ancak bilgisayara ilgi duyan her kullanıcının küçük çapta bir ağ kurması ve bu ağın sağladığı avantajlardan faydalanması mümkün. CHIP bu bölümde size iki ya da daha fazla bilgisayarı bağlamanın yollarını gösteriyor.

A

ğ kelimesi duyulduğunda genelde akıllara karmaşık topolojiler, binbir zahmetle döşenen dağınık kablo yığınları ve bütün ihtişamıyla Server odasında bulunan büyük bir bilgisayar gelir. Ancak Windows ve Windows 95 sayesinde bu durum değişti. Bu işletim sistemleri gelişmiş özellikleri ile isteyen herkese ek bir eğitime gerek duymadan ağ yöneticisi olma imkanı sağladılar. Artık her kullanıcının bir ağ içinde çalışmanın getirdiği kolaylıklara fazla bir çaba harcamadan sahip olması mümkün. Ancak ilk olarak ihtiyaçlara uygun olan ağ çeşidinin belirlenmesi gerekiyor.

NEDEN BİR AĞ?

Evinde ya da bürosunda iki bilgisayara sahip olan kullanıcılar da dahil olmak üzere herkes bir ağa ihtiyaç duyar. Yapılan bağlantı sayesinde hem bilgisayarlar arasındaki veri transferi çok daha kolay ve hızlı olarak gerçekleşir, hem de CD-ROM sürücü, yazıcı ve modem gibi pahalı aygıtlar ortak kullanılabilir.

Bir ağ kurmaya karar verip, gerekli olan kartları ve kabloları satın almadan önce yapılacak ilk iş, kurulacak olan ağın işlevinin belirlenmesi. Bu saptamanın yapılmaması durumunda gereksiz yere para harcanabilir.

HERKES İÇİN DOĞRU BİR AĞ VARDIR

En basit anlamda bir ağ, birbirine bağlanan iki bilgisayardan oluşur. Oluşturulacak bağlantıda verim yerine masraf ön plana çıkıyorsa, bağlantıyı gerçekleştirmek için seri ya da paralel bir kablo yeterli olur. İki PC arasında basit Peer to Peer bir bağlantı kurmanın yollarını 124. sayfada bulabilirsiniz.

Paralel bağlantı üzerinden yapılan veri transferi yeterli olmuyorsa, bilgisayarları genelde sorunsuz ve kolayca takılabilen ağ kartları ile donatmak ve bu sayede daha verimli bir ağ (iki ya da daha fazla PC arasın-

da) kurmak mümkün. Windows ve Windows 95 altında ağ kartlarını kullanarak, iki PC arasında hızlı bir Peer to Peer ağı nasıl kurulacağını 128. sayfadan itibaren öğrenebilirsiniz.

Bu tür bir bağlantı da küçük geldiyse ve bir numara büyüğü gerekiyorsa, Server tarafından yönetilen ve yapısı diğerlerine göre daha karmaşık olan bir ağ kurulmalı. Bu ağ yapısında Server ağ içindeki işlemleri yürütür, dosyaları hazırlar ve gerekli durumlarda veri bankası olarak kullanılır. Server'ın diğer amaçlar için kullanılması mümkün değildir. Karmaşık bir yapıya sahip olan bu tür bir ağı Windows NT, Novell Netware ya da Windows 95 yazılımlarını kullanarak kurmak için neler yapılması gerektiğini 134. sayfada bulabilirsiniz.

Evinde çalışan, ancak zaman zaman bürosundaki bilgisayarına ya da kurulu olan ağa bağlanarak veri transferi gerçekleştirmesi gereken kullanıcılar için de bir çözüm var. Bu durumda ağ kartının yerini modem, ağ kablosunun yerini de telefon hattı alıyor. Telefon hatları üzerinden kurulan bağlantı hakkında bilmek istediklerinizi ve çeşitli seçenekleri de 142. sayfada bulabilirsiniz.

BU BÖLÜMDE

Paralel kablo ile basit ağlar

İki PC'yi bağlamanın en kolay ve hızlı yolu.

Windows ile Peer to Peer ağlar

Windows 3.11 ve Windows 95 ile basit ağ çözümleri.

Server tarafından yönetilen karmaşık ağların kurulumu

Yüksek verim gerektiren büyük ağlar söz konusu olduğunda Server çözümleri ön plana çıkıyor.

Telefon hatları üzerinden yapılan bağlantı

Remote Access ve Remote Control ile uzak noktalara hükmedin

Paralel Kontak

İki PC arasında veri transferi söz konusu olduğunda, ilk olarak disket sürücüler imdada yetişiyor. Ancak transferi sağlanacak olan veri miktarı büyük olduğunda bu yöntem pek kullanışlı görünmüyor. Bu durumda, verilerin çok daha hızlı ve kolayca iletilmesini sağlayan paralel arabirimden faydalanmak en doğrusu.

İki PC (Notebook ya da masaüstü) arasında bağlantı sağlamak için kullanılan yöntemlerden en kolay ve kullanışlı olanı, seri ya da paralel arabirim üzerinden yapılan kablo bağlantısı. Bu bağlantıyı gerçekleştirmek için kullanılacak olan yazılımların işletim sistemi ile birlikte sunulması da bu bağlantı biçimini avantajlı duruma getiriyor. Bu yazılımlar INTERLINK ve DOĞRUDAN KABLO BAĞLANTISI. Interlink bir DOS uygulaması ve MS-DOS'un 6.0 sürümünden itibaren bu işletim sistemi ile birlikte geliyor. Doğrudan Kablo Bağlantısı seçeneğini ise WINDOWS 95 sunuyor. Ancak bu iki bağlantı programı birbirleriyle uyumlu değil.

■ İşletim sistemi olarak Windows 95 kullanan bir PC ile, Windows 3.x ya da DOS'a sahip olan bir PC arasında kablo bağlantısı sağlamak istiyorsanız, Windows 95'in nimetlerinden vazgeçerek eskiye dönmeli ve DOS uygulaması olan Interlink programını kullanmalısınız.

■ Windows 3.x kullanan iki PC arasında bağlantı kurulmak istendiğinde de aynı şekilde Interlink kullanılmalıdır.

■ Kablo bağlantısını Windows 95'e

sahip olan iki PC arasında kurmak istiyorsanız, kurulumu Interlink'e göre daha kolay olan ve daha fazla imkan sunan Doğrudan Kablo Bağlantısı'nı kullanmalısınız.

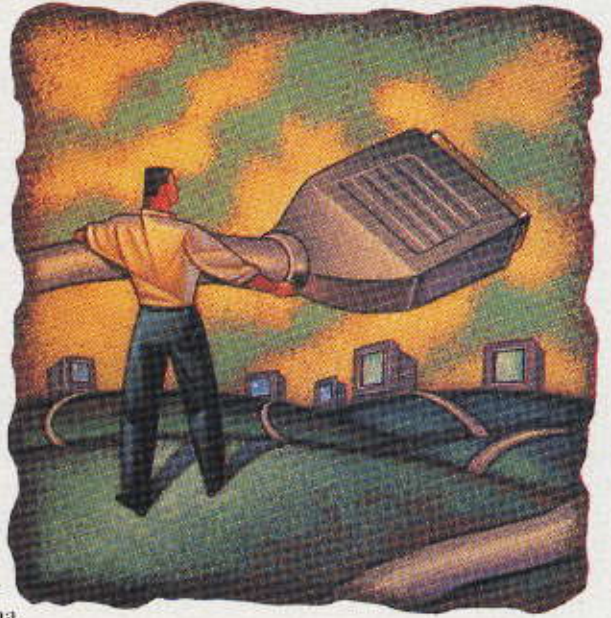
Windows ve DOS işletim sistemleri ile birlikte gelen bu programların yanında, çok çeşitli fonksiyonlar sunan ek yazılımlar edinmek de mümkün.

Aynı ya da farklı işletim sistemlerine sahip olan PC'ler arasında kolayca kablo bağlantısı kurmanın yollarını bu bölümde bulabilirsiniz.

WINDOWS 3.x'E SAHİP İKİ PC'NİN BAĞLANMASI

İki PC arasında Interlink programını kullanarak kablo bağlantısı kurduğunuzda, PC'lerden biri bloke edilir. Bloke edilen ve Host ya da Server olarak adlandırılan bu PC'nin kaynaklarına Client olarak tanımlanan diğer PC aracılığı ile ulaşabilirsiniz.

İlk olarak, Client işlevini görecek olan ve üzerinden Server'ın kaynaklarına erişebileceğiniz PC'yi hazırlayın. Yapmanız gereken şey bu PC'de bulunan CONFIG.SYS dosyasına şu satırı eklemek: DEVICE=C:\DOS\INTERLNK.EXE. Şimdi seri ya da paralel bir kablo kullanarak iki PC'yi bir-

birine bağlayın. Bu noktada bilgisayarları bağlamak için paralel kablo kullanmanız daha avantajlı olacaktır. Çünkü paralel kablo üzerinden yapılan veri transferi seri kabloya göre çok daha hızlı bir şekilde gerçekleşir. Şimdi Server olarak kullanılacak olan PC'yi açın. Interlink programı bağlantı sırasında Windows ile uyumlu olarak çalışmadığı için bu bilgisayarda Windows'un başlatılması gerekiyor. DOS ortamında INTERSVR.EXE programını çalıştırın. Program çalıştıktan sonra Server'ın sürücülerini gösteren bir pencere görüntülenecek.

Client olarak kullanacağınız PC'yi boot edip, INTERLNK.EXE programını çalıştırdığınızda bütün arabirimler taranır. Bu nedenle, programı çalıştırırken kablonun bağlı bulunduğu arabirimi belirten parametreler kullanmak gereksiz olacaktır. Server bulunduğu Interlink sürücülere ulaşmak için hangi harflerin kullanılması gerektiğini gösterir. Ayrıca ekranın en altında bağlantının hangi arabirim üzerinden yapıldığını ve bağlantı hızını görebilirsiniz. Bağlantıyı kesmek istediğinizde ise (Alt)+(F4) tuşlarına basmanız yeterli.

Şimdi Windows'u çalıştırabilir ve Server'ın sürücülerini lokal sabit disk ve disket sürücü gibi kullanabilirsiniz.

WINDOWS 95 VE WINDOWS 3.x'E SAHİP İKİ PC'NİN BAĞLANMASI

Windows 95 ile birlikte sunulan Doğrudan Kablo Bağlantısı Windows

Interlink ile Windows 3.x kurulu olan PC'lerin ya da Windows 95 ve Windows 3.x'e sahip iki PC'nin arasında kablo bağlantısı kurabilirsiniz. Bağlantı sırasında Server bloke olur ve yandaki bilgileri gösterir.

3.x ile uyumlu olarak çalışmıyor. Bu durumda, kardeş işletim sistemlerine sahip olan iki PC arasında kablo bağlantısı kurulmak istendiğinde, eskiye dönüp Interlink programını kullanmak gerekiyor. Windows 95 kurulu olan PC'deki DOS dizininde Interlink programını bulabilirsiniz. Eğer Windows 95'i DOS'a sahip olmayan bir sisteme direkt olarak kurduysanız, INTERSVR.EXE ve INTERLNK.EXE programlarını diğer PC'den kopyalayabilirsiniz.

Client olarak kullanacağınız PC'nin CONFIG.SYS dosyasına <DEVICE=C:\DOS\INTERLNK.EXE> satırını ekleyin. Server işlevini görecektir. PC'de yine DOS dizininde bulabileceğiniz INTERSVR.EXE programını çalıştırın. PC'ler arasında kablo bağlantısını yaptıktan sonra Client'i boot edin. Şimdi Interlink bütün arabirimleri tarayarak Server'ı bulacak ve sürücüler için kullanacağımız harfleri size bildirecek. Windows 95 çalıştıktan sonra Başlat menüsünden WINDOWS GEZGİN'i çalıştırın. Burada yeni sürücülerini lokal sabit disk ve disket sürücü gibi kullanabilirsiniz.

WINDOWS 95 KURULU OLAN İKİ PC'NİN BAĞLANMASI

Doğrudan Kablo Bağlantısı Interlink ile karşılaştırıldığında çeşitli avantajlara sahip. Bunların başında Server pozisyonundaki PC'nin bloke edilmemesi geliyor. Bu programı PC'nize kurmak için ilk olarak DENETİM MASASI penceresinde bulunan

PROGRAM EKLE/KALDIR üzerine tıklamalısınız. Burada WINDOWS KUR kısmına geçin ve listeden İLETİŞİM üzerine tıklayarak AYRINTILAR'ı seçin. Burada ÇEVİRMELİ AĞ ve DOĞRUDAN KABLO BAĞLANTISI seçeneklerini aktif duruma getirin. TAMAM seçeneği üzerine tıklayarak işlemi bitirdiğinizde, Windows 95 gerekli uygulamaların yüklenmesini sağlayacaktır.

Bağlantı işlemine başlamadan önce Doğrudan Kablo Bağlantısı fonsiyonunun iki bilgisayarda da kurulu olmasına dikkat edin.

Client olarak kullanılacak olan PC'nin Server'ın kaynaklarına erişebilmesi için, Server'da bulunan gerekli sürücülere ya da dizinlere erişimi serbest hale getirmelisiniz. Server'da WINDOWS GEZGİN'i çalıştırın ve bir sürücü ya da dizin üzerine farenin sağ tuşuyla tıklayın. Menüden PAYLAŞIM'ı seçin ve PAYLAŞIM ADI üzerine tıklayın. İsterseniz bu pencerede erişim için bir parola belirleyebilirsiniz. Farenin sağ tuşuna tıkladığınızda Paylaşım seçeneği menüde bulunmuyorsa, DENETİM MASASI penceresinde bulunan AĞ bölümüne geçin, burada bulunan DOSYA VE YAZICI PAYLAŞIMI kısmındaki seçenekleri aktif duruma getirin.

Doğrudan Kablo Bağlantısı

Doğrudan kablo bağlantısı, iki bilgisayar arasında, doğrudan paralel veya seri bir kablo bağlantısı kurmanızı sağlar.

İki bilgisayarı aynı bağlantı için, hangisini kullanacağınızı belirleyin.

☐ Ana Bilgisayar

Bu bilgisayarı görmek istediğiniz kaynağı tanımlayın.

☒ Konuk

Bir bilgisayar ana bilgisayardaki kaynaklara erişmek için kullanılacaktır.

Doğrudan kablo bağlantısında bir PC Konuk, diğeri de Ana Bilgisayar durumundadır. Bağlantı sırasında ana bilgisayarın sabit diskine ulaşabilirsiniz. PC'ler bağlıyken ikisini de kullanmanız mümkün.

Doğrudan Kablo Bağlantısı seçeneğini BAŞLAT menüsünde bulunan PROGRAMLAR-DONATILAR bölümünde bulabilirsiniz. Programı iki PC'de de çalıştırın; burada çalıştırma sırasının bir önemi yok. Bir PC'yi ANA BİLGİSAYAR (Server), diğeri de KONUK (Client) olarak belirleyin.

Son olarak iki bilgisayarda da bağlantı biçimini seri ya da paralel olarak seçin. Siz işlemi bitirdiğinizde Client diğer PC'yi, yani Server'ı bulmaya çalışacak. Bağlantı sağlandığında Server'ın ismini girmeniz gerekiyor. İsmi bilmiyorsanız, Server'da DENETİM MASASI'ndan AĞ bölümüne geçin. Buradaki TANIMLAMA kısmında bulunan BİLGİSAYAR ADI alanında aradığınızı bulabilirsiniz.

INTERLINK YA DA DOĞRUDAN KABLO BAĞLANTISI?

METOD	AVANTAJLARI	DEZAVANTAJLARI	KULLANIM ALANI
Interlink	- MS-DOS 6.0 sürümünden itibaren bu işletim sistemi ile birlikte sunuluyor - Hızlı bir şekilde bağlantı kurulabiliyor - Windows 3.x ya da MS-DOS kurulu olan her bilgisayarda kullanılabiliyor - Windows 95 altında da çalışıyor	Bağlantı kurulduktan sonra bilgisayarlardan biri bloke ediliyor	DOS ve Windows 3.x'e sahip iki PC, ya da Windows 95 ve Windows 3.x'e sahip iki PC arasında yüksek miktarda veri transferi
Doğrudan Kablo Bağlantısı	- Kurulumu ve işletimi oldukça kolay - Windows 95 ile birlikte geliyor - Bağlantı sağlandıktan sonra iki bilgisayarın da kullanılmasına olanak tanıyor	Sadece Windows 95'de kurulu olan bilgisayarlarda kullanılabiliyor	Yüksek miktardaki verinin Windows 95 kurulu olan iki PC arasında transferi

Server olmadan da mümkün

Bir ağ her zaman pahalı ve büyük bir Server'a sahip olmak zorunda değil. Düşük bir harcama ile de kullanışlı ağlar kurulabilir. Genelde bir Peer to Peer ağ ihtiyaçları karşılar.

Pentium gelince papucu dama atılan 486 üzgün üzgün bir köşede mi duruyor? Elinizde diskette iki bilgisayar arasında koşturmaktan bıktınız mı? Kuracağınız bir Peer to Peer ağ ile bu problemlerden kurtulabilirsiniz. Bunun için çok fazla şeye ihtiyacınız yok; iki kart, biraz kablo ve bağlantı birimleri ile kolayca bir ağ kurabilirsiniz.

DOĞRU ETHERNET KARTININ SEÇİMİ

İki PC arasındaki Peer to Peer bağlantının en can alıcı birimi Ethernet kartıdır. Piyasada farklı yapı ve fiyatlara sahip çeşitli Ethernet kartları bulabilirsiniz. En ucuz çözüm NE-2000 uyumlu bir Noname kart olacaktır. Daha düşük fiyatlı olan NE-1000 uyumlu kartları kullanmamamız doğru olur. Çünkü, 8 bitlik bu kartlarla veri transferi düşük bir hızda gerçekleşir. 40 \$ civarında bir fiyata bulabileceğiniz NE-2000 uyumlu kartlarla saniyede 200 ile 250 KB arasında bir veri transfer miktarına ulaşabilirsiniz. Bir miktar daha fazla ödeyerek edinebileceğiniz PCI ya da VLB kartlarla bu miktar saniyede 500 KB'a kadar çıkabilir.

Satın alırken kartın geniş bir konfigürasyon alanına sahip olmasına dikkat edin. Yani kart ne kadar farklı Interrupt ve Base Adress konfigürasyonuna izin veriyorsa, o kadar iyi. Konfigür-

rasyondaki bir değişikliğin kolayca yapılabilmesi açısından, değişikliklerin yazılım yardımı ile yapılabilmesi de büyük önem taşıyor. Jumper blokları ile yapılan konfigürasyonlar için uzun süre uğraşmak gerekiyor.

Ağa dahil olacak her bilgisayar için, kabloyu bağlamak üzere bir T fişine ihtiyacınız var. İlk ve son T fişinde birer sonlandırıcı bulunması gerekiyor. Kabloyu ve bağlantı birimlerini Ethernet kartlarını satın aldığınız yerden temin edebilirsiniz.

AĞIN KOLAYCA KURULUMU

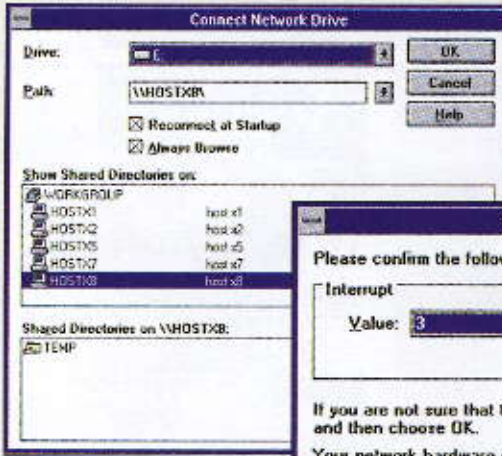
Kartları, kabloyu ve bağlantı birimlerini temin ettikten sonra yapmanız gereken, ağa katılacak olan her bilgisayar için, kullanılan Interrupt ve Base Adress'leri içeren bir liste çıkarmak. Windows dizininde bulunan MSD.EXE programını çalıştırarak bu bilgilere kolayca ulaşabilirsiniz. Ses kartı gibi bilgisayarınıza takılı olan ek kartların bilgilerini de not edin.

Daha sonra Ethernet kartlarını di-

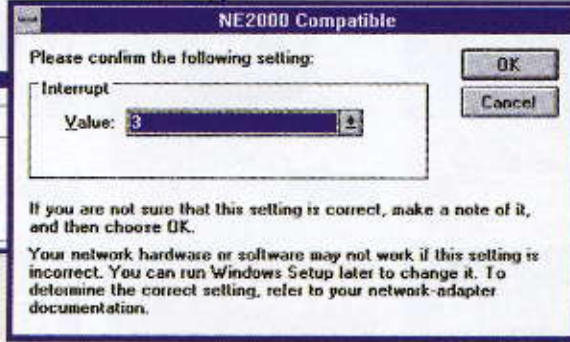

Peer to Peer ağ kurmak için gerekli olan şeyler Ethernet kartları, bağlantı birimleri ve ağ kablosu.

İlerideki olabilecek değişiklikleri hesaba katıp, ağ için farklı bağlantılara izin veren bir kart (resimdeki gibi) satın almak doğru olacaktır.

Connect Network Drive bölümünde ağ içindeki grupları ve bu gruplara dahil olan bilgisayarları görebilirsiniz. Bilgisayarlarda bulunan paylaşıma açık kaynakları alt kısımda görüntülenir.

ger parçalarla bir çıkışma olmayacak biçimde konfigüre edin. Bilgisayarınızın kasağını kapatmadan önce bir defa çalıştırın. Ethernet kartlarının sürücülerini yükleyerek, bilgisayarda bulunan diğer kartların doğru bir biçimde çalışıp çalışmadığını kontrol edin. Ayrıca kabloyu da kontrol etmeniz yararlı olacaktır. Eğer bir ölçü aletiniz varsa, BNC fişlerinin arasındaki gerilimi ölçün. Ölçüm değeri 25 Ohm olmalı.

Son olarak her Ethernet kartına bir T fişi takın. Sadece iki bilgisayarı birbirine bağlıyor olsanız bile T fişlerini kullanmalısınız. Kabloyu direkt olarak kartın BNC girişine takarsanız ağ çalışmaz. Şimdi bilgisayarları birbirine bağlayın. İlk ve son bilgisayarda T fişinin bir ucu açıkta kalacaktır. Bu uçlara birer sonlandırıcı takın. Artık ağ için gerekli olan donanımın kurulumunu tamamladınız.

WINDOWS FOR WORKGROUPS İLE PEER TO PEER AĞLAR

İşin donanım kısmını tamamladıktan sonra sıra Windows for Workgroups'u yalnızlığından kurtarmaya geliyor. Bu amaçla ilk olarak Ethernet kartının konfigüre edilmesi gerekiyor. Bunun için NETWORK grubunda bulunan NETWORK SETUP'ı çalıştırın. Burada DRIVERS üzerine tıklayıp, ADD ADAPTER'ı seçtiğinizde Ethernet kartlarının Setup menüsüne ulaşabilirsiniz. Bu bölümde listeden kartı seçme, ya da Windows'un

Windows 3.1'i kurmadan önce Ethernet kartının ayarlarını not etmek gerekiyor. Kurulum sırasında bu değerler soruluyor.

kartı otomatik olarak tanımasını sağlama imkanınız var. Bu noktada en iyi seçim kartı sizin belirlemeniz olacaktır. Çünkü Windows'un tanıma özelliği pek yeterli değil ve sık sık sistemin çökmesine neden oluyor. Asıl önemli olan nokta kurulum sırasında Interrupt ve Base Address değerlerini doğru belirtmeniz.

Windows'un açılışı sırasında ağ protokolleri yüklenirse, Windows sürümü otomatik olarak tanır. Eğer bir protokol yoksa, uygun olan sürücüyü

kartla birlikte size teslim edilen disketlerden bulun. Aslında Windows for Workgroups kendi içinde bir dizi protokole sahiptir. Ancak bunlar genelde Ethernet kartlarına optimal olarak uymazlar. Bu nedenle, kartlarla birlikte sunulan sürücülerini kullanmak avantajlı olacaktır. Temel olarak ODI sürücülerini ya da IPX protokolleri arasında bir seçim yapmanız gerekiyor. Burada ODI sürücülerini güvenli bir seçenek olacaktır.

Ethernet kartlarının kurulumundan sonra Windows for Workgroups otomatik olarak boot edilir. Program tekrar çalıştıktan sonra işlemlere devam edebilirsiniz.

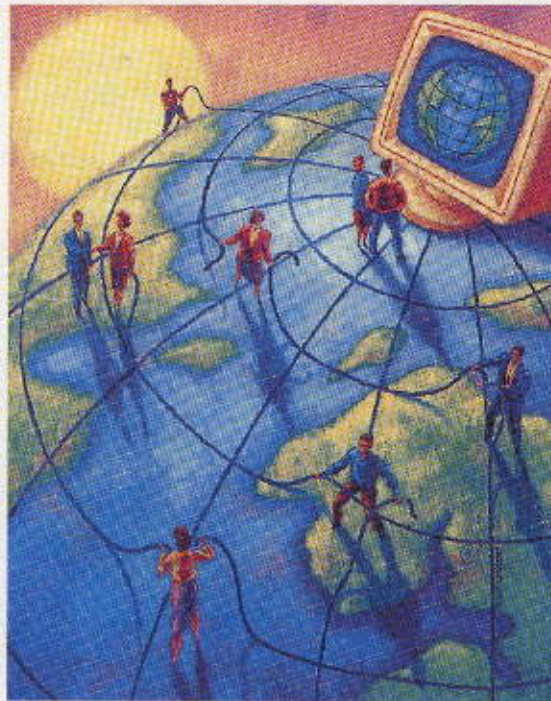
AĞ İÇİNDE SÜRÜCÜLER VE DİZİNLER

Yeni Peer to Peer ağına size bir çok yeni seçenek sunuyor. Bunların başında sürücü paylaşımı geliyor. Bu sayede her kullanıcı ağ içinde bulunan diğer bilgisayarların disklerine ulaşabilir ve onlardan kendi bilgisayarına bağlanmış gibi yararlanabilir. Ancak bu erişim özelliğinin kullanılabilmesi için bazı işlemlerin yapılması gerekiyor. Bir bilgisayarın sabit diskini ya da CD-ROM sürücüsünü ağ içinde paylaşma açmak için, FILE MANAGER bölümünde bu sürücüyü ya da dizini seçin. DISK menüsünde bulunan SHARE AS seçeneği

ile paylaşım ekranına geçebilirsiniz. İlk sırada SHARE NAME bulunur. Buraya ağ içinde bu sürücü ya da dizinle birlikte kullanılacak olan bir işaret ekleyebilirsiniz. Ayrıca COMMENT bölümünde tanıtıcı bir metin (Örn. Muhasebe bölümünün disk) yazma imkanınız var.

ACCESS TYPE bölümünde sağlanacak olan erişimin çeşidini belirleyebilirsiniz. Diğer kullanıcıların paylaşıma açık olan bu kaynağın içeriğini değiştirmelerini istemiyorsanız, READ-ONLY seçeneğini işaretleyin. Bu durumda kullanıcılar dosyalara ulaşabilirler, ancak değiştirme ve silme işlemini gerçekleştiremezler.

Buna karşılık FULL seçeneğini işaretlerseniz, ağ içinde bu sürücü

rütü ya da dizine ulaşan kullanıcılar dilediklerini yapabilirler. Üçüncü seçenek olan DEPENDS ON PASSWORD'u işaretlediğinizde ise, diğer kullanıcıların bu kaynağa ulaşmak için kullanmaları gereken bir şifre tanımlayabilirsiniz. Sürücülerin ve dizinlerin paylaşım durumları belirlerken bu üç seçenek kullanıldığında oldukça komplike ağlar yaratmak mümkün.

HERKES İÇİN BİR YAZICI

Peer to Peer ağlar içinde en sık kullanılan özellik, yazıcı paylaşımıdır. Her PC'ye bir yazıcı bağlamaktaansa, ağ içinde bir yazıcıyı paylaşma açmak ve diğer kullanıcıların bundan faydalanmasını sağlamak yeterlidir. Bir PC'ye bağlı olan yazıcıyı paylaşma açmak için PRINT MANAGER bölümündeki PRINTER menüsünde bulunan SHARE PRINTER AS'i seçmelisiniz. Burada da sürücülerde olduğu gibi bir paylaşım adı ve açıklayıcı metin belirleyebilirsiniz. Lokal olarak kurulmuş olan yazıcıya erişimi bir şifre ile güvence altına almanız da mümkündür.

Ağ üzerinde bulunan diğer bilgisayarlarda yazdırma yolu olarak yazıcının bağlı olduğu bu bilgisayarı göstermelisiniz. Bunun için CONTROL PANEL'de bulunan PRINTERS kis-

mine geçin ve ADD üzerine tıklayın. Gerekli olan sürücüyü yükledikten sonra CONNECT'i seçin. Şimdi karşınıza çıkan menüde NETWORK seçeneğini tıklayın. Listedeki paylaşımına açık olan bir yazıcı seçtikten sonra OK'a tıklayın. Yazıcı gerçekte PC'ye bağlı olmadığı için, bağlantı noktası üzerinde kafa yormanıza gerek yok. Fiziksel olarak bulunmasa bile herhangi bir LPT arabirimi üzerinden ağ yazıcısı ile bağlantı kurabilirsiniz. Bu sayede, açık kalan LPT üzerinden ek olarak lokal bir yazıcı kullanmanız da mümkün.

WINDOWS 95 VE BAĞLANTI

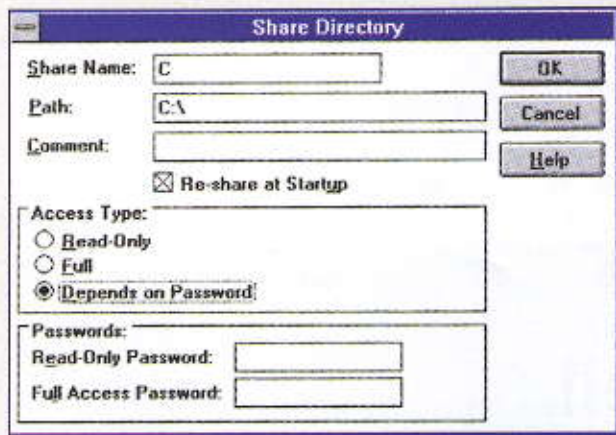
Windows 95'e sahip olan bir bilgisayarın Peer to Peer ağı dahil etmek için ilk yapılması gereken, Windows for Workgroups ağına olduğu gibi gerekli donanımın kurulması. Windows 95'in donanım tanıma konusunda 3.11'e göre çok daha gelişmiş imkanlar sunması bu işlemi kolaylaş-

tırıyor. Genelde kartı takmanız ve bilgisayarı çalıştırmanız yeterli oluyor. İşletim sistemi kartı doğru bir biçimde tanıyor ve gerekli sürücülerini yükliyor.

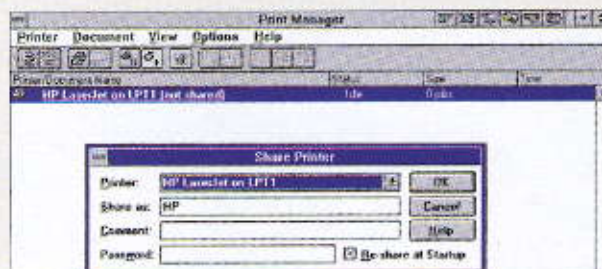
Windows 95 açılış sırasında kartı tanımazsa, DENETİM MASASI'nda bulunan YENİ DONANIM EKLE'yi seçin ve kartın otomatik olarak aranmasını sağlayın. Bu deneme de sonuç vermezse, YENİ DONANIM EKLE'yi tekrar çalıştırın ve bu kez Windows 95'in yeni donanımın aranması konusundaki önerisini kabul etmeyin. Listedeki AĞ BAĞDAŞTIRICILAR'ını seçin ve uygun modeli belirleyin. Kartınız listede bulunmuyorsa, kart ile birlikte verilen disketlerde bulunan Windows 95 sürücülerini yüklemelisiniz. Windows 95'in sahip olduğu sürücüler sistemle daha uyumlu çalıştıkları için, bu seçeneği sadece gerektiğinde kullanmalısınız.

Adreslerin ve Interrupt'ların belirlenmesi için bir çaba göstermenize gerek yok. Windows 95 kartın ne şekilde konfigüre edilmesi gerektiğini belirliyor ve gerekli ayarları yapıyor. Yapılan konfigürasyon sonunda problem çıkıyorsa, AYGIT YÖNETİCİSİ bölümünde düzeltmeleri gerçekleştirebilirsiniz. Bunun için DENETİM MASASI'nda SİSTEM'i seçin ve AYGIT YÖNETİCİSİ kısmına geçin. Burada ağ kartı simgesini tıklayın. Uygun kartı seçtikten sonra ÖZELLİKLER - KAYNAKLAR bölü-

Diğer ağ kullanıcılarının diskinize erişebilmesi için disk File Manager kısmında paylaşım açmalısınız. Tüm disk yerine belli dizinleri seçebilirsiniz. Erişimi iki şifre ile sınırlama imkanınız var.

Diğer kullanıcıların yazıcınızdan faydalanmalarını sağlamak için Print Manager bölümüne geçmelisiniz. Burada yazıcıyı paylaşım açabilir ya da paylaşımı iptal edebilirsiniz.

müne geçin. Karşınıza çıkan menüde kartın parametrelerini belirleyebilirsiniz.

Kart çalışır duruma geldikten sonra Windows 95'i ağı katılması için düzenleyebilirsiniz.

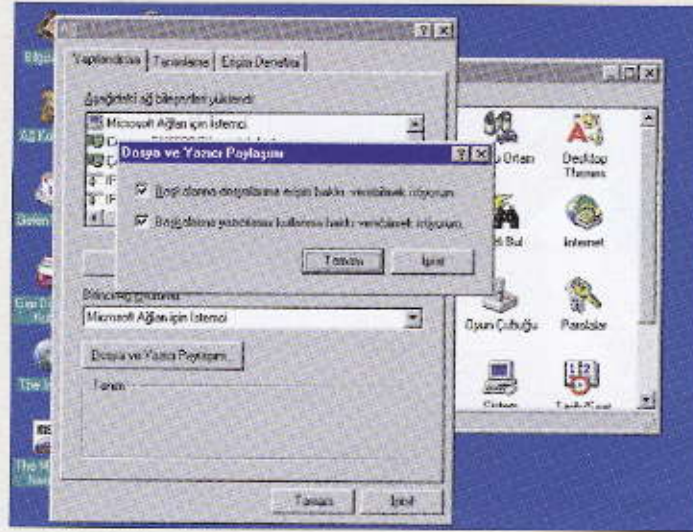
WINDOWS 95'DE YAPILMASI GEREKEN AYARLAMALAR

Windows 95'de dizinlerin, sürücülerin ve çevresel aygıtların diğer ağ kullanıcılarının hizmetine sunulması, Ethernet kartının kurulumunda da olduğu gibi oldukça kolay. Bu işlem için DENETİM MASASINDA özel bir bölüm bulunuyor. Bu menüye ulaşmak için DENETİM MASASI'nda bulunan AĞ seçeneğinin üzerine tıklamalısınız. AĞ menüsü üç alt menüden oluşuyor: YAPILANDIRMA bölümünde EKLE - İSTEMCI - MICROSOFT - MICROSOFT AĞLARI İÇİN İSTEMCİ'yi seçmelisiniz; tabii ki eğer bu özellik listede bulunmuyorsa. Son olarak EKLE - İLETİŞİM KURALLARI - MICROSOFT kısmında bulunan IPX/SPX UYUMLU İLETİŞİM KURALLARI'nı eklemelisiniz.

Menünün alt kısmında bulunan DOSYA VE YAZICI PAYLAŞIMI üzerine tıklayın ve iki kutucuğu da işaretleyin.

TANIMLAMA bölümünde bilgisayarın ağ içinde nasıl tanıtılacağını belirleyebilirsiniz. Bu kısımda ayrıca PC'nin dahil olacağı çalışma grubunu da belirtmelisiniz. Çalışma grupları ağı katılan bilgisayarların oluşturduğu grupları gösterir. Ağ içinde çok sayıda çalışma grubu tanımlayabilirsiniz. Birbirlerinin kaynaklarına erişen PC'lerin aynı çalışma grubu içinde olmaları yararlı olacaktır.

ERİŞİM DENETİMİ menüsü iki seçenekten oluşur. Peer to Peer ağlarda sadece, birinci seçenek olan PAYLAŞIM DÜZEYİ ERİŞİM DENETİMİ özelliğini kullanabilirsiniz. Bu nedenle seçeneği işaretleyin. Bilgisayarı boot ettikten sonra Windows 95 ağ fonksiyonlarını hizmetinize sunacaktır.

Denetim Masası'ndaki Ağ kısmında gerekli hizmetlerin kurulması gerekiyor.

WINDOWS 95'İN AĞ FONKSİYONLARI

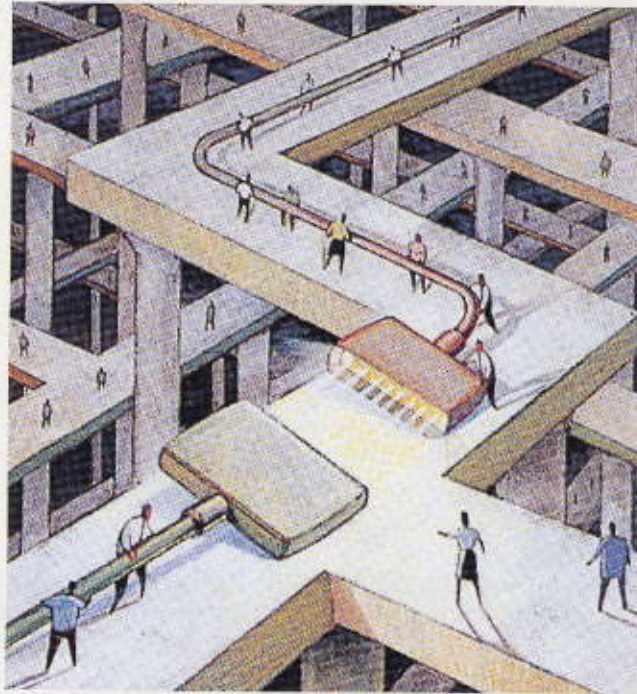
Yazılımı ve kartı doğru bir biçimde konfigüre ettikten sonra, WINDOWS GEZGİNİ bölümünde ağ içindeki işlemlerinizi yürütmenizi

Ağ içerisindeki diğer kullanıcıların aranması da oldukça kolay bir biçimde gerçekleştirilebiliyor. WINDOWS GEZGİNİ'nde AĞ KOMSULARI üzerine tıklayın. Bu işlem, sonra ağ içinde bulunan çalışma gruplarının ve bilgisayarların listesi görüntülenir. Bir bilgisayarla bağlantı kurmak için simgesini tıklamanız yeterli; bu PC'de paylaşıma açık olan kaynakların listesini görebilirsiniz.

Aradığınız kaynağı bulduktan sonra sağ tuş ile üzerine tıklayın ve çıkan menüden AĞ SÜRUCÜSÜNE BAĞLAN'ı seçin. Windows 95 size çok sayıda sürücü harfi içeren bir liste sunacaktır. Bir sürücü harfi seçin ve TAMAM'ı tıklayın. Artık seçtiğiniz kaynağı PC'nizdeki bir sürücü gibi kullanabilirsiniz. Bu işlemin her açılışta Windows 95 tarafından otomatik olarak yapılmasını istiyorsanız OTURUM AÇILDIĞINDA YENİDEN BAĞLAN kutucuğunu işaretlemelisiniz.

Bilgisayara bağlı olan bir yazıcıyı diğer ağ kullanıcılarının da hizmetine sunmak istiyorsanız, BİLGİSAYARIM bölümünde bulunan YAZICILAR penceresinde farelin sağ tuşu ile yazıcının üzerine tıklayın.

Çıkan menüde PAYLAŞIM üzerine tıklayarak paylaşım adı ve gerekli durumlarda şifre belirleyebileceğiniz kısma geçebilirsiniz.

saglayacak olan özellikleri bulabilirsiniz. Bir dizini ya da sürücüyü paylaşım açmak için simgesinin üzerine farelin sağ tuşu ile tıklamanız yeterli. Açılan menüde PAYLAŞIM'ı seçerek PAYLAŞIM menüsüne ulaşın. Windows for Workgroups'da olduğu gibi burada da paylaşım için bir isim belirleyebilir, erişim kurallarını seçebilir ve bir şifre tanımlayabilirsiniz.

Server'ın Gücü

Server tarafından yönetilen ve karmaşık bir yapıya sahip olan ağlarda iletişimi düzenleyen bir işletim sistemine ihtiyaç duyuluyor. Bu sistemler için başlıca iki seçenek var: Novell Netware ya da Windows NT. Ancak bazı eksikleri olmakla birlikte Windows 95 de bu gruba dahil edilebilir.

Peer to Peer ağ, performans ve güvenlik konularında yetersiz kaldığında, bir veya daha fazla sayıda kontrol ve yönetim (Server) bilgisayarına sahip olan "gerçek" bir ağ kurulması gündeme gelir. Temel olarak Server'lar sunucu ve sunucu olmayan şekilde ayrılırlar. Birincisi ağ içindeki iletişim için kullanılır ve başka görevi yoktur. Buna karşılık sunucu olmayan Server'lar aynı zamanda bir çalışma istasyonu olarak kullanılabilir. Tabii ki sonuç olarak ağ performansında bir düşüş olur. Server tarafından yönetilen ağlar söz konusu olduğunda ilk akla gelen işletim sistemleri Novell Netware ve Windows NT'dir.

Ayrıca bu bölümün ağırlıklı konusu olarak, Windows for Workgroups ya da Windows 95 ile kurulmuş olan bir Peer to Peer ağ içinde de bir Server kullanmak mümkün. Bunun için ağ üzerindeki bir PC'nin bütün kaynaklarının paylaşımına açılması ve bu PC ile çalışmaması gerekiyor. Ancak bu Server, Windows for Workgroups ve Windows 95'in fonksiyonlarının sınırlı olması nedeniyle, Server tarafından yönlendirilen gerçek bir işletim sisteminde bulunan güvenlik ve yönetim fonksiyonlarını aynen sağlayamıyor. Bu nedenle, farklı erişim hakları tanıma imkanı olan geniş kapsamlı bir kullanıcı yönetimi gerçekleştirilemiyor.

Donanım gereksinimi hemen hemen bütün seçenekler için aynı. Server için gerekli olan sistemin mümkün olduğu kadar hızlı olması ve yeterli miktarda bellekle (en az 16 MB RAM) hızlı bir ağ kartına sahip olması gerekiyor. Çalışma istasyonlarındaki ağ kartları ve kabloları Peer to

Peer ağlarla aynı. Bu nedenle, kullanılan ağ fonksiyonlarını kaybetmeden Peer to Peer ağına bir Server eklemek pek zor bir işlem değil.

Gerçek bir ağ işletim sistemi kullanılarak oluşturulan ağ tipinin seçilmesi için iki temel neden var. Birincisi hız; sunucu bir Server kullanıldığında, bilgisayarın işlemcisi (bunun yanında sabit disk denetleyicisi ve CD-ROM sürücüsü gibi aygıtlar) sadece ağ trafiği ile ilgilenebilir. Buna karşılık Peer to Peer ağlarda ağ işleyişi ve ağ içinde kaynaklarına ulaşılan PC'ler, aynı anda çalıştığı için yavaşlarlar. Ağ işletim sistemlerinin sahip oldukları diğer bir avantaj ise sundukları gelişmiş güvenlik fonksiyonları. Peer to Peer ağlarda şifreler yardımıyla dizinlere, sürücülere ve diğer kaynaklara erişimi güvence altına almak mümkün. Buna karşılık Novell Netware ve Windows NT kapsamlı bir kullanıcı profili oluşturulmasına olanak sağlıyorlar. Böylece System Administrator (Server'ı kullanmaya hakkı olan kişi) belli dosyaları değişikliklere karşı korumaya alabilir ya da kullanıcıların Server'a aktarabilecekleri veri miktarını sınırlama imkanına sahip oluyor. Ayrıca Windows NT ve Novell Netware, birçok firma için büyük önem taşıyan, sistemin çökmelere karşı korunması konusunda Windows for Workgroups ve Windows 95'e göre daha geniş imkanlar sunuyorlar.

Novell Netware ve Windows NT karşılaştırıldığında bir kaç önemli fark ortaya çıkıyor. Netware saf bir ağ işletim sistemi. Bu sistemin altında çalışan programlar sadece ağ içindeki iletişime hizmet ediyorlar. Buna karşılık Windows NT ağ ve

uygulamalar (örn. Winword) için arayüze sahip olan bir işletim sistemi. Bir fark da sabit diskin (ya da disklerin) formatlanmasında ortaya çıkıyor. Tamamen ayrı bir dosya sistemine sahip olan Novell Netware sabit diske başka uygulamaların kurulmasına izin vermiyor. Windows NT ise kullanıcıların PC'de başka uygulamaları çalıştırmalarına olanak tanıyor.

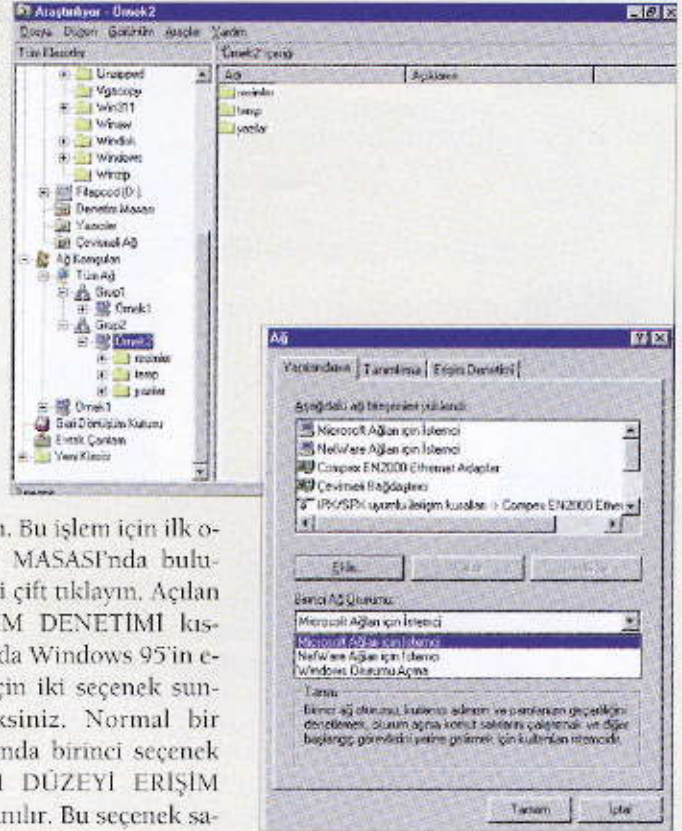
WINDOWS 95 VE SERVER

Windows 95, ağ işletim sistemi olarak kullanıma izin veriyor. Yapmanız gereken Server olarak kullanılacak bir PC seçmek ve buradaki sabit diski, dizinleri ve CD-ROM sürücüyü paylaşım açmak. Bu sayede kullanıcılar PC'lerinden (Client) bu bilgisayara erişebilirler. Server'ın sadece kendi işleri ile ilgilenmesi ağ performansını artıracaktır.

Windows 95'de hangi protokolleri kullanmanız gerektiğini ve yapılması gereken ayarları bir önceki bölümde bulabilirsiniz.

Bilgisayarlar arasındaki gerekli bağlantıları yaptıktan sonra Server'daki sabit diski ve varsa CD-ROM sürücüsünü

Peer to Peer ağ tipinde paylaşım açılan dizinler diğer PC'lerin Windows Gezgini bölümünde görüntüleniyor.

Denetim Masası'ndan Ağ seçeneğini tıklayarak yeni ağ protokolleri ekleyebilir, ihtiyaç duyulmayanları kaldırabilirsiniz.

Server Gerektiren İşletim Sistemlerinin Avantajları ve Dezavantajları

İŞLETİM SİSTEMİ	AVANTAJLARI	DEZAVANTAJLARI	KULLANIM ALANI
Windows 95	● ucuz çözüm ● basit kullanım	● yetersiz güvenlik özellikleri ● kullanıcı hiyerarşisi yok ● kullanıcı hatalarının düzeltilmesi zor	Beş bilgisayara kadar küçük çalışma grupları
Novell Netware	● erişim denetimi ile yüksek veri güvenliği ● kapsamlı özellikler ● değişken yapısıyla firma içindeki her ortama uyum	● Novell bilgisi gerektiriyor ● ek hizmet modüllerinin ayrıca alınması gerekiyor ● Windows 3.x ile karmaşık bağlantı yapısı ● Çalışma istasyonu çokuyor	Yeterli bilgi işlem bilgisiyle birlikte çok sayıda bilgisayarın birbirine bağlanmasıyla oluşturulan ağlar
Windows NT	● kolay Server yönetimi ● kullanıcı arayüz ● Server'ın aynı zamanda çalışma istasyonu olarak kullanılabilmesi	● özellikle bellek konusunda olmak üzere yüksek donanım ihtiyacı	Yüksek düzeyde bilgiye ihtiyaç duyulmadan kurulan (firmalar da dahil) büyük ya da küçük ağlar

İkinci seçeneğiniz olan KULLANICI DÜZEYİ ERIŞİM DENETİMİ özelliğini sadece bir Windows NT ya da Novell Netware Server'ına bağlı olduğunuzda kullanabilirsiniz. Bu seçenek ile, Server tarafından yönetilen işletim sisteminde bulunan kullanıcı gruplarından yararlanabilirsiniz. Bu seçeneği işaretleyip bilgisayarı yeniden başlattıktan sonra kaynaklar paylaşımına açılmaya hazır duruma gelir.

Client'ların Server'a ulaşabilmeleri için ilk olarak Server'da WINDOWS GEZGİNİ'ni çalıştırın. Burada bulunan sürücüler ya da dizinleri sağ tuşla tıklayın ve çıkan menüden PAYLAŞIM'ı seçin. Windows 95 tarafından direkt olarak desteklenmeyen bir CD-ROM sürücü kullanıyorsanız, AUTOEXEC.BAT dosyasında MSCDEX.EXE komutunun /S (Shareable) parametresiyle birlikte kullanıldığından emin olun. Ayrıca CD-ROM sürücüsünü CONIGI.SYS dosyasına ekleyin. Bu sayede CD-ROM, ağına hizmetine sunulur. Client'ların Server'ın kaynaklarına erişmelerini sağlamak için bunları ağ sürücüsü ile bağlayın. Bu işlem için, Client'larda bulunan WINDOWS GEZGİNİ bölümündeki ARAÇLAR

menüsünde bulunan AĞ SÜRÜCÜSÜNE BAĞLAN'ı seçin ve YOL kısmına gerekli sabit diskin, dizinin ya da CD-ROM sürücünün adını yazın. Artık Client'lardan paylaşımına açık olan kaynaklara erişebilirsiniz.

Bu şekilde kullanıma sokulan Server-PC artık ağ içinde Database-Server olarak hizmet edecektir. Güvenlik için gerekli olan ayarlamaları merkezi olarak bu PC'de yapabilirsiniz.

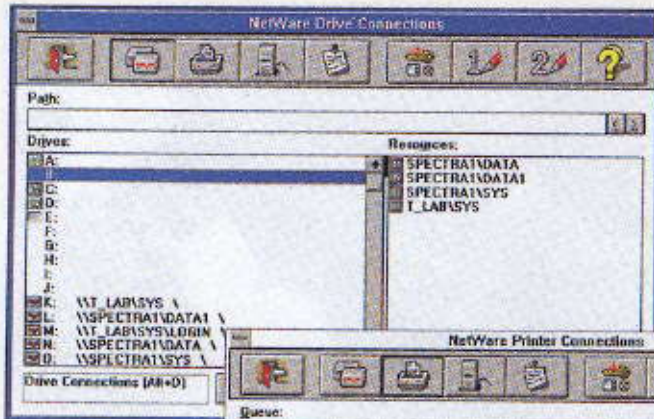
SERVER OLARAK NOVELL NETWARE

Ağ işletim sistemi olarak Novell Netware kullanmaya karar verirsiniz ilk olarak bu Server'a erişecek olan kullanıcı sayısını belirlemelisiniz. Novell Netware sürümleri beş ya da 25 gibi belli kullanıcı sayılarına uygun olarak pazarda yer alıyorlar. Novell işletim sistemi ile birlikte çok geniş kapsamlı kullanım kitapları sunuyor. Sistemin kurulumu prensipte normal bir yazılım gibi gerçekleşiyor.

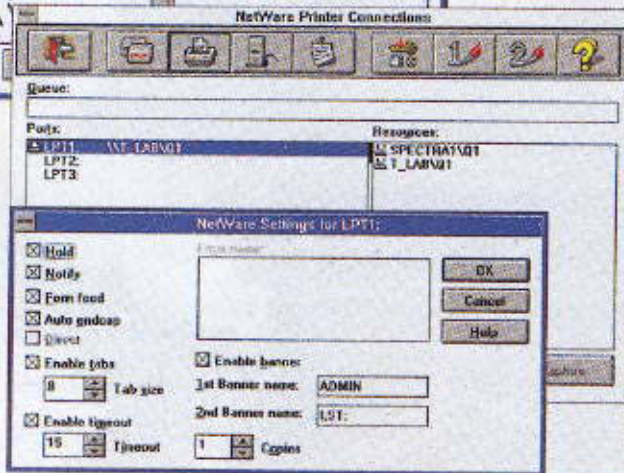
DOS ortamında Setup programı çalıştırıldıktan sonra ilk olarak sabit disk formatlanıyor. Daha sonra kullanılan ağ kartının bilgilerinin girilmesi gerekiyor. Son olarak Server yeniden başlatılıyor ve bir problem yoksa Server kullanıma hazır duruma geliyor. Bir sonraki adım ağ sürücülerinin ve protokollerin çalışma istasyonlarına (Client) yüklenmesi. Novell Windows 3.x kullanıcıları için kurulum disketleri sunuyor. Windows 95 kullanıyorsanız bilgisayarınızı bir önceki bölümde bulabileceğiniz Peer to Peer ağlarda olduğu gibi ayarlamalı ve DENETİM MASA-SI'nda AĞ - EKLE - İSTEMCİ - NETWARE AĞLARI İÇİN İSTEMCİ seçeneklerini tıklamalısınız. Windows 3.x'de ağ tanımlaması Windows'un çalışmasından önce devreye giren AUTOEXEC.BAT dosyasında yapılır. Windows 95'de ise açılış sırasında kullanıcı adı ve şifreyi girin.

Son olarak kullanıcı profillerinin tanımlanmasına başlayabilirsiniz. Bu işlemi oldukça kullanışlı olan Tool'lar (Netware 4.0'da Windows altında Netware Administrator; Netware 3.x'de DOS penceresinde SYSCON.EXE), yardımıyla yapabilirsiniz. Bu ayarlamalar için Netware-Server'da kendinizi SUPERVISOR olarak tanıtm. Ancak bu sayede gerekli olan haklara sahip olabilirsiniz. Kullanıcı tanımlamanın, çalışma grupları oluşturmanın ve erişim haklarını be-

Netware Server'ına bağlı bir yazıcının yönetimi Control Panel üzerinden yürütülüyor. Sanal bir arabirim ağ üzerindeki yazıcıya bağlanıyor.

Windows for Workgroups'da kaynaklara sürücü harfi verilmesi bir program üzerinden gerçekleşiyor. Windows 95'de bu işlem Windows Gezgini kısmında yapılıyor.

lirlemenin yollarını oldukça ayrıntılı olan Netware dokümanlarında bulabilirsiniz.

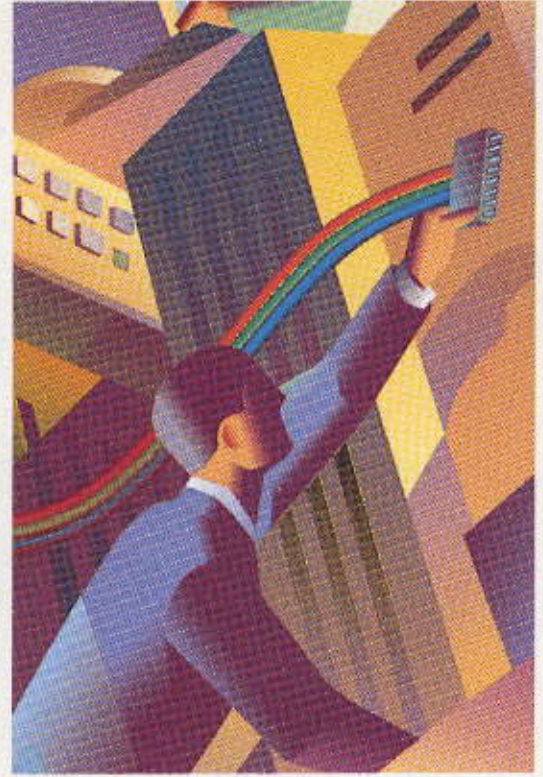
WINDOWS NT VE SERVER

Windows NT kurulacak olan Server'da aynı zamanda Windows 3.x ya da Windows 95 bulunması mümkün. Kurulum DOS ortamında başlıyor. Windows NT dosya sistemi olarak iki seçenek sunuyor: Geleneksel FAT (File Allocation Table) ve Windows NT'ye ait olan NTFS (New Technology File System). Kurulum sırasında bunlardan hangisinin kullanılacağı soruluyor. Windows NT Server'daki tek işletim sistemi ise NTFS'yi seçin. Server üzerinde başka işletim sistemleri bulundurmamak istiyorsanız FAT'i seçmelisiniz.

CD'den yapılan kurulum otomatik ve normal Windows kurulumuna benzer bir şekilde yürüyor. Donanım tanıma özelliği Windows 95'inki kadar gelişmiş değil; otomatik tanıma sırasında zaman zaman PC takılıyor. Bu durumda PC'yi boot edin ve donanımı siz belirleyin.

Kurulum bittikten ve PC boot edildikten sonra [Ctrl]+[Alt]+[Del] tuşlarına basarak kendinizi sisteme tanıtır. Tam erişim hakkı kazanmak ve gerekli ayarlamaları yapabilmek için kendinizi Administrator olarak tanıtmalısınız.

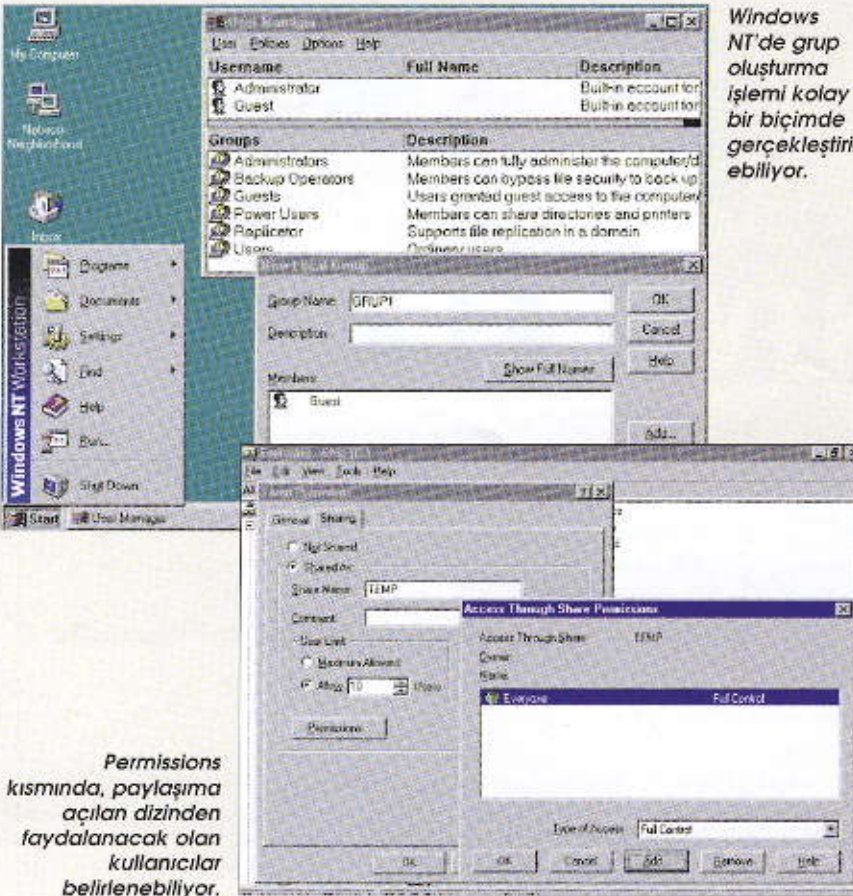
Server'ı kullanıcıların hizmetine sunmak için, kullanıcıları gruplara ayırmalısınız. Küçük ağlarda bir kullanıcı grubu ve bir Administration grubu oluşturmanız yararlı olacaktır. Kullanıcı isimlerini girin ve bunlarla bir grup oluşturun. Bunun için START - PROGRAMS - ADMINISTRATIVE TOOLS - USER MANAGER'ı seçin. Burada USER - NEW USER seçeneği ile yeni kullanıcı tanımlayabilirsiniz. Kullanıcı ya da Administrator'lardan oluşan bir grup oluşturmak için ise USER - NEW LOCAL GROUP seçeneğini kullanmalısınız. Aynı pencere-

de gruba kullanıcı eklemeniz de mümkün. Daha fazla güvenlik için kullanıcıların ne zaman ne kadar çalışma istasyonundan bağlanabileceğini ve şifre kullanıp kullanmayacaklarını belirleyin. Kullanıcı ve grup tanımlamaları Windows NT'de Novell Netware'e göre daha kolay bir biçimde gerçekleştirilebiliyor.

Dizinleri paylaşım açmak için WINDOWS NT EXPLORER'ı açın ve dizinin üzerine sağ tuşla tıklayın. SHARING'ı seçtiğinizde paylaşım menüsüne geçebilirsiniz. PERMISSIONS bölümünde paylaşımından yararlanabilecek olan kullanıcıları ekleyebilirsiniz. CD-ROM sürücüyü paylaşım açmak için de aynı prosedürü uygulayın.

Eğer bir yedekleme ünitesine sahipseniz, BACKUP seçeneği üzerinden yedekleme yapabilirsiniz. Windows NT size yedeklenecek verileri işaretleyebileceğiniz özel bir dizin sunar. Server ile ilgili işlemler tamamlandıktan kullanıcılar uygun kaynaklara erişebilirler. Bu işlem için Windows 3.11'de FILE MANAGER'ın, Windows 95'de ise WINDOWS GEZGİN'i'nin kullanılması gerekiyor. Ağ protokolü olarak hem Client, hem de Server'da IPX protokolünü seçin.

Kablo yerine telefon hatları...

Büroda bulunan ağa evdeki PC ile katılmak her kullanıcının hayallerini süsler. Gelin bu hayali gerçekleştirelim ve büronuzdaki ağın sınırlarını bir parça(!) genişletelim. Nasıl mı? Cevabı bu bölümde bulabilirsiniz.

Su olay hemen hemen herkesin başından geçmiştir: İşin kalan kısmını evde tamamlanmaya karar verip büronuzdan ayrılırsınız. Yorucu bir yolculuktan sonra eve varıp, çalışmak üzere masanıza geçtiğinizde, büroda bir şey unuttuğunuzu anlıyorsunuz. Bu unuttulan şey üzerinde çalışılması gereken bir dosya, ya da okunmamış bir E-Mail olabilir. Her iki durumda da, unuttulan şeyi almak için büroya geri dönmenin oldukça sinir bozucu olduğu kesin. Böyle bir durumda, modem kullanarak bürodaki bilgisayara ulaşabilmek herhalde çok büyük bir kolaylık olurdu. Bu sayede işlerin çoğu evdeki çalışma odasından yürütülebilir, sürekli olarak büroda bulunma zorunluluğu ortadan kalkabilirdi. Bu problemin çözümü oldukça kolay; ismi de REMOTE ACCESS SERVICE, kısaca RAS. Bu fonksiyon sayesinde büronuzdaki PC'yi bir Server durumuna getirebilir ve evinizdeki PC'yi kullanarak bağlantı sağlayabilirsiniz. Bu işlem için ihtiyacınız olan şeyler bir modem ve biraz chipucu.

WINDOWS 95 ALTINDA MODEMİN KURULMASI

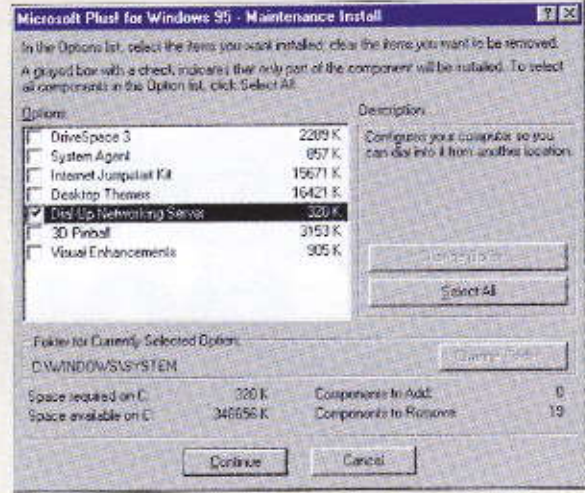
Windows 95 altında modem kurulumu pek zor bir işlem değil. İlk olarak modem açık ve bilgisayara bağlı olduğundan emin olun. Daha sonra Windows 95'i çalıştırın. Harici modemler söz konusu olduğunda, Windows 95 açılış sırasında yeni bir donanım eklemek istediğinizi otomatik olarak algılayamaz. Bu nedenle, DENETİM MASASI'nı açın ve MODEMLER'i seçin. MODEM ÖZELLİKLERİ penceresinde EKLE üzerine tıklayın. Bu işlemi yaptıktan sonra Windows 95 seri arabirim üzerinden

modemi bulmaya çalışacak. Arama işlemi başarısızlıkla sonuçlanırsa, daha önce yaptıklarınızı tekrarlayın ve bu defa MODEM ALGILAMA: ONU LİSTEDEN SEÇECEĞİM kutucuğunu işaretleyin. Bu sayede, kurmak istediğiniz modemi seçebileceğiniz listeye ulaşabilirsiniz. Modem kurulumunu tamamlamak için son olarak modemin bağlı olduğu arabirimi belirlemelisiniz.

WINDOWS 95 ALTINDA RAS-SERVER

Remote Access Service Windows 95 içerisinde sadece kısmi bir biçimde bulunuyor. Standart durumda bir RAS-Server'a bağlanmak mümkün, ancak sistemi bir RAS-Server'a dönüştürme imkanı yok. Bu işlem için gerekli olan uygulamalar Microsoft Plus for Windows 95 içerisinde bulunuyor. PC'nizi RAS-Server durumuna getirebilmek için bu pakette bulunan DIAL-UP NETWORKING SERVER programını kurmalısınız.

Şimdi yapmanız gereken tek şey Server'ı aktif duruma getirmek. Başlat - Programlar - Donatılar - Çevirmeli Ağ üzerine tıklayın. BAĞLANTILAR listesinden ÇEVİRMELİ SUNUCU (Dial-Up Server) seçeneğini işaretleyerek gerekli olan menüye ulaşın. Standart durumda NO CALLER ACCESS seçeneği aktif durumda bulunur. PC'yi Server konumuna getirmek için bunun yerine ALLOW CALLER ACCESS seçeneğini işaretlemelisiniz. SERVER TYPE bölümünde Server'a bağlanmak için kullanılacak olan PC'de kurulu olan işletim sistemini belirtmeniz gerekiyor. Ayrıca bu menüde, bağlantı sıra-

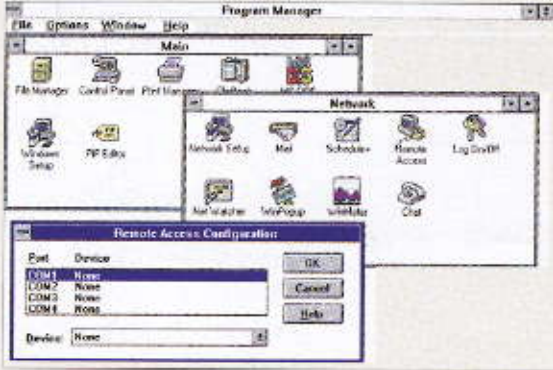
Microsoft Pluspack'ın satışını arttırmak için iyi bir yol buldu: PC'yi bir RAS-Server durumuna getirmek için kullanılacak olan program bu paketin içinde bulunuyor. Standart durumda sadece RAS-Server'lara bağlanmak mümkün oluyor.

sında veri sıkıştırma özelliğinin kullanılıp kullanılmayacağını da belirleyebilirsiniz. Sık sık metin dosyalarının ve sıkıştırılmamış resimlerin transferini gerçekleştiriyorsanız, bu seçeneği mutlaka aktif duruma getirmelisiniz. Yazılım sıkıştırma özelliğini sadece bağlantı problemleri yaşadığınızda ve sıkıştırılmış dosya transfer ettiğiniz zamanlarda pasif duruma getirin. SERVER TYPE bölümündeki ikinci seçenek size extra güvenlik sağlar. Bu fonksiyon iki bilgisayarda da aktif durumda olduğunda, Windows 95 şifreyi açık metin olarak transfer etmez; transferden önce bir şifreleme yöntemi uygular.

Gerekli seçenekleri belirledikten sonra ÇEVİRMELİ SUNUCU (Dial-Up Server) menüsüne geri dönün. Burada UYGULA seçeneğini tıklayın. STATUS bölümünde beliren MONITORING yazısı, Windows 95'in modem aracılığı ile yapılacak olan bağlantıya cevap vermeye hazır olduğunu gösterir.

WINDOWS 95 İLE BAĞLANTI KURULMASI

Evinizden bürodaki RAS-Server ile bağlantı kurmak istiyorsanız, ÇEVİR-

Windows 3.11 altında Remote Access'i kurarken değerleri doğru belirlemeye dikkat etmelisiniz.

MELİ AĞ bölümünde YENİ BAĞLANTI YAP seçeneğini tıklamalısınız. Bağlantı için uygun bir isim (örn. Büro) belirledikten sonra İLERİ'yi tıklayın. Bir sonraki menüde aranacak olan numarayı girmelisiniz. Bu işlemlerden sonra, tanımladığımız bağlantıyı kullanabilmeniz için Büro adında bir simge oluşturulacaktır. Bağlantıyı gerçekleştirmek için bu simgeyi tıklayın ve BAĞLAN'ı seçin.

Bağlantı kurulduktan sonra WINDOWS GEZGİNİ bölümündeki AĞ KOMŞULARI simgesinin altında diğer PC'yi görebilirsiniz. Bağlantı kurulan PC burada görünmüyorsa, AĞ KOMŞULARI üzerine sağ tuşla tıklayın ve BİLGİSAYAR BUL'u seçin. Burada bilgisayar adı olarak, Server'in DENETİM MASASI bölümündeki AĞ

penceresinde bulunan TANIMLAMA kısmındaki ismi yazın. Modemle sağladığımız bu bağlantı, kablo ile yapılan bağlantı ile aynı çalışma prensiplerine sahiptir. Oluşan Server simgesini çift tıkladığınızda, Server'da paylaşıma açık olan kaynaklara erişebilirsiniz. Ancak bu iki bağlantı biçimi arasında önemli bir fark var: Hız. Hızlı modemler kullanıldığında dahi, telefon hatları

üzerinden yapılan bağlantının kablo ile yapılan bağlantıya göre oldukça düşük bir hızla sahip olması nedeniyle, yüksek miktarda veri transferinden kaçınmalısınız. Örneğin Server üzerinde Winword programını çalıştırmaya kalktığınızda yaklaşık 3,5 MB verinin transfer edilmesi gerekir. 28 800 bps hızında bağlı olsanız bile, bu işlem bir saatten fazla sürecektir. Remote Access'in kullanım alanları genelde küçük metin dosyalarının transferi ve E-Mail'lerin dağıtımı ile sınırlı. Bunun yanında dokümanları bir ağı yazıcısına bağırtabilirsiniz.

WINDOWS FOR WORKGROUPS İLE REMOTE ACCESS

RAS Windows for Workgroups'da da sadece kısmi olarak sunuluyor. Bura-

DİKKAT: GÜVENLİK SORUNU

Bir RAS-Server'a bağlandığınızda, ya da bir Remote Control programı ile firmanızdaki bilgisayara erişmek istediğinizde, bağlantı sağladığınız ağda başkaları tarafından değerlendirilebilecek bir güvenlik boşluğu bulunması ihtimalini sakın aklınızdan çıkarmayın. Güvenlik söz konusu olduğunda altın kural şu: Bağlantının güvenliğini sağlamak için mümkün olan bütün yöntemlere başvurun. Bu yöntemlerin basında her şeyin şifre ile korunması geliyor. Kullanacağınız şifreler sayı ve harf kombinasyonlarından oluşmalı ve en az beş karakter uzunluğunda olmalılar. Bilgisayarlar arasında şifrelerin doğrulanması sırasında veri transferinin özel bir kodlama yöntemiyle yapılması imkanı varsa, bunu mutlaka değerlendirmelisiniz.

da da bir RAS-Server'a bağlanılabiliyor, ancak PC RAS-Server durumuna getirilemiyor. Bu fonksiyonu kullanabilmek için bir güncellemeye gerek duyuluyor. Güncellemeyi sağlayan dosyanın adı WFWPTP.EXE. Bu dosyayı CHIP BBS'de bulabilirsiniz.

Bir RAS-Server'a bağlanmak için ilk olarak Windows for Workgroups'da gerekli olan yazılımı kurmalısınız. Bunun için NETWORK grubunu açın ve REMOTE ACCESS simgesini tıklayın. Windows programı otomatik olarak yükleyecektir. Kurulum sırasında yapmanız gereken tek şey modeminizin tipini ve kullanılan arabirimi belirtmek. Kurulum işlemi bittikten sonra bilgisayarı boot ederek RAS-Service'i kullanıma hazır hale getirebilirsiniz. Şimdi NEW'ı seçerek telefon defterine yeni bir numara girin. Sisteminize birden fazla modem bağlı olabileceği düşünülerek, sizden her numara için, üzerinden bu numara ile bağlantı yapılacak olan arabirimi (COM Port) belirtmeniz istenir. Windows for Workgroups altında RAS ile ulaşılabilecek en yüksek hız sadece 14 400 bps'dir. Daha hızlı bir modem kullanıldığında da bu durum değişmez.

Gökhan Sungurtekin sgokhun@chip.com.tr

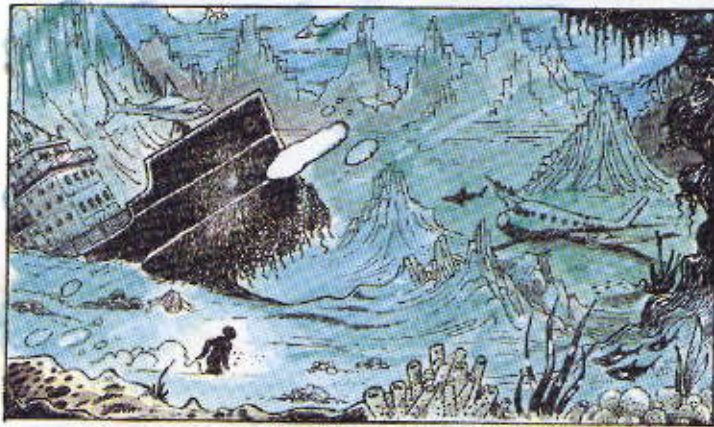
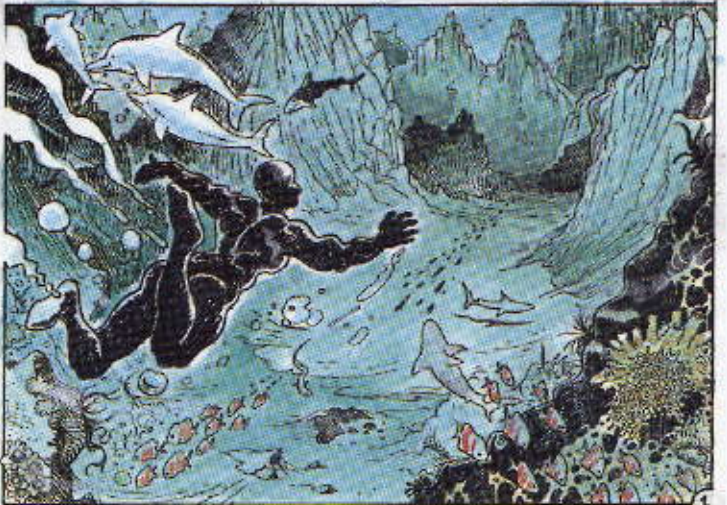
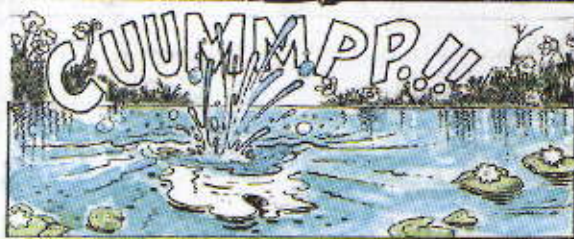
REMOTE BAĞLANTILARIN AVANTAJLARI ve DEZAVANTAJLARI

BAĞLANTI ÇEŞİDİ	AVANTAJLARI	DEZAVANTAJLARI
Remote Access	Yazılıma para ödenmediği için en ucuz çözüm.	Transfer edilebilecek veri miktarı sınırlı. Uygulamaların çalıştırılabilmesi için uzun bir süre geçmesi gerekiyor.
Remote Control	Uzaktaki bir PC'ye neredeyse karşınızda duruyormuş gibi hükmedebilirsiniz. Bakım yapma ve Chat gibi ek özellikler sunuluyor. Ayrıca uygulamaların çalıştırılması da mümkün.	Gerekli yazılımın satın alınması gerekiyor.

BEŞ DAKİKA...

Can Bayrak

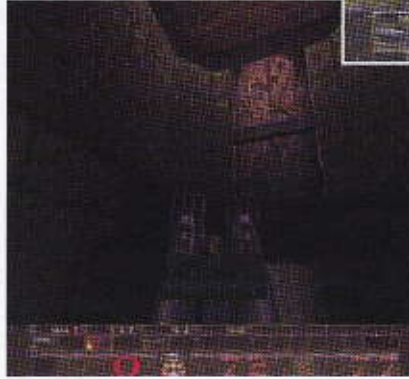
Quake...Doom'un oğlu...

10 Aralık 1993 gecesi, id Software'den birileri, Wisconsin Üniversitesi Internet Server'ına gizlice DOOM'un ilk Shareware versiyonunu Upload etmişlerdi. Birkaç haftadır tetikte bekleyen Wolfenstein hastaları durumu 3 saat içinde keşfetmiş ve aynı anda 1500 Download isteği, Wisconsin Üniversitesi'nin bilgisayar ağını felce uğratmıştı. id'nin mali sorumlusu Jay Wilbur, "Maksimum yük... Internet'in Wisconsin kanadını çökertmiştik..." diyerek olayı keyifle anıyor. Apogee zamanlarından kalma Shareware satış tekniği Doom'la da aynen devam etti. Doom tahminlere göre 30 milyondan fazla kez Download edildi ve 30 milyon dolardan fazla kar sağladı. Doom'un sadece geçtiğimiz sene sağladığı gelir 15.9 milyon dolardı.

Doom'un yaratıcılarının ikinci oyunu Quake daha yayınlanmadan korkunç gürültü kopardı, düzensiz aralıklarla IRC'de görünen Romero (id'nin en büyük ortağı) insanların ağızlarını sulandırıp kaçıyordu, Newsgroup'larda ve IRC'de dönen sohbetlerin önemli bir bölümü Quake üstüneydi. Quake'in canavarı test versiyonu ve Duke Nukem 3D'nin de çıkmasıyla, artık beklentiler ayyuka çıkmıştı ve id'nin yayınlama politikasını bilen onbinlerce oyunsever, çılgınca sörf yaparak Quake'in ortaya çıkmasını bekliyorlardı. Birkaç Net dergisi, Quake-Watch de-

nilen devriyeler kurup, onu yayınlandığı an ortaya çıkarmak ve dünyaya ilk duyuran olmak için korkunç bir yarışa girmişlerdi.

Sonuçta kim ortaya çıkardı bilemiyoruz ama Quake'in Shareware bölümü çıktı. Sakin bir cumartesi günü saat 04.00 civarlarında id, bütün beklentilere karşın kendi Server'ından son eserini dünyaya saldı. Aynı anda 2000 Download isteğiyle başa çıkabilen bu Server,

256 Mb RAM ve 6 adet Pentium 100 işlemciyle donatılmış bir canavardı. Next-Generation adlı Net dergisine göre onların sınırlı Server'ından bile, sunulduğundan itibaren 36 saat içinde yaklaşık 9000 kez Download edilmiş. id'nin aynı anda 2000 kişiye hizmet edebilen Server'ından kimbilir kaç kere edilmiştir...

Oyun, id ve Apogee'nin yıllardır benimsediği pazarlama tekniğiyle satılacak. Ancak bu kez bir yenilik var. Shareware kısmı 500.000 kopya basılarak dükkanlarda 5 ila 10 dolar arasında bir fiyata satılacak, devamını oynamak isteyenler 800'li bir numarayla arayıp kredi kartlarıyla yaklaşık 45 dolar daha ödeyip, oyunun zaten CD'de şifrelenmiş biçimde bulunan devamına da erişebilecekler.

ÇOK ÖNEMLİ OLMAYAN BİR HİKAYE!

Quake'in pek de önemli olmayan hikayesi şöyle: Gecenin bir yarısı telefonla uyaniyorsunuz, komutanınız

sizi çağırıyor. Ve açıklıyor:

"Olay nakil kapıları ile ilgili, daha tam oturtamadığımız bu teknoloji sayesinde bir yerden bir yere her türlü şeyi anında nakledebileceğiz. Fakat bu arada Quake, kod adlı düşman da kendi kapılarını kullanarak dünyaya süikast çeteleri yollamakta.

Söylentiye göre gerçek ordusunu yollamaya hazırlanmış. Senin görevin, tabii eğer kabul edersen, karşı saldırıya girişmek. Sen en iyi adamımızsın. Oraya git ve o şeyi yok et!"

Başladığınızda kendinizi "Welcome to Quake" salonunda buluyorsunuz. Karşınızda üç kapı var. Hepsi aynı yere çıkıyor ama oyunun zorluk dereceleri değişiyor. Bu arada gizli bir yerde de "kabus" zorlukta oynayabilmek için geçilmesi gereken bir kapı var. Ama yeri size açıklanmayacak.

GRAFİK

Eğer yüksek çözünürlükte oynarsanız, kendinizi 3D-Studio ile hazırlanmış bir animasyonun içinde zannedebilirsiniz. Görüntüler o kadar gerçek ki bazen hakikaten bir avi ya da fli dosyasından ayırmak imkansız. Işık kullanımı muhteşem, bir duvara baktığınızda, arkanızda yükselip alçalan bir ateş topunun ışığını duvardaki yansımasından takip edebiliyorsunuz. Oyun genel olarak biraz karanlık. Bu atmosferin çok iyi o-

turmasına yol açarken bir yandan da sizi gece karanlıkta oynamaya mecbur bırakıyor denebilir. Canavarlar ve Network oyunlarındaki rakiplerinizi, yumuşatılmış ve bir takım dokularla kaplanmış poligonlardan ibaret. Yani karşınızdaki yaratığı vurduğunuzda Doom'daki gibi birkaç ölme resmi arka arkaya sıralanmıyor, atışınıza göre, düşman takla atarak, yerde yuvarlanarak, binbir parçaya bölünerek ya da arkaya doğru devrilerek ölebiliyor. Network'te oynarken rakibinizin elindeki silahı, ve o anda neye baktığınızı görebiliyorsunuz.

Eğer birisi kafanızı uçurursa, kafanız yere düşerken zıplıyor ve bunu görebiliyorsunuz. Suda yüzebiliyorsunuz, işin burası özellikle çok zevkli.

Çok cici canavarlar mevcut: Görünüşü aynen size benzeyen askerler, Dobermanlar, el bombası atan ve yakına gelince elektrikli testereyle saldıran kasap kılıklı adamlar, birden bire üstünüze atlayan vahşi yaratıklar, havada uçan ve oyundaki en iyi AI'ye (Artificial Intelligent) sahip kuyruklu kolsuz iğrenç yaratıklar, (ateş edip sütunların arkasına saklanma yeteneği var), üstünüze kendinden bir parça koparıp atan Zombiler, yıldırım çıkaran Yeti gibi tipler...

SES

Sıkı bir Doom hayranı olan Nine Inch Nails'den Trent Reznor, birgün bir konseri sırasında, id ekibini kulise davet etmiş. Burada başlayan ilişkileri, sonunda Trent'in Quake projesine fiilen katılımına kadar varmış.

Nine Inch Nails (NIN) oyunun neredeyse bütün seslerinden ve CD versiyonunda duyulacak olan müziklerinden sorumlu. Bu işler için hiç para istemeyen Reznor'a id ekibi, oyunda 9 inçlik çivileri önemli bir silah yaparak ve cephane kutularının üzerine NIN logosu koyarak teşekkür etmiş. Doom'daki Hard-Rockvari müzikler yerine, NIN'in daha endüstriyel kaçan tarzı, iç üretici inlemeler ve atmosferik müziklerle, oyuna inanılmaz bir hava katıyor(muş). Şu anda piyasada dolaşan versiyon, CD-Rom sürücünüzde ne disk bulursa onu çağırıyor. Her bölümde hatta her önemli sahnede parça değişiyor. Bu oyuna gerçekten film süsü veriyor.

AI

Son zamanlarda oyunlarda sıkça kullanılmaya başlayan yapay zeka ögesi Quake'de abartılmamış. gerçekten aklılca hareket eden canavar pek yok. Ama o uçan solucan gibi yaratıklar, ateş eder etmez, bir yere saklanıyorlar, ve canavarlar Doom'daki gibi kızınca birbirlerini de harcıyorlar. AI'siyle çok övünen Descent 2 gibi oyunların aksine id'ciler, Quake'e bilinçli olarak fazla AI koymadıklarını ve bunun onlara göre oynanabilirliği azalttığını söylüyorlar.

KONSOL

Quake'te 3D oyunlarda hiç rastlanmayan bir özellik daha var, oyunun herhangi bir yerindeyken "-" basmanızda (1'in yanındaki tuş) karşınıza bir konsol çıkıyor. Bu konsol aslında

tam teşekküllü bir işletim sistemi. Oyunla ilgili herhangi bir şeyi anında değiştirebilmenizi sağlıyor. id'nin zaten Doom'dan beri felsefesi her tarafı herkes tarafından değiştirilebilecek oyunlar sunmak. Bu konuda bir adım daha ileri gitmişler ve artık bütün değişiklikler oynanırken yapılabiliyor. Örneğin konsola gidip FLY yazarsanız uçmaya başlıyorsunuz. Bu konuda fazla detaylı bilgi yok, ancak meraklı şahıslar sistemi inceleyip özelliklerini keşfediyor ve sonuçları Internet'te açıklıyorlar.

NETWORK

Oyun TCP/IP ve IPX/SPX protokollerini destekliyor. Yerel bir ağda 16 kişi aynı anda dost ya da düşman olarak oynayabiliyor. Ama işin ilginç tarafı Quake'in Internet üzerinden oynanabilmesi. Yavaş yavaş çoğalmaya başlayan Quake-Server'lar sayesinde birbirinden kilometrelerce uzak olan kişiler sıkı bir maç çevirebiliyorlar. Network oyunlarında Level haritaları değişebiliyor, isterseniz silahlar cephaneler ve sağlık takımları alındıktan bir süre sonra tekrar ortaya çıkıyorlar. Bir fonksiyon tuşuyla uzaktaki bir mekana Zoom yapmak, dolayısıyla keskin nişancılık oynamak da mümkün.

Quake'in tam sürümü Ağustos ayında bekleniyor. Ne zaman çıkacak sorularına "Bitince çıkacak." cevabını yaptıran Romero'ya göre, id bir kez daha standartları belirleyecek ve bu sefer bu standardın yakalanması güç olacak...

Hasan Yalçınkaya

HİLELER

Mekanlarda rahatça gezip keyfini çıkarabilirsiniz diye birkaç hile veriyoruz. Bütün bu komutlar konsoldan verilecek.

GOD	ölümsüzlük
IMPULSE 9	bütün silahlar
IMPULSE 255	Quad Damage (atışınız çok zarar veriyor)
IMPULSE 1-8	silah veriyor
FLY	uçmak için (D ve C tuşları aşağı yukarı)
NOCLIP	duvarlardan geçme
vid_mode 1-10	çözünürlüğü değiştirmek

Hard Ball 4

Güzel müzikler, harika grafikler, istediğiniz ne olursa olsun bu oyunda bulacaksınız.

Hard Ball 4'ü ilk gördüğünüzde "Bir beyzbol oyunu, almaya değmez" diyebilirsiniz. Ancak daha sonra bir arkadaşınızda bu oyunu oynadığınızda ya da oynanırken gördüğünüzde pişman olabilirsiniz. Bu oyunun grafikleri, müzikleri ve temeli sizin kalbinizi çabuk çalacaktır.

Hard Ball'da lig maçları yapabileceğiniz gibi dostluk maçı da yapabilirsiniz. Ayrıca alıştırma yapmak da mümkündür.

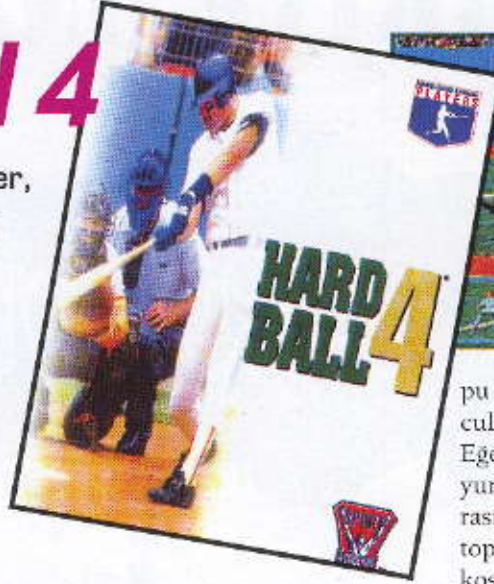
Lig'de takımınızı seçtikten sonra sezonu başlatıyorsunuz. Daha sonra oyuncuları ayarlamalısınız. Oyuncuların bulunduğu yerleri ayarladıktan sonra oyuna başlayacak oyuncuları seçiyorsunuz. Bunun için oyuncuların hataları, atıcıların atış şekilleri gibi özelliklere dikkat etmelisiniz.

Şimdi biraz da oyundan bahsetmeli. Lig fikstürlerinden kendi takımınızın maçına tıkladıktan sonra oyunu başlatın. Oyuna atıcı ya da vuruşçu olarak başlayacaksınız. İlk olarak bilmeniz gereken atış ve vuruş şekilleri. Örneğin hızlı atış, yavaş atış ve falsolu atış gibi. Ya da bir strateji uygulayabilirsiniz. Örneğin rakip takımın oyuncularının vurmamadan koş-

SİSTEM

Sabit diskte 18 Mb boş alan
386-33 Mhz işlemci
4 Mb Ram
DOS 5.0
32 bit korumalı modda çalışır

malarını sağlayabilirsiniz. Oyunda Base1, Base2, Base3 gibi, oyuncuların koştuğu yerler var. Siz atış yapacağınız zaman eğer bu yerlerden birinde bir oyuncu varsa ve Base'den uzaklaşmışsa oradaki arkadaşınıza topu atıp o Base'deki adamı çıkartabilirsiniz. Atış şeklini seçtikten sonra tekrar Enter'a basıp atacağınız yeri belirliyorsunuz. Top attığınız karenin dışına çıkarsa Ball sayısı artıyor. Bu sayı 3'ü geçince oyuncular bir Base ilerliyor. Eğer karenin içerisindeyse ve oyuncu topa vurmamışsa bir hakkı gidiyor. Her oyuncunun 3 hakkı var. Dikkat! Üç hakkı dolan oyuncu oyundan çıkar.

Eğer oyuncu topa vurursa sıra to-

Team	Pos	AB	R	H	RBI	AVG	OPS	ERA	WHIP	BB	SO	IP	W	L	SV	PTS
1. J. J. ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
2. J. J. ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
3. J. J. ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
4. J. J. ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
5. J. J. ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
6. J. J. ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
7. J. J. ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
8. J. J. ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
9. J. J. ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
10. J. J. ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

pu yakalamaya gelir. Bu sırada oyuncuların sahadaki yerleri önemlidir. Eğer topu havada yakalarsanız bir oyuncuyu çıkartırsınız ya da vuruş sırası size geçer. Eğer top yere değerse topu yakalar yakalamaz koşucunun kosmaya çalıştığı noktadaki adamınıza atmalısınız. Eğer adamınız Base'e koşucudan önce basarsa koşucu çıkar. Tersi olursa bastığı yerde kalır.

Vuruşu olduğunuz zaman ise yine vuruş şekillerinden birini seçeceksiniz. Güçlü vurabileceğiniz gibi Bunt'ı seçip topu sizinle atıcı arasına da düşürebilirsiniz. Ya da dümdüz vurabilirsiniz. Vuruşta da bazı stratejiler var. Vuruş şeklini seçtikten sonra atıcının topu gönderdiği yere dikkat edip oraya vurmamalısınız. Vurduktan sonra eğer top geriye düşerse "Foul" olur. Eğer topu saha dışına atarsanız Home Run olur ve saha içindeki bütün adamlarınız rahatlıkla sayı yapar.

Oyunun grafikleri mükemmel. Oyuncuların hareketleri gerçek görüntülerden oluşuyor. Yani oyunu Amerikan liglerindeki gerçek oyuncularla oynuyorsunuz. Oyunu gerçeğe göre düzenlenmiş 28 Baseball Stadyumu'nda oynuyorsunuz. Bunun dışında diğer bilgisayar grafikleri de çok iyi düzenlenmiş. Ses efektleri ve müzikler ise ayrı bir güzelliğe. Oyunu anlatan spikerin sesinin yanı sıra oyunun gelişimine göre de-

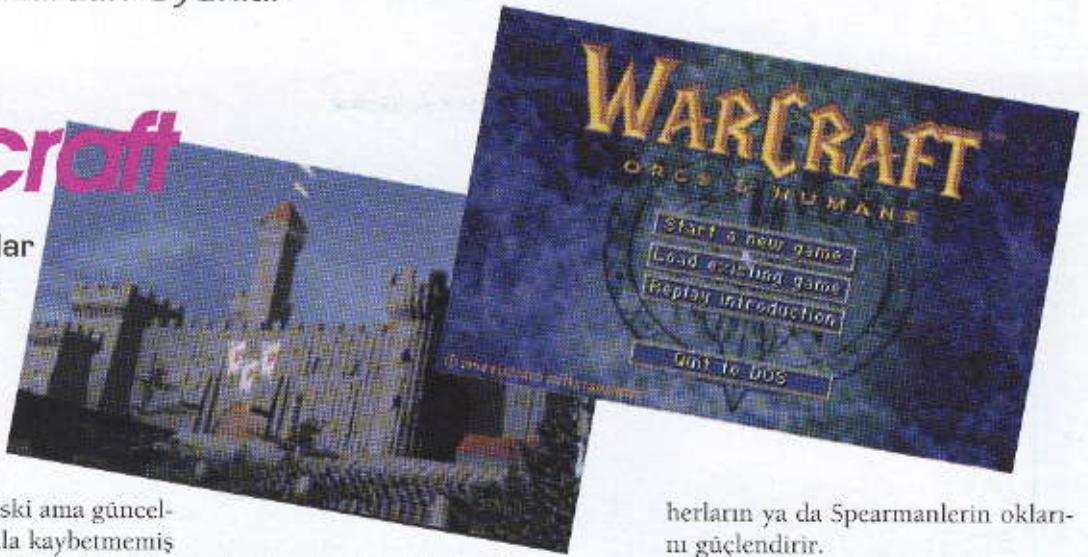
ğişen müzikleri de duyabilirsiniz. Ayrıca oyunu modemle ya da seri kabloyla da oynatabilirsiniz. Beyzbol, Türkiye'ye yabancı bir oyun. Ama Hard Ball'u oynayarak kuralları öğrenecek ve zevkli dakikalar geçireceksiniz.

Kerem Demirbaş

Warcraft

İnsanlar ile Orclar arasında geçen mistik savaşı yönetmeye ne dersiniz?

Warcraft eski ama güncelliğini hala kaybetmemiş bir oyun. Güzel grafikleri ve müzikleri, muhteşem strateji özelliğiyle oyunseverler bu oyunu hiç unutmadı. Şu sıralar ikinci versiyonu piyasada olan oyunun bu ay birinci versiyonunu tanıtıyoruz.

Orclar ve insanlar (Frp'lerden hatırlayın) savaş halindeler. Siz bu ırklardan birini seçip oyuna başlıyorsunuz. Amacınız her bölümde karşı ırkın binalarını ve askerlerini yok etmek. Bunun için çeşitli askerlerle savunma ve saldırı gücü oluşturmalsınız Bunun için eğiteceğiniz adamlara ihtiyacınız var. Önce adamlarınızı tanıyın...

İlk sıradakiler insanlar, ikincilerse Orclar.

Peon ve Peasant: Ağaç kesme, altın arama ve bina yapmada kullandığınız adamlarınız. Saldıramazlar, sadece kaçarlar.

Footman ve Grunt: Askerleriniz. Kalkanları ve silahları vardır. Sadece yakın dövüş yaparlar.

Archer ve Spearman: Archerlar ok, Spearmanler mızrak fırlatır.

Knight ve Raider: Atlı asker ve

kurtlu asker. Hızlıdır, Footman ve Grunt'lardan güçlüdürler.

Catapult: İki ırkta da aynıdır. Uzun menzilli ateş gülleri atar. Çok yavaştır.

Cleric: İnsanları iyileştiren, görünmez yapan bir tür büyücü.

Necrolyt: Orcların bir tür büyücüsü. Ölüleri diriltebilir.

Conjurer: Büyücüdür. Yarak ya-ratabilir. Ateş yağmuru büyüsü yapar.

Warlock: Orc büyücüsü. Cehennem zebanilerini çağırır.

Altın ve odun stoğunuz artarken savaşçı üretmeyi de unutmamalısınız. Bunun için savaşçı üreteceğiniz yerlere ihtiyacınız var. Şimdi gelelim yapılar...

Town Hall: Ana binanız. İki ırkın da birer adet Town Hall'ı var. Peasantlar ve Peonlar odun ve altın burada toplar.

Farm: İki ırkta da vardır. Yiyecek kaynağıdır. Bir çiftlikten 5 kişi yemek yiyebilir. Daha fazla yemek için yeni çiftlikler gerekir.

Barracks: Footman, Archer, Knight ya da Grunt, Spearman, Raider üretir. Her iki ırk da burada Catapult üretebilir.

Lumber Mill: Ok (mızrak) ve Catapult yapımını sağlar. Arc-

herların ya da Spearmanlerin oklarını güçlendirir.

Blacksmith: Demir gerektiren şeyler burada yapılır. Kılıç, balta ve kalkanlar burada güçlendirilebilir.

Stable: İnsanların yapısıdır. At yetiştirmeye yarar. Daha hızlı atlar yetiştirebilirsiniz.

Kennel: Orcların yapısıdır. Kurt yetiştirilir.

Tower: İki ırkta da bulunur. Sadece simgeleri değişiktir. İnsanlar Conjurer, Orclar Warlock yetiştirir.

Church: Cleric yetiştirilir.

Temple: Necrolyt yetiştirilir.

Savunmada Spearman'lar ve Archer'lar çok işe yarar. Çünkü rakibiniz size ulaşmadan önce onlar rakibi okları ve mızraklarıyla öldürürler. Ancak tek başına Archerlar bir işe yaramaz. Bunların yanına Knightlardan ve Footmanlerden koymak gerekir. Yaratıkları büyücüler çağırdığı için onların üretilmesi çok zaman almaz. Ayrıca çok güçlüdürler.

Eğer Custom Game'i seçerseniz sizin ve karşı tarafın savaş gücünü, oynayacağınız haritayı kendiniz seçebilirsiniz. Ayrıca seçeceğiniz bazı bölümlerde tek başınıza çıkışa ulaşmanız da gerekmektedir.

Warcraft'ın grafikleri ve ses efektleri mükemmel. Adamlarınız size sesle karşılık veriyorlar. Ayrıca oyunun başındaki Intro'yu izlemeden oyuna başlamamalı.

Oyun modeme, seri kablo ile ve Network üzerinden oynanabiliyor. Ancak bu şekilde iki kişiden fazla kişiyle oynanmıyor.

Warcraft'ı hala görmediyseniz üzölmeye başlamalısınız. Böyle bir oyun sizi saatlerce ekran başına çivileyecektir.

Kerem Demirbaş

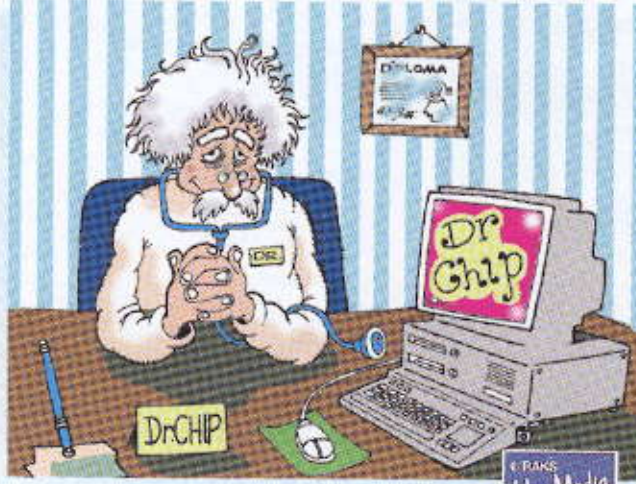
SİSTEM

Sistem: 386-20 Mhz işlemci, 4 MB RAM, VGA ekran kartı, CD versiyonu için CD-ROM sürücü

DR. CHIP

Bilgi Yarışması

Artık Doktor Olmak Çok Kolay!

Haziran ayı DR. CHIP yarışması-na katılan okurlarımızdan 10 kişi Raks'tan Warcraft oyun CD'si kazandılar. Dr. CHIP Yarışmasına ödülleriyle katkıda bulunan Raks firmasına teşekkürler...

Kazananlar:

Özkan Cantürk, Kocaeli
Serdar Acar, Ankara
Gürhan Bayır, İstanbul
Şölen Öztürk, İzmir

Kadri Kiran, Bursa
Yıldız Baysu, Çerkezköy
Cengiz Özdemir, Antalya
Saadettin Armagan, Bilecik
Ziya Aktaş, Karaman
Erkan Bağcı, Aksaray

Yıl sonunda devamsızlıktan kalmamış ve başarısını sürdürmüş ilk üçe sunulacak hediyeler şunlar:

1. DR. CHIP'e 1 adet Facit Lazer Yazıcı
2. DR. CHIP'e 1 adet Facit Renkli nokta vuruşlu Yazıcı
3. DR. CHIP'e 5 adet CD-ROM'da en yeni oyunlar

Katılan diğer okurlarımız için de çeşitli sürprizlerimiz olacak.

Temmuz ayının doğru cevapları:

1. Uçağın hareketleri
2. 8 bitlik kodları Internet'te tanınan 7 bitlik kodlara dönüştürmek.
3. Personal Digital Assistant
4. VirtualNet, Fidonet, HitNet, Intnet
5. Arigo
6. Pazar, uygulanabilirlik, taşınabilirlik
7. Programlama dilinin programcıyı kısıtlamaması demektir.
8. Çok çeşitli platformlarda ve network üzerinde.
9. Evrensel olarak kullanılabilirlikleri çok zor.
10. Sürükle-bırak (Drag&Drop)

S O R U L A R

1. Internet'teki bağımlılık yaratabilecek sayfalar hangileridir?
2. POP'nin açılımı nedir?
3. Neden Türkiye'de cep telefonları üzerinden faks/modem kullanma imkanı yok?
4. PPP bağlantılı script'in görevi nedir?
5. Terravision projesi ne sunuyor?
6. TIT çalışma grubu nereden doğdu?
7. Web browser'larda FTP modunda nasıl bağlanılır?
8. Interlaced ve non-interlaced yöntemlerinin arasındaki fark nedir?
9. NE-1000 uyumlu kartların dezavantajı nedir?
10. Ras-server nedir?

Yanıtlarınızı 28 Ağustos 1996'ya kadar bekliyoruz.

Adres:

CHIP Dergisi Bilgi Yarışması

Sülün Sokak No: 22

80620 1. Levent İstanbul

Faks:

(0212) 283 42 54

Copyright by CHIP, VOGEL INTERNATIONAL
VERLAGSGES. mbH, Würzburg,

DEUTSCHLAND

ISSN: 1300-8418

Sorumlu Müdür
Tansel Emanet-Tüzel

Yazı İşleri Müdürü
Aylin Tarhan Kuru

Yazı İşleri
Barış Ergin, Garo Antikacıoğlu, Gökhan
Sungurtekin, Mete Turgal, Orkun Peşinci,
Ufuk Yamankılıçoğlu, Kerem Demirbaş

Katkıda Bulunanlar
Ahmet Özışık, Volkan Olgun, Erhan Tokar,
Sema Aygül, Hasan Yalçınkaya

Sanat Yönetmeni
Hatice Bala

Grafik/Bilgisayar
Özlem Sarar
A.Umut Ersoy

İllüstrasyon
Can Bayrak

Fotoğraf
Emine Kurtar

VOGEL Reklam Koordinatörü
Dilek İşmen

CHIP Reklam Koordinatörü
Gönül Morgül

CHIP Reklam Müdürleri
Ergin Tosun - Hülya Kılınç

Müşteri Temsilcisi
Sebnem Karabıyık

Reklam Trafikeri
Figen Uçar

Abone Servisi
Selma Akınay

Dağıtım Servisi
Ayhan Doğan, Nebi Danacı

Üretim Koordinatörü
Turgay Tekan

Genel Koordinatör
Melih Şahin

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti.

Adına Sahibi
Şakir Batumlu

Renk Ayrımı - Film Çıkış
Ağaçkakan Ltd. Şti.
Tel: (0.212) 267 42 17

Baskı

Medya Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.
Tel: (0.212) 270 63 64 / 68

Dağıtım

BIRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık

Sulun Sk. No: 22
1. Levent 80620 İSTANBUL
Tel: (0212) 283 42 44
Faks: (0212) 258 50 21

Yazı İşleri Faks:
(0212) 283 42 54
Yazı İşleri E-mail adresi:
chipyaz@chip.com.tr
Abone Servisi Faks:
(0212) 281 39 08

VOGEL Ankara Subesi

Hafta Sokak 12/5
G.O.P. 06700 Ankara
Tel: (0312) 447 27 72
Faks: (0312) 447 15 69

VOGEL İzmir Subesi

1487. Sokak No: 21/2
Alsancak 35220 İzmir
Tel: 0.232 464 31 44
Faks: 0.232 464 32 75

VOGEL TEMSİLCİLİKLERİ

3D	HASAN BEY	BURSA	0224 223 25 99	0224 224 10 70	KARDEK	GAİP PEKŞEN	TRABZON	0462 321 32 31	0462 322 24 44
AKSU	HASAN TURGUN	MANİSA	0226 513 08 12	0226 512 41 40	KARTER	SONAY HASAN AKOL MERİN		0324 257 80 73	0324 237 22 07
ALTUN	ŞENER ALTUN	SAMSUN	0362 234 18 31	0362 231 12 85	KOYMEN	AHMET TONKAZ	ERZURUM	0454 216 31 37	0454 216 40 58
AYRİDOM	MURAT AYTEMUR	MALATYA	0422 321 50 50	0422 321 50 50	NET	AHSEN KIZILDAĞ	AFYON	0372 214 17 55	0372 214 17 55
BODRUM	SERH AYDINAK	BODRUM	0252 316 05 03	0252 315 20 35	OKUYAN A.Ş.	İBRAHİM OKUYAN	BURSA	0414 214 11 33	0414 215 44 43
BYT	AHSEN ÖZTÜ	ANTALYA	0342 242 32 48	0342 242 50 14	OLUN	MEHMET KAYA	DIYARBAKIR	0412 223 47 18	0412 223 02 93
BUTAKI	HAMİD ÖZER	KIRIKKALE	0318 224 72 21	0318 212 05 08	PLANET	YILMAZ KUDUR	SPARTA	0246 232 43 83	0246 233 67 23
BÜĞEM	MİNAL PINAR	İSTANBUL	0252 512 32 92	0252 514 85 54	PRİZMA LTD.	EROL ATALAY	MARMARİS	0252 413 35 71	0252 413 39 71
BULMAK	MİHİRACIOĞLU	ADANA	0322 456 21 03	0322 450 85 01	RİGOS	ALİ RIZA ALKAN	RİZE	0454 214 21 52	0454 214 21 52
BİMSEK	HASAN BEY	İZMİR	0252 325 51 55	0252 322 17 33	SEDOV	ÖZMAN EFENDİ	KONYA	0332 322 93 03	0332 322 93 03
CRİPTON	LEVENT ÖZMÜSÜ	KUTAHYA	0274 216 51 08	0274 224 12 73	SÖZER	MUSTAFA ERBİL	MANİSA	0242 746 50 21	0242 742 05 04
EDSON	NECİP MELAYİM	İSKENDERLİ	0326 513 32 53	0326 514 37 27	TÜREL	A. R. SAHİN	ALANYA	0242 512 05 29	0242 512 28 73
EREM	AHMET ERDEM	BODRUM	0252 316 88 57	0252 313 27 32	TURKEL A.Ş.	TUĞUN KARAKAS	KAYSERİ	0352 222 03 23	0352 222 19 95
GABİM	A. CEMRODOĞLU	SANCTER	0342 232 20 88	0342 232 95 49	YILDIZ BİLGİSAYAR	DEVİRİM YIGİT	BİLECEK	0226 212 54 41	0226 212 40 29
GALAKSİ	MEHMET KOKEL	MUS	0438 212 82 25	0438 212 82 29	LETİSİM	KADİR YASAR	ERZURUM	0442 216 14 83	0442 217 14 83
GELİBİM	OLCAY SIVSEK	MUĞLA	0252 214 32 27	0252 214 32 27	ÖMRÜCÜ	MELİH İZMİR KİLLİ	KERİB	0332 225 54 53	0332 225 71 47
GÖKÖZ	MUSTAFA GÖKÖZ	ODRUM	0324 213 72 57	0324 224 58 00	ÖREN	ÖMER AYDIN	ERZURUM	0442 216 14 83	0442 217 14 83
HEDEF A.Ş.	MEHMET ARITKAN	MUĞLA	0252 214 15 28	0252 214 32 78	ŞİPİA	AHMET SIVSEK	TOKAT	0355 214 44 83	0355 214 24 75

Eylül Sayısında Neler Var?

Animasyon

Bilgisayarda animasyon hakkında incelemeler, bir animasyon uygulaması ve yazılımların tanıtımı

Notebook testi

Uygun fiyatlı ve konfigürasyonlu Notebook'ların testi, değerlendirmesi ve Notebook teknolojisi üzerine...

Chipucu

Windows 95'in derinliklerine ilişkin chipuçları...

Diğerleri

- Bilimkurgu yazarı Stanislaw Lem ile sanal gerçeklik üzerine...
- Kendi Web Server'ımızı oluşturun.
- PPP konfigürasyonu için öneriler, çözümler.
- Dijital ortamda onay ve tanınma için kullanılan dijital imza.
- Windows 95'de DOS ile çalışmanın yöntemleri.

Dikkat!

Eylül sayısında bütün okurlarımızı ilgilendiren bir sürpriz olacak.

REKLAM İNDEKSİ

3P	33
4K	13,67
ADA	24,25
ALBİM	31,99,115
ARMADA	Ö.K.I.,131
BEKOM	20,21
BM	10,11
BOYUT	147
BİLDEN	57
CARTOON	87
COMPUCOM	117
DARFILM	19
EMPA	6,7
EMS	139
ERDEMİR	47,49,51
GANTEK	53
GENPA	29,119
GÜNES	151
GUIDE	81
HARMONY	75
HİSAR	135
İNSELBERG	101
INTERACTIVE	79
KARMA	A.K.
KOMPUSAN	125
LOGO	A.K.I.
LİNKSOFT	15
LİTERATÖR	129
MARKET	156,157,158,159
MARS	153
OLÇSAN	107
ONSEL	137
PANCOM	70,71,77
PIRGUN	149
RAKS	113
RAINBOW	111
SAMTEK-İTC	83
SERTBİL	143
SERVUS	63
SETİM	37,39,41,43,45
TETRİS	55,141
UFOTEK	59,109,127
VESKOM	23